

# Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

## RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

### Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

www.kitapsevenler.com

Merhabalar

Buraya Yükleğim e-kitaplar Aşağıda Adı Geçen Kanuna İstinaden

Görme Özürlüler İçin Hazırlanmıştır

Ekran Okuyucu, Braille 'n Speak Sayesinde Bu Kitapları Dinliyoruz

Amacım Yayın Evlerine Zarar Vermek Değildir

Bu e-kitaplar Normal Kitapların Yerini Tutmayacağından

Kitapları Beyenipte Engelli Olmayan Arkadaşlar Sadece Kitap Hakkında Fikir

Sahibi Olduğunda

Aşağıda Adı Geçen Yayın Evi, Sahaflar, Kütüphane, ve Kitapçılardan Temin Edebilirler

Bu Kitaplarda Hiç Bir Maddi Çıkarım Yoktur Böyle Bir Şeyide Düşünmem

Bu e-kitaplar Kanunen Hiç Bir Şekilde Ticari Amaçlı Kullanılamaz

Bilgi Paylaştıkça Çoğalır

Yaşar Mutlu

Not: 5846 Sayılı Kanunun "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler " bölümünde yeralan "EK MADDE 11. - Ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braille alfabesi ve benzeri 87matlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz. Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması

ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur." maddesine istinaden web sitesinde deneme yayınına geçilmiştir.

T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Bilgi İşlem ve Otomasyon Dairesi Başkanlığı  
Ankara

Bu kitaplar hazırlanırken verilen emeye harcanan zamana saydı duyarak

Lütfen Yukarıdaki ve Aşağıdaki Açıklamaları Silmeyin

Tarayan Yaşar Mutlu

web sitesi

www.yasarmutlu.com

www.kitapsevenler.com

e-posta

yasarmutlu@kitapsevenler.com

yasarmutlu@yasarmutlu.com

mutlukitap@hotmail.com

kitapsevenler@gmail.com

Arthur C. Clarke \_ 3001- Son Efsane

ARTHUR C. CLARKE

1917'de İngiltere'de, Somerset'te doğdu. King's Koleji'ni fizik ve matematik dallarında birinci olarak bitirdi. British Interplanetary Society'nin eski başkanı, Academy of Astronautics, Royal Astronomical Society ve başka birçok bilimsel organizasyonun üyesidir. 2. Dünya Savaşı'nda Kraliyet Hava Kuvvetleri subayı olarak ilk kez radar yoluyla kör iniş yaptırma denemelerinde görevliydi. Elli kitap yazmış, bu kitaplar otuzun üzerinde dile çevrilmiş ve yirmi milyondan fazla satmıştır. Aldığı ödüller arasında, 1961 Kalinga, AAAS-Westinghouse bilim yazısı, Bradford Washburn, Hugo, Nebula ve John W. Campbell ödülleri vardır. 1968'de, 2001: Bir Uzay Efsanesi için Stanley Kubrick ile birlikte Oscar'a aday gösterildi ve on üç bölümlük TV dizisi: "Arthur C. Clarke'ın Gizemli Dünyası", birçok ülkede yayınlandı. CBS'in Apollo uçuşları hakkındaki programlarında ise Walter Cronkite ile çalıştı.

1945'te iletişim uydularını icat etmesi, Clarke'a Marconi Uluslararası Dostluk Ödülü, Franklin Enstitüsü'nden bir altın madalya ve Londra King's Koleji Dostluk Ödülü'nü kazandırdı.

İlhak)

Edebiyat 12

Bilimkurgu 9

3001- Son Efsane

Arthur C. Clarke

ISBN 975-6902-19-1

Özgün Adı: 3001: Final Odyssey/Arthur C. Clarke Çeviri: Oya İşeri-Ardan Tüzünsoy

© 1997 by Arthur C. Clarke

Bu eserin telif hakları Kesim Ajans aracılığıyla alınmıştır.

Türkçe yayın hakları İthaki Yayınlarına aittir.

Yayına hazırlayan: Savaş Kılıç

Kapak Tasarımı: Füsün Altınır

Teknik Hazırlık: Penguen Kitap Kaset Bas. Yay. Ltd. ŞtL

Kapak ve iç baskı: Mart Matbaacılık

1. Baskı İstanbul, NİSAN 1999

3001:

SON EFSANE Arthur C. Clarke

Çevirenler: Oya İşeri - Ardan Tüzünsoy

İthaki Yayınları

Caferağa Mah. Sakızgülü Sk. 33/2 Kadıköy 81300 İstanbul Telefon: 0 216 348 36 97

Faks: 0 216 338 26 33

ithaki

ÖNDEYİŞ: İLKÇOCUKLAR

Onlara ilkçocuk deniyordu. İnsanoğluyla uzaktan yakından ilgileri olmamalarına rağmen, etten ve kandandılar; uzayın derinliklerine baktıklarında, korku ile hayranlık arası bir saygı, şaşkınlık ve yalnızlık hissi kaplıyordu içlerini. Güç kazanır kazanmaz, kendilerine yıldızlar arasında dostlar aramaya başladılar. Araştırmaları sırasında, çok çeşitli yaşam türleri ile karşılaşmışlardı ve binlerce gezegenin evrim süreçlerini izlemişlerdi. Kozmik gecede ilk zeka pınlıtlannın ne sık panldayıp söndüğünü görmüşlerdi.

Tüm Galakside, "bilinç"ten daha değerli bir şey bulamadıklarından, onun her yerde doğması için çaba gösterdiler. Yıldız tarlalarının çiftçileri oldular; ektiler, bazen de biçtiler.

Bazen de soğukkanlılıkla zararlı otları ayıkladılar.

Bin yıllık bir yolculuktan sonra araştırma gemisi Güneş Sistemi'ne girdiği zaman dev dinazorlar çoktan yok olmuştu. Gemi donmuş dış gezegenleri geçti ve ölmekte olan Mars'ın çöllerinde biraz durarak Dünya'ya baktı.

Kaşifler altlarında yaşam belirtileriyle dolu bir gezegenin uzandığını gördüler. Yıllarca çalışmış, toplamış ve sınıflandırmışlardı. Öğrenebilecekleri her şeyi öğrendiklerinde uygulamaya başlamış-

3001: Son Efsane

lardı. Karada ya da denizde yaşayan birçok türün kaderleriyle oynadılar. Fakat hangi deneylerinin başarıya ulaştığını en azından bir milyon yıl boyunca öğrenemeyeceklerdi.

Sabırlıydılar; ancak henüz ölümsüz değildiler. Yüz milyar yıldızın bulunduğu bir evrende yapacak daha çok şey vardı ve birçok gezegen onları bekliyordu. Bu yüzden bir kez daha bu yoldan geçemeyeceklerini bilerek boşlukta ilerlediler. Aslında tekrar geçmelerine gerek de yoktu. Bıraktıkları uşaklar gerisini halledeceklerdi.

Dünya'da Buzul Çağı başlamış ve bitmişti; bu arada değişmeyen Ay sırrını taşımaya devam ediyordu. Kutup buzullarından bile daha yavaş bir hızla, uygarlık gelgitleri Galaksi boyunca alçaldı ve yükseldi. Garip, güzel ve korkutucu imparatorluklar kuruldu, yıkıldı ve sonraki nesillere bilgilerini aktardılar. Dünya unutulmamıştı, ancak ikinci bir ziyaret pek gerekli değildi. Dünya, çok azı konuşma yeteneği kazanabilecek, milyonlarca sessiz gezegenden biriydi.

Ve şimdi, yıldızların arasında, evrim yeni hedeflere doğru ilerliyordu.

Dünya'nın ilk kaşifleri et ve kan sınırına çoktan ulaşmışlardı. Makineleri vücutlarından daha iyi duruma gelir gelmez de taşınmaya başlayacaklardı. Önce beyinleri, sonra da yalnızca düşüncelerini metal ve plastikten yapılmış yeni kusursuz evlerine yerleştirdiler. Bunların içinde, yıldızların arasında dolaşıldılar.

Arthur C. Clarke

Ondan sonra da uzay gemisi yapmadılar. Kendileri uzay gemisiydiler.

Ancak makine-varlıkların devri de çabucak geçti. Bitmek bilmeyen deneyleri sırasında, bilgilerini uzayın kendi bünyesinde depolamayı ve düşüncelerini sonsuza dek donmuş ışık kafeslerinde korumayı öğrenmişlerdi. Böylelikle kendilerini saf enerjiye dönüştürdüler. Binlerce gezegende açtıkları boş yuvalar ölümün umursamaz dansıyla titredi ve paslanıp ufalandılar. Artık Galaksi'nin Efendileriydiler ve dilediklerinde yıldızlar arasında dolaşıyorlar ve uzay boşluğuna ince bir sis gibi çökebiliyorlardı. En sonunda maddenin zalim ellerinden kurtulmalarına rağmen, özlerini, yok olmuş bir denizin ılık balçığından geldiklerini bütünüyle unutmamışlardı. Ve o muhteşem aletleri hâlâ çalışmaya, yıllar önce başlamış olan deneylerini gözetim altında tutmaya devam ediyordu.

Ancak bundan sonra yaratıcılarının emirlerine her zaman uymayacaklardı. Maddeden yapılmış her şey gibi, onların da Zaman'ın ve onun sabırlı ,yorulmak bilmez uşağı Entropi'nin sebep olduğu zararlara karşı bağışıklığı yoktu.

Ve bazen, kendilerine ait bazı hedefler keşfedip arıyorlardı.

3001: SON EFSANE

Cherene, Tamara ve Melinda için-Benimkinden çok daha iyi bir yüzyılda mutlu olmanız dileğiyle

1

YILDIZ ŞEHİRİ

KUYRUKLUYILDIZ ÇOBANI

Kaptan Dimitri Chandler [M2973.04.21/ 93.106 // Mars // Uzay Akad3005], ya da dostlarının kullandığı adıyla "DiirTin canının sıkkın olduğu kolayca anlaşılabilirdi. Dünya'dan gelen mesajın Neptün yörüngesinin ötesindeki uzay gemisi Go-liath'z ulaşması altı saat almıştı. Eğer mesaj on dakika sonra ulaşmış olsaydı, şöyle bir cevap vermiş olacaktı: "Üzgünüm, şu anda burayı terk edemeyiz; güneş levhasını yerleştirmeye henüz başladık."

Bu mazeret gayet yerinde olabilirdi; çünkü yalnızca birkaç molekül kalınlığında ve bir tarafı kilometrelerce uzunlukta olan bir tabaka yansıtıcı film ile bir kuyrukluyıldızın çekirdeğini sarmak, yarısında bırakılacak cinsten bir iş değildi.

Ama yine de bu saçma isteği yerine getirmek iyi bir fikir olabilirdi; kendi hatası değildi, ama Güneş'e doğru yönelmişti bile. İnceleme yapmak için Satürn'ün halkalarından buz parçaları toplama ve asıl amaç olan Venüs ile Merkür'e yol açma çalışmaları 2700'de, yani üç yüz yıl önce başlamıştı. Kaptan Chandler, Güneş Enerjisi Gözet-menleri'nin uzay tahribatı ile ilgili suçlamalarını desteklemek amacıyla sürekli ortaya koydukları "durum öncesi ve sonrası" manzaralar arasında önemli bir farklılık görememişti hiç. Ancak önce-

13

3001: Son Efsane

ki yüzyıllardaki ekolojik felaketlere karşı duyarlılığını hâlâ koruyan kamuoyu bunun aksini düşünmekteydi ve "Ellerinizi Satürn'den Çekin!" düşüncesi büyük oy farkıyla öndeydi. Sonuç olarak Chandler artık Halkaların At Hırsızını değil, Kuyrukluyıldız Çobanı olmuştu.

0 sırada Alpha Centauri'nin fark edilecek kadar yakınında, Kuiper Kuşağı'ndan ayrılan cisimleri topluyordu. Burada Merkür'ü ve kilometrelerce derinliği olan okyanuslarla Venüs'ü kaplayacak kadar buz vardı. Ancak yine de onların cehennem sıcaklığını dindirmek ve yaşanabilir kılmak yüzyıllar alabilirdi. Eskisi kadar hararetle olmasa da, Güneş Enerjisi Gözetmenleri -tabii ki-hâlâ buna karşı çıkıyorlardı.. 2304 yılında Pasifik asteroidinin -ne ironiktir ki karaya çarpsa çok daha az hasar ve kayıp olurdu- yol açtığı tsunami yüzünden ölen milyonlarca kişi, bütün gelecek kuşaklara insan ırkının bir kırılğan sepet içinde ne kadar çok yumurta taşıdığını hatırlatmıştı.

Pekâlâ, dedi Chandler kendi kendine, bu özel paketin hedefine ulaşması elli yıl kadar süreceği için bir haftalık bir gecikme pek bir şey fark ettirmez. Ancak dönüş, ağırlık merkezi ve rota ile ilgili hesapların tekrar yapılması ve kontrol için Mars'a geri gönderilmesi gerekiyor. Milyonlarca tonluk bir buz kütesini, Dünya'ya en yakın noktaya sürükleyecek olan yörüngeye sokmadan önce hesaplarını dikkatlice yapman iyi fikirdi.

14

Yıldız Şehri

Daha önce de birçok kez olduğu gibi, Kaptan Chandler'in gözleri masasının üzerinde duran eski bir fotoğrafa kaydı. Fotoğrafta, önünde korkunç bir ihtiyaçla beliriveren buzdağının yanında küçücük görünen üç yelkenli bir buhar gemisi görülüyordu. Ve işte tam o sırada Goliath da oldukça küçük görünüyordu. Bu ilkel Discovery ve Jüpiter ile aynı adı taşıyan gemi arasındaki uçurumu yalnızca uzun ömrün birleştiriyor olması ne tuhaf diye düşünürdü çoğu kez. Ve şu eski Antarktika kâşifleri onun gemisinin köprüsünden görünen manzara hakkında ne düşünürlendi acaba?

Şüphesiz akılları karıştırdı, çünkü Goliath'm yanında yol aldığı buz duvarı aşağıya ve yukarıya doğru göz alabildiğine uzanıyordu. Oldukça garip bir görünüşü vardı, çünkü donmuş kutup denizlerinin beyazlığı ve maviliğinden tamamen yoksundu burası. Hatta kirli görünüyordu; gerçekten de öyleydi. Sadece % 90 kadarı buzlu su idi; geri kalanı ise, çoğu sadece mutlak sıfır noktasının çok altında olmayan sıcaklıklarda dengeli kalabilen karbon ve sülfür bileşikleriydi. Bu bileşikler ısı ile çözmek pek hoş olmayan olaylara yol açabilirdi. Bir yıldız kimyacısının mükemmel biçimde ifade ettiği gibi, "Kuyruklu yıldızların nefesleri iğrençtir."

"Kaptan'dan tüm personele," diye anons etti Chandler. "Programda ufak bir değişiklik olmuş-

15

3001: Son Efsane

tur. Uzay Muhafaza radarının belirlediği bir hedefi incelemek üzere çalışmamızı ertelememiz istenmektedir."

Geminin iç iletişim sistemindeki endişeli sesler dindiği sırada, "Konuyla ilgili herhangi bir ayrıntı var mı?" diye sordu birisi.

"Pek fazla değil, ancak bundan, iptal etmeyi unuttukları başka bir Binyıl Komitesi'ne ait projesi olduğu anlamını çıkarıyorum."

Endişeli sesler arttı; herkes 2000'li yılların son-lanna doğru gerçekleştirilmesi planlanmış olan tüm olaylardan oldukça rahatsızlık duymaya başlamıştı. 1 Ocak 3001'in olaysız geçmesi herkesin içini rahatlatmış ve insan ırkı günlük hayatına geri dönmüştü.

"Her neyse, bu da sonuncusu gibi yanlış bir alarm olabilir. İşimizin başına mümkün olduğunca çabuk döneceğiz. Kaptanınız konuştu."

Chandler üzgün bir şekilde, meslek hayatı boyunca boşa kürek çektiği üçüncü bir olayla karşı karşıya olduğunu düşünüyordu. Yüzyıllardır süregelen bunca araştırmaya rağmen, Güneş Sistemi hâlâ sürprizler yapabiliyordu ve belki de Uzay Muhafaza'nın bu isteği iletmesi için haklı bir sebebi vardı. Yine de hayal gücü kuvvetli bir manyağın, bir kez daha, efsanevi Altın Asteroit'i görmüş olmadığını umut ediyordu. Eğer altın bir asteroit varsa -ki Chandler bir an bile buna inanmamıştı- bu, mineralojik bir tuhaflıktan başka bir

16

Yıldız Şehri

şey olmayacaktı; o zaman da, çorak gezegenlere hayat vermek amacıyla Güneş'e doğru yol açmak için aralanndan geçtiği buzlardan çok daha değersiz olacaktı. Bununla beraber, ciddiye aldığı bir olasılık daha vardı. İnsan ırkı yüz ı ışık yılı uzaktaki uzay boşluğuna robot araçları çoktan göndermişti ve Tycho Tektaşı daha eski uygarlıkların da benzer uğraşları içinde bulunduklarını yeterince hatırlatır nitelikteydi. Güneş Sistemi'nin içinde ya da onun içinden geçip giden yabancılar tarafından yapılmış şeyler olabiliyordu pekâlâ. Kaptan Chandler Uzay Muhafazanın aklında bu tür bir şey olabileceğini düşünüyordu; aksi halde Uzay Muhafaza 1. Sınıf bir uzay gemisini tanımlanamayan bir radar sesinin ardından göndermezdi.

Beş saat sonra, araştırma yapan Goliath oldukça uzak bir menzilden gelen bir yankı tespit etti. Uzaklığından dolayı maalesef çok az duyulabili-yordu. Ancak daha net hale gelip yankı güçlendikçe, aşağı yukarı iki metre uzunluğunda olan metal bir cismin sinyallerini vermeye başladı. Güneş Sistemi'nin dışına doğru yönelen bir yörüngede ilerliyordu. Chandler bu cismin, insanoğlunun son bin yıl içinde yıldızlara doğru düşüncesizce fırlattığı sayısız uzay hurdasının bir parçası olduğuna karar verdi. Bu hurda parçala-n, belki bir gün gelecek, insan ırkının bir zamanlar var olduğuna dair tek belirti olacaktı.

17

3001: Son Efsane

Daha sonra cisim gözle incelenecek kadar yakına geldiği sırada, Chandler korku ile karışık bir hayret içerisinde bazı azimli tarihçilerin hâlâ Uzay Çağı'nın ilk kayıtlarını araştırdığını hatırladı. Bilgisayarların cevabı ona, Binyıl kutlamaları için bir kaç yıl gecikmeli vermiş olması ne kadar üzücüydü! "Burası Goliath" diye Dünya'ya sinyal gönderdi Chandler. Sesinde ciddiyet olduğu kadar guair da seziliyordu. "Güverteye bin yaşındaki bir astronotu getiriyoruz. Ve onun kim olduğunu tahmin edebiliyorum."

UYANIŞ

Frank Poole uyanmıştı, ancak hiçbir şey hatırlamıyordu. Adının ne olduğundan dahi emin değildi.

Belli ki bir hastane odasıındaydı; gözleri hâlâ kapalı olduğu halde en ilkel ve anımsatıcı duyulan ona orada olduğunu söylüyordu. Aldığı her nefes içine rahatsız edici olmayan belli belirsiz bir antiseptik kokusu dolduruyor ve bu koku Po-ole'un -elbette ki- tehlikeye aldırmanın bir genç olarak Arizona Planör Şampiyonası'nda kaburgasını kırması gibi bazı hatıralarını canlandırıyor ona.

18

Yıldız Şehri

Artık kendine gelmeye başlıyordu. Ben Yardımcı Kumandan Frank Poole, Üstteğmen, USSS Discovery, Çok Gizli bir görev için Jüpiter'e yolculuk ediyor- Buz gibi bir elin kalbini kavradığını hisseder gibi oldu. O an kontrolden çıkmış olan uzay kapsülünü, ağır çekimle hareket ediyormuş gibi hatırladı. Kapsül, yanlarından uzanan metal kısıkaç-larıyla hızla ona doğru sürükleniyordu. Hemen sonra sessiz çarpışma yaşandı ve pek de sessiz olmayan bir tıslamayla hava elbisesinden dışarı kaçmaya başladı. Daha sonra çaresizce uzayda sürüklenişleriyle ilgili hatırladığı son şey, bağlantısı kesilen oksijen hortumunu boşu boşuna tekrar bağlamaya çalışıyor olmasıydı.

Pekâlâ, uzay kapsülünün kontrol biriminde ne tür esrarengiz bir kaza olmuş olursa olsun, şu anda hayattaydı. Herhalde Dave hemen bir EVA yapmış ve onu oksijen yetersizliğinden kaynaklanan kalıcı bir beyin hasarından kurtarmıştı. Eski dostum Dave! dedi kendi kendine. Sana teşekkür etmeliyim... ama bir dakika! Şu anda Discoveryde olmadığım apaçık ortada. Ayrıca Dünya'ya geri götürülecek kadar uzun bir süre baygın kaldığımı sanmıyorum.

Bu karmaşık düşünceler zinciri, Dünya kurulduğundan bu yana mesleklerinin simgesi olan önlüklerini giymiş bir başhemşire ve iki hastabakıcının gelişleriyle birdenbire dağılıverdi. Biraz şa-

19

3001: Son Efsane

Yıldız Şehri

şırılmış göründüler: Poole umulandan önce uyanıp uyanmadığını merak etmiş ve bu fikir onda çocukça bir memnuniyet hissi uyandırmıştı.

Birkaç denemeden sonra "Merhaba!" diyebilirdi. Ses telleri pas tutmuştu sanki. "Nasıl görünüyorum?"

Başhemşire hafifçe gülümsedikten sonra, "Konuşmaya çalışma" diye emredercesine parmağını dudaklarına götürdü. Daha sonra iki deneyimli hastabakıcı hemen onun yanına gelerek büyük bir özenle nabız atışını, ateşini ve reflekslerini ölçtüler. Bir tanesi Poole'un sağ kolunu kaldırıp tekrar indirdiğinde, Poole bir gariplik olduğunu fark etti. Kolu yavaşça düşüyordu ve normal ağır-lındaymış gibi durmuyordu. Hatta, kımıldamaya çalıştığında da vücudu yavaşça hareket ediyordu. Gezegenlerden birinde olmalıyım, diye düşündü. Ya da yapay yerçekimi olan bir uzay istasyo-nundayım. Ancak kesinlikle Dünya'da değilim, çünkü ağırlığım yeterli derecede değil.

Tam malum soruyu soracağı sırada başhemşire boynunun yan tarafına bir şey bastırdı ve Poole hafif bir karıncalanma hissiyle beraber tekrar deliksiz bir uykuya daldı. Bilincini yeniden yitirmeden biraz önce, o karmaşık düşünceler bir kez daha kafasında dönüp dolaştı.

Benimle oldukları bütün süre boyunca tek kelime etmemeleri ne kadar garip!

20

İYİLEŞTİRME

Tekrar uyanıp da başhemşireyi ve hastabakıcıları yatağının çtrafında görünce Poole konuşabilecek kadar gücünü toplayabilirdi.

"Neredeyim? Bunu söyleyebilirsiniz sanırım!"

Üç kadın birbirlerine baktılar; belli ki ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Daha sonra başhemşire kelimelerini oldukça yavaş ve dikkatle seçerek cevap verdi:

"Her şey yolunda, Mr. Poole. Profesör Anderson bir dakika içinde burada olacak... O size açıklayacak."

Neyi açıklayacak? diye düşündü Poole biraz öfkelenerek. Ama aksanının nereye ait olduğunu anlayamamama rağmen, en azından İngilizce konuşuyordu...

Anderson o sıralarda gelmek üzere olmalıydı, çünkü kapı birkaç dakika sonra açıldı. Anderson Poole'a ve ona yönelen meraklı gözlere şöyle bir baktı. Poole kendini hayvanat bahçesinde yeni sergilenmeye başlayan bir hayvan gibi hissetmişti.

Profesör Anderson ufak tefek, sık ve dış görünüş açısından birçok ırkın -Çinli, Polinezyalı ve İskandinav- belirgin özelliklerini taşıyan biriydi. Sağ eliyle Poole'a selam verdi ve biraz duraksa-yarak el sıkıştı. Bu biraz garip bir duraksamaydı;

21

3001: Son Efsane

belki de ona tamamen yabancı olan bir hareketi yapmaya çalışmıştı.

"Sizi iyi gördüğüme sevindim, Mr. Poole... Sizi göz açıp kapayıncaya kadar ayağa kaldıracamız." Yine o tuhaf aksan ve yavaş telaffuz; ama yatağın baş ucunda bu kendinden emin duruş her çağda ve her yerde, bütün doktorlarda olan türdendi.

"Bunu duyduğuma sevindim. Belki şimdi birkaç soruyu cevaplayabilirsiniz..." "Tabii, elbette. Ancak bir dakika izin verin." Anderson başhemşire ile öyle hızlı ve çabuk konuştu ki Poole bazılarını tamamen yabancı olduğu birkaç kelime anlayabilmişti sadece. Daha sonra başhemşire hastabakıcılardan birine başını salladı. Hastabakıcı duvardaki dolabı açtı ve Po-ole'un başına saracağı ince, metal bir bant çıkardı.

"Bu ne için?" diye sordu Poole. Kendilerine ne yapıldığı hakkında hep birşeyler bilmeye çalışan bu tip zor hastalar, doktorları hep rahatsız etmiştir. "EEG\* çıktılarını mı bunlar?"

Profesör, başhemşire ve hastabakıcılar akıllan karışmış bir şekilde birbirlerine baktılar. Ve An-derson'ın yüzünde hafif bir gülümseme belirdi.

"Ah, elektro... ansef... alo... gram," dedi doktor yavaşça; sanki hafızasının derinliklerinden çekip çıkartıyordu bu kelimeyi. "Çok doğru. Sadece be-Elektroansefalogram, beynin elektriksel faaliyetini çizim 22 halinde kaydetmek için kullanılan cihaz, (ç.n.)

Yıldız Şehri

yin fonksiyonlarınızı izlemek istemiştik."

Eğer kullanmam için izin vermiş olsaydınız, beynim oldukça iyi çalışıyor olacaktı, diye mırıldandı Poole. En azından, sonunda bir sonuca varıyor gibiyiz. "Mr. Poole" dedi Anderson; sanki yabancı bir dil konuşmaya kalkışmış gibi hâlâ bu tuhaf ve fazla ciddi ses tonunu kullanıyordu. "Discover^nin dışında çalışırken oldukça ciddi bir kaza geçirip sakatlandığınızı, elbette ki, biliyorsunuzdur."

Poole başını sallayarak onayladı.

"'Sakatlanma' ifadesinin oldukça hafif kaldığını düşünmeye başladım," dedi soğuk bir tavırla.

Anderson gözle görülür bir şekilde rahatladı ve yüzünde hafif bir gülümseme belirdi.

"Kesinlikle haklısınız. Ne olduğunu düşünüyorsunuz, söyleyin lütfen."

"Pekâlâ, en iyi durum senaryosu şu: Kendimi kaybettikten sonra, Dave Bowman beni kurtardı ve gemiye geri getirdi. Dave nasıl? Kimse bana bir şey anlatmıyor!"

"Hepsi mantıklı... Ya en kötü durum?"

Frank Poole o anda ensesinde hafif bir esinti hissetti. Bir süredir kafasında oluşan şüpheler daha belirgin bir hal almaya başlıyordu.

"Ben öldüm, ama tekrar buraya getirildim -burası da neresiyse. Ve siz beni hayata döndürmeyi başardınız. Teşekkürler..."

23

3001: Son Efsane

"Çok doğru. Ve Dünya'ya geri döndünüz. Eee, daha doğrusu çok yakınındasınız."



ların arasında tıp uzmanları, birkaç disiplinden bilim adamları ve belki de onunla en çok ilgilenen uzay gemisi kumandanları vardı. Doktorlara tarihçilere söyleyebileceği ve insanoğlunun dev veri bankalarında kayıtlı olmayan birkaç şeyi vardı; ancak genellikle yaşadığı zaman dilimindeki olaylar hakkında birkaç küçük laf ve yeni içgörülerden fazlasını veremezdi. Poole onların sorularını yanıtlarken, hepsi de, ona büyük saygı gösterir ve onu sabırla dinlerdi; buna rağmen onun sorularına cevap vermeye pek hevesli görünmezlerdi. Poole artık kültür şokuna karşı gereğinden fazla korunduğunu hissetmeye ve giderek daha ciddi bir şekilde bu otel odasından nasıl kaçabileceğini düşünmeye başlıyordu. Yalnız kaldığı nadir zamanlarda kapının kilitli olması onu şaşırtmayacaktı.

Ancak Dr. Indra Wallace'in gelişi her şeyi değiştirdi. Adının Indra olmasına rağmen, Japon ırkının en göze çarpan özelliklerini taşıyordu; öyle ki biraz hayal gücünü çalıştırdığında, Poole onu genç bir Geyşa'ya benzetiyordu. Bu benzetme, saygın ve övgüye değer üniversitelerin birinde Sanal Kürsü'sü olan seçkin bir tarihçi için pek yakışır bir benzetme değildi ve Poole'un kullandığı İngilizce'ye hakim olan ilk ziyaretçisiydi, bu yüzden Dr. Wallace'i görmek hoşuna gidiyordu.

"Mr. Poole," diye başladı sözlerine Dr. Wallace ciddi bir ses tonuyla. "Resmi kılavuzunuz, daha

27

3001: bon trsane

doğrusu danışmanınız olarak görevlendirildim. Size vasıflarımdan söz edeyim. Sizin döneminiz üzerinde ihtisas yaptım. Tez konum 'Ulus-Devle-tin Çöküşü, 2000-2050' idi. Dolayısıyla birçok şekilde birbirimize yardımcı olabileceğimize inanıyorum."

"Eminim oluruz. Ama öncelikle beni buradan çıkarmanızı rica ediyorum; gezegeninizi görmek istiyorum."

"Biz de bunu istiyoruz. Ama önce size bir kimlik vermemiz gerekiyor. Yoksa o zamana dek -nasıl diyordunuz?- kişi olarak kabul edilemeyeceksiniz. Bu durumda herhangi bir yere gidip birşeyler yapabilmeniz neredeyse imkânsız hale gelecektir. Hiçbir veri aleti sizin varlığınızı tanımayacaktır."

Bu durumdan pek hoşlanmadığını belirten bir gülümsemeyle, "Tam tahmin ettiğim gibi" diye karşılık verdi Poole. "Benim zamanımdaki gibi olmaya başlamış; birçok insan bu düşünceden nefret ederdi."

"Bazılar hâlâ nefret ediyor. Her şeyi terk edip ıssız yerlerde yaşıyorlar. Bu tür olaylar şimdi Dünya'da, sizin zamanınızdan daha çok oluyor! Ancak her zaman için yanlarına telsizlerini de alırlar, böylece gerektiğinde yardım isteyebilirler. Orta noktaya beş gün kaldı."

"Bunu duyduğuma üzüldüm. İnsan ırkı açıkça bozulmuş."

28

Dr. Wallace'in hoşgörü sınırını bulmak ve kişiliğinin ayrıntılarına ulaşmak için onu dikkatle inceliyordu. Birlikte oldukça fazla vakit geçirecekleri belliydi ve tam anlamıyla ona güvenmeliydi. Hâlâ Poole ondan hoşlanıp hoşlanmayacağından emin değildi; belki de Poole'a müzede sergilenen dikkat çekici bir eser gözü ile bakıyordu yalnızca.

Eleştirisine katıldığı için oldukça şaşırmıştı Poole.

"Bu doğru olabilir -tabii bazı açılardan. Belki biz fiziksel olarak güçsüzüz, ancak neredeyse gelmiş geçmiş bütün insanlardan daha sağlıklıyız ve çevreye daha uyumluyuz. Soylu Yabanıl her zaman için bir mitti."

Dr. Wallace küçük, dikdörtgen bir levhaya doğru yürüdü ve kapının üzerinde göz seviyesine getirdi. Bu, eski Matbaa Çağı'nda hızla çoğalan sayısız dergilerden biri büyüklüğündeydi ve Poole her odada bunlardan en az bir tane olduğunu fark etti. Bu levhalar genellikle boştu, ama bazılarındaki birçok kelimesi tanıdık geldiği halde Poole'a kesinlikle hiçbir şey ifade etmeyen metinler oluyordu. Bir keresinde onun odasındaki levhadan bazı acil durum sinyalleri çıkmıştı, ama Poole, problem her ne ise ilgilenecek birileri olduğunu düşünüp aldınış etmemişti. Neyse ki, ses başladığı gibi çabucak bitmişti.

Dr. Wallace elinin içini levhanın üzerine koydu

29

3001: Son Efsane

ve birkaç saniye sonra kaldırdı. Poole'a dönerek hafif bir gülümsemeyle, "Gelip bir baksana" dedi.

Poole levhanın üzerinde yazılı olanları yavaşça okuduğunda, gördüklerinin ne anlama geldiğini anlayabilmişti.

WALLACE,INDRA [K2970.03.11/31.885 // TARİH, OXFORD]

"Sanırım baştaki 'K' Kadın demek. Daha sonra doğum tarihiniz 11 Mart 2970 ve tahsil yeriniz Tarih Bölümü, Oxford yazılmış. 31-885 ise kimlik numaranız olsa gerek. Doğru mu?"

"Mükemmel, Mr. Poole. Sizin elektronik posta adresleriniz ve kredi kartı numaralarınızdan bazılarını görmüştüm; sayılar muhtemelen kimsenin hatırlayamayacağı kadar düzensiz ve anlamsız al-fanümerik çizgilerden oluşuyordu. Fakat herkes doğum tarihlerimizi bilir, ancak bunu paylaşacak insanlar 99,999'dan fazla olmayacak. Yani ihtiyacın olacak tek şey beş rakamlı bir sayı. Unutursan da önemli değil. Gördüğün gibi, senin bir parçan."

"İçine mi yerleştirilecek?" "Evet, doğumdan sonra, gereksiz yere her iki ele de yerleştirilir. İçeri girerken bir şey hissetmezsin. Ama küçük bir sorunumuz var." "Nedir o?"

"Birçok kereler karşılaşacağın okuyucular doğum tarihinin doğru olduğunu kabul edemeyebi-

30

lirler. Bu yüzden izninizle doğum tarihinize bin yıl daha eklemek istiyoruz."

"İzin verilmiştir. Peki kimliğin geri kalanı?"

"İsteğe bağlı. Boş bırakabilirsiniz, ilgi alanlarınızı ve ikamet ettiğiniz yeri yazabilirsiniz, ya da küresel veya yönlendirilmiş özel mesajlarınız için kullanabilirsiniz."

Poole, yüzyıllar geçse de bazı şeylerin değişmeyeceğinden iyice emin olmuştu. Bu "yönlendirilmiş" mesajların büyük bir bölümü gerçekten de oldukça özeldir. Poole bu zaman ya da çağda, hâlâ kişi veya devlet tarafından görevlendirilen sansür kurumlarının bulunup bulunmadığını ve bu kurumların diğer insanların ahlâkını geliştirme konusundaki çabalarının kendi zamanındakilerden daha başarılı olup olmadığını merak ediyordu.

Bu konuyu Dr. Wallace'a, tabii onu daha iyi tanımaya başladığı zaman sorması gerekecekti.

MANZARALI ODA

"Frank -Profesör Anderson senin kısa bir yürüyüş yapabilecek kadar güçlendiğini düşünüyor."

"Bunu duyduğuma çok sevindim. Siz 'sevinçten uçmak' deyimini biliyor musunuz?"

"Hayır, ama ne olduğunu tahmin edebiliyo-

31

rum."

Poole düşük yerçekimine o kadar alışmıştı ki ,attığı uzun adımlar ona oldukça normal geliyordu. Tahmin ettiği kadarıyla yarım gee, ona iyi olduğunu hissettirebilecekti. Yürüyüşleri sırasında yalnızca birkaç kişi gördüler; herkes yabancıydı ,ama hepsi de tanıyormuşçasına ona gülümsüyordu. O anda Poole gururla, ben bu dünyanın en ünlülerinden biri olmalıyım dedi kendi kendine. Hayatımın geri kalanında ne yapacağıma karar verdiğimde, bu, bana oldukça yardımcı olacaktır. En azından bir yüzyıl daha, eğer Ander-son'a inanabilirsem tabii...

Yürüdükleri koridor, her birinde evrensel tanıma panelinin bulunduğu sıra numaralı kapılar hariç oldukça sıradandı. Poole, Indra'yı neredeyse iki yüz metre kadar izlemişti ki birden durdu ve şaşırdı; çünkü ayan beyan olan bir şeyi yeni fark etmemişti.

"Bu uzay istasyonu çok büyük olmalı" dedi şaşkınlıkla.

Indra ona bakarak gülümsedi. "Sizin şöyle bir deyişiniz yok mu -'Henüz bir şey görmedin?'"

"Hiçbir şey" diye düzeltti dalgınlıkla. Bu yapının boyutlarını tahmin etmeye çalıştığı sırada başka bir şok yaşadı. Kim tahmin edebilirdi ki bir metro tünelini -elbette ki küçük bir tünel- içine alacak genişlikteki bir uzay istasyonunda sadece

32

rııaız ijenrı

birkaç yolcunun binebileceği küçük bir taşıma aracı olsun.

"Gözlem Odası Üç" diye seslendi Indra ve onlar da sessizce, ama hızla duraktan ayrıldılar.

Poole, hâlâ fonksiyonlarını öğrenmeye çalıştığı ayrıntı göstergeli bilekliğinden zamanı kontrol etti. Küçük sürprizlerden biri de tüm gezegenin Evrensel Saat kullanmasıydı: Kafa karıştıran çok parçalı Zaman Dilimleri evrensel iletişimin sağlanmasıyla ortadan kaldırılmıştı. Daha önceleri Yirmibirind Yüzyıl'da bu konu bayağı konuşulmuştu ve o zaman bile Güneş Zamanı'nın yerine Yıldız Zamanı'nın kullanılması önerilmişti. Daha sonra, yıl boyunca, güneş saatin sağ tarafına doğru ilerlemiş, altı ay önce doğduğu saatte batır olmuştu.

Aslında ne bu "Güneş'te eşit zaman" önerisi, ne de takvimi yenilemeye yönelik tantanalı girişimler bir sonuç verdi. Daha önceleri de ileri sürüldüğü üzere bu önemli iş, teknolojiye olacak büyük gelişmeleri beklemek zorundaydı. Elbette ki bir gün Tanrı'nın küçücük hatalarından biri düzeltilecek ve Dünya'nın yörüngesinde hafif bir ayarlama yapılacak, on iki aya otuzar eşit gün denk getirilecekti.

Hızları ve çarçabuk geçen zamandan anladığı kadarıyla Poole, en az üç kilometre ilerlediklerini tahmin ediyordu. Daha sonra araç durdu, kapılar açıldı ve yumuşak otomatik bir ses duyuldu:

33

3001: Son ütsane

"İyi seyirler. Bugün hava % 35 bulutlu olacak."

En sonunda dış duvara yaklaştırmaya başladık, diye düşündü Poole. Ancak burada da başka bir esrar vardı; kat ettiği mesafeye rağmen yerçekiminin ne kuvveti ne de yönü değişmişti! Böylesine bir yer değiştirmenin sonucunda bile, gee vektörü değişmeyecek kadar devasa bir dönen uzay istasyonu olabileceğini hayal bile edemezdi... Gerçekten bir gezegende olabilir miydi? Ancak Güneş Sistemi'nde bulunan yaşanabilir herhangi bir gezegende kendini daha hafif -genellikle çok daha hafif- hissedirdi.

Terminalin en dış kapısı açıldığında ve Poole kendini küçük bir hava bölmesine girerken bulduğunda, aslında uzayda olması gerektiğini anladı. Ama uzay elbiseleri neredeydi? Endişeyle etrafına bakındı: Boşluğa çıplak ve korunmasız bir şekilde, bu denli yakın olduğunu hissettiren içgüdülerine karşı koymaya çalışıyordu. Bunu bir kez tecrübe etmiş olmak dahi yeterliydi...

"Neredeyse geldik," dedi Indra güven verir biçimde.

Son kapı da açıldı. Dikey ve yatay olarak kıvrılan büyük bir pencereden uzayın engin karanlığına bakıyordu. Kendini akvaryumdaki bir süs balığı gibi hissetti ve bu gözüpek mühendislik harikasının tasarımcılarının ne yapmaya çalıştıklarından emin olduklarını ümit etti. Kuşkusuz bu tasarımcılar, onun zamanındakilerden daha geliş-

34

miş aletlere sahiptiler.

Dışarıda yıldızlar parlıyor olması gerekirken, dev pencereye yönelmiş, ışığa alışkın gözleri karanlık bir boşluktan başka bir şey göremiyorlardı. Daha geniş bir görüş açısı sağlamak için birkaç adım attığında, Indra onu durdurdu ve ilerisini gösterdi.

"Dikkatli bak" dedi. "Görmüyor musun?"

Poole gözlerini kırptırdı ve gözlerini karanlığa dikti. Kuşkusuz bu bir yanılsama olmalıydı; hatta -Tanrı korusun- pencerede bir çatlak olabilirdi. Başını sağa sola salladı. Hayır, bu gerçektir. Ama nasıl olur? Öklid'in tanımını hatırladı: "Bir doğrunun uzunluğu vardır, ama kalınlığı yoktur."

Pencerenin yüksekliği döndüğü, aşağıdan ve yukandan görüş alanı kısıtlandığı için, biraz uğraş göstererek rahatlıkla bir ışık çizgisini görebiliyordu. Hatta bu çizgi o denli tek boyutluydu ki, "ince" kelimesi, yetersiz kalıyordu. Yine de tamamen şekilsiz değildi: Bu uzun çizginin üzerinde düzensiz aralıklarla, örümcek ağının üzerindeki su damlacıklarına benzer oldukça parlak noktalar zar zor görülebiliyordu.

Poole aşağıda ne olduğunu tamamiyle görene dek pencereye doğru yürüdü. Oldukça tanıdık bir manzaraydı bu; tüm Avrupa kıtası ve Kuzey Afrika'nın büyük bir bölümü, uzaydan birçok kez gördüğü gibiydiler. Yani yörüngede olmalıy-

35

di- muhtemelen ekvatorial bir yörüngede, en azından bin kilometre kadar yüksekte. Indra, Poole'a sevimli bir gülümsemeyle baktı. "Pencereye yaklaşın," dedi Indra. "Böylelikle daha da aşağıya bakabilirsiniz. Umanm yükseklik konusunda bir sorunuz yoktur."

Bir astronota söylenebilecek en aptalca şey herhalde! diye düşündü Poole öne doğru ilerlerken. Eğer yükseklik korkum olsaydı, bu mesleği yapmazdım. Aklından bu düşünceler geçerken birden, "Aman Tanrım!" diye haykırarak, gayri ihtiyari pencereden bir adım uzaklaştı. Daha sonra kendini toparladı ve tekrar bakmaya teşebbüs etti.

Poole, kavisli duvanyla birkaç kilometre çapı olan silindir bir kuleden aşağıya, uzaktaki Akdeniz'e baktığını fark etti. Ama kulenin çapı, uzunluğuyla kıyaslanamazdı; çünkü kule, aşağılara doğru daha inceliyor ve Afrika üzerinde bir yerlerde, sisler arasında kayboluyordu. Poole bu kulenin yeryüzüne kadar uzadığını düşündü bir an. "Ne kadar yüksekteyiz?" diye fısıldadı. "İki bin kay. Bir de yukarı bak." Bu kez pek de şaşırmadı; ne göreceğini tahmin ediyordu. Kule, uzayın karanlığına uzanan muhteşem bir ip gibi görünene dek inceliyordu ve kesinlikle şundan emindi ki, bu ip kule, ekvatorun otuz altı bin km yukarısında bulunan yerküre uyumlu yörüngeye kadar çıkıyordu. Bu gibi

36

Yıldız Şehri

fanteziler Poole'un zamanında oldukça yaygındı; ancak bunun gerçek olduğunu görebileceğini ve hatta onun içinde yaşayabileceğini hiç düşünmemişti- Doğu ufku boyunca uzanan ilerideki incecik ipi gösterdi.

"Bu da diğeri olmalı."

"Evet; Asya Kulesi. Biz de oradakilere aynen sizin gördüğünüz gibi görünüyor olmalıyız."

"Bunlardan kaç tane var?"

"Ekvator'un etrafına eşit olarak yerleştirilmiş, tam dört adet var. Afrika'da, Asya'da, Amerika ve Pasifik'te. Sonuncusu neredeyse boş; sadece birkaç yüzlük seviyesi bitirildi. Yani sudan başka bir şey görülüyor..."

Poole bu muazzam düşünceyi idrak etmeye çalışıyordu ki, aklına rahatsız edici bir şey takıldı.

"Benim zamanımda bile çeşitli yüksekliklerde bulunan binlerce uydu vardı.

Çarpışmaları nasıl engelliyorsunuz?"

Indra birazcık utanmıştı.

"Bilirsiniz -bunu hiç düşünmemiştim- benim alanım değil." Bir an durdu ve hafızasını taradı. Az sonra yüzü aydınlandı.

"Yüzyıllar önce büyük bir temizlik operasyonu yapıldığını sanıyorum. Sabit yörünge'nin altında hiçbir uydu yok."

Bu mantıklı, dedi Poole kendi kendine. Onlara ihtiyaçları yoktu ki; dev gibi dört tane kule, bir

37

3001: Son Efsane

zamanlar binlerce uydu ve uzay istasyonu tarafından sağlanan bütün o imkânları sağlayabilirdi. "Böylece Dünya'yı terk eden ya da atmosfere tekrar giriş yapan uzay gemilerinin çarpışmaları gibi kazalar asla olmaz, öyle değil mi?" Indra şaşkınlıkla ona baktı. "Böyle bir şey zaten olmuyor." Tavanı gösterdi. "Bütün uzay gemisi pistleri olmaları gerektiği yerlerde; yukanda, dış halkada. Sanırım yeryüzünden son roketin atılmasının üzerinden dört yüzyıl geçmiştir."

Poole hâlâ bu fikri sindirirken küçük bir anormallik dikkatini çekti.

Astronotluk eğitimi almış olması olağandışı olan her şeye karşı tetikte olmasını sağlıyordu: Nitekim uzayda bu, bir ölüm | kalım meselesi olabilirdi.

Güneş tepelerinde kalmış ve görüş alanlarındaki çıkıntıları, ancak büyük pencereden içeri sızan ışınları bastıkları zeminin üzerinde parlak bir ışık şeridi oluşturuyordu. Bu şerit belli bir açıyla, kendisinden daha az parlak başka bir şerit tarafından kesiliyor, böylece pencerenin çerçevesi iki tane gölge oluşturmuş oluyordu.

Gökyüzünü görebilmesi için Poole'un neredeyse çömelmesi gerekiyordu. Hiçbir şeye şaşırmayacağını düşünüyordu, ama iki güneşin sergilediği manzara karşısında bir

an için nutkunun tutulduğunu hissetti. Tekrar nefes alabildiğinde, "Bu da nesi?" diye-

38

Yıldız Şehri

bildi ancak.

"Ah -size söylenmedi mi? Bu Lucifer." "Dünya'nın başka bir güneşi mi var?"

"Aslında bize pek fazla ısı vermiyor, ancak Ay'ın görevini elinden aldı..."

İkinci Uçuş sizi bulmak için oraya gitmeden önce, Jüpiter gezegeniydi."

Bu gezegende daha çok şey öğreneceğimi biliyorum, dedi Poole kendi kendine. Ama kim bilir ne kadar?..

EĞİTİM

Poole, odasına bir televizyon getirilip yatağının ucuna koyulduğu zaman, hem şaşırmış hem de memnun olmuştu. Memnundu, çünkü yeni bilgiye açtı; şaşırmıştı, çünkü kendi zamanında dahi modası geçmiş olan bir televizyon getirilmişti.

"Bunu geri götüreceğimize dair Müze'ye söz vermek zorunda kaldık," dedi başhemşire.

"Ve umanm bunu nasıl çalıştıracağınızı biliyorsunuzdur."

Uzaktan kumandaya hafifçe dokunduğunda, Poole şiddetli bir nostalji dalgasının bedenini sardığını hissetti. Bir iki başka nesne gibi bu da, çocukluğunun, televizyonların sözlü emirleri anlamayacak kadar aptal olduğu günlerin anılarını

39

3001: Son Efsane

geri getirdi.

"Teşekkür ederim, Başhemşire. En iyi haber kanalı hangisi?"

Bu soruyu anlayamamış göründü, ama sonra kendini toparladı.

"Ah, ne demek istediğinizi anladım. Ancak Profesör Anderson henüz hazır olmadığınızı düşünüyor. Bu yüzden kendinizi evinizde hissetmeniz için arşivler bir araya getirildi."

Poole o gün ve çağda nasıl bir depolama yöntemi kullanıldığını merak etmişti. Kompakt diskleri ve önceki döneme ait uzunçalar koleksiyonlarının sahibi olan o garip yaşlı George Amca'sı-nı hatırlayabiliyordu hâlâ. Ancak şüphesiz ki bu teknolojik yarış, her zamanki Darwinci yol -en güçlü hayatta kalır- ile yüzyıllar önce sona ermiş olmalıydı.

TV seçiminin yirmibirinci yüzyıl başlarını iyi bilen biri (indra?) tarafından oldukça iyi bir şekilde yapılmış olduğunu kabul etmeliydi. Yayınlarda rahatsız edici şeyler yoktu; ne savaşlar ne de şiddet vardı. Sadece, artık bütünüyle önemsiz, biraz siyaset ve iş vardı. Birkaç hafif komedi, spor olayı (kendisinin bir zamanlar büyük bir tenis hayranı olduğunu nasıl öğrenmişlerdi acaba?), klasik ile pop müzik ve vahşi hayat ile ilgili belgesel filmler.

Bütün bunları biraraya getiren her kim ise iyi bir mizah anlayışına sahip olmalıydı; aksi halde

40

Uzay Yolu dizisinin her filminden bölümler almazlardı. Küçük bir çocukken Poole, Patrick Stewart ve Leonard Nimoy ile tanışmıştı. Onların ne düşündüklerini ve kendilerinden çekinerek imza isteyen bir çocuğun kaderinin ne olacağını bilip bilmediklerini merak etmişti.

Kendisine eskiyi hatırlatan bu şeyleri hızlı çekimde inceledikten hemen sonra, aklına oldukça can sıkıcı bir düşünce takılıverdi. Bir dahaki yüzyılda -şimdiki yüzyılında!- yaklaşık elli bin televizyon istasyonunun aynı anda yayın yapacağını okumuştur bir yerlerde. Eğer bu rakama ulaşıldıysa -ve daha da yüksek olabilir pekâlâ- şu anda milyonlarca belki de milyarlarca, saatlik televizyon programı havada uçuşuyor olmalıydı. Yani en koyu olumsuzcu insan bile kabul edecektir ki, en azından bir milyar saatlik seyretmeye değer ya da en yüksek mükemmellik standartlarını aşan milyonlarca yayın olmalıdır. O halde bu denli büyük bir samanlıkta birkaç tane iğne nasıl bulunabilir?

Bu düşünce o kadar ezici ve aslında o kadar sinir bozucuydu ki, bir hafta boyunca giderek amaçsız hale gelen kanallar arası gezintiden sonra Poole televizyonun alınmasını istedi. Belki de böyle daha iyiydi, çünkü uyanık olduğu zamanlar kendine daha az zaman ayırır olmuştu; gücü yerine geldikçe zamanı da artıyordu.

Can sıkıntısı olasılığı yoktu; sık sık başhemşire ve Profesör Anderson'ın kurdukları barikattan sı-

3001: Son Efsane

zarak, Poole'un yanına gelmeyi başaran ciddi araştırmacılar ve meraklı -büyük olasılıkla da nüfuzlu- vatandaşların yaptıkları geziler sayesinde can sıkıntısı riski kalmamıştı.

Yine de günlerden bir gün televizyon tekrar getirildiğinde oldukça sevinmişti; çünkü tiryakilik krizi belirtileri baş göstermişti. Ancak bu sefer izleyecekleri konusunda daha seçici olmayı kafasına koymuştu.

Bu önemli antikaya, yüzündeki hafif gülümsemeyle Indra Wallace eşlik ediyordu.

"Görmek gereken bir şey bulduk, Frank. Aklının karışıklığını gidermene yardımcı olacağını düşündük. Her neyse, seveceğine eminiz."

Poole, bu yaklaşımı güvenceli sıkıntı için bir reçete olarak gördü ve kendisini en kötüsüne alıştırdı. Ancak açılış konuşması onu bir anda yakalamış ve pek az başka şeyin yaptığı gibi eski yaşantısına geri götürmüştü. Birdenbire zamanının en ünlü seslerinden birini tanıdı ve bu programı önceden izlediğini hatırladı.

"Atlanta, 31 Aralık 2000..."

"Burası Uluslararası CNN; tüm bilinmeyen acı ve umutlarıyla Yeni Binyıl'a girmeye beş dakika kaldı..."

"Ancak geleceği keşfetmeye çalışmadan önce, dönüp son bin yıla şöyle bir bakalım ve kendimize soralım:

"Acaba M.S. 1000'de yaşayan herhangi bir in-

Yıldız Şehri

san, esrarlı bir şekilde yüzyıllar sonrasına gitseydi az da olsa bizim dünyamızı hayal edebilir ya da anlayabilir miydi? ,

"Artık alışıp da gerçek değerini unuttuğumuz neredeyse, tüm teknolojik buluşlar Binyıl'ımızın sonlarına doğru -çoğu son iki yüz yıl içinde- yapılmıştır. Buharlı motor, elektrik, telefon, radyo, televizyon, sinema, havacılık, elektronik eşyalar ve bir ömür önce... nükleer enerji ve uzay yolculukları... Geçmişin büyük beyinleri bunlarla karşılaştığında ne yaparlardı acaba? Arşimet ya da Leonardo birdenbire dünyamıza atılsalardı, akıllarını kaçırmadan ne kadar dayanabilirlerdi?

"Bin yıl öncesine gönderilmek oldukça cezbe-dici bir fikir. Elbette ki o yıllarda belli başlı bilimsel buluşlar çoktan yapılmıştır. Teknolojide büyük gelişmeler olacak olmasına rağmen, bir hesap makinesi ve video kameranın Isaac Newton için olduğu denli büyüleyici ve akıl almaz bir şey, bir aygıt icat edilecek mi?

"Belki de bizim çağımız öncekilerden oldukça farklıdır. Telekomünikasyon, bir zamanlar yok oluşu engellenemeyen görüntü ve seslerin kay-dedilebilmesi, gökyüzü ve uzayın fethi... Bütün bunlar geçmişin en çılgın hayallerinin bile ötesinde bir medeniyet oluşturmıştır. En az bunlar kadar önemli olan bir şey daha var ki, o da, Koper-nik, Newton, Darwin ve Einstein'ın bizim düşünce tarzımızı ve evrene bakışımızı tamamen değiş-

42

43

3001: Son Efsane

tirmesidir. Öyle ki bu durumumuz geçmişin en parlak zekâlarına bile, bizim yeni bir tür gibi görünmemizi sağlayabilir.

"Ve bundan bin yıl sonra torunlarımız da dönüp arkalarına bakarak bize, bizim cahil, batıl inançlı, hastalıktan kırılan, kısa ömürlü atalarımıza duyduğumuz acıma duygusuyla mı bakacaklar acaba? Asla soramayacakları bu somların cevaplarını bildiğimizi sanıyoaz. Ancak Üçüncü Binyıl'ın bize ne gibi sürprizleri olacak?

"Evet, işte..."

Büyük bir çan gece yarısını vuruyordu. Son titreşim de sessizliğe gömüldü...

"İşte ta kendisi... Güle güle harika ve berbat Yirminci Yüzyıl..."

Daha sonra görüntü milyonlarca parçaya ayrıldı ve sözü yeni bir spiker devraldı. Spiker, Po-ole'un artık kolayca anlayabildiği bir aksanla konuşuyordu ve bu ona hemen içinde bulunduğu zamanı hatırlattı.

"3001 'in bu ilk dakikalarında, geçmişten gelen bu soruyu cevaplayabiliriz..."

"Elbette ki az önce seyretmiş olduğunuz 2001 insanları bizim çağımızda kendilerini 1001 yılındaki insanların hissedecekleri kadar çaresiz

hissetmezlerdi. 2001 yılındaki insanlar bizim elde ettiğimiz birçok teknolojik başanya sahip olmayı öngörmüşlerdir; hatta uydu şehirler, Ay'da ve diğer gezegenlerde koloniler kurmayı umut etmiş-

Yıldız Şehri

lerdir. Onlar hayal kırıklığına uğramış olabilirler, çünkü biz henüz ölümsüz değiliz ve şimdilik sadece en yakındaki yıldızlara uzay araçları gönderebildik..."

Indra aniden bantı durdurdu.

"Gerisini sonra izlersin, Frank; yoruluyorsun. Ama umarım bunlar aklındaki karışıklığı gidermene yardımcı olur."

"Teşekkürler, Indra. Şimdi uyuyacağım. Yalnız bu bir şeyi kanıtladı bana?"

"Nedir o?"

"2001 yılına düşüvermiş bir 1001'li olmadığım için şükretmeliyim. Bu diğerlerinden daha büyük bir sıçrayış olurdu: Kimsenin anlayıp uyum gösterebileceğini sanmıyorum. En azından elektrik hakkında birşeyler biliyorum ve bir görüntü benimle konuşmaya başladığında korkumdan ölmem."

Umarım kendime bu güvenimde yanılmam, dedi Poole kendi kendine. Bir zamanlar birileri bana yeterince gelişmiş herhangi bir teknolojinin sihirden farksız olduğunu söylemişti. Bu yeni dünyada sihirle karşılaşacak mıyım -ve onu kullanabilecek miyim?

44

45

3001: Son Efsane

BEYİN BAŞLIĞI

Profesör Anderson kelimelerinin abartılı ağırlığını yok eden bir gülümsemeyle, "Korkanmı acı verici bir karar vermen gerekecek" dedi.

"Buna dayanabilirim, Doktor. Doğrudan doğruya söyleyin bana."

"Beyin başlığını yerleştirmeden önce, tamamen kel olman gerekiyor. Tabii tercih senin. Saçların belli bir uzunluğa gelfnce, en azından ayda bir kere tıraş olman gerekir. Ya da saçlarını ömür boyu kazıtabilirsin."

"Bu nasıl yapılıyor?"

"Lazerli kafa derisi tedavisi. Kıl köklerindeki kesecikleri köreltir."

"Hımm... Bunun geri dönüşü var mı?"

"Evet, ama oldukça zordur ve acı verir. Ayrıca haftalar sürer."

"Önce saçsız nasıl göründüğümü göreceğim. Samson'a olanları unutamıyorum."

"Kim?"

"Eski, ünlü, kitaptan bir karakter. Kız arkadaşı o uykudayken saçlarını kesmiş. Uyandığında ise bütün gücünün kaybolduğunu fark etmiş."

"Şimdi hatırladım -gayet açık bir tıbbi sembolizm!"

"Yine de sakalımı kaybedeceğim için üzülmü-

Yılıız şenri

yorum. Hatta bir daha tıraş olmayacağım için bayağı sevinçliyim."

"Diğer şeyleri ben hazırlayacağım. Ne tür bir peruk istersin?"

Poole güldü.

"Ben o kadar kendime özenmem- önemsiz bir ayrıntı benim için, sorun olmaz. Sonra karar veririm"

Poole'un bu çağdaki herkesin yapay yollarla kelleştirildiğini bu kadar yavaş keşfetmesi oldukça şaşırtıcıydı. Bu duruma ilk kez her iki hemşiresinin de, yüzlerinde en ufak bir utanma belirtisi olmadan, uzun ve gür saçlarını çıkardıkları anda şahit olmuştu. Daha sonra onlar gibi kel uzmanlar gelip onu bir dizi mikrobiyolojik testten geçirdiler. Daha önce hiç bu kadar fazla saçsız insan tarafından kuşatılmamıştı ve aklından geçen ilk tahmin, bunun tıp biliminin mikroplara karşı verdiği ebedi savaşın son basamağı olduğuydu. Tahminlerinin çoğu gibi, bu da tamamen yanlıştı. Gerçeği keşfettiğinde, onu ziyaret edenlerden kaçının saçlarının peruk olduğunu bilmeye çalışarak eğleniyordu. Cevap, "Erkeklerde nadiren; kadınlarda asla"; bu çağ perukçuların çağıydı.

Profesör Anderson hiç vakit kaybetmedi: O öğleden sonra hemşireler Poole'un başına oldukça iğrenç kokan bir krem sürdüler. Poole bir saat

46

47

r)uui: son crsane

sonra aynaya baktığında kendini tanıyamamıştı. Pekâlâ, diye düşündü, belki de peruk iyi bir fikirdir, her şeye rağmen...

Beyin Başlığı'nın takılması biraz daha uzun sürmüştü. Öncelikle bir kalıp yapılması gerekiyordu. Bunun için Poole'un birkaç dakika hareketsiz oturarak başına konulan maddenin şekil almasını beklemesi gerekiyordu. Hemşireler - meslekleriyle pek de bağdaşmayan bir şekilde kıkırdayarak- sertçe onun başındaki kalıbı çektiklerinde Poole başının yamuk olduğunu işiteceğini sanıyordu. "Aah - acıdı!" diye yakındı.

Sıra kafatası başlığına gelmişti. Bu metal başlık neredeyse kulaklara kadar iyice yerleşiyor ve aklından, "Yahudi arkadaşlarımın şimdi beni görmelerini isterdim!" gibi nostaljik düşünceler geçmesini sağlıyordu. Birkaç dakika sonra başına öyle iyi oturdu ki, onun varlığını bile unuttu.

Artık hazırды. Korkuya benzer şeyler hissediyordu. Yanm Binyıl'dan biraz öncesinden beri insan ırkının neredeyse tümünün yaşadığı bir işleme, bir tür Geçiş Ayini'ne tabi tutulacaktı.

"Beyin Mühendisi" -günlük kullanımı ile beyin-ci- sıfatıyla tanıtılan teknisyen "Gözlerinizi kapatmanıza gerek yok," dedi. "İşlem başladığında, bütün algılarınızın denetimi sizden alınacak. Gözleriniz açık olsa dahi, hiçbir şey göremeyeceksiniz."

Yiiaız şenrı

Acaba herkes bu kadar sinirli hissetmiş miydi kendini, diye sordu Poole kendi kendine. Kendi aklının kontrolünde olduğum son dakikalan mı yaşıyoam? Yine de, bu çağın teknolojisine güvenmeyi öğrendim; şu zamana dek beni hayal kırıklığına uğratmadı. Elbette ki, eskilerin de dediği gibi, her şeyin bir ilki vardır... Kendisine söz verildiği gibi, Poole kafatasına doğru kıvrıla kıvnla giren binlerce ufak kablonun hafif gıdıklamasından başka bir şey hissetmemişti. Bütün hisleri hâlâ oldukça normaldi. Aşına olduğu odaya şöyle bir göz attığında, her şey nerede olması gerekiyorsa oradaydı.

Başında, Poole'un başlığına benzer ve Yirminci Yüzyıl'ın diz üstü bilgisayarlarıyla kolayca ka-nştırılabilir bir alete bağlı bir başlık bulunan Beyinci'nin yüzünde güven verici bir gülümseme belirdi.

"Hazır mısınız?" diye sordu.

Eski klişe cümlelerin duruma tam uyduğu zamanlar da olmuştur.

"Hiç olamayacağım kadar hazırım," diye cevap verdi Poole.

Işık yavaşça kayboldu ya da öyle göründü. Büyük bir sessizlik çöktü. Hatta Kule'nin hafif yerçekimi, vücudu üzerindeki etkisini kaybetmişti. Pek de karanlık olmayan bir yerde, boşlukta yüzen bir embriyoydu şimdi. Bu denli açıkça görülen morötesine yakın bir ışını hayatında yalnızca

49

3001: Son Efsane

bir kere, bir gece vakti, Büyük Kayalık'ın ucundaki dik yamaçtan aşağı doğru inerken görmüştü. Yüzlerce metre derinliğindeki billursu boşluğa bakarken, kendini öylesine kaybettiğini hissetmişti ki, bir an paniğe kapılmıştı ve bir süre daha kendini toparlayamamıştı, kendi denge ünitesini harekete geçirecekti. Elbette ki bu olayı Uzay Ajansı'ndaki doktorlara asla söylememişti... Çok uzaklardan, uçsuz bucaksız bir boşluktan gelen ses giderek onu sarıyor gibiydi. Ancak ses kulaklarına ulaşamamıştı; beyninin labirentlerinde hafifçe yankılanıyordu.

"Ölçüm başlıyor. Ara sıra size bazı sorular sorulacak. Zihinsel olarak cevaplayabilirsiniz, ancak sesli olması daha iyi olur. Anladınız mı?"

"Evet" dedi Poole. Dudaklarının gerçekten hareket edip etmediğini merak etmişti. Bunu anlayabilmesinin bir yolu yoktu.

Boşluğun içinde birşeyler belirliyordu; kocaman bir grafik kâğıdına benzer ince çizgiler halinde çubuklardı bunlar. Aşağı yukarı, sağa sola, görüş mesafesinin sınırlarına dek uzanan çubuklar. Başını çevirmeye çalıştı, ancak görüntü değişmeyi reddediyordu.

Bu çubuklar arasında sayılar görünmeye başladı. Fakat öyle hızlı geçiyorlardı ki okuyamıyordu. Muhtemelen bir aygıt bu sayıları kaydediyordu. Poole bütün bunlara aşına olduğu için gülümsemeden edemedi (yanakları hareket etmiş miydi

50

Yıldız Şehri

acaba?). Bu sanki bir göz doktorunun hastasını bilgisayarlı göz muayenesinden geçirmesi gibi bir şeydi.

Çubuklar yok oldu ve tüm görüş alanı pürüzsüz bir renkle kaplandı. Birkaç saniye içinde ışık tayfının bir ucundan diğer bir ucuna hızla geçti bu renkler. "Size söylemiş miydim," diye mırıldandı Poole. "Benim renkleri görme gücüm mükemmeldir. Bundan sonra işitme var, sanırım."

Haklıydı. Belli belirsiz bir ritimli ses gittikçe hızlanarak duyulabilen en alçak "Do" sesine kadar indi. Daha sonra bu nota, insanın işitme eşiğini aşıp yarasa ya da yunusun eşiğine kadar yükseldi.

Bu test basit ve dolaysız olan testlerin sonun-cusuydu. Burnuna ve ağzına çoğu hoş, ama bazıları tam tersi, kötü olan koku ve tatlar hücum etti. Daha sonra iplerin ucundaki bir kukla olmuştu ya da öyle görünüyordu.

Şimdi de sinir sistemine bağlı kas kontrolünün test edildiğini tahmin ediyordu ve hiçbir dış beli-rimin olmadığını umut ediyordu; çünkü eğer böyle bir belirim varsa, St. Vitus'un son dans sahnesindeki birine benziyordu büyük bir ihtimal. Ve bir an için şiddetli ve sert bir şey hissetti, ancak deliksiz bir uykuya dalmadan önce bu şeye gerçek bir tepki veremedi.

Yoksa sadece uyuduğunu mu düşlemişti? Uykudayken ne kadar zaman geçtiği hakkında en

51

3001: Son Efsane

ufak bir fikri yoktu. Başındaki başlık, Beyinci ve aletleri çoktan gitmişlerdi. "Her şey yolunda gitti" dedi başhemşire gülümseyerek. "Bir anormallik olup olmadığını kontrol etmemiz birkaç saatimizi aldı. Ölçümleriniz K.O. ise O.K. demek istemiştik- yarın tekrar Beyin Başlığı'nı alacaksınız."

Poole onunla ilgilenen insanların eski İngilizce'yi öğrenme çabalarını takdir ediyordu, ancak başhemşirenin bu talihsiz dil sürçmesini yapmamasını dilemekten de kendini alamıyordu.

Beyin Başlığı'nın son kez takılması zamanı geldiğinde, Poole, Noel ağacının altındaki harika yeni oyuncağının paketini açmak üzere olan küçük bir çocuk gibi hissetmişti kendini.

"Daha önceki işlemlerden tekrar geçmenize gerek yok," dedi Beyinci güven veren bir sesle. Az sonra bilgisayar kaydı başlayacak. Size beş dakikalık bir demo sunacağım. Rahatlayın ve eğlenmenize bakın."

Az sonra dinlendirici hafif bir müzik tüm vücudunu sardı. Bu sesler ona kendi çağından tanıdık gelse de onu bir türlü tanımlayamıyordu. Gözlerinin önünde bir sis bulutu vardı ve o yürüdükçe ikiye ayrılıyordu...

Evet, yürüyordu! Yanılsama tamamiyle inandırıcıydı. Ayaklarının yere bastığını hissedebiliyordu. Artık müzik durmuştu ve birden etrafını saran dev ağaçların arasında hafif bir rüzgâr esme-

52

Yıldız Şehri

ye başlamıştı. Bunları Kaliforniya sekoyalarına\* benzetti ve dünyanın herhangi bir yerinde bunların hâlâ var olduğunu umut etti.

Daha hızlı adımlar atmaya başladı. Zaman yavaş yavaş hızlanıyor gibiydi ve hızlı adım atarsa " mümkün olduğu kadar çok yeri gezip görebilirdi. Yine de bilinci tam olarak yerinde değildi; geçici bir süre başka birinin bedenine girmiş gibi hissediyordu. Bu his giderek artmıştı, çünkü hareketlerini kontrol edemiyordu. Durmaya ya da yönünü değiştirmeye çalıştığı zaman hiçbir şey olmuyordu. Öylece ilerliyordu.

Aslında pek de fark etmezdi. Bu yeni deneyinin tadını çıkartıyordu ve bunun giderek alışkanlık haline gelebileceğini hissedebiliyordu. Kendi yüzyılındaki birçok bilim adamının -genelde endişeyle- beklediği "düş makineleri", artık gündelik yaşamın bir parçasıydı. Poole insan ırkının buna nasıl dayanabildiğini merak ediyordu; kendisine birçoğunun dayanamadığı söylenmişti. Milyonlarcasının beyni yanmış ve hayatlarını kaybetmişlerdi.

Tabii ki bu tür ayartılara bağıştı. Üçüncü Bin-yıl dünyası hakkında daha çok şey öğrenmek zorundaydı ve edinilmezse elde edilmesi yıllar sürecek yeni becerileri birkaç dakika içinde edinmek için bu olağanüstü aleti kullanmak zorundaydı. Pekâlâ, ara sıra Beyin Başlığı'nı sa-

Kaliforniya'da yetişen kozalaklı bir ağaç türü. (ç.n.)

53

3001: Son Efsane

dece eğlence için kullanabilirdi...

Ormanın diğer ucuna gelmiş, oldukça geniş bir nehre bakıyordu. Hiç tereddüt etmeden nehre doğru yürüdü; su başının üzerine çıktığı esnada dahi endişelenmedi. Hâlâ nefes alabilmesi biraz garip gelmişti, ancak daha da olağanüstü olanın, çıplak gözün odaklanamayacağı bir noktayı mükemmel bir şekilde görebilmesi olduğunu düşünmüştü. O an bu garip davetsiz misafire aldırış etmeden yanından geçen o büyüleyici alabalığın her bir pulunu sayabilmişti. Bir denizkızı! Pekâlâ, hep bir denizkızı görmek istemişti, ancak onların sualtı yaratıkları olduğunu sanıyordu. Acaba onlar da somonlar gibi yumurtalarını bırakmak için nehrin yukarısına doğru mu yüzüyorlardı. Denizkızı, bu devrimci teoriye kabul ya da red cevabı vermeyi beklemeden çabucak gözden kayboldu. Nehir yarı saydam bir duvar ile sona erdi. Po-ole bir sonraki adımını yakıcı güneş altında uzanan çöl toprağına attı. Kumun sıcaklığı onu oldukça rahatsız etmişti, ancak yine de öğle sıcağının kavurduğu çölü rahatlıkla seyredebiliyordu. Pek de doğal olmayan bir netlikle güneşin bir kenarında takımda gibi lekeler olduğunu bile görebilmişti. Ve -bu gerçekten imkânsızdı!- tam güneş tutulması dışında kesinlikle görünmeyen güneş halesi, güneşin her iki yanında birer kuğu kanadı gibi açılmıştı.

54

Yıldız Şehri

Her şey siyaha büründü. Akıldan çıkmayan o müzik tekrar başladı ve kendini tanıdık gelen bir odanın sessizliği içinde buluverdi.

Gözlerini açtı (hiç kapanmış mıydılar?) ve merakla onun tepkisini bekleyen bir topluluk buldu karşısında.

Saygıyla "Harika," diyerek nefes aldı. "Bazıları ...evet... gerçeğinden daha gerçek görünüyordu."

Daha' sonra onunla ilgilenen mühendisin meraklı bakışlarından rahatsız olmaya başladı.

"Bu kısa demo bile inanılmaz derecede büyük-bir bilgi içeriyor olmalı. Bu nasıl kaydedildi?"

"Bu tabletlere kaydedildi; benzerlerini sizin görsel-işitsel sisteminiz de kullanmaktadır, ancak daha büyük bir kapasiteyle."

Beyinci, Poole'a bir yüzeyi sırla kaplı, camdan yapılmış ufak, kare şeklinde bir şey verdi. Bu, gençliğindeki bilgisayar disketleri büyüklüğün-deydi, ancak inceliği yarısı kadardı. Poole saydam olan iç kısmını görebilmek için altına ve üstüne baktığı sırada, gökkuşağı renklerinin yansımaları gibi bir şey görebildi, hepsi o kadar.

Elinde bin yıllık bir elektro-optik teknolojisinin -ve kendi zamanında daha doğmamış diğer teknolojilerin- son ürününü tuttuğunu fark etti. Onun tanıdığı aletlere yüzeysel olarak epeyce benziyor olması şaşırtıcı değildi. Bıçaklar, çatalar, kitaplar, el aletleri, mobilyalar gibi günlük hayatın içindeki aletlerin insan kullanımına elve-

55

3001: Son Efsane

rişli şekilleri ve boyutları, bilgisayarlar için de taşınabilir hafızalar vardı.

"Bunun kapasitesi nedir?" diye sordu Poole. "Benim zamanımda bu boyutlarda bir terabayt kullanıyorduk. Eminim siz daha iyisini yapmışsınızdır."

"Tahmin ettiğin kadar değil; maddenin yapısının koyduğu bir sınır var elbette. Bu arada, tera-bayt nedir? Korkarım, unuttum."

"Kendinizden utanmalısınız! Kilo, mega, giga, tera... on'un onikinci gücü teradır. Ondan sonra on'un onbeşinci gücü kadar olan petabayt gelir; bu kadar hatırlıyorum."

"O, bizim işe başladığımız nokta. İnsanın bir hayat boyu edineceği her deneyimi kaydetmeye yeter bu."

Şaşırtıcı bir düşünceydi bu, ancak o kadar da şaşırtıcı olmamalıydı. İnsan kafatasının içindeki bir kilogram pelte, Poole'un elinde tuttuğu tabletten daha büyük değildi. Ve bu pelte, yeterli bir depolama aleti olamazdı; uğraşması gereken birçok başka görevi vardı.

"Daha bitmedi," diye devam etti Beyinci. "Bilgi sıkıştırması yoluyla, sadece hatıraları değil gerçek bir insanı kaydedebilir bu."

"Ve tekrar üretebilir, öyle mi?"

"Elbette ki; nanoasamblenin asıl görevi."

Duyduklarıma inanamıyorum, dedi Poole kendi kendine.

56

Yıldız Şehri

Kendi yüzyılında, büyük bir sanatçının hayatı boyunca ortaya koyduğu eserlerin küçük bir diske kaydedilmesi muhteşem bir olay gibi görünmüştü.

Ama şimdi, ondan pek de büyük olmayan bir şey, sanatçının ta kendisini içinde barındırabili-yordu.

BİLGİ ALMA

"Bu kadar yüzyıl sonra hâlâ Smithsonian'ın var olduğuna çok sevindim," dedi Poole.

Kendini Uzay Araçları Bilim Dalı Başkanı Dr. Alistair Kim olarak tanıtan bir ziyaretçi "Büyük bir ihtimalle onu tanımayacaksınız," dedi. "Özellikle de şu anda Güneş Sistemi'ne dağılmışken. Dünyadışı koleksiyonlarının ana bölümü Mars'la Ay'da ve yasal olarak bize ait olan eserlerin çoğu yıldızlarla yaşıyor. Bir gün onları yakalayıp eve getireceğiz. Şu anda Güneş Sistemi'nden çıkan ilk insan yapımı nesne olan Pioneer 10u yakalamaya çalışıyoruz."

"Yerimi saptadıklarında bunu başarmak üzere olduğumu sanıyorum."

"Senin ve bizim için büyük bir şans olurdu. Bilmediğimiz birçok şey üzerine ışık tutabilirdin."

"Doğrusunu söylemek gerekirse bundan şüp-

57

3001: Son ttsane

heliyim; ancak elimden geleni yapanm. Denetimden çıkmış o uzay kapsülü üstüme geldikten sonrasını hatırlamıyorum. İnanması çok güç ama, bana bundan HAL'ın sorumlu olduğu söylendi."

"Evet doğru, ama çok karmaşık bir hikaye bu. Öğrenebildiğimiz ne varsa hepsi, yaklaşık yirmi saatlik olan bu kayıta bulunuyor; ama muhtemelen birçoğunu ileri alacaksın.

"Şunu muhakkak biliyorsunuzdur, Dave Bowman sizi kurtarmak için 2 numaralı uzay kapsülü ile dışarı çıkmıştı. Ancak daha sonra gemi dışarıdan kilitlendi, çünkü HAL kapsül bölümünün ka-pılannı açmayı reddetti."

"Tann aşkına, neden?"

Dr. Kim hafifçe geri çekildi. Poole daha önce de bu tür bir tepki göstermişti. (Dilime takılmış olmalı, diye düşündü. "Tanrı" bu kültürde kirli bir kelimeye benziyor. Indra'ya sormalıyım.)

"HAL'a yüklenen talimatlarda büyük bir programlama hatası vardı. Görevin, sizin ve Bow-man'ın bilmediğiniz yönlerini kontrol etmekle yükümlüydü. Bütün bunlar kayıtlarda var...

"Her neyse, dönemlik uykusunda olan üç kişinin, Alpha Mürettebatı'nın, yaşam destek sistemlerini de kesti ve Bowman onlann bedenlerini dı-şan attı."

(Yani Dave ve ben Beta Mürettebatı'ndandık, ya da bilmediğimiz başka bir şeydendik...)

58

IUUU. ÇCI1II

"Onlara ne oldu?" diye sordu Poole. "Onlar da benim gibi kurtanlmadılar mı?"

"Korkarım hayır. Bu konuyla ilgilendik tabii ki. Bowman kontrolü HAL'dan aldıktan birkaç saat sonra onları dışarı atmıştı; bu yüzden onlann yörüngeleri sizinkinden tamamen farklıydı. Onlar Jüpiter'de yanmış olmalılar, fakat siz sıyrıp geçtiniz ve elde ettiğiniz çekim gücünün itişi sizi, birkaç bin yıl daha ötedeki Orion Nebulası'na taşıdı...

"Her şeyi kendi bildiğince eliyle yapan -ki bu gerçekten inanılmaz bir işti-Bowman, Disco-veryyi Jüpiter'in yörüngesine sokmayı başardı. Ve orada İkinci Keşif Seferi'nin Büyük Birader adını verdiği şeyle karşılaştı. Büyük Birader Tycho Tektaş'ının yüzlerce kat daha büyük bir ikizidir.

"Ve onu orada kaybettik. Gemideki bir uzay kapsülü ile Discoveryyi terk etti ve Büyük Birader ile buluşmaya gitti. Yaklaşık bin yıldır onun son mesajı aklımızdan hiç çıkmıyor: 'Deus adına; burası yıldızlarla dolu!'"

(Dur bir dakika! dedi Poole kendi kendine. Da-ve'in bunu söylemesine imkân yok... "Aman Tan-nm; burası yıldızlarla dolu! demiş olması lazım.")  
"Görünüşe göre kapsül bir çeşit süredurum alanı sayesinde Tektaş'ın içine sürüklenmiş, çünkü kapsül -ve muhtemelen Bowman- o kadar hız kazanmış ki bir anda yok olmuş. Ve yaklaşık on

59

3UU1: Son tfsane

yıl boyunca eldeki son bilgi de buydu, tâ ki ABD ve Rus ortak uçuşu Leonov..."

"Terk edilmiş olan Discovery ile buluşup Dr. Chandra içeri girip HAL'ı tekrar çahştırıncaya dek. Evet, bunu biliyorum."

Dr. Kim birazcık utanır gibi olmuştu.

"Affedersiniz; size ne kadarının söylendiğinden pek emin değildim. Her neyse, işte o sıralar daha garip şeyler olmaya başladı.

"Anlaşıldığı kadarıyla Leonov'un gelişi Büyük Birader'in içindeki birşeyleri harekete geçirdi. Eğer bu kayıtlara sahip olmasaydık, orada neler olduğuna kimse inanmazdı. İzin verirsen sana göstereyim... İşte, güç tekrar yenilendiğinde, Dr. Heywood Floyd Discoveryde gece yarısı nöbetindeyken. Her şeyi tanıyacaksın elbette ki."

(Gerçekten de tanımıştım. Ama uzun zaman önce ölmüş olan Heywood Floyd'u benim eski koltuğumda oturur vaziyette, HAL'ı ise görüş alanındaki her şeyi kırmızı gözleriyle durmaksızın incelerken görmek oldukça garipti. Ve daha da garibi HAL ve benim aynı ölüm kalım savaşını verdiğimizizi düşünmekti...)

Monitörlerin birinden bir mesaj geldi ve Floyd uyusuk bir şekilde cevap verdi:

"Tamam, HAL. Kim arıyor?"

TANIMLAMA YOK.

Floyd biraz rahatsız olmuş gibi baktı.

"Pekâlâ. Lütfen bana mesajı verir misin?"

60

BURADA KALKMAK ÇOK TEHLİKELİ. ON BEŞ GÜN İÇİNDE BURAYI TERK ETMELİSİNİZ.

"Bu kesinlikle imkânsız. İniş penceremiz bu günden itibaren yirmi altı gün açılmayacak. Daha erken bir kalkış için yeterli yakıt yok.

BU GERÇEKLERİN FARKINDAYIM. YİNE DE ON BEŞ GÜN İÇİNDE BURAYI TERK ETMELİSİNİZ.

"Eğer kaynağını bilmezsem bu uyarıyı ciddiye alamam... benimle kim konuşuyor?"

BEN DAVID BOWMAN'DIM. BANA İNANMAN ÇOK ÖNEMLİ. ARKANA BAK.

Heywood Floyd döner koltuğunu göstergeler ve bilgisayar düğmelerinin olduğu taraftan, tam arkasına, yüzeyi yapıştırmalı plastik kaplı podyuma döndürdü.

("Bunu dikkatle izle," dedi Dr. Kim.

Sanki uyarılmama gerek varmış gibi, diye düşündü Poole...)

Discovery'nin gözlem güvertesinin yerçekimsiz alanı hatırladığından daha tozlu; hava filtresi aletinin henüz bilgisayara bağlanmadığını düşünmüştü.

Uzaklarda, hâlâ parıldayan güneşin paralel ışınları büyük pencerelerden içeri akıyor, Brownian tarz klasik bir gösteriyle dans eden milyonlarca toz zerreciğini aydınlatıyordu.

Ve o anda bu toz zerreciklerine garip şeyler olmaya başlamıştı; bir güç onları yönlendiriyor, merkezi bir noktadan alıp diğerlerini oraya çekiyor ve yerde içi boş bir yuvarlak halinde toplu-

61

yordu. Bu yuvarlağın karşılıklı iki kenarının uzunluğu yaklaşık bir metre kadardı ve bir an için dev bir sabun köpüğü gibi havada asılı kaldı. Daha sonra iki kenarı uzayarak elips şekline girdi ve yüzeyi kırışarak girintili çıkıntılı bir hal aldı. Bu kıvrımlar insan şeklini andırmaya başladığında Poole pek de şaşırمامıştı.

Buna benzer insan figürlerini müzelerde ya da bilim sergilerinde, içine üflenerek yapılan cam nesneler olarak görmüştü. Ancak bu tozlu hayaletin anatomik olarak az da olsa doğru bir ölçüsü yoktu; pişmiş kilden acemice yapılmış küçük kaba bir insan heykeline ya da Taş Devri'nde mağara duvarlarında rastlanan ilkel sanat çalışmalarından birine benziyordu. Sadece kafası dikkatle şekillendirilmişti. Ve yüzü, hiçbir şüpheye yer bırakmayacak biçimde, Kumandan David Bowman'm yüzüne benziyordu.

MERHABA, DR. FLOYD. ŞİMDİ BANA İNANIYOR MUSUNUZ?

İnsan figürünün dudakları hiç oynamıyordu. Poole sesin -evet, kesinlikle Bowman'ın sesinin-bir hoparlörden çıktığına karar verdi.  
BU BENİM İÇİN ÇOK ZOR VE AZ ZAMANIM VAR. SİZE BU UYARIYI YAPMAMA İZİN VERİLDİ.  
YALNIZCA ON BEŞ GÜNÜNÜZ VAR.

"Neden... ve sen nesen?"

Ancak hayalet benzer figür çoktan kaybolmuştu ve zerrelere dönüşen örtüsü tekrar minik

62

toz parçacıkları haline gelmeye başlamıştı.

HOŞÇAKALIN, DR. FLOYD. BİR DAHA GÖRÜŞMEYECEĞİZ. ANCAK HER ŞEY YOLUNDA GİDERSE BİR MESAJ DAHA OLABİLİR

İnsan figürü kaybolduğunda, Poole bu eski Uzay Çağı klişelerinden birini duyunca gülümsemeden edemedi: "Her şey yolunda giderse"... Bu cümleyi göreve çıkmadan önce kaç kere duymuştu acaba?

Hayalet yok olmuştu; yalnızca havada gelişigüzel şekiller oluşturarak dans eden toz zerrecikleri kalmıştı. Poole birden şimdiki zamana dönmüştü.

"Pekâlâ, Kumandan... Ne düşünüyorsunuz?" diye sordu Kim.

Poole'un kafası hâlâ karmakarışık ve soruya karşılık verebilmesi için birkaç saniye geçmesi gerekti.

"Bowman'ın yüzü ve sesi vardı, buna yemin edebilirim. Ama o neydi?"

"Bu hâlâ tartıştığımız bir şey. Buna bir hologram ya da bir görüntü yansıması diyebilirsiniz. Tabii ki istenildiğinde benzetilebilecek birçok şey var, ancak bu şartlarda değil! Ve tabii ki ondan sonra olanlar."

"Lucifer?"

"Evet. Bu uyan sayesinde, Jupiter patlaması olmadan önce oradan uzaklaşacak yeterli zamanları kalmıştı."

63

: OUII C.1MUC

"Ne olursa olsun, Bowman'a benzeyen şey dostça davranmış ve yardım etmeye çalışmış."

"Muhtemelen. Ancak bu son görünüşü değildi. Şu 'son bir mesaj'dan o sorumluydu sanırım ve Avrupa'ya inmeye çalışmamız için bizi uyardı."

"Ve oraya inmedik, öyle değil mi?" "Sadece bir kere, o da kazayla... Galaxy kaçırılıp otuz altı yıl sonra oraya inmeye zorlandı. Ancak kardeş gemi Universe onu kurtarmak zornu-daydı. İşte hepsi burada. Küçük robot monitörlerimizin Eurolular hakkında bize ilettikleri bunlar..."

"Onları görmeyi çok isterim." "Eurolular hem karada, hem denizde yaşarlar ve her şekilde, boyuta girebilirler. Lucifer, gezegenlerini kaplayan buzları eritmeye başladığında, denizden karaya çıkmaya başladılar. O zamandan itibaren, biyolojik olarak imkânsız olan bir hıza ulaştılar."

"Europa hakkında hatırladıklarına göre, oradaki buzlarda birçok çatlak yok muydu? Belki de onlar dışarı çıkıp dışarda neler olduğuna bir bakmaya çalıştılar."

"Bu oldukça kabul gören bir teori. Ancak bundan daha spekülâtif olan başka bir teori daha var. Bunun bizim henüz anlayamadığımız bir şekilde Tektaş'la herhangi bir ilgisi olabilir. Bu düşüneyi ortaya çıkaran şey, sizin zamanınızdan

64

rııııı \$enrı

yaklaşık beş yüz yıl sonra Dünya'da TMA-0'ın keşfedilmesi idi. Size bundan bahsedilmişti sanırım, öyle değil mi?

"Sadece üstünkörü olarak. Zaman açığını gidermek oldukça zor! Bu isim çok gülünç çünkü . bu manyetik bir anormallik değildi ve Afrika'da bulunmuştu, Tycho'da değil!"

"Kesinlikle haklısınız, ancak ismi hakkında yapabileceğimiz bir şey yok. Ayrıca Tektaşlar hakkında ne kadar çok şey öğrenirsek, bilmece daha da karmaşılaşıyor. Özellikle de onlar hâlâ, Dünyadışı ileri teknolojinin tek gerçek kanıtı konumunda oldukları için."

"Bu beni şaşırttı. Bunca zaman içinde bir yerlerden radyo sinyalleri yakalayabileceğimizi düşünmüştüm. Ben daha çocukken gökbilimciler bunları aramaya başlamıştı!"

"Aslında küçük bir işaret aldık ve bu o kadar korkunç ki konuşmak dahi istemiyoruz. Nova Scorpio'yu duydun mu hiç?"

"Sanmıyorum."

"Yıldızlar her zaman nova halini alırlar tabii ki. Ancak bu pek de etkileyici bir şey değil. Patlamadan önce, N Scorp'un birkaç gezegeni olduğu biliniyordu."

"Yaşanabilir yerler miydi?"

"Tam olarak bir şey söylenemiyor; radyo araştırmaları bir şey bulamadılar. Ve işte kabus..."

"Neyse ki Nova Devriyesi olayı en başında ya-

65

: bon ttsane

kaladı. Ayrıca yıldızda da başlamadı. Önce gezegenlerden birinde bir patlama oldu ve daha sonra güneşe de sıçradı."

"Aman Tanrı... Affedersiniz, devam edin."

"Herhalde anladın. Bir gezegenin nova olması imkânsızdır -tabii bir yol dışında."

"Bir keresinde bir bilimkurgu romanında kötü bir espri okumuştum. Süpernovalar endüstriyel kazalarmış."

"Bu bir supernova değildi ve bu espri de olmayabilir. En geniş kabul gören teori birinin vakum enerjisini kullanırken kontrolü kaybettiği."

"Ya da bu bir savaştı."

"Onun kadar kötü; muhtemelen hiç bilemeyeceğiz. Ancak bizim medeniyetimiz de aynı enerji kaynağına dayandığından, N Scorp'un bizim için neden bir kabus olduğunu anlayabilirsin."

"Bizim endişelenmemiz gereken, sadece eriten nükleer reaktörlerimizdi."

"Artık değil, şükür Deus'a. Ve TMA-0 keşfi hakkında daha fazlasını anlatmayı gerçekten isterdim; çünkü bu insanlık tarihinin bir dönüm noktası olmuştur."

"TMA-l'i Ay'da bulmak yeterince büyük bir şoktu, ama beş yüz yıl sonra bundan daha kötüsü ortaya çıktı. Ve bu kelimenin tam anlamıyla evimize daha yakın."

Aşağıda, Afrika'da."

8

OLDUVAI'A DONUŞ

Louis ve Mary'nin, diyordu sık sık Dr. Stephen Del Marco kendi kendine, beş yüz yıl önce ilk atalanımızı kazıp çıkardıkları yerin birkaç kilometre ötesinde olduğu halde Leakey'ler bu yeri asla tanıyamadılar. Tüm gezegenin ısınması ve Kısa Buz Çağı (muazzam teknolojinin harikala-ryla budanarak) toprağı ve canlı yaşamı tama-miyle değiştirdi. Meşe ve çam ağaçları, hangisinin bu iklim değişikliğine karşı ayakta kalabileceğini görmek istercesine hâlâ birbirleriyle mücadele ediyorlardı.

Ve 2513'te, Olduvai'm heyecanlı antropologlar tarafından kazılmamış bir yeri olduğuna inanmak biraz güç olmaktaydı. Nasıl olduysa artık olmayacağı tahmin edilen ani taşkınlar bu bölgeyi tekrar oymuş ve toprağın üst tabakasının çoğunu söküp almıştı. Del Marco eline geçen bir fırsatı değerlendirmişti: Ve orada, derinlemesine inceleme yaptığı bir noktada, inanamayacağı bir şey vardı.

Hayalet benzeyen bu figüre ulaşmak ve hayal etmeye cesaret edebildiğinden daha garip olan bir gerçeği öğrenmek için yaptığı yavaş ve dikkatli kazı bir yıldan fazla sürmüştü. Robot kazı makineleri birkaç metre derinlikteki bir toprağı yavaşça kazmış, daha sonra köle gibi çalışan son

66

67

sınıf öğrencileri bunu ortaya çıkarmışlardı. Onlar, dört kong takımı tarafından destekleniyorlardı -ya da köstekleniyorlardı. Del Marco kongların yarardan çok zarar getirdiğini düşünüyordu. Buna rağmen öğrenciler- gelişimleri yavaş olan, ama daha çok sevilen çocuklar gibi davrandıkları genetik olarak geliştirilmiş olan bu gorilleri seviyorlardı. Hatta aralarındaki ilişkilerin bütünüyle platonik olmadığı söylentileri bile yayılmıştı.

Son birkaç metreden sonra her şey insan eline ve yumuşak kıllı diş fırçalanna kalmıştı. Ve artık sona ermişti. Tutankhamen'in mezarındaki altının ilk pırıltısını gören Howard Carter bile daha önce bunun gibi bir hazineyi meydana çıkarmamıştı. O andan itibaren Del Marco insan inanç ve düşünce ilkelerinin engellenemez bir şekilde değişeceğini anladı.

Bu Tektaş beş yüz yıl önce Ay'da keşfedilen Tektaş'ın tıpatıp benzeriydi; neredeyse kazı ala: nıyla aynı büyüklükteydi. Ve TMA-1 gibi bu da kesinlikle ışığı yansıtmıyor, Afrika güneşinin kızgın ışığını ve Lucifer'ın soluk parıltısını aynı kayıtsızlıkla emiyordu.

Meslektaşlarını -dünyanın birçok ünlü müze müdürü, üç ünlü antropolog, iki medya imparatoru- kazı çukuruna indirirken, Del Marco bu denli seçkin erkek ve kadınlardan oluşan bir grubun hiç bu kadar uzun süre sessiz kalıp kalmadıklarını merak etmişti. Ziyaretçilerin bu tutumu,

68

abanoz rengi o simsiyah dikdörtgenden ve onu çevreleyecek olan binlerce kişiden kaynaklanıyordu.

Arkeologların bulunduğu bu definenin yanında acemice şekillendirilmiş çakmak aletleri, bazıları hayvana, bazıları insana ait olmak üzere sayısız kemik düzenli bir şekilde yerleştirilmişti. Yüzyıllar, -hayır, binyıllar- önce bu değersiz armağanlar zekânın pırıltılarına sahip yaratıklar tarafından anlayabileceklerinin çok ötesindeki bir mucizeye sunu olarak buraya getirilmişti.

Bizim dahi kavrayışımızın ötesinde, diye düşünmüştü Del Marco. Bir gün kanıtlamanın mümkün olabileceğinden şüphe duysa da, iki şeyden emindi.

Burası -hem zaman, hem mekan olarak- insan ırkının gerçekten başladığı yerd.

Ve bu Tektaş onların sayısız tanrılarının en ilkiydi.

GOKYUZU ÜLKESİ

"Dün gece odamda fareler vardı" diye yakındı Poole yan ciddi bir ifadeyle. "Bana bir kedi bulabilme şansınız nedir acaba?"

Dr. Wallace şaşkın şaşkın baktı ve gülmeye başladı.

69

3001: Son fctane

"Temizleyici mikrotlardan birini duymuş olmalısınız. Programlamayı kontrol ettireceğim; sizi rahatsız etmezler. Eğer birini çalışırken yakalarsanız üzerine basmamaya dikkat edin; basarsanız yardım çağıracaktır ve bütün arkadaşları başınıza üşüşür."

Öğrenecek çok şey ve çok az zaman var! Hayır, bu doğru değil, diye hatırlattı kendi kendine Poole. Bu çağın tıp bilimi sayesinde daha önünde yüzyıllık bir ömür olabilir. Bu düşünce onu daha şimdiden sevinç yerine endişeyle doldurmuştu. En azından artık birçok konuşmayı rahatlıkla takip edebiliyordu ve kelimeleri telaffuz etmeyi öğrenmişti; böylece Indra onu anlayabilen tek kişi olmaktan çıkmıştı. Fransızca, Rusça ve Çince'nin hâlâ yaygın olmalarına rağmen, "Engilizce"nin şimdi de dünya dili olmasına oldukça seviniliyordu.

"Bir problemim daha var, Indra; ve sanırım bana yardım edebilecek tek insan sensin. 'Tann' dediğim zaman, neden insanlar sıkılıyor?"

Indra o kadar da sıkılmış görünmüyordu; ama güldü.

"Bu çok karışık bir hikaye. Eski dostum Dr. Khan'ın burada olup sana açıklamasını isterdim; ama şu an Ganymede'de; orada, son kalan Gerçek Müminleri bulup iyileştirmeye çalışıyor. Bütün eski dinlere karşı güvensizlik başladığında

70

Yıldız Şehri

-sana bir gün Papa 20. Pius'tan bahsedeyim; tarihteki büyük adamlardan biridir!- İlk Neden ya da Evrenin Yaratıcısı gibi kelimelere -tabii eğer varsa- hâlâ ihtiyaç duyuyorduk...

"Birçok öneri oldu: Deo, Theo, Jove, Brahma... Bütün bunlar denendi ve bazıları hâlâ dillerde dolaşır; özellikle de Einstein'ın favori ismi 'Yaşlı Varlık'. Ancak Deus son zamanların en tutulan ismi."

"Hatırlamaya çalışacağım, ancak bu bana hâlâ aptalca geliyor."

"Alışırırsın. Duyguların ifade etmek istediğinde kullanman için sana nispeten kibarca kabul edilen birkaç küfür de öğreteceğim..."

"Bijtün eski dinlere karşı güvensizlik başladığını söylediniz. O halde şimdi insanlar neye inanıyor?"

"Mümkün olduğu kadar az inanıyorlar. Bizler ya Deist ya da Teist'iz."

"Pek anlayamadım. Açıklar mısın, lütfen."

"Sizin zamanınızda bunlar oldukça farklıydı, ancak son şekilleri şöyle: Teistler birden çok Tann olmadığına, Deist'ler ise birden az Tann olmadığına inanıyorlar."

"Korkanm aralarındaki ayrım benim için biraz fazla ince oldu."

"Herkes için değil; bunların sebep olduğu aa Çatışmaları görseniz şaşarsınız. Beş yüz yıl önce, birisi Teistler ve Deistler arasında sonsuz sayıda

71

3001: Son Efsane

derece olduğunu kanıtlamak için surreal matematik olarak bilinen bir terim kullanmıştı. Tabii ki sonsuzluğa bulaşan çoğu insan gibi o da çıldırdı. Bu arada, en tanınmış Deistler Amerikalılardır: Washington, Franklin, Jefferson."

"Benim zamanımdan biraz öncesi... Şaşıracaksınız, ama birçok insan bunu bilmiyordu."

"Şimdi sana güzel bir haberim var. Joe -yani Prof. Anderson- en sonunda şeyi -o kelime neydi?- OK'ini verdi. Sabit bir yerinin olmasına mani olan bir şey yok."

"Bu iyi bir haber. Buradaki herkes bana çok iyi davranıyor, ama kendime ait bir yerim olmasından mutluluk duyacağım."

"Yeni elbiselere ve onları nasıl giyeceğini gösterecek birine ihtiyacın olacak. Ayrıca o kişi çok zaman kaybına neden olacak yüzlerce küçük günlük işte sana yardım edebilir. Senin için özel bir yardımcı bulma cüretini gösterdik. İçeri girebilirsin, Danil..."

Danil kısa boylu, kumral, otuzlarında biriydi. Poole, onun el sıkışarak değil de otomatik bilgi değişimi ile selam vermesine şaşırılmıştı. Aslında daha sonra Danil'in kimlik kartının olmadığı anlaşıldı. Gerekli zaman, 21. yüzyıl'ın "akıllı kartları ile aynı işleve sahip küçük, dikdörtgen bir plastik kullanıyordu.

"Danil ayrıca senin rehberin ve -o kelime neydi? 'Bale'ye benziyordu- kelimeleri asla hatırlaya-

72

mıyorum. Bu iş için özel olarak eğitildi. Eminim memnun kalacaksın."

Poole bu jest için memnun olmasına olmuştu; ama bu biraz da onu rahatsız etmişti. Belki de vale demek istemişti. Kendisini Yirminci Yüzyıl İngiliz romanlarından çıkma bir karakter gibi hissetmeye başlamıştı.

"Danil taşınma işlerini düzenlerken, yukarıda, Ay Seviyesi'nde küçük bir gezinti yapabiliriz."

"Harika. Ne kadar uzakta?"

"Ah, yaklaşık on iki bin kilometre."

"On iki bin kilometre! Bu saatler alır!"

Indra bunu düşünmesine şaşınmıştı ve daha sonra gülümsedi.

"Düşündüğün kadar uzun değil. Üzerinde ça-hştıklarını bildiğim halde, hayır, henüz bir Uzay Yolu Nakliyecimiz yok. Önünde bir seçim şansı var ve ben hangisini seçeceğini biliyorum. Dış asansör ile yukarı çıkarsak manzaranın, içerideki ile çıkarsak yemek ve bazı eğlencelerin tadını çıkarabiliriz."

"İçeride durmak isteyecek birini düşünemiyo-aym."

"Şaşırabilirsin. Bazıları için fazlaca baş döndürücüydü -özellikle aşağıdan binen ziyaretçiler için. Yüksekliklere meydan okuyan dağcılar bile, yükseklik metreler ile değil, binlerce kilometrelerle ölçülünce dayanamayabiliyorlar."

"Bu riske girerim," diye cevap verdi Poole gü-

73

juu1: ou11 cibarıc

lümseyerek. "Daha yükseğe de çıkmıştım."

Kule'nin dış cephesindeki iki hava bölmesinden geçtiklerinde (bu hayal miydi, yoksa tuhaf bir afallama mı hissetmişti?) küçük bir tiyatro salonunun seyirci bölümüne benzer bir yere girdiler. Yana doğaı onarlı beş sıra koltuk vardı. Hepsinin yüzü büyük pencerelerden birine doğru bakıyordu. Poole yüzlerce tonluk hava basıncının pencereyi patlatıp uzaya fırlatabilmek için uğraştığını asla aklından çıkaramadığı için hâlâ endişeliydi.

Bu duam hakkında herhangi bir fikri olmayan bir düzine ya da daha fazla yolcu oldukça rahat görünüyordu. Poole'u tanıdıkları zaman gülüm-süyorlar, nazikçe başlarıyla selamlıyorlar ve manzaranın tadını çıkartmak için tekrar başlarını çeviriyorlardı.

"Gökyüzü gezisine hoşgeldiniz," dedi her zamanki otomatik ses. "Çıkış beş dakika içinde başlayacaktır. Alt katta yiyecekle içecek bulunan bir büfe ve tuvaletleri bulabilirsiniz."

Bu gezi tam olarak ne kadar sürecektir acaba? diye merak ediyordu Poole. Gidiş ve dönüş olmak üzere yirmi bin kayın üzerinde mesafe kat edeceğiz. Bu, Dünya'daki asansörlerdeki gibi bir iniş-çıkış olmayacak...

Çıkışın başlamasını beklerken, iki bin kilometre aşağıda uzanan o nefes kesici, dev manzaranın tadını çıkartıyordu. Kuzey Yarımküre'de kış

74

Yıldız Şehri

yaşanıyordu, ama iklim hızla değişiyordu; çünkü Kuzey Kutup Dairesi'nin güneyinde kar oldukça azdı.

Avrupa neredeyse bulutsuz bir gün yaşıyordu ve gözle görülen o kadar çok detay vardı ki. İsimleri yüzyılları aşmış da yankılanarak gelen büyük şehirleri teker teker tanıdı. İletişim devrimi Dünya'nın çehresini değiştirdiği için onun zamanında bile küçük olan Dünya, şimdi daha da küçük hale gelmişti. Var olması imkansız olan yerlerde bazı su birikintileri vardı; Sahra'nın kuzeyindeki Selahattin Gölü artık küçük bir deniz olmuştu.

Poole bu manzaraya öyle bir dalmıştı ki, zamanın nasıl geçtiğini anlamamıştı. Birdenbire beş dakikadan fazla bir zamanın geçtiğini, ama asansörün hâlâ yerinde durduğunu fark etti. Ters giden bir şey mi vardı, yoksa geç kalanları mı bekliyorlardı?

Daha sonra o kadar olağandışı bir şey fark etmişti ki, ilk önce gözlerinin kanıtladığı şeye inanmakta güçlük çekti. Panorama, sanki yüzlerce kilometre yükselmişlercesine büyümüştü! Pencereden baktığında aşağıda yavaşça hareket eden gezegenin yeni özelliklerini fark etti.

Ve Poole her şeyi anladığında ise gülmeye başladı.

"Beni kandırıyor olmalısın, Indra! Bunun gerçek olduğunu düşünmüştüm, ama video gösteri-

75

3001: Son Efsane

siymiş!"

Indra alaycı bir şekilde gülerek, ona baktı.

"Tekrar düşün, Frank. On dakika önce hareket ettik. Şu anda, ah, en azından saatte bin kilometre hızla yukarı çıkıyor olmalıyız. Bana bu asansörlerin maksimum hızının yüz gee'ye ulaşabildiği söylenmişti, ancak kısa bir mesafe olduğu için biz on gee'nin yukarısına çıkmayacağız."

"Bu imkânsız! Merkezkaç makinesinde bana verdikleri maksimum hız altı gee idi ve yarım ton ağırlığında olmak pek hoşuma gitmemişti. İçeri girdiğimizden bu yana hiç hareket etmediğimizi biliyorum."

Poole yavaşça sesini yükseltmişti ve o an diğer yolcuların ona aldırıyor göründüklerini fark etti.

"Bunun nasıl yapıldığını bilmiyoam, Frank; ama buna süreduaım alanı adı verilmiş. Bazen de 'Sharp' deniyor. 'S' harfinin ünlü bir Rus bilim adamına, Sakharov'a ait olduğunu biliyorum, -ama diğerlerinin kimler olduğunu bilmiyoam."

Poole yavaş yavaş anlamaya ve içinde müthiş bir merak uyanmaya başlıyordu.

Aslında burada "sihirden ayırt edilemeyen bir teknoloji" bulunuyordu.

"Bazı arkadaşlarım roketlerin yerini alacak ve hızı hissetmeden harekete imkan verecek enerji alanları, yani 'uzay sürüşleri'nin hayalini kurarlardı.

Birçoğumuz onların çılgın olduklarını düşü-

76

Yıldız Şehri

nürdük, ama haklı oldukları anlaşılıyor gibi! Buna hâlâ inanamıyorum... ve yanılmıyorsam hafiflemeye başladık."

"Evet, Ay değerine eşitleniyor. Dışarı çıktığımızda, kendinizi Ay'da hissedeceksiniz. Ama Tanrı aşkına, Frank; bir mühendis olduğunu unut ve sadece manzaranın tadını çıkar."

Bu iyi bir tavsiyeydi, ancak bütün Afrika, Avaı-pa'yı ve Asya'nın büyük bir bölümünü seyrederken bile Poole az önce kendisine yapılan hayret verici açıklamaları bir türlü aklından atamıyordu. Aslında o kadar da şaşkın

olmamalıydı: Kendi zamanından bugüne dek uzaydaki itici motor sistemlerinde büyük keşifler olduğunu biliyordu, ama bunların günlük yaşama bu denli etkileyici bir şekilde -bu terim otuz altı bin kilometre yüksekliğinde bir gökdelende iken daha anlamlı oluyor- uygulanabileceğini düşünmemişti. Ve roketler çağı yüzyıllar öncesinde kalmıştı artık. İtiş sistemleri, ateşleme bölmeleri, iyon düzenleyici roketçikler ve füryon reaktörleri hakkında bildiği hiçbir şey artık kullanılmıyordu. Tabii ki bunun bir önemi yoktu, ama bir yelkenli gemi kaptanının, buharlı gemiler pupa yelkenlerin yerini almaya başladığında hissetmiş olabileceği üzüntüyü anlayabiliyordu. Ruh hali aniden değişti ve otomatik sesin "İki dakika içinde varacağız. Kişisel eşyalarınızı unutmayınız lütfen" anonsunu duyunca gülümseme-

77

3001: Son Efsane  
den edemedi.

Bazı ticari uçuşlarda bu anonsu kim bilir kaç kere duymuştu. Saatine baktı ve yarım saatten daha az bir zamandır yukarı çıktıklarını anladığında oldukça şaşırdı. Bu demek oluyordu ki ortalama hızları en azından saatte yirmi bin kilometreydi ve sanki hiç hareket etmemişlerdi. Daha da tuhaf olanı, on dakika ya da daha fazla süredir o kadar çabuk hız kesmiş olmalıydılar ki, doğrusu, başları Dünya'ya dönük olarak çatıda oturuyor olmalıydılar.

Kapılar sessizce açıldı ve Poole ayağını dışarıya attığında, asansöre binerken hissettiği o tuhaf afallamayı tekrar hissetti. Ama bu kez, bunun ne demek olduğunu biliyordu: Süredurum alanının yerçekimi ile dengelendiği -bu seviyede Ay'ınki ile eşittir- geçiş bölgesinden geçiyordu.

Giderek uzaklaşan Dünya'nın görüntüsü bir astronota bile korku ile karışık bir heyecan verse de, bu çok da beklenmedik ya da şaşırtıcı bir his değildir. Ama kim, Kule'nin enin tamamını kaplayan ve en uzaktaki duvarı beş kilometreden daha uzakta olan dev bir odayı hayal edebilirdi? Belki de bu zamanda Ay ve Mars'ta daha geniş kapalı alanlar vardır, ama bu şüphesiz uzaydaki en geniş kapalı alanlardan biriydi.

Dış duvarın elli metre yukarısındaki seyir yerinde dualıyor ve sürekli değişen o hayret verici manzaraya bakıyorlardı. Belli ki Dünya'ya ait ge-

78

niş Çapı' biomlar üreme çabası içindeydiler. Onların hemen aşağılarında Poole'un önce tanımadığı ince bir ağaç topluluğu bulunuyordu. Daha sonra onların normal çekim gücünün altında birine uyum sağlamış olan meşe ağacı olduklarını fark etti. Palmiyeler burada nasıl görünürdü acaba? diye sordu kendi kendine. Dev sazlıklar gibi büyük bir ihtimalle...

Daha ortalarda, yeşil bir ovada kıvrıla kıvrıla akan bir nehirle beslenen ve daha sonra dev bir banyan ağacı gibi görünen küçük bir göl vardı. Ama suyun kaynağı neydi? Poole belli belirsiz bazı sesler duymaya başlamıştı. Bakışlarını hafifçe kıvrılan duvara doğru çevirdiğinde suyun havaya serpiştirdiği zerreciklerin muhteşem bir gökkuşağı oluşturduğu minyatür bir Niagara keşfetti. Orada manzaranın tadını çıkarıp aşağıdaki gezegenin karışık ve gerçeğinin muhteşem bir benzeri olan bütün o harikaları hiç sıkılmadan seyredebilirdi. İnsan ırkı yeni ve düşmanca bir ortamda yaşamaya başladığı için, belki de kökenini hatırlatacak birşeylere karşı giderek artan bir ihtiyaç duymuştu. Elbette ki, onun zamanında bile her şehirde Doğa'yı -genellikle biraz- hatırlatan parklar vardı. Burada da aynı dürtü, daha büyük ölçekte etkili oluyor olmalı. Central Park, Afrika Kulesi!

"Artık aşağı inelim" dedi Indra. "Daha görüle-

79

cek çok şey var ve ben her istediğimde buraya gelemiyorum."

Bu düşük yerçekiminde yürümek pek çaba gerektirmese de, zaman zaman tek raylı demiryolunu kullanıyorlardı. Bir ara uzunluğu en azından çeyrek kilometre kadar olan bir sekoyanın gövdesine ustalıkla gizlenmiş bir kafede duaıp bir-şeyler atıştırdılar.

Etrafta çok az kişi vardı -yolcular uzun zamandır ortalarda görünmüyorlardı- bu yüzden bu harikalar ülkesi sanki sadece onlara aitmiş gibi hissetmişlerdi. Her şeye -muhtemelen bir robot ordusu tarafından- o kadar güzel bakılmıştı ki, bazen Poole küçük bir çocukken gittiği Disney World'u hatırlıyordu. Ama bu ondan daha

iyiydi: Kalabalık değildi; insan ırkını ve onun binalarını hatırlatacak en ufak bir şey dahi yoktu.

Enfes bir orkide bahçesini zevkle seyrediyordu. Bazılarının inanılmaz derecede büyük olduğunu görünce, Poole, hayatındaki en büyük şoklardan birini yaşadı. Daha ileri gittiklerinde tipik bir küçük bahçıvan kulübesi gördüler. O anda kapısı açıldı ve bahçıvan dışarı çıktı.

Frank Poole her zaman için soğukkanlılığıyla gurur duymuş ve bir yetişkin olarak korku dolu bir çığlık atabileceğini hiç düşünmemişti. Ama bir zamanlar onun yaşındaki her çocuk gibi o da bütün Jurassic filmlerini seyretmişti. Yani bir yırtıcı ile göz göze geldiğinde, onu tanıyabilirdi.

80

Yıllız Şenri

"Çok üzgünüm" dedi Indra oldukça ilgili bir edayla. "Seni uyarmayı hiç düşünemedim."

Poole'un bozulmaya başlayan sinirleri normale dönmeye başlamıştı. Elbette ki bu fazlasıyla iyi düzenlenmiş dünyada herhangi bir tehlike olmayacaktı, ama yine de...!

Dinozor tamamen ilgisiz bakışlarını onlara yöneltti. Sonra gerisin geriye kulübesine girdi ve omzuna astığı çantasına koyduğu bir tırmık ve bir kırkma makasıyla tekrar kulübeden çıktı. Kuş yürüyüşünü andıran adımlarla onların yanlarından geçti ve on metre yüksekliğindeki ayçiçekle-rinin arasında kaybolana dek arkasına bakmadı.

"Açıklama yapmalıyım" dedi Indra suçluluk hissederek. "Yapabildiğimiz zaman, robotlar yerine bio-organizmaları kullanıyorduk. Bence bu bir karbon şovenizmi! Şimdilik, sadece birkaç hayvanda ellerini kullanabilme yeteneği var ve biz onları bir gün olmazsa, diğer bir gün mutlaka kullanmışızdır."

"Ve sana kimsenin çözemediği bir sır vereyim. Şempanze ve goril gibi gelişmiş otoburların bu tür işlerde iyi olduğunu düşünebilirsin. Ama değil; çünkü bunu yapmak için yeterli sabırları yok."

"Buna rağmen buradaki dostumuz gibi otoburlar mükemmeller ve kolayca eğitilebiliyorlar. Dahası -başka bir paradoks!- eğitildikten sonra uysal ve iyi huylu oluyorlar. Tabii ki bunun arkasında

81

3001: Son Efsane

yaklaşık bin yıllık bir genetik mühendisliği yatmakta. İlkel insanın deneme yanılma yöntemiyle kurtlara ne yaptığına bir bak!"

Indra güldü ve devam etti: "Buna inanmayabilirsin, Frank, ama çok iyi çocuk bakıcılığı da yapıyorlar; çocuklar onları seviyor! Beş yüz yıllık bir espri vardır: "Çocuklarınızı bir dinosora teslim edebilir misiniz? Ne, anlayamadım... O halde incinmesini göze alacaksınız!"

Poole da yüzünde korktuğu için duyduğu utanç ifadesiyle kahkahalara katıldı. Konuyu değiştirmek için Indra'ya, kendisini hâlâ düşündüren bir soruyu sordu.

"Bütün bunlar," dedi "harika; ama Kule'nin içindeki herhangi biri daha çabuk bir şekilde bunların gerçeğine ulaşabilecekken, neden bu kadar zahmete katlanıyorlar?"

Indra düşünceli bir şekilde ona baktı ve sözcükleri tartarak söze başladı:

"Bu pek doğru değil. Yarım gee seviyesinin üstünde yaşayanlar için aşağıya, Dünya'ya inmek pek rahat değildir -hatta tehlikelidir; hava yastık-lı koltuk taşıtlar olsa bile."

"Bu benim için geçerli değil tabii! Ben bir gee'de doğup büyüdüm ve Discovery'deyken egzersizlerimi hiç ihmal etmedim."

"Bunu Prof. Anderson ile konuşmalısın. Belki sana bunu söylememeliyim, ama biyolojik saatinin durumu hakkında büyük bir tartışma var. As-

Yıldız Şenri

linda hiçbir zaman tamamiyle durmamış ve elliden yetmişe eşit yaş oranını tahmin edebiliyor. İyi olmana rağmen, bin yıl sonra bütün gücünü tekrar toparlayabileceğim ümit etmemelisin!"

Şimdi anlamaya başlıyorum, dedi Poole hoşnutsuzlukla kendi kendine. Bu, Anderson'un kaçamak cevaplarını ve bana yaptığı bütün o kas tepkisi testlerini açıklıyor.

Dünya'dan Jüpiter'e iki bin kilometre kat ettim ve Jüpiter'den buraya geldim, ama onu ziyaret etsem bile kendi gezegenimin toprağında bir daha asla yürüyemeyebilirim.

Bunun nasıl üstesinden gelebileceğimi bilemiyorum...

10

ICARUS'A SAYGI

Ümitsizlik duygusu çabuk geçmişti; yapılacak ve görecek daha çok şey vardı. Tek sorun bu çağın sunduğu milyonlarca eğlenceden hangisini seçeceğiydi ve bin yıllık bir ömür yetmezdi. Her zaman başarılı olamasa da, yararsız şeyler yapmaktan kaçınmaya ve gerekli şeyler -özellikle de eğitimi- üzerinde yoğunlaşmaya çalışıyordu.

Beyin Başlığı -ve Beyin Kutusu adlı bir aygıtla giren kitap ebadındaki bir ses cihazı- burada çok büyük önem taşımaktaydı. Kısa bir süre sonra,

82

83

3001: Son Efsane

her biri üniversite derecesi almaya yeterli, gerekli bütün malzemeyi içeren "hazır bilgi" tabletlerinden oluşmuş küçük bir kütüphanesi olmuştu. Bu plakalardan birini Beyin Kutusu'na yerleştirip kendisine uygun hız ve yoğunluk ayarını yaptığında, bir ışık parlaması oluyor, bunun hemen ardından da bir saat kadar sürebilecek bir bilinçsizlik hali yaşanıyordu. Uyandığında ise, zihninin, aramaya başlamadan önce sadece orada bir yerlerde olduğunu bildiği yeni bölgelerinin açıldığını hissediyordu. Sanki, kendisinin sahip olduğunu bilmediği raflar dolusu kitabı aniden keşfeden bir kütüphane sahibi gibiydi. Büyük ölçüde kendi zamanının iyi bir bilginiydi. Görev hissi ve minnettarlıktan olsa gerek, çoğu zaman ona anlaşılmaz gelen bilim adamları, tarihçiler, yazarlar ve medyada çalışan sanatçılardan gelen görüşme taleplerinin çoğunu kabul etti. Ayrıca dört Kule'nin diğer vatandaşlarından da sayısız davet aldıysa da, hepsini geri çevirmeye mecbur kaldı.

En cazip olanı ve karşı koyulması en güç olanı aşağıda uzanan o güzel gezegenden gelenler idi. "Elbette" dedi Profesör Anderson, "kısa bir süre için doğru yaşam destek sistemleriyle aşağıya inersen hayatta kalabilirsin, ama bundan pek hoşlanacağını sanmam. Ayrıca bu senin sinir sistemine bağlı kas yapını daha da güçsüz hale getirir; bin yıllık bir uykudan sonra, asla tam olarak

Yıldız Şehri

iyileşemeyecek."

Diğer koruyucusu Indra Wallace, onu gereksiz görüşmelerden alıkoyuyor ve hangi davetleri kabul etmesi ve hangilerini nazikçe geri çevirmesi gerektiği konusunda ona tavsiyeler veriyordu. İnanılmaz derecede karışık olan bu kültürün sos-yo-politik yapısını kendi başına kesinlikle anlayamazdı, ama daha sonra fark etti ki, teoride bütün sınıf farklılıkları yok olmuştu ama, yine de bin tane üstün-vatandaş vardı. George Orwell haklıydı; bazıları her zaman diğerlerinden daha eşit olacaktı.

Yirmibirinci Yüzyıl koşullarına uygun biçimde hazırlanmış olan yaşadığı yer için, günün birinde büyük bir otel faturası ile karşı karşıya kalıp kalmayacağını düşündüğü zamanlar oluyordu. Ancak Indra hemen ona güvence verdi; o eşsiz ve paha biçilmez bir müze eseriye ve bu gibi basit şeylerle canını sıkmasına hiç gerek yoktu. İsteddiği her şey -tabii mantıklı ise- ona sağlanacaktı. Poole sınırın ne olduğunu merak etmişti ve bir gün bunları keşfetmeye kalkacağını kesinlikle hayal edemezdi.

|||

Hayattaki en önemli şeyler kazara olur. Duvara monte edilmiş ekranlı tarayıcısına şöyle sessizce bir göz atarken birden ortaya çıkan bir görüntü ilgisini çekti.

"Taramayı durdur! Sesini aç!" diye bağırdı ge-

84

85

3001: Son Efsane

reksiz bir haykırışla.

Müziği tanıdı, ancak ne olduğunu hatırlaması birkaç dakikasını almıştı.

Elbette ki duvarını süsleyen, zarif bir halka oluşturmuş kanatlı insan figürleri

şüphesiz hatırlamasına yardımcı olmuştu. Fakat Çaykovski, Kuğu Gölü'nün gerçekten uçan dansçılarla yapılan bu gösterisini görseydi hayretler içinde kalırdı.

Poole birkaç dakika boyunca büyülenmişçesi-ne bunu seyretti; daha sonra bunun taklit değil, tamamiyle gerçek olduğundan emin oldu. Kendi zamanında bile kimse bu kadar emin olamazdı. Muhtemelen bu bale gösterisi çok düşük yerçe-kimli bir ortamda -bazı görüntüleri düşününce oldukça geniş bir ortamda- sergileniyordu. Belki de burada, Afrika Kulesi'nde idi.

Bunu denemek istiyorum, dedi Poole kendi kendine. Uzay Ajansı'nın değerli bir yatırımı riske atmak istememelerindeki amacı arılayabiliyordu, ama yine de en büyük zevklerinden biri olan gecikmeli paraşüt formasyon atlayışının yasaklanmasını bütünüyle affedememişti. Doktorlar daha önce planör ile yaptığı kaza yüzünden büyük endişe duymuşlardı; neyse ki genç kemikleri tamamen iyileşmişti.

"Pekâlâ" diye düşündü, "artık beni durduracak kimse yok... tabii Prof. Anderson karşı çıkmazsa..."

Doktor bunun mükemmel bir fikir olduğunu

86

r11a1z şenrı

söyleyince, Poole çok memnun olmuş, rahatlamıştı. Ayrıca Kule'deki herkesin, onda birlik gee seviyelerinde kendine ait kuş kafesine benzer bir Kafes'i olduğunu duyunca, daha da mutlu olmuştu.

Birkaç gün içinde, kanatları için ölçü alındı, ama Kuğu Gölünü sunanların giydikleri zarif kanatlara zerre kadar benzemiyorlardı. Kanatlarda tüy yerine esnek bir zar vardı ve ek çubuklara bağlı tutamakları kavradığında Poole, kuştan çok bir yarasaya benziyor olduğunu fark etti. "İleri, Dracula!" komutu, vampirler hakkında kesinlikle bir şey bilmeyen eğitmen için bütünüyle anlamsız görünüyordu.

İlk derslerinde hafif bir kayışla bağlandı; böylece temel hareketleri ve, daha da önemlisi, kontrol ve dengeyi öğrenirken sağa sola kaymayacak-tı. Sonradan edinilen çoğu beceri gibi bu da görüldüğü kadar kolay değildi.

Bu emniyet kemerleriyle kendini komik hissediyor -insan onda birlik bir yerçekiminde kendini nasıl incitebilir!- ve yalnızca birkaç dersi kaldığı için seviniyordu; şüphesiz ki astronot oluşu dersleri hızlandırmıştı. Kanat hocasının söylediğine göre, o zamana dek çalıştırdığı en iyi öğren-ciymiş; belki de bunu her öğrencisine söylüyordu.

Bir duvarı kırk metre olan odada serbest uçuş yaptıktan ve kolayca kurtulduğu çeşitli engelleri

87

3001: Son ttsane

geçtikten sonra, Poole ilk yalnız uçuşundan tam not aldı. Artık kendisini on dokuz yaşındaymış ve Flagstaff Uçuş Kulübü'ndeki antika Cessna'yı havalandıracakmış gibi hissediyordu.

Pek heyecan verici olmayan "Kafes" ismi bu ilk uçuşunu yapacağı yere hazırlamıyordu onu. Aşağıda, Ay'ın gee seviyesiyle eşit olan, ormanları ve bahçeleri bulunan o yerden daha büyük gibi görünse de, yukarı doğru hafifçe sivrilen Kule'nin bir katını kapladığı için burası da o güzel yer kadar büyüktü. Yarım kilometre yüksekliği ve dört kilometreden daha fazla genişliği olan bu derinlikli yuvarlak, gerçekten çok büyük görünüyordu; çünkü gözle görülebilecek hiçbir özelliği yoktu buranın. Bütün duvarların açık mavi oluşu, ucsuz bucaksız bir uzay izlenimi yaratıyordu.

Poole, Kanat hocasının "istediğin herhangi bir manzarayı görebilirsin," sözlerine pek de inanmamıştı ve ona emin olduğu bu şeyin imkânsız bir meydan okuma olduğunu söylemeye niyetlendi. Ancak bu ilk uçuşta, elli metrelik baş döndürücü bir yükseklikte gözüne takılan hiçbir şey yoktu. Elbette ki Dünya'ntn on kat daha büyük olan yerçe-kiminde beş metrelik bir yükseklikten düşmek birinin boynunu kırabilir, buna rağmen, burada bütün zemin esnek kablolarla kaplı olduğu için ufak tefek sıyrıklar olabilirdi. Odanın bütünü dev bir trampendi; Poole, kanatlar olmadan da burada oldukça eğlenilebilir diye düşündü.

Yıldız Şehri

Aşağıya doğru yaptığı sert hareketlerle Poole, kendini yukarı doğru çekti. Neredeyse hiçbir zaman, yüz metre yukarıdaymış ve hâlâ yükseliyor-muş gibi hissetmemişti.

"Yavaşla!" dedi Kanat hocası. "Sana ayak uydura-mıyorum."

Poole yavaşladı ve hafif bir dönüş yapmaya çalıştı. Vücudunu hafif hissettiği kadar (on kilogramdan daha az!) başını da hafif hissediyor, oksijen yoğunluğunun artıp artmadığını merak ediyordu.

Bu harikaydı; daha çok fiziksel uğraş gerektirdiği için sıfır yerçekimli alandan oldukça farklıydı. Buna en yakın şey oksijen tüpüyle dalıştı. Keşke burada kuşlar olsaydı. Tropik kayalıklarda ona genelde arkadaşlık eden, mercan balıklarının kiskandırarak derecede renkli kuşlar...

Kanat hocası bir dizi manevrayı yapıp yapamadığını birer birer sınamıştı: Dönüşler, havada halkalar, baş aşağı uçuş, havada asılı kalabilme... En sonunda hocası:

"Sana öğreteceğim başka bir şey kalmadı. Hadi artık şu manzaranın tadını çıkaralım."

Poole bir an için neredeyse kontrolünü kaybediyordu -muhtemelen öyle olmasını da bekliyordu. Çünkü en küçük bir uyarı yokken karlı dağlar çevresini kaplamıştı ve o sırada dar bir geçitten aşağıya doğru, dik kayaların sadece birkaç metre üstünden uçuyordu.

Elbette bu gerçek olamazdı: Bu dağlar bulutlar kadar tözsüzdür ve isteseydi uçarak içlerinden ge-

89

3001: Son Efsane

çebilirdi. Ama dik yamacın yanından döndü (yamacın çıkıntılarında birinde, içinde iki yumurta olan bir kartal yuvası vardı ve Poole daha da yaklaşırsa dokunabileceğini hissetmişti) ve daha açık olan uzaya yöneldi.

Dağlar kayboldu ve birden akşam oldu. Ardından yıldızlar çıktı; Dünya'nın yoksul gökyüzünde çıkan yıldızlar gibi birkaç bin tane değil, sayılamayacak kadar çok yıldız vardı. Sadece yıldızlar değil, uzak galaksilerin girdapları, birbiri içine girmiş bir dolu küresel yığınlar.

Esrarlı bir şekilde, bu tür gökyüzleri bulunan bir dünyaya gelmiş olsa da, bunun gerçek olabilmesinin asla yolu yoktu. Çünkü bu galaksiler bakıldıkça geriye doğru uzuyordu; yıldızlar soluyor, patlıyor ve kor halindeki ateş bulutları içinde doğuyorlardı. Her saniyede, bir milyon yıl geçiyor olmalıydı...

Bu göz alıcı manzara ortaya çıktığı gibi çabucak kaybolmuştu. Öğretmenin dışında kimsenin olmadığı, bomboş gökyüzünün altında, Kafes'in yüzey özellikleri olmayan mavi silindirin içindeydi yine. "Sanırım bir gün için bu kadan yeter" dedi Kanat hocası, Poole'un birkaç metre üzerinde, havada asılı olarak. "Bir dahaki gelişinde hangi manzarayı görmek istersin?"

Poole duraksamamıştı. Yüzünde bir gülümsemeyle soruyu cevaplamıştı.

90

11

BURADA EJDER VAR

Günün ve çağın teknolojisi ile bile bunun mümkün olabileceğine inanamıyordu. Kaç terabayt-pe-tabayt; bunun için daha geniş anlamlı bir sözcük var mı acaba?-bilgi yüzyılları aşarak gelmişti ve ne çeşit bir depolama yöntemi kullanılmıştı? Bunu düşünmemenin daha iyi olacağını düşündü ve Ind-ra'nın tavsiyesini yerine getirmeye çalıştı: "Mühendis olduğunu unut ve eğlenmene bak."

Mutlulukla karışık bir nostalji hissi vardysa da içinde, gerçekten de eğleniyordu. Çünkü iki kilometre kadar bir yükseklikte, gençliğinin göz alıcı ve unutulmaz manzaralarının üzerinde uçuyordu, ya da uçuyor gibi görünüyordu. Kafes'in yüksekliği sadece yarım kilometre olduğu için, elbette ki, perspektif yanlıştı, ancak yanılsama mükemmeldi.

Astronotluk eğitiminin ilk yıllarında yanında dolaştığını hatırlayarak, Meteor Krater'inin çevresini turladı. Hiç kimsenin bu kraterin kökeni ya da adının doğruluğu konusunda kesinlikle şüpheye düşmemesi ne kadar da inanılmaz! Yirminci Yüzyıl'ın seçkin jeologları bunun volkanik bir krater olduğunu ispatlamaya çalışmışlardı. Uzay Çağı'na yaklaşıldığı sırada ise bütün gezegenlerin hâlâ sürekli bir bombardıman altında olduğunu -isteksizce de olsa-kabul etmişlerdi.

91

Poole konforlu seyir hızının saatte iki bin değil, yirmi bin kilometreye yakın olduğundan kesinlikle emindi. Bu hızla Flagstaff a on beş dakikadan daha kısa bir süre içinde ulaşmasına olanak verilmişti. Orada kubbeleri bembeyaz parıldayan Lowell Gözlemevi bulunmaktaydı. Küçük bir çocukken burayı sık sık ziyaret ederdi ve şüphesiz ki oranın sıcakkanlı personelinin mesleğini seçmesinde büyük rolü olmuştu. Arizona'nın yakınlarındaki, en uzun ömürlü ve etkili hayal ürünü Marslıların yaratıldığı bir kasabada doğmamış olsaydı hangi mesleği seçebileceğini merak ederdi bazen. O sırada -herhalde hayal ürünüydü ama- Poole, Lowell'in kubbelerinden birini gördüğünü sanmıştı; kubbenin yakınındaki büyük teleskop ise bu görüntünün gerçeklik ihtimalini kuvvetlendirmişti.

Bu görüntü hangi yıl ve hangi mevsime aitti acaba? Bunun, Yirmibirinci Yüzyıl'ın ilk yıllarını yaşayan Dünya'yı seyreden, casus uydulardan geldiğini talimin etmişti. Kendi zamanından çok sonra olamazdı, çünkü şehrin krokisi onun hatırladığı gibiydi. Belki yeterince alçakta uçarsa, kendisini bile görebilirdi...

Ancak bunun saçma bir düşünce olduğunu biliyordu; çünkü uçabileceği en yakın mesafede uçuyor olduğunu fark etmişti. Daha yakından uçarsa, görüntü bozulmaya ve görüntünün gerçek kareleri ortaya çıkmaya başlayacaktı. Uzaklı-

92

muuz şenn

ğını koruması ve bu güzel yanılısamayı bozmaması en iyisiydi.

Ve orada -bu inanılmazdı!- bir zamanlar ilk ve ortaokul arkadaşlarıyla oynadığı küçük parkı görüyordu. Şehrin ileri gelenleri oranın bakımı konusunda sürekli tartışırlardı; çünkü su kaynağı gitgide daha büyük bir problem haline geliyordu. En azından, bu zaman hangi yıla aitse, o güne dek ayakta kalabilmişti.

Az sonra aklına gelen başka bir anı gözlerini doldurmuştu. Houston'dan ya da Ay'dan evine dönebildiği zamanlarda, sevgili köpeği Rodezyalı Ridgeback ile yürüdüğü o dar patikayı hatırlamıştı. Dünya kurulumu beri insanoğlu ve köpeğin yaptıkları gibi, onun yakalayıp getirmesi için çomak fırlatıyordu.

Poole Jüpiter'den döndüğünde kendisini karşılamak için orada olan ve küçük kardeşi Martin'e emanet ettiği Rikki'yi görmeyi ümit etmişti bütün kalbiyle. Ancak Rikki ve Martin'in yüzyıllar önce toza dönüştüğü gibi acı bir gerçekle tekrar yüz-yüze geldiğinde, neredeyse kontrolünü kaybetmiş ve dengesini tekrar sağlayana dek birkaç metre aşağıya inmişti.

Yeniden görüntüyü düzgün bir şekilde görebildiğinde, koyu bir şerit şeklindeki Büyük Kan-yon'un uzak ufuklarda belirmediğini fark etti. O tarafa yönelip yönelmeyeceğini -bayağı yorulmuştu çünkü- düşündüğü sırada, gökyüzünde yalnız

93

3UU1; son crsane

olmadığını fark etti. Bir şey ona doğru geliyordu ve kesinlikle bu uçan bir insan değildi. Burada mesafeleri tahmin edebilmek güç olsa da, Po-ole'un bulunduğu yerden oldukça büyük görünüyor.

"Pekâlâ" diye düşündü, "burada pterodaktıl\* görsem bile, şaşırırmam; hatta o beni geçmezse ben onu geçerim. Ama bu düşündüğüm şeye çok benziyor; umarım dosttur. Ah, hayır!"

Pterodaktıl hiç de kötü bir tahmin değildi; belki on üzerinden sekizlik bir tahmindir. Büyük, deri kanatlarını yavaşça çırparak ona doğru yaklaşan bu şey de neydi? Yoksa Periler Ülkesi'nden kaçan bir ejder mi? Ve ejderin sırtındaki güzel kadın bu resmi tamamlıyordu.

Poole en azından güzeldir diye taliminde bulundu. Ama geleneksel imge önemsiz bir ayrıntı yüzünden mahvolmuştu: Yüzünün büyük bir kısmı, 1. Dünya Savaşı'ndaki çift kanatlı uçakların üstü açık kokpitinden uçup gelen büyük koruyucu gözlüklerden biriyle örtülmüştü.

Korkunç hayvan, büyük kanatlarının çıkardığı ses duyulabilecek kadar yaklaşınca dek, Poole bir yüzücünün suda dik durduğu gibi havada öylece asılı kalmıştı. Ejder yirmi metre kadar yakınına geldiği zaman bile, onun makine mi; yoksa canlı bir varlık mı olduğuna bir türlü karar verememişti; belki de her ikisiydi. Az sonra ejderi unutmuştu, çünkü üzerindeki

94 Prehistorik bir uçan hayvan, (ç.n.)

Yıldız Şehri

binici gözlüklerini çıkarmıştı.

Bazı düşünürlerin, muhtemelen esneyerek söylediği gibi, klişelerin en rahatsız edici yönü, can sıkıcı bir şekilde, doğru olmalarıdır.

Ancak "ilk görüşte aşk" asla can sıkıcı olamaz.

Danil ona pek bilgi getirememişti; zaten Poole daha sonra ondan bir şey beklemeyi düşünmüştü. Maalesef her yerde ona eşlik eden bu adam -iyi bir uşak olma konusunda kesinlikle sınıfta kalmıştı-görevlerini yerine getirmekte o kadar başarısızdı ki, Poole bazen onun, öyle olmadığını bildiği halde, zihinsel olarak sorunlu olup olmadığını merak ediyordu. Bütün ev aletlerinin nasıl kullanıldığını anlayabiliyor, basit emirleri hızla ve verimle yerine getirebiliyor, Kule'de yolunu bulabiliyordu. Ama hepsi bu kadardı; onunla akıl gerektiren bir konuşma yapmak imkansızdı; ailesi hakkında soailan bütün nazik soailara alık bir bakışla karşılık verebiliyordu sadece. Poole bazen onun da bir bio-robot olup olmadığını merak ediyordu.

Indra ise istediği cevabı ona vakit geçirmeden vermişti.

"Demek Ejder Leydi'siyle karşılaştın!"

"Ona bu ismi mi verdiniz? Gerçek ismi nedir ve onun kimlik kartını bana getirebilir misiniz? Neredeyse tokalaşacak kadar yakındık."

"Tabii ki; sen kafanı takma."

95

3001: Son Efsane

"Bu sözü nereden öğrendin?" Indra bayağı şaşırılmış bir şekilde baktı. "Hiçbir fikrim yok, eski bir kitap ya da filmde. Bu güzel bir konuşma tarzı mı?" "On beş yaşın üstündeyse hayır." "Bunu hatırlamaya çalışacağım. Şimdi bana neler olduğunu anlat; tabii beni kıskandırmak istemiyorsan."

Birbirleriyle kusursuz bir samimiyet içerisinde her şeyi konuşabilecekleri iyi bir arkadaş gibiydiler şimdi. Aslında birbirlerine karşı romantik hisler beslemelerine, şaka ile karışık, üzüldüklerini ifade etmişlerdi; ancak Indra bir keresinde "Galiba ıssız bir asteroitte yalnız ikimiz kalsaydık ve kurtarılma ümidimiz olmasaydı, ancak o zaman bir anlaşmaya varırdık seninle" demişti. "Önce bana kim olduğunu söyle." "Adı Aurora McAuley; diğer unvanlarının yanı sıra, bir de Yaratıcı Anakronizm Derneği'nin Başkanı'dır. Draco'nun etkileyici olduğunu düşün-düysen, diğer yarattıkları şeylerin bazılarını bir gör. Moby Dick gibi mesela; ya da Tabiat Ana'nın dahi asla aklına gelmeyecek kadar çok, bir hayvanat bahçesi dolusu dinazor..."

Bu, gerçek olamayacak kadar iyi, diye düşündü Poole.

Ben Dünya Gezegeni'nin en büyük anakronizmiyim.

96

12

HÜSRAN

O ana dek, yzay Ajansı psikoloğuyla yaptığı konuşmayı neredeyse unutmuştu.

'Dünya'dan, en azından üç yıl uzak kalabilirsin. Eğer istersen sana zararsız bir anafrodizyak iğnesi verebilirim; görev sonuna dek sana yeter. Sana söz veriyorum, eve döndüğün zaman telefiden çok daha fazlasını yapacağız."

"Hayır teşekkürler," diye cevap verdi Poole ve yüzündeki ciddi ifadeyi bozmadan devam etti. "Sanırım idare edebilirim."

Ne var ki üçüncü ya da dördüncü haftadan sonra şüphelenmeye başlamıştı; tabii Dave Bowman da.

"Ben de fark ettim" dedi Dave. "Bahse girerim bu lanet doktorlar yiyeceklerimizin içine birşey-ler koydular."

Koydukları her neyse -eğer gerçekten koydu-larsa- son kullanma tarihi çoktan geçmiş olmalıydı. O zamana dek Poole ona ayak bağı olacak duygusal ilişkilerle ilgilenemeyecek kadar meşguldü ve birkaç genç (bazen de yaşlı) hanımdan gelen cömert teklifleri de nazikçe geri çevirmişti. Onlara çekici gelen şeyin görünümü mü yoksa ünü mü olduğundan hiç emin olamamıştı. Belki de onları çeken şey yirmi ya da otuz nesil geç-

97

:>on trsane

1

misten atası olabilecek -ki herkes bunun böyle olduğunu biliyordu- bir adama karşı duydukları basit bir meraktan başka bir şey değildi.

Bayan McAuley'nin kimliğinden aldığı bilgiler Poole'u sevindirmişti: Bayan McAuley iki aşık arasında kalmıştı ve onunla bağlantı kurmak için daha fazla vakit kaybetmedi. Yirmi dört saat sonra kolları onun beline dolanmış ve Draco'nun arkasında uçuyordu. Ayrıca Kafes'tekilerin taktığı gözlüklerin neden iyi bir fikir olduğunu da öğrenmişti; Draco bütünüyle robottu ve yüz klik hızla uçabiliyordu. Poole gerçek ejderlerin bu hıza ulaşip ulaşamadıklarını merak etmişti.

Altlarında uzanan değişken manzaraların bir efsaneden çıkmış olması onu şaşırtmazdı. Uçan halısını sallayıp geçtiklerinde Ali Baba, kızgın kızgın el sallamış ve "Önünüze bakmaz mısınız hiç!" diye bağırmişti. Bağdat'tan oraya oldukça fazla yol almış olmalıydı, çünkü şu an çevresinde dolandıkları belli belirsiz sivri çatı yalnızca Oxford olabilirdi.

Aurora tahmininin doğru olduğunu söyledi ve aşağıyı gösterdi: "Şurası Lewis ve Tolkien'in arka daşları Inkling'lerle sürekli buluştukları birahane -ya da meyhane. Şimdi de nehre bak -köprü'nün altından bir kayık geçiyordu- iki küçük kıızı ve ra hibi görüyor musun?"

Draco nun arkasında, rüzgârdan ötürü duyuta bilmesi için bağırarak "Evet" dedi. "Sanırım bir

98

Alice."

Aurora dönerek omzunun üzerinden ona gülümsedi; gerçekten eğleniyor gibiydi. "Kesinlikle doğru. Papaz'ın tabloları esas alınarak yapılmış tam bir Alice kopyası. Korkarım sen bunu bilmiyorsun. Sizin zamanınızdan sonra birçok kişi okumayı bırakmıştı."

Poole, içinde bir memnuniyet hissetti.

Sanırım başka bir sınavdan geçtim, dedi gururla kendi kendine. Draco'ya binebilmek birincisiydi. Kaç tane daha var, merak ediyorum? Acaba palalarla dövmüşmek de var mı?

Ancak başka sınav yoktu ve dünya kurulalı beri sorulan "Senin evine mi, benimkine mi?" sorusunun cevabı Poole'un ki olmuştu.

Ertesi sabah kafası karışmış ve utanmış bir şekilde Profesör Anderson ile konuşuyordu.

"Her şey mükemmel gidiyordu, ama sonra de-lirircesine sinirlendi ve beni itti" diye yakındı Poole. "Onu incittim diye korktum..."

"Daha sonra ışığı yaktı -karanlıkta oturuyorduk- ve yataktan çıktı. Sanırım sadece aptal gibi bakakaldım..." Pişmanlıkla güldü. "Onun hali de görülmeye değerdi."

"Eminim. Devam et."

"Birkaç dakika sonra sakinleşti ve asla unutamayacağım bir şey söyledi."

Anderson, sabırla Poole'un yatışmasını bekledi.

99

"Bana 'Gerçekten üzgünüm, Frank. Çok iyi vakit geçirmiş olabiliriz. Ancak senin sünnetli olduğunu bilmiyordum' dedi."

Profesör şaşkın şaşkın bakakalmıştı, ancak sadece bir an için.

"Ah, anlıyorum. Ben de üzuldüm, Frank. Belki de seni uyarmalıydım. Otuz yıllık meslek hayatımda, bu tür vakalara sadece birkaç kez rastladım. Hepsi de senin durumunla ilgisi bulunmayan tıbbi sebeplerden kaynaklanıyordu..."

"Sünnet, eski zamanlarda ve sizin yüzyılınızda dahi, hijyensizlikten ötürü az gelişmiş ülkelerde görülen bazı hoş olmayan, hatta öldürücü, hastalıklara karşı koruma sağlamak açısından oldukça önemliydi. Bunun dışında, ve de senin henüz keşfettiğin bazı sebeplerden dolayı, mazereti olamaz!"

"Seni ilk muayene edişimden sonra kayıtları inceledim ve Yirmibirinci Yüzyıl'ın ortalarında yanlış tedavi yapılması sebebiyle o kadar çok dava açılmış ki Amerikan Sağlık Örgütü bunu yasaklamak zorunda bırakılmış. Şimdiki doktorlar arasındaki tartışmalar ise çok eğlenceli."

"Eminim öyledir," dedi Poole somurtarak. "Bazı ülkelerde bir yüzyıl daha devam etti bu. Daha sonra bilinmeyen bir dahi ortaya bir slogan attı -biraz kaba olacak, bağışla-: "Tanrı bizi böyle yarattı: Sünnet küfürdür." Bu slogan, bu uygulamayı hemen hemen sona erdirdi. Ama isterse-

100

Yıldız Şehri

niz, deri nakli yapabiliriz; bu oldukça kolay.

"Bunun işe yarayacağını sanmıyorum. Her seferinde gülmeye başlayacağımdan korkuyorum."

"Bu nasıl hissettiğine bağlı; sen bunun çoktan üstesinden geldin."

Anderson'ın yaptığı tıbbi tahminin nasıl olduysa doğru çıkmasına oldukça sevinmişti. Birden güldüğünü fark etti.

"Şimdi ne var, Frank?"

"Aurora'nın Yaratıcı Anakronizm Derneği. Umarım onlar şansımı çoğaltırlar. Onun kıymetini bilemediği bir anakronizm bulma şansım var."

13

#### BİLİNMEDİK BİR ZAMANDA BİR YABANCI

Indra, umduğu kadar sempatik değildi; ama yine de aralandaki ilişkide belki cinsel bir kıskançlık olabilirdi. Ve daha da önemlisi, acı biçimde Ejder Fiyaskosu diye adlandırdıkları şey, onların ilk kavga konusu olmuştu.

Her şey Indra'nın masum bir şekilde yakınma-sıyla başladı:

"İnsanlar neden hayatımı bu denli korkunç bir tarih dilimine adadığımı soruyorlar; ama daha kötü dönemler olması onlar için pek tatmin edi-

!ü

',1 |i1!

101

ci bir cevap değil."

"Bu arada, neden benim yüzyılımla ilgileniyorsun?"

"Çünkü barbarlıktan medeniyete geçişin izleri var o yüzyılda."

"Teşekkürler. Bana Conan diyebilirsin."

"Conan? Bildiğim tek Conan, Sherlock Hol-mes'un yazarı olan adam."

"Boş ver; sözünü kestiğim için üzgünüm. Tabii ki biz gelişmiş ülkeler kendimizin medenileşmiş olduğunu düşünmüştür. En azından artık savaşa başvurulmuyordu ve Birleşik Devletler çıkan savaşları durdurmak için de elinden geleni yapıyordu."

"Pek başarılı olmuşa benzemiyor: Birleşmiş Milletler'e on üzerinden üç verirdim. Ancak bize asıl inanılmaz gelen şey, insanların -2000'lerin başlandıakiler de dahil- bizim utanç verici kabul ettiğimiz bazı davranışları soğukkanlılıkla kabul edebilmeleri. Ayrıca akıl almaz şeylere inanmaları..."

"Akıl almaz."

"Yani saçma; akıllı başında bir insanın şüphesiz düşünmeden reddedeceği şeyler."

"Örnek verir misin, lütfen."

"Pekâlâ, senin küçük eksikliğin beni bu konuda araştırma yapmaya itti ve bulduklarım karşısında dehşete düştüm. Bazı ülkelerde, bekaretlerini korumak için her yıl binlerce küçük kızın

102

Yıldız Şehri

korkunç bir şekilde sünnet edildiğini biliyor muydun? Birçoğu ölüyormuş, ancak yetkililer bunları görmezden gelmişler."

"Bunun korkunç olduğuna ben de katılıyorum; ancak benim devletim bu konuda ne yapabilirdi ki?"

"Çok şey, tabii eğer isteseydi. Ancak yaptığı şeyler ona petrol sağlayan ve kendisinden, binlerce sivilin ölümüne ya da sakat kalmasına neden olan mayınlar gibi, bazı silahlar satın alan insanları rahatsız ederdi."

"Anlamıyorsun, Indra. Çoğu zaman seçeneğimiz kalmıyordu. Bütün dünyayı ıslah edemezdik ya. Birileri bir zamanlar 'Politika, mümkün olanı yapma sanatıdır' dememiş miydi?"

"Kesinlikle doğru; onun için sadece ikinci sınıf beyinler politikaya girerler. Dahiler ise imkânsız meydan okurlar."

"Pekâlâ, senin büyük bir deha olmana çok sevindim; böylelikle her şeyi yoluna koyabilirsin."

"Alaylı bir ifade mi sezinliyorum acaba? Biz, bi-gisayarlanımız sayesinde uygulamaya geçmeden önce politik deneylerimizi siber uzayda yürütüyoruz. Lenin şanssızdı; yüzyıl kadar erken doğmuştu. Eğer mikroçipleri olsaydı, Rus komünizmi ayakta kalabilirdi -en azından bir süre. Ve Sta-lin'den sakınmayı başarabilirdi."

Poole, Indra'nın onun çağı hakkında sahip olduğu bilgisi karşısında olduğu kadar, kendisinin

103

3001: Son Efsane

doğru kabul ettiği birçok şey konusundaki cahilliği karşısında da hayrete düşmüştü. Kendisi de aynı soruna tersinden sahipti. Vaat edildiği gibi bir yüzyıl yaşayacak olsa bile, asla kendisini evinde hissetmeyi öğrenemeyecekti. Herhangi bir konuşmada onun anlamadığı bazı konular konuşuluyor ve şakalar yapılıyor olacaktı. Daha da kötüsü, her an yeni arkadaşlarının en iyilerini bile huzursuz edecek ve kendisini toplumsal felaket yaratacak bir pot kırmanın eşiğinde hissediyor olacaktı...

...Buna benzer bir durum, neyse ki kendi evinde Indra ve Profesör Anderson ile beraberken ve öğle yemeğini yerlerken olmuştu. Otomatik aşçıdan çıkan ve fizyolojik ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlanmış olan yemekler yeterince iyiydi. Ancak Yirmibirinci Yüzyıl'ın gurmelerini tatmin etmeyecek kadar da kötüydü.

Daha sonra, bir gün, ona gençliğinde yaptığı geyik avlarını ve barbeküleri hatırlatacak kadar müthiş lezzetli bir yemek çıktı. Ancak yine de tadında ve malzemesinde alışık olmadığı birşeyler vardı ve Poole malum soruyu sordu. Anderson sadece gülümsedi; ancak Indra birkaç saniye, neredeyse kusacakmış gibi baktı. Daha sonra kendini toparladı ve "Yemeği bitirdikten sonra sen ona söyle," dedi.

Şimdi ben ne hata yaptım? diye sordu Poole kendi kendine. Yarım saat sonra, Indra odanın

104

Yıldız şenn

öteki tarafında imalı bir şekilde video seyretmeye dalmışken, Poole'un Üçüncü Binyıl hakkındaki bilgisi büyük bir gelişme daha yaşadı.

"Ölü eti sizin zamanınızda dahi düşünülmüyordu" diye açıkladı Anderson. "Yemek için hayvan yetiştirmek ekonomik olarak imkânsız hale geldi. Bir ineğin beslenmesi kaç dönüm toprağa mal oluyor bilemiyorum. Onun beslendiği toprağın bitkileri en azından on insanı yaşatabilir. Ve belki de bu sayı hidroponik tekniklerle yüze çıkabilir.

"Ancak bu korkunç alışkanlığı bitiren ekonomi değil, hastalıklardı. Bu ilk önce bir sığırdı başladı ve daha sonra diğer hayvanlara da sıçradı. Sanırım, beyni etkileyen ve korkunç bir ölüme sebep olan bir çeşit virüstü. En sonunda tedavisinin bulunmasına rağmen, eskiye dönmek için artık çok geçti. Her neyse sentetik besinler şimdi daha ucuz ve istediğin tatta olanından alabiliyorsun."

Pek hoşuna gitmeyen ama onu doyuran yemekler yediği haftaları hatırlayınca, Poole'un içinde şüpheler uyandı. Neden hâlâ domuz pirzoları ve birinci sınıf biftek için özlem dolu düşler görüyordu?

Diğer düşleri daha rahatsızlık vericiydi ve çok geçmeden Anderson'dan tıbbi yardım istemek zorunda kalacağından korkuyordu. Kendisini evinde hissetmesi için yapılan her şeye rağmen,

105

juuı: oon crsane

yeni dünyasının yabancılığı ve karışıklığı onu ezmeye başlamıştı. Uyku sırasında, bilinçsiz bir kaçma çabası içindeymiş gibi, sık sık önceki hayatını hatırlıyordu; ancak uyandığında, bu yalnızca durumu daha da kötü yapıyordu. Amerika Kulesi'ne gidip, gençliğini yaşadığı yerlerin üzerinden geçip gerçek ya da sahte görüntüleri seyretmek iyi bir fikir değildi. Atmosfer açıkken o kadar yakından uçup, görüntüyü yakınlaştıran araçların yardımıyla, normal ilişkilerini sürdüren ya da hatırladığı caddelerde yürüyen insanları görmüştü...

Ve sevdiği insanların bir zamanlar aşağıda yaşamış olduğu bilgisi her zaman aklındaydı. Annesi, babası (Öteki Kadın'la gitmeden önce), Sevgili George Amca'sı ve Lil Teyze'si, kardeşi Martin ve diğerleri kadar özlediği, çocukluğunda küçük köpek yavrularıyla başlayan ve Rikki'de son bulan bir sürü dolusu köpekleri...

Ama hepsinden ötesi, Helena'nın anısı -gizemi-vardı...

Onunla, astronotluk eğitiminin ilk yıllarında sıradan bir ilişki olarak başlayan birlikteliği yıllar geçtikçe daha ciddi bir hal almaya başlamıştı. Jüpiter'e gitmeden hemen önce, döndüğü zaman bu ilişkiyi sürekli hale getirmeye karar vermişlerdi.

Dönmediği takdirde, Helena onun çocuğuna sahip olmak istiyordu. Gerekli düzenlemeleri

106

Yıldız Şehri

yaptıkları zaman hissettikleri ciddiyet ve sevinç karışımını hâlâ anımsayabiliyordu.

Şimdi, bin yıl sonra, bütün çabalarına rağmen, Helena'nın sözünü tutup tutmadığını öğrenebilmesi imkânsız olmuştu. Kendi hafızasında boşluklar olduğu gibi, insanoğlunun kayıtlarında da boşluklar olabilirdi. En kötüsü, 2304'te- düşen bir asteroitten yayılan tahrip edici elektromanyetik dalga titreşimlerinin, bütün yedeklere ve güvenlik sistemlerine rağmen, dünya bilgi bankalarının oldukça fazla bir bölümünü silmiş olmasıydı. Po-ole, geri dönülemez şekilde kaybolmuş bütün bu eksabaytlar\* arasında kendi çocuklarının kayıtlarının olup olmadığını merak etmekten kendini alamıyordu. Şimdi bile, otuzuncu nesilden torunları Dünya üzerinde yürüyor olabilirdi; ancak bunu asla bilemeyecekti. En azından bu çağın bazı kadınlarının onu -Au-rora'dan farklı olarak- defolu mal gibi görmediklerini anlamak bile kendisini toparlamasına biraz yardımcı oldu. Diğer yandan onun değişik olmasını genelde ilginç buluyorlardı, fakat o tuhaf tepkileri Poole'un yakın bir ilişki kurmasını imkânsız hale getiriyordu. Zaten bunu yapmaya o kadar da hevesli değildi; ihtiyacı olan tek şey zaman zaman yapılan sağlıklı ve düşünce gerektirmeyen hareketleri yapmaktı. Düşünce gerektirmeyen...; işte sorun buradaydı. Artık hayatının bir amacı yoktu. Ayrıca birçok

Eski bilgisayar kayıtları, (ç.n.)

107

3001: Son Efsane

anının ağırlığı altında ezilmekteydi. Gençliğinde okuduğu ve durumunu özetleyen ünlü bir kitabın adını sık sık tekrarlıyordu: "Ben Bilinmedik Bir Zamandaki Bir Yabancıyım"

Bazen -doktorun talimatlarına uyarsa- üzerinde bir daha asla yürüyemeyeceği güzel gezegenine baktığında, uzay boşluğu ile ikinci bir kez karşılaşmanın nasıl bir şey olduğunu merak ediyordu. Bazı alarmları çalıştırmadan hava bölmelerinden geçmek kolay olmasa da, bu daha önce yapılmıştı. Birkaç yılda bir bazı kararlı intiharlar Dünya atmosferinde kısa bir meteorolojik olay gibi görünüyordu. Belki de bu aynı zamanda tamamen beklenmeyen bir yönden gelen bir kurtuluştur.

"Sizinle ikinci kez karşılaşmak ne güzel, Kumandan Poole."

"Özür dilerim... adınızı pek... yani burada çok insanla tanıştım."

"Özür dilemenize gerek yok. Daha önce Neptün'e yolculuğa çıktığımızda görüşmüştük."

"Kaptan Chandler... sizi gördüğüme sevindim! Otomatik aşçıdan içecek birşeyler ister misiniz?"

"Alkolü yüzde yirmiden fazla olan bir şey iyi gider."

"Tekrar Dünya'da ne işiniz var? Sizin Mars yörüngesinden dönemeyeceğinizi söylemişlerdi bana."

"Biraz doğru. -Burada doğmuş olmama rağmen,

108

Yıldız Şehri

burası oldukça pis, kötü kokulu bir yer- Ne çok insan... Yine milyara yaklaşıyor!"

"Benim zamanımda on milyardan fazlaydı. Bu arada teşekkür mesajımı aldınız mı?"

"Evet... ve sizinle bağlantı kurmam gerektiğini de biliyorum. Ancak tekrar güneşe doğru yol alana kadar bekledim. Ve şimdi buradayım. Sağlığınıza!"

Kaptan etkileyici bir hızla içkisini yudumlarken, Poole ziyaretçisini incelemeye çalıştı. Sakallar -özellikle Chandler'ınki gibi keçi sakalı olanlar-bu toplumda çok nadirdi ve bu tip sakalı olan bir astronot tanımamıştı hiç; çünkü uzay elbisesinin başlığı içindeyken rahat olmuyordu. Elbette ki bir kaptan çok sık EVA'ya çıkmazdı ve mutlaka dışarıdaki işlerin çoğu için robot kullanılırdı. Ancak her zaman için giysilerin çabuk giyilmesini gerektiren, beklenmeyen olaylar olması riski vardı. Chandler'ın olağandışı biri olduğu ortadaydı ve Poole ona ısınmıştı.

"Sorumu hâlâ cevaplamadın. Dünya'yı sevmiyorsan, burada ne işin var?"

"Ah, daha çok, eski arkadaşlarla görüşmek için. Saatler süren gecikmeleri unutup, gerçek sohbetler yapabilmek harikadır. Ancak tek sebep bu değil. Eski paslı gemim Rim tersanesinde bakıma girdi. Zırhının değiştirilmesi gerekiyor. Kalınlığı birkaç santimetrenin altına düştüğü zaman iyi uyuyamıyorum." "Zırh?"

109

3001; Son Efsane

"Toz kalkanı. Sizin zamanınızda böyle problemler yoktu öyle değil mi? Ama Jüpiter'in etrafı oldukça pis ve normal seyir hızımız saniyede birkaç bin klik! Bu yüzden tavanda yağmur damlaları gibi sürekli bir pıtırıtı oluyor."

"Şaka yapıyorsun!"

"Tabii ki. Eğer bir şey duyuyorsak, ölmüşüz demektir. Neyse ki, bu tür hoş olmayan durumlar nadiren yaşanıyor. En ciddi kazamızı yirmi yıl önce yapmıştık. Birçok hurdanın olduğu o yerdeki belli başlı bütün kuyrukluyıldız yönlerini biliyoruz, ve buz toplamak için hareket süratimizi ayarlarken hariç, onlara karşı dikkatliyiz."

"Tekrar Jüpiter'e yol almadan önce neden gemiye gelip bir göz atmıyorsun?"

"Çok memnun olurum... Jüpiter mi dedin?"

"Aslında Ganymede tabii... Anubis Şehri. Orada çok işimiz var. Bazılarımız orada yaşayan ailelerini aylardır görmedi."

Poole onu pek dinlemiyordu artık.

Birdenbire -beklenmedik şekilde- ve belki de o an yaşamak için bir sebep buldu. Kumandan Frank Poole bir işi yanm bırakmaktan nefret eden insanlardandı. Ve saniyede bin kilometre hızla hareket etse bile birkaç kozmik toz zerresi gözünü korkutamazdı.

Bir zamanlar Jüpiter olarak bilinen gezegen üzerinde bitmemiş bir işi vardı.

110

2

GOLIATH

Goliath

14

DUNYATA VEDA

"Mantıklı olan her şeyi isteyebilirsin" denmişti ona. Poole, Jüpiter'e dönmesinin ev sahipleri için mantıklı bir istek olup olmadığından pek emin değildi. Aslında kendi de emin değildi ve ikinci bir kere düşünmeye başlıyordu. Kendini ileriki haftalarda yapacağı pek çok randevuya çoktan hazırlamıştı. Çoğunu kaçırma memnun olurdu, fakat iptal etmekten üzüntü duyacağı randevuları da vardı. Özellikle, gelecek hafta onu ziyaret etmeyi planlayan eski lisesinin - hâlâ var olması ne kadar hayret verici- son sınıf öğrencilerini hayal kırıklığına uğratmayı hiç istemezdi.

Bununla birlikte, Indra ve Profesör Anderson bunun mükemmel bir fikir olduğunu söyleyince rahatlamış ve biraz da şaşırmıştı. İlk kez onların, kendisinin akıl sağlığı ile ilgilendiklerini fark etmişti; belki de Dünya'dan bir tatil, olabilecek en iyi tedaviydi.

Ve, hepsinden önemlisi, Kaptan Chandler da sevinmişti. "Benim kabinimi kullanabilirsin" dedi. "Yardımcı Kaptan'ı kendi kabinine yollarım." Poole bazen Chandler'ın da, sakalı ve kasıntı yürüyüşüyle, başka bir anakronizm olup olmadığını düşünüyordu. Onu, yıpranmış bir üç yelkenlinin kaptan köprüsünde, yukarıda kuru kafa işaretli

113

3001: Son Efsane

Goliath

bir bayrağın önünde dururken hayal edebiliyordu rahatlıkla.

Bir kere karar verdikten sonra, olaylar şaşırtıcı derecede hızlı gelişmişti.

Birkaç parça eşyası vardı ve onlardan pek azını yanına alması gerekiyordu.

Bunların en önemlisi onun elektronik dostu, sekreteri olan ve şimdi de geçmişle şimdiki yaşantılarının bilgisini küçük terabayt anılar halinde saklayan Miss Pringle'dı.

Miss Pringle, kendi zamanının elle taşınan kişisel yardımcılarının fazla büyük değildi ve Eski Batı'nın 45'lik Colt'u gibi kılıf ile belde taşınabiliyordu.

Miss Pringle, Poole ile radyo alıcıları ve Beyin Başlığı yardımıyla iletişim kurabiliyordu; başlıca görevi bilginin süzülmesi ve dış dünya ile arasında

tampon vazifesi görmekti. Her iyi sekreter gibi, o da uygun şekilde cevap vermeyi biliyordu: "Sizi Mr. Poole'a bağlıyorum" ya da daha sıklıkla "Üzgünüm, Mr. Poole şu an meşgul. Lütfen mesajınızı bırakın. Kendisi sizinle mümkün olduğunca çabuk bağlantı kuracaktır." Genellikle, bu pek olmazdı. Veda edilecek çok az kişi vardı. Radyo dalgalarının uyuşukça hızlan yüzünden karşılıklı konuşmalar imkansız hale gelse de, edinebildiği tek gerçek arkadaşı olan Indra ve Joe ile sürekli irtibat kuracaktı. Poole gizemli ancak yararlı "vale"sini özleyeceğini fark ettiğinde biraz şaşırmişti. Özleyecekti,

114

çünkü bundan sonra günlük hayatla ilgili birçok küçük ve sıkıcı işi kendi başına yapmak zorundaydı. Aynldıklarında Danil onu hafifçe selamladı, ama Afrika'nın merkezinden otuz altı bin kilometre yüksekteki Dünya'yı çevreleyen çemberin dış kıvrımından yukarı doğru çıkarken hiçbir duygu belirtisi göstermemişti. \* \* #

• "Benzetmeyi anlayacağından emin değilim, Dim. Ama Goliath'ın bana ne hatırlattığını biliyor musun?"

Artık iyi arkadaş oldukları için Poole, Kaptan'a lakabıyla hitap edebiliyordu; ancak sadece etrafta kimse yokken.

"Pek hoş olmayan, yerici şeyler sanırım."

"Pek değil. Ama küçük bir çocukken, George Amca'mdan kalan bir yığın eski bilimkurgu dergisiyle karşılaşmıştım. Ucuz kağıda basılmaya başlandıktan sonra bunlara 'ucuz yayınlar' denmişti... Birçoğu çoktan parçalanmıştı. Çok güzel, parlak kapakları vardı; üzerinde başka gezegenler, canavarlar ve tabii ki uzay gemilerinin resimleri vardı!

"Büyüdükçe, o uzay gemilerinin ne kadar gülünç olduklarının farkına vardım.

Genellikle roketle çalışan gemilerdi, fakat yakıt tankına benzer hiçbir şeyleri yoktu! Bazıların büyük yolcu gemilerindeki gibi bir uçtan bir uca kadar pencereleri vardı. Benim favorim büyük camdan kub-

115

3001: Son Efsane

Goliath

besiyle uzayda yol alan bir sera idi...

"İşte eski sanatçılar son gülen olmuşlardı; hiç bilemedikleri kadar kötüydü.

Goliath, Cape'den uzaya fırlattığımız uçan yakıt tanklarından çok, onların düşlediklerine benziyor. Sizin süredü-aimli sürüşünüz olamayacak kadar iyi gibi görünüyor hâlâ; görünürlerde hiçbir destek yok ve sınırsız menzile hız... bazen düş görenin ben olduğumu düşünüyorum!"

Chandler güldü ve dışarıdaki manzarayı gösterdi.

"Bu bir düş gibi mi görünüyor?" Yıldız Şehri'ne geldiğinden beri Poole, ilk kez gerçek bir ufuk görüyordu ve tahmin ettiğinden pek farklı değildi. Dünya'nın çevresinin yedi katı büyüklüğündeki bir yuvarlağın en dış kenarındaydı Frank Poole; yani muhakkak ki bu yapay dünyanın üzerinde uzanan bu manzara birkaç yüz kilometre kadar daha yayılıyordu...

Kendi zamanında bile nadiren başlanabilen, ve muhtemelen şimdi daha nadir olan, zihinsel aritmetikte eskiden iyiydi. Ufuk mesafesinin bulunabileceği formül kolaydı: Uzunluğunun iki katının karekökü çarpı yarıçap. Bu tür bir formülü isteseyiz de unutamazsınız...

Bir bakalım... Sekiz metre kadar yüksekteyiz; yani on altının kökü... Bu çok kolay. Çapına kırk bin desek... Klik'e çevirmek için son üç sıfırını atarsak... Kök kırkın dört katı... hımmm... yirmi

116

beşten biraz fazla...

Vay be, yirmi beş kilometre oldukça büyük bir uzaklık; herhalde Dünya'daki uzay hava limanlarının hiçbiri bu kadar büyük görünmemiştir. Ne beklenmesi gerektiği iyice bilindiğinde bile, uzun zaman önce yitirdiği Discovery'den defalarca büyük gemilerin hiç ses çıkarmadan, görünürde hiçbir ateşleme olmadan havalanmalarını seyretmek tuhaftı. Poole eski zamanlarda, kalan geriye sayım heyecanından sonraki ateşlemeyi özlese de, bunun daha temiz, daha etkili ve çok daha güvenli olduğunu kabul etmek zorundaydı.

Hepsinden daha tuhafı, burada, Yerküre Uyumlu Yörünge'nin kenarında oturmaları ve ağırlık hissetmeleriydi! Metrelerce ötede, küçük araştırma odasının

pencerelerinin dışında, robotlar çalışıyor ve uzay giysisi giymiş birkaç insan işlerini yaparken hafifçe havada süzülüyordu. Ancak burada, Goliath'm içindeki süredurum alanı standart Mars gee'sini sağlıyordu.

"Fikrini değiştirmek istemediğinden emin misin, Frank?" diye şaka ile karışık sordu Kaptan Chandler, köprüye giderken. "Kalkışa hâlâ on dakika var."

"Bunu yaparsam popüler olmaz mıyım? Hayır, -eski zamanlarda söyledikleri gibi- bunu yapmak zorundayız. Hazır olsam da olmasam da, buradayım."

Poole uçuş sırasında yalnız kalmaya ihtiyacı ol-

117

3001: Son Efsane

duğunu hissetti; dört erkek ve üç kadından oluşan küçük mürettebat da onun bu isteğine saygı gösterdi. Belki de onun bin yıl içinde ikinci kez Dünya'yı, bir kez daha bilinmeyen bir şeyle karşılaşmak üzere terk ederken neler hissediyor olabileceğini tahmin etmişlerdi.

Jüpiter-Lucifer güneşin diğer tarafındaydı ve Goliath'm yörüngesinin düzlemi neredeyse onları Venüs'e kadar yaklaştırıyordu. Poole çıplak gözle, Dünya'nın kız kardeşi olan gezegenin bin yıllık yüzey değişiminden sonra hâlâ kafasındaki betime uyup uymadığını görmek için baktı.

Bin kilometre yukarıdan Yıldız Şehri, Dünya ekvatorunu çevreleyen, vinçleri, basınç kubbeleri, tamamlanmamış gemi iskeletleri, anten ve diğer gizemli yapılarıyla dev bir metal şerit gibi görünüyordu. Goliath güneşe doğru yol alırken Yıldız Şehri hızla küçülüyordu ve Poole onun ne kadar da yarım kalmış olduğunu görebilmişti; yapı iskeletinin büyük boşlukları sadece örümcek ağının çizgileri kadar kapanmıştı ve muhtemelen hiç kapanmayacaktı.

Artık ekvator çizgisinin altında kalmışlardı; Kuzey Yanmküre'de kış ortasıydı; bu yüzden Yıldız Şehri'nin ince ışık halkası, güneşe göre yirmi derece kadar eğilmişti. Poole, atmosferin mavi sisinin ardında dışarı saçılan parıltılı ışıkları ile Amerika ve Asya Kuleleri'ni görebiliyordu. Goliath hız kazandıkça ve yıldızlar arasından

118

Goliath

güneşe doğru kayan kuyaıkluyıldızlardan daha yüksek bir hızla yol aldıkça, Poole zamanın farkına varıyordu. Dünya neredeyse bütün görüş alanını kaplıyordu hâlâ ve bu yüzyılda bir zamanlar yaşadığı evi olan Afrika Kulesi'nin tam olarak uzunluğunu görebiliyordu.

Dünya'dan elli bin kilometre kadar uzaklaştıklarında, Yıldız Şehri'nin tamamını Dünya'yı saran dar bir elips şeklinde görebiliyordu. Uzaktaki kenarı, yıldızlara karşı, bir ışık perçemi gibi zar zor görülebilse de, insan ırkının bu işareti göklerin üzerine yerleştirmiş olmasını düşünmek, korku ile karışık bir hayranlık uyandırıyordu.

Daha sonra Poole muazzam şekilde parlak olan Satürn halkalarını hatırladı. Uzay mühendislerinin Doğa'nın yarattıklarına ayak uydurabilmesi için daha çok, çok uzun bir yol alması gerekiyordu.

Ya da, eğer doğru kelime buysa, Deus'un yarattıklarına.

15

VENÜS'TEN GEÇİŞ

Ertesi sabah uyandığında, çoktan Venüs'e varmışlardı. Ancak bu devasa, göz alıcı hilali hâlâ bulut kaplı olan gezegen, gökyüzündeki en çarpıcı şey değildi. Goliath kırışık, gümüş yaldızlı

119

3001: Son Efsane

sonsuzluğun üzerinde ilerliyordu ve bu yaldızlar, gemi içlerinden geçtikçe güneş ışığıyla çeşitli şekiller oluşturarak parıldıyorlardı.

Poole, kendi zamanında bir sanatçının bütün binaları plastik tabakalarla kapladığını hatırladı. Acaba milyarlarca tonluk buzu ısıltılı bir örtüyle kaplama fırsatını yakalamayı ister miydi? Ancak bu şekilde bir kuyrukuyıldızın çekirdeği, onlarca yıl güneşe doğru alınan yolda yaşanacak buharlaşmadan korunabilirdi.

"Şanslısın, Frank", dedi Chandler. "Bunu ben daha önce hiç görmemiştim. Muhteşem olmalı. Beklenen çarpışmaya bir saatten fazla var. Yerine inip inmediğinden emin

olmak için azıcık ittik. Kimseye bir şey olmasını istemeyiz." Poole hayretle ona baktı. "Yani, Venüs'te insanlar olduğunu mu söylemek istiyorsun?"

"Güney Kutbu yakınlarında, yaklaşık elli kadar çılgın bilim adamı var. Elbetteki iyi koamuyorlar; fakat Yer Sıfır gezegenin öbür tarafında olduğu halde onları biraz sarsabiliriz. Aslında Atmosfer Sıfır demeliydim. Şok dalgalarının düşmesi günler alacaktır."

Koruyucu örtüsünün içinde pırıl pırıl parlayan kozmik buzdağı Venüs'e doğru yavaş yavaş küçülürken, Poole'un birden hüzünlü anısını hatırladı. Çocukluğunun Noel ağaçları bunlar gibi renkli cam toplanlarla süslenmişti. Bu benzetme o

120

Goliath

kadar da komik değildi; çünkü Dünya'daki birçok aile için bu, hâlâ hediyeler vermek için uygun bir nedendi ve Goliath başka bir gezegene bir hediye götürüyordu.

Esrarengiz volkanları, yassılaştırmış kubbeleri, dar ve kıvrımlı kanyonlar ile Venüs'ün acı çekmiş benzeyen manzarasının radardaki görüntüsü Goliath'ın kontrol merkezindeki ekranını tamamını kaplıyordu; fakat Poole kendi gözleriyle buna şahit olmayı tercih etmişti. Gezegeni kaplayan deliksiz bulutlar, aşağıdaki cehennemi gizle-yemese de, gizlice yaklaşan kuyrukluyıldız çarptığında buraya neler olacağını görmek istiyordu. Onlarca yıldır hız kazanarak Neptün'den buraya gelen milyonlarca tonluk donmuş hidrat, birkaç saniye içinde bütün enerjisini buraya boşaltacaktı...

İlk parlama umduğundan daha parlak olmuştu. Buzdan oluşan bir füzenin onbinlerce derece civarında bir ısı yaratması ne kadar da tuhaftı! Filtreler bütün kısa dalga boylarını emmiş olsa da, ateş topunun keskin maviliği bunun güneşten daha sıcak olduğunu göstermekteydi.

Yayıldıkça ısısı hızla düşüyordu; önce sarı, sonra turuncu, sonra da kırmızı oldu... Şok dalgası ışık hızıyla dağılıyordu -ne güçlü bir ses olmalıydı!- böylelikle birkaç dakika içinde Venüs'ün yüzeyinde geçtiği yerleri belli edecek bazı izler kalacaktı.

121

3001: Son Efsane

Ve işte oradaydı! Orada sadece, çarpışma noktasından yayılan siklonik ateşinden hiçbir belirti vermeyen ve belli belirsiz bir sigara dumanı gibi görünen küçük siyah bir halka vardı. Poole seyrederken sırada o yavaşça genişliyor, boyutlarına rağmen hareket hissi vermiyordu. Tam olarak genişlediğinden emin olana dek, bir dakika kadar beklemek zorundaydı.

On beş dakika sonra, nasıl olduysa, bu halka gezegenin en göze çarpan izi haline gelmişti. Rengi siyahtan kirli griye dönmeye başlamıştı ve şok dalgası bin kilometre kadar öteden bölük pörçük bir daire gibi görünüyordu. Poole, altında uzanan büyük dağları aştıkça, bu halkanın simetrisini kaybettiğini tahmin etmişti.

Geminin anons sisteminden Kaptan Chand-ler'in tatlı sert sesi duyuldu:

"Sizi Afrodite Üssü'ne bağlıyım. Yardıma ihtiyaçları olmadığı için memnunuz."

"...bizi biraz sarstınız, ama bu kadarını bekliyorduk. Monitörlerimiz, Nokomis Dağları'nda biraz yağmur yağdığını gösteriyor. Daha sonra bu-harlaşacaktır, ama daha\* yeni başlamış. Hecate Boğazı'nda ani bir sel olmuş gibi görünüyor; bu doğru olamayacak kadar güzel bir şey olurdu ve hâlâ inceliyoruz. Son fırlatmadan sonra kaynar su dolu, geçici bir göl oluştu..."

Onları kıskanmıyorum, dedi Poole kendi kendine, ama kesinlikle onları takdir ediyorum. On-

122

lar belki de fazlasıyla rahat ve birbirlerine uyum sağlamış olan bir toplumda, macera ruhunun hâlâ var olduğunu kanıtlıyorlar.

"...ve bu küçük kütleyi doğru yere yerleştirdiğiniz için tekrar teşekkürler.

Biraz daha şansımız olsaydı ve güneş paravanını eşzamanlı yörüngeye oturtabilseydik, çok daha önce, kalıcı denizlere sahip olmuş olacaktık. Böylece mercan kayalıklarına ıhlamur ağacı dikebilir ve atmosferdeki fazla CO2'yi çekebilirdik... Umarım bunu görecektik kadar yaşayabilirim!"

Umarım, diye düşündü Poole sessiz bir takdirle. Poole, sık sık Dünya tropik denizlerinde dalar, esrarengiz ve renkli yaratıkların hayranlıkla seyrederdi.

Bunlar o denli tuhaf varlıklar olurdu ki, diğer yıldızların gezegenlerinde bile bundan daha tuhaflanrun olduğuna inanmak güçleşirdi.

"Paket zamanında ulaştırıldı ve alındığı teyit edildi." dedi Kaptan Chandler açık bir memnuniyetle. "Hoşçakal, Venüs... Ganymede, işte geliyoruz."

MISŞPRINGLE

DOSYA-WALLACE

Merhaba, Indra. Evet, kesinlikle haklısın. Küçük tartışmalarımızı özlüyomm. Chandler ve ben iyi anlaşıyoruz. Önceleri mürettebat beni tedirgin etti -bu senin hoşuna gidecektir- bana kutsal bir emanet gibi davrandılar. Ama beni kabul etmeye

123

ovui: oun crsane

ve hatta bana takılmaya bile başladılar (bu deyimi biliyor musun?)

Karşılıklı konuşamamak oldukça can sıkıcı; çünkü Mars'ın yörüngesinden geçtiğimiz için radyo dalgalarının gidip gelmesi bir saatten fazla sürüyor. Ama bunun bir yararı var... beni rahatsız edemiyorsun...

Jüpiter'e ulaşmamız sadece bir haftamızı alacak, ama dinlenmek için zamanım olacağını düşünüyorum. Aslında o kadar da yorgun değilim: Parmaklarım kaşınmaya başladı ve okula geri dönmek için sabırsızlanıyorum. Bu yüzden Goli-ath'm küçük bir uzay mekiğinde bütün temel eğitimi tekrar etmeye başladım. Belki de Dim gerçekten tek başıma kullanmama izin verir...

Goliath'm mini mekiği, .Discoferyninkinden fazla büyük değil, ancak aralarında öyle fark var ki! Elbette öncelikle roket kullanmıyor. Süredu-rum uçuşu ve sınırsız menzil lüksüne henüz alışamadım. Gerektiğinde -ki belki de gerekecek- Dünya'ya geri dönebilirim... Bir zamanlar kullandığım ve senin anlamını tahmin ettiğin o deyimi hatırlıyor musun? "Sevinçten uçmak."

Fakat en büyük farklılık kontrol sistemi. Elleri kullanmadan yönetime alışabilmek benim için oldukça zor oldu; ayrıca sesle ilettiğim talimatları alabilmesi için bilgisayarın sesimi öğrenmesi gerekti. Önceleri her beş dakikada bir "şunu mu demek istediniz?" diye soruyordu. Beyin Başlı-

124

ğ1'nı kullanmanın daha iyi olduğunu biliyorum; ama o alete hâlâ tam olarak güvenmiyorum. Düşüncelerimi okuyan bir şeye alışabileceğimden pek emin değilim...

Bu arada, mekiğin adı Falcon. Hoş bir isim. Ama gemideki hiç kimsenin, bu ismin kökeninin Ay'a inişimizdeki Apollo görevine dayandığını bilmemesi beni hayal kırıklığına uğrattı...

Söylemek istediğim daha çok şey var, ama kaptan çağırıyor. Sınıfıma gitmem gerekiyor, affedersin. Sevgiler.

KAYDET

GÖNDER

Merhaba Frank... Indra arıyor... eğer doğru kelime buysa!... yeni Düşünce-yazarım... eskisinin sınırları bozuldu da ha ha... o yüzden birçok hata olacaktır... göndermeden önce tekrar gözden geçirmeye vaktim olmadı. Umarım anlayabilirsin.

BAĞLANTI KURULDU! Kanal bir sıfır üç... on iki otuzdan sonrasını kaydet... düzeltme... on üç otuz. Kusura bakma...

Umarım eski üniteyi tamir ettirebilirim... bütün kestirme laflarımı ve kısaltmalarımı biliyor... belki senin zamanındaki gibi psikanalize girmesi gerekiyordur... şu Fraudian- Freudian demek istedim ha ha- saçmalıkların nasıl bu kadar sürebildiğim hiç anlamıyorum...

Bana şeyi hatırlatıyor... önceki gün 20. yüzyılın

125

sonunda karşılaştım... seni mutlu edebilir... şöyle bir şeydi... alıntı...

'Psikanaliz... 1900'de Viya-na'da ortaya çıkan bulaşıcı bir hastalık... şimdi Avrupa'da sona ermiş, ama zengin Amerikalılar arasında tek tük çıkıyor.' Alıntı bitti. Komik mi?

Tekrar kusura bakma... Düşünce-yazarlarda yine bir sorun var... Konuşulan konuyu devam ettirmek çok zor...

xz 12L W888 8""\* js9812 yebdc KAHRETSİN... DUR... YEDEK

Yanlış bir şey mi yaptım? Tekrar deneyeceğim.

Danil'den bahsettin... affedersin, onunla ilgili sorularına hep kaçamak cevap verdik... merak ettiğini biliyorduk, ama iyi sebeplerimiz vardı... Bir keresinde onun insan olmadığını söylemiştin değil mi?... İyi bir tahmin...!

Bir keresinde bana son zamanlardaki suçları sormuştun... bu tür ilgilerin patolojik olduğunu söylemiştim... belki de senin zamanının insanı hasta eden sayısız televizyon programından kaynaklanıyordur... hiçbirini ben beş dakikadan fazla izleyemedim... iğrençti!

KAPI... GİR!... AH, MERHABA MELINDA... AFFEDERSİN... OTURSANA... NEREDEYSE BİTER...

Evet... suç. Her zaman biraz... Toplumun azal-tılamayan gürültü seviyesi. Ne yapılabilir?

Sizin çözüm... hapishaneler. Eyalet destekli sapıklık fabrikaları... bir mahkumu banndırabil-mek, bir ailenin ortalama gelirinin on katına mal

126

oluyor! Kesinlikle çılgınlık... Daha fazla hapishane isteyenlerin bayağı sorunları olduğu kesin... Psikanalizleri yapılmalı! Ama hadi insaflı olalım... elektronik gözlem ve kontrol geliştirilmeden önce başka çare yoktu... Hapishane duvarlarına vuran keyifli kalabalığı görmelisin... Elli yıl önce Berlin'de olanlardan beri böyle bir şey olmamıştır!

Evet... Danil. Onun suçunu bilmiyorum... bilseydim de söylemezdim... ama ruh sağlığı profilinden tahmin ettiğimiz kadarıyla iyi bir -neydi o kelime?- bale... hayır, vale. Bazı işler için birini bulmak oldukça zor... Suç seviyesi sıfır olunca bunu nasıl yapacağımızı bilemiyoruz! Her neyse daha sonra serbest bırakılıp normal topluma gireceğini umuyorum.

AFFEDERSİN MELINDA... BİTMEK ÜZERE.

Bu kadar Frank... Dimitri'ye saygılar... Gany-mede'e doğru yolu yarılamaşsınızdır... Einstein'ı bir gün yürürlükten kaldıracabilecekler mi merak ediyorum, çünkü o zaman uzayda aynı anda karşılıklı konuşabiliriz!

Umarım bu makine bana alışır. Aksi taktirde antika bir 20. Yüzyıl yazı işlem bilgisayarını arayacağım... Bir zamanlar kullanılan şu QWERTYU-IOP\* saçmalıklardan kurtulmanın iki yüz yıl aldığına inanır mısın?

Sevgiler, Hoşçakal.

Harfleriyle başlayan daktilo klavyesi, (ç.n.) 127

Merhaba Frank, yine ben. Son mesajımın alındığını teyit etmeni bekliyorum... Ganymede'e ve eski dostum Ted Khan'a doğru yol almanız tuhaf. Ama bu belki de tesadüf değildir: Aynı gizemli şey seni olduğu gibi onu da kendine çekti...

Öncelikle sana onun hakkında bir şey söylemem gerekiyor. Annesi ve babası ona Theodore adını vermekle çok kötü bir oyun oynamış. Bunun kısa hali -onu sakın bu isimle çağırma!-Theo.\* Ne demek istediğimi anladın mı?

Onu çıldırtan şeyin bu mu olduğunu merak etmekten kendimi alamıyorum. Dine... hayır saplantılara böylesine bir ilgi duyan hiç kimse tanımadım. Seni uyarmak iyi olacak; biraz sıkıcı bir adam olabilir.

Bu arada, beni soracak olursan eski Düşünce-yazarımı özledim, ama bu makineyi de kontrol edebilmeye başlamış gibiyim. Çok kötü gitmedi -ona ne diyorsunuz? ...gaf ...pot ...çuvallama ...en azından şimdiye dek...

Sana bunu söylemeli miyim bilemiyorum; çünkü kazara ağzından kaçırabilirsin, ama Ted'e benim taktığım bir lakabı var: "Son Cizvit". Onlar hakkında birşeyler biliyor olmalısın; senin zamanında da bu tarikat faaliyet göstermekteydi. Genelde büyük bilim adamları ve üstün bilginlerden oluşan bu tarikatın yaptığı birçok kötü şey olduğu kadar iyi şey de vardı. Tarihin en bü-

128 • Theo (Yun.): Tanrı

Goliath

yük ironilerinden birini yaşayan bu insanlar, bilginin ve doğrunun içten, akıllı arayıcıları olduğu halde, bütün felsefeleri batıl inançlar tarafından umutsuzca tahrif ediliyordu.

Xuedn2k3jn deer21 eidj dwpp

Kahretsin. Duygusallaşım ve kontrolü kaybet-r'tn. Bir, iki, üç, dört... şimdi bütün iyi insanların bu topluluğun yardımına koşma zamanı gelmiştir... böylesi daha iyi.

Her neyse, Ted'in de aynı onlarınki gibi yüce gönüllü bir kararlılığı var. Bu yüzden onunla hiçbir tartışmaya girme; bir silindir gibi üstünden geçer.

Bu arada silindirler nelerdir? Giyecekleri ütölemek için mi kullanılırlardı? Bunun ne denli rahatsız edici olduğunu anlayabiliyorum...  
Düşünce-yazarlarda sorun var... bütün yönleri gitmek oldukça kolay, kendini ne kadar sıkı disipline etmeye çalıştığının önemi yok... yine de klavyelerle ilgili birşeyler söylenmeli... elbette ki bunu daha önce de söylemiştim...  
Ted Khan... Ted Khan... Ted Khan:  
En azından iki sözü sayesinde Dünya'da hâlâ ününü koruyor: "Medeniyet ve Din birbirleriyle bağdaşamaz" ve "İnanç, doğru olmadığını bildiğiniz şeylere inanmaktır." Aslında ikincisinin özgün olduğunu sanmıyorum. Öyle ise, herhalde espriye hiç bu kadar yakın olmamıştır. Ona favori esprilerimden birini yaptığımda, hiç gülümse-

129

3001: Son Efsane

medi... Umarım onu duymamışsındır... sizin zamanınızın bir esprisi olduğu kesin...

Dekan, Fakültesi ile ilgili rahatsızlığını dile getirir. "Siz bilim adamları neden bu kadar pahalı aletlere ihtiyaç duyuyorsunuz? Neden Matematik Bölümü'ndekiler gibi sadece bir karatahta ve bir çöp kutusu yetmiyor? Felsefe Bölümü daha da iyi. Onların çöp kutusuna bile ihtiyaçları yok..." Pekâlâ, belki de Ted bunu önceden duymuştur... Sanırım çoğu filozof da duymuştur... Her neyse, ona saygılarımı ilet; ve sakın, -tekrar ediyorum- sakın onunla herhangi bir tartışmaya girme!

Afrika Kulesi'nden sevgi ve en iyi dileklerle.

YAZIYA DÖK. KAYDET.

GÖNDER. POOLE

16

#### KAPTAN'IN MASASI

Bu denli seçkin bir yolcunun gelişi, Goliath'm dar ve küçük dünyasının düzeninde bozulmaya yol açmıştı; ancak mürettebat keyifli ruh halleriyle buna alıştı. Her gün, saat 18.00'de, bütün personel akşam yemeği için subay salonunda toplanırdı. Burası, sıfır gee'deyken ve herkes duvarların yanına doğru düzgün bir sıra ile oturursa, en azından otuz kişiyi rahatlıkla alabilecek büyük-

130

Kikteydi. Bununla beraber, geminin çalışma alanları çoğu zaman Ay'ın yerçekimine göre ayarlanıyordu. O zaman, sekiz kişiden fazlası bile kalabalık oluyordu. Yemek zamanı gelince, otomatik aşçının etrafında açılan yarım daire şeklindeki masa, baş köşede Kaptan olmak üzere, yedi kişilik tüm mürettebata yetiyordu. Fazladan bir kişi başa çıkılması o kadar zor bir problem yaratıyordu ki, birileri her yemeği yalnız yemek zorunda kalıyordu. Kimseyi kırmadan yapılan bir anlaşma ile kimin yalnız yiyeceğini alfabetik sıra ile belirlemeye karar verildi. Tabii bu isimler, genelde kullanılmayan, gerçek isimler değildi; takma isimler kullanılıyordu. Poole'un bunlara alışması biraz zaman aldı. Bu isimler-, "Cıvatalar" (yapı mühendisliği); "Cipler" (bilgisayarlar ve iletişim); "İlkler" (ilk yardımcı pilotluk); "Yaşamlar" (tıp ve yaşam destek sistemleri); "Ateşçiler" (ateşleme ve güç); "Yıldızlar" (yörüngeler ve rota). On günlük yolculuk boyunca, geçici gemi arkadaşlarının hikayelerini, esprilerini ve şikayetlerini dinledikçe, Poole, Güneş Sistemi hakkında Dünya'da aylar boyunca öğrendiğinden daha fazlasını öğrenmişti. Bütün mürettebat tek kişilik dikkatli bir seyirci olarak yeni ve, belki de, her söylenene inanan bir dinleyiciye sahip oldukları için bayağı memnundular; ancak Poole, onların biraz fazla hayal ürünü olan hikayelerine nadiren

131

inanıyordu.

Fakat çizgiyi çekmek bazen çok zor oluyordu. Hiç kimse Yirmidördüncü Yüzyıl muzipliği olarak kabul edilen Altın Asteroit'e gerçekten inanmıyordu. Ama son beş yüz yıldır en azından bir düzine güvenilir şahit tarafından bildirilen Merkür plazmoidine ne demeli?

Bunun en basit açıklaması, onların Dünya ve Mars'tan gelen birçok "Tanımlanamayan Uçan Cisimler-UFO" raporundan sorumlu olan küre biçimindeki şimşekler ile ilgili olduğudur. Ancak bazı araştırmacılar, bunların yakından araştırıldıklarında amaçlı -hatta meraklı- olduklarını kesin bir dille ifade

etmişlerdi. Şüpheciler ise "saçma, sadece elektrostatik çekim gücü!" diye cevap vermişlerdi.

Kaçınılmaz olarak, bu Evren'de hayat olup olmadığı konusunda bir tartışmaya yol açmıştı ve Poole -bu ilk kez değildi- kendi zamanını, inananlar ve şüpheciler diye iki ayn kutba karşı savunurken buldu. "Yabancılar aramızda" çılgınlığının o daha çocukken yıkılmasına rağmen, 2020'lerde bile Uzay Ajansı başka gezegenlerden gelen ziyaretçilerle bağlantı kurduklarını -hatta kaçınıldıklarını- iddia eden çılgınlar tarafından hâlâ rahatsız ediliyordu. Bu aldanmalar sansasyonel medya sömürüsü ile destekleniyordu ve bütün bu hastalık belirtileri daha sonra tıbbi literatürde "Adamski Hastalığı" olarak yerini ala-

132

\J\JUMIU

çaktı.

Tam tersine, TMA-l'in keşfi bu tür saçmalıklara bir son vermişti. Bunu da, bir yerlerde gerçekten zekâ sahibi yaratıklar olsa bile, insanoğluyla milyonlarca yıldır ilgilenmediklerinin açık olduğunun söylenmesiyle başarmışlardı. TMA-1, ayrıca, bakteri seviyesinin üstünde olan bir yaşamın imkansızlığını ve insanoğlunun Evren'de değilse bile, bu Galaksi'de, yalnız olduğunu savunan bir avuç bilim adamının fikirlerini de inandırıcı bir şekilde çürütmüştü.

Goliath'm mürettebatı Poole'un döneminin politikası ve ekonomisinden çok, teknolojiyle ilgileniyordu ve özellikle onun ömründe yaşanan bir devrimi merak ediyordu: Fosil yakıtı döneminin bitişi ve vakum enerjisinin kullanılmaya başlanması. Yirminci Yüzyılın, duman ve sisle boğulan şehirlerini, israfını, hırsını ve Petrol Çağı'nın yol açtığı korkunç çevre felaketlerini hayal etmekte zorlanıyorlardı.

Bir eleştiri yağmuruna maruz kaldıktan sonra gözüpek bir şekilde buna karşı koyarak "Beni suçlamayın" dedi Poole. "Bir de Yirmibirinci Yüzyıl'ın getirdiği karmaşaya bakın siz."

Masanın etrafına dizilen mürettebattan koro halinde "Ne demek istiyorsun?" diye sesler çıktı.

"Pekâlâ, Sonsuz Enerji Çağı diye adlandırılan devir başlar başlamaz, herkes keyfi bir şekilde binlerce kilovat ucuz ve temiz enerjiyi kullanır

133

hale geldi... Tabii ne olduğunu biliyorsunuz!"

"Ah, Termik Kriz'i kastediyorsun. Ama bu giderildi."

"En sonunda, güneş ısısını Dünya'nın yansını yansıtıcılarla kaplayıp tekrar uzaya gönderdikten sonra tabii. Aksi halde Dünya şimdi Venüs gibi aşırı derecede ısınmış olacaktı."

Mürettebatın Üçüncü Binyıl Tarihi'ndeki bilgisi o denli azdı ki Poole -Yıldız Şehri'nde aldığı yoğun eğitim sağolsun- kendi çağından yüzyıllar sonraki olayların en ufak ayrıntılarını söyleyip onları sık sık şaşırtabiliyordu. Buna rağmen, mürettebatın Discovery'nin seyir defterini çok iyi bildiğini fark edince Poole gururlanmıştı; bu seyir defteri Uzay Çağı'mn klasik kayıtlarından biri haline gelmişti. Ona bir Viking destanı gözüyle bakıyorlardı; bu yüzden Poole kendisine, Goliath ile batı okyanuslarını geçen ilk gemiler arasında bir zamanda yaşadığını sık sık hatırlatmak zorunda kalıyordu.

Beşinci akşam yemeklerini yerlerken Yıldızlar "86. Gününüzde" diye hatırlattı ona, "iki bin kaylık asteroit 7794'ün içinden geçtiniz ve oraya bir sonda bıraktınız. Hatırlıyor musunuz?"

"Tabii ki hatırlıyorum" diye cevapladı Poole biraz kabaca. "Bana göre bu, bir yıldan daha az bir süre önceydi."

"Ah... affedersiniz. Yarın 13-445'e daha çok yaklaşıcağız. Görmeyi ister misiniz? Otomatik

134

Goliath

güdümlü ve soğuk hava kafesi olan on milisaniye genişliğinde bir pencерemiz olacak."

Bir saniyenin yüzde biri kadar! Discovery deki birkaç saniye, fazlasıyla heyecan vericiydi, ama şimdi her şey elli kat daha hızlı oluyor...

"Büyüklüğü ne kadar?" diye sordu Poole.

"Otuza yirmiye on beş metre." diye cevapladı Yıldızlar. "Parçalanmış bir tuğla gibi görünüyor."

"Üzgünüm ama ona ateş edecek maddemiz yok" dedi Ateşçi. "Hiç 7794'ün saldırıya karşılık vereceğini düşündünüz mü?"

"Hiç aklımıza gelmedi. Ancak bu yıldızbilimci-lere birçok yararlı bilgi sağladı, bu yüzden riske girmeye değerdı... Her neyse saniyenin yüzde biri de katlanılmaya değer gibi gözüküyor. Teşekkürler."

"Anlıyorum. Bir asteroit gördüğünüzde, onları gördüğünüzde..."

"Doğru değil, Cipler. Ben Eros'tayken..." "Bize en azından bir düzine kez anlattığın gibi..."

Poole'un zihni bir anda tartışmadan koptu ve her şey ona anlamsız sesler gibi gelmeye başladı. Bin yıl geçmişe dönmüş ve yaşadığı son felaketten önce heyecanlı Discovery görevini hatırlamıştı. Bowman ve o, 7794'ün üzerinde hayat belirtisi ve hava olmayan bir kaya parçası olduğunu iyi bildikleri halde, bunu bilmeleri içlerindeki hisleri çok az etkilemişti. 7794, Jüpiter'in bu tarafında

135  
3001: Son Efsane

karşılaştıkları tek katı cisimdi ve ona, demir atamayacakları bir sahilin yanından geçen, uzun bir deniz yolculuğuna çıkmış denizcilerin hissettikleri duygularla bakmışlardı.

Bir baştan bir başa yavaşça dönüyordu. Yüzeyinde, düzensizce yayılmış olan ışık ve gölgelerin oluşturduğu benekler vardı. Bazen, gezegenler ya da billursu bir maddeyle kaplı kaya parçalan güneş ışığıyla parladığında, 7794 de uzaktaki bir pencere gibi panldıyordu.

Ayrıca, hedeflerinin doğru olup olmadığını görmeyi beklerken hissettikleri giderek tırmanan gerilimi de hatırlamıştı. İki bin kilometre uzakta bulunan ve saniyede yirmi kilometre hızla hareket eden bu kadar küçük bir hedefi vurmak hiç de kolay değildi.

Az sonra asteroidin karanlık bölümünde ani ve göz kamaştıncı bir ışık patlaması olmuştu. Küçük, ateşleyici madde -saf Uranyum 238- meteor hızında ona çarpmıştı. Saniyeden daha kısa bir süre içinde, bütün kinetik enerjisi ısıya dönüşmüştü. Akkor halindeki bir gaz bulutu uzaya doğru püskürdüğü sırada, Discovery'nin kamera-lan aniden kaybolan ışık tayfını kaydediyor, akkora dönen atomları açığa çıkaran belirtileri an-yordu. Birkaç saat sonra, Dünya'daki yıldızbilim-ciler bir asteroit yüzeyinin özelliklerini ilk kez öğrenebilmişlerdi. Büyük şoklar yaşanmamıştı, fakat birçok şampanya şişesi elden ele gezmişti.

136

Kaptan Chandler da yarım daire şeklindeki masasının etrafında yapılan demokratik tartışmaya pek katılmadı. Resmi olmayan bir atmosferde mürettebatının rahatlamasına ve duygularını dile getirmesine izin verdiği için memnun görünüyordu. Söylenmeden uyulan tek bir kural vardr. Yemekte ciddi bir iş konuşulmazdı. Eğer teknik ya da işlevsel bir sorun varsa, bununla başka bir yerde ilgilenmek zorundaydılar.

Poole, mürettebatın Goliath sistemleri hakkındaki bilgisinin oldukça yüzeysel olduğunu anlayınca çok şaşırılmış ve biraz da dehşete düşmüştü. Sık sık, cevaplanması oldukça kolay olan, yalnızca geminin hafıza bankalarına bakarak cevaplanabilecek somlar soruyordu. Bir süre sonra, kendi zamanında aldığı kapsamlı eğitimin artık mümkün olmadığını anladı: Bir adam ya da kadının tek başına hakim olamayacağı çok karmaşık sistemler söz konusuydu. Çeşitli uzmanlar aletlerinin ne yaptığını biliyorlardı; ama nasıl yaptığını, hayır. Emniyet, yedek sistemler ve otomatik kontrollere bağlıydı ve insan müdahalesi yarardan çok zarar getirir gibiydi.

Neyse ki bu yolculukta hiçbirine ihtiyaç duyulmamıştı. Bu, bütün kaptanların olmasını umduğu olaysız bir yolculuk olmuştu. Bu arada yeni güneş Lucifer önlerindeki gökyüzünü tamamiyle kaplamıştı.

137

3

GALELEO'NUN DÜNYALARI

Galileo'nun Dünyaları

(Alıntı, sadece metin, Dış Güneş Sistemi'nin Turist Rehberi, c.219.3)

Bugün bile, bir zamanlar Jüpiter olan şeyin dev uydulan bizi büyük gizlerle karşı karşıya bırakıyor. Neden aynı yörüngede ilerleyen ve benzer büyüklükte, ama diğer birçok açıdan bu kadar farklı olan dört gezegen var?

Yalnızca Io, yani en içteki uydu için inandırıcı bir açıklama bulunmaktadır. Jüpiter'e o denli yakın ki, sürekli olarak içini yoğuran yer çekimsel gelgitler büyük miktarlarda ısı üretir. O kadar ki, Io'nun yüzeyi aslında yan eriyiktir. Güneş Siste-mi'nde bulunan, volkanik olarak en aktif dünyadır; ayrıca Io'nun gök haritaları, sadece birkaç on yıllık bir yan-ömrünün\* kaldığını göstermektedir. Yüzeyi bu denli yumuşak olan bir yerde insanoğlu hiçbir kalıcı üs kurmamış olmasına rağmen, çok sayıda iniş yapılmıştır ve robot monitörlerle sürekli izlenmektedir. (2571 sayılı keşif seferinin trajik kaderi için, bkz. Beagle 5.) Jüpiter'e en yakın ikinci uydu olan Europa aslında tamamen buz ile kaplıydı ve karışık bir görüntü oluşturan çatlak yüzeyi dışında birkaç yüzey özelliği gösterirdi. Io'yu etkisi altına alan gelgit gücü burada daha azdı, ancak bu güç Euro-pa'ya, içinde birçok garip canlı türünün geliştiği büyük bir okyanus dolusu akışkan su oluşturmaları için yeterli ısıyı verdi. (Bkz Uzay gemisi Tsien, Radyoaktif bir maddenin gerçek değerinin yarıya düşmesi 141 için geçen zaman, (ç.n.)

3001: Son Efsane

Galaxy, Universe.) Jüpiter'in mini-güneş Lucifer'a dönüşmesinden beri, Europa'daki buz kütesinin hemen hemen hepsi erimiş ve aşın volkanik yapı birçok küçük ada oluşturmuştur.

Bilindiği gibi, neredeyse bin yıldır Europa'ya hiçbir iniş gerçekleştirilmemiştir; ancak bu uydu sürekli gözetim altında tutulmaktadır. Güneş Sistemi'ndeki en büyük uydu olan Ganymede de (çapı 5260 kilometre) yeni bir uydunun oluşumundan etkilenmiştir. Ekvatorial bölgeler karada yaşayan canlı türlerinin yaşaması için yeterince sıcaktır, ancak henüz nefes alınabilir bir atmosferi yoktur. Orada yaşayanların çoğu gezegenin şekillenişinde ve bilimsel araştırmalarda aktif rol oynamıştır. Ana yerleşim bölgesi, Güney Kutbu yakınlarındaki Anubis Şehri (nüfus 41.000)'dir.

Callisto da tamamen diğerlerinden farklıdır. Tüm yüzeyi çarpma ile oluşmuş her boyutta kraterlerle kaplıdır. Bu çarpmalar o kadar fazladır ki birbirlerinin üzerinde ayrıca iz bırakmışlar. Bu bombardıman milyonlarca yıl sürmüş görünmektedir; çünkü yeni kraterler, eskilerinin bıraktığı izleri neredeyse kapatmış durumdadır. Callisto'da kalıcı bir üs yoktur; ama birçok otomatik istasyon kurulmuştur.

142

17

GANYMEDE

Frank Poole'un fazla uyuması pek alışıldık bir durum değildi; ama garip rüyalarla uyanmıştı. Geçmiş ve şimdi içinden çıkılmaz şekilde birbirine karışmıştı; bazen Discovery'deydi, bazen Afrika Kulesi'nde, bazen de tekrar çocuk oluyor ve uzun zamandır aklına bile gelmeyen arkadaşları'nın arasında görüyordu kendini.

Neredeyim? diye sordu kendi kendine. Karaya çıkmaya çalışan bir yüzücü gibi bilincine ulaşmaya çalışıyordu. Yatağının üzerinde küçük bir pencere vardı. Perdesi fazla kalın olmadığı için dışarıdan gelen ışığı tam olarak engelleyemiyor-du. Yirminci Yüzyıl ortalarında, uçakların Birinci Sınıf yatacak yerler bulunduracak kadar yavaş olduğu zamanlar da vardı. Poole, bazı turizm acen-talarının hâlâ reklamını yaptıkları o nostaljik lüksü hiçbir zaman tecrübe edememişti; ama şu anda onu yaşadığını rahatlıkla hayal edebilirdi. Perdeyi çekti ve dışarı baktı. Hayır, Dünya'nın göğüne bakmıyordu şu anda; halbuki aşağıda uzanan manzara Antartika'ya benziyordu. Ancak Güney Kutbu'nun iki tane güneşi yoktu ve Goliath şu anda yükselmekte olan güneşlere doğru hızla ilerliyordu.

Gemi, yüzeyi sürülen bir tarla gibi yarıklarla

143

dolu ve hafif kar kaplı uçsuz bucaksız bir arazinin yüz kilometre kadar üzerinde seyrediyordu. Ancak tarlayı süren adam sarhoşmuş herhalde -ya da yönlendirme sistemi çıldırmış olmalı- çünkü yankılar her yöne doğru, bazen birbirlerini keserek, bazen de dönüp kendileriyle birleşerek çeşitli şekiller

oluşturmuşlardı. Toprağın her bir yanı belli belirsiz dairelerle -çağlar öncesinde yaşanmış meteor çarpışmalarından kalma pek seçilemeyen kraterlerle kaplanmıştı.

Demek Ganymede burası, diye düşündü Poole uyku sersemi bir halde insanoğlunun evinden en uzak yerleşim birimi! Akli başında hangi insan neden burada yaşamak ister ki? Pekâlâ, ben de sık sık kış dönemi için Grönland ya da İzlanda'ya gideceğim günleri düşünürdüm...

Kapı çalındı ve "İçeri girmemin bir sakıncası var mı?" diyen bir ses duyuldu. Kaptan Chandler cevabı beklemeden öyle de yapmıştı.

"İnene kadar senin uyumana izin vermeyi düşündük. Şu yolculuk sonu partisi düşündüğünden daha uzun sürdü, ama kısa keserek isyanı göze alamazdım."

Poole güldü.

"Uzayda hiç isyan yaşandı mı?"

"Ah, birkaç tane; ama benim zamanımda değil. Biraz önce bu konudan söz ettik, sen bu geleneği HAL'ın başlattığını söylemiştin galiba... üzgünüm; belki de olmamalıyım. İşte bak, Ganymede

144

uauuco nun Dünyaları

şehri!"

Ufkun ötesinden, birbirleriyle neredeyse 90°lik açılarla kesişerek çapraz şekiller oluşturan cadde ve sokaklar görünmeye başlamıştı. Ancak tipik herhangi bir yerleşimde görülebilecek, merkezi planlama dışında sonradan eklemeler sonucu oluşmuş hafif bir düzensizlik de göze çarpıyordu. Ancak burası düzenli olan taraftan geniş bir nehirle ayrılıyordu -Poole Ganymede'in ekvatorial bölgelerinin şu anda akışkan suyun oluşabilmesi için yeterli sıcaklığa sahip olduğunu hatırladı- ve bu görüntü ona Ortaçağ Londra'sına ilişkin bir gravürü çağrıştırmıştı.

Daha sonra Chandler'ın gülümser bir ifadeyle baktığını fark etti... ve "şehr"in gerçek boyutlarını kavrayınca kafasındaki yanılsama kayboluver-di.

"Ganymedeliler" dedi yalın bir ifadeyle "beş on kilometre genişliğinde yollar yaptıklarına göre bayağı iri insanlar olmalılar."

"Bazı yerlerde yol yirmi kilometreye ulaşıyor. Etkileyici, değil mi? Ve bütün bunlar, buzun genleşip daralmasının bir sonucu. Tabiat Ana oldukça marifetli... Sana, bunun kadar geniş olmasalar da, daha yapay görünümlü bazı şekiller gösterebilirim."

"Ben küçükken, Mars'ın üzerinde görülen bir yüz meselesi vardı. Tabii ki, daha sonra bunun, kum fırtınalarıyla yontulan bir tepe olduğu anla-

145

şıldı... Bunların birçok benzeri Dünya çöllerinde de var."

"Hiç kimse tarihin tekerrür ettiğini söylemedi mi? Aynı saçmalık Ganymede Şehri'nde de yaşandı; aklını oynatmış olan bazı kimseler şehrin yabancı varlıklar tarafından inşa edildiğini iddia etmişlerdi. Ama zannedersen, bu söylentiler pek fazla ortada dolaşmayacak."

"Neden?" diye sordu Poole şaşkınlıkla.

"Lucifer'ın, yüzeyin altındaki sürekli donmuş halde bulunan toprak tabakasını eritmesi sayesinde bu düşünce çoktan yıkılmaya başladı. Ganymede'i bir sonraki yüzyılda tanıyamayabilir-sin... Bu Gilgamesh Gölü'nün bir kenarı; sağ tarafına dikkatlice bakarsan..."

"Ne demek istediğini anladım. Ne oluyor... bu kadar düşük bir basınçta bile su kaynamıyor sa-nınm?"

"Elektroliz makinesi. Bir günde kaç skilyon kilo oksijen kullandığını bilmiyorum. Elbette ki hidrojen yukarı çıkıyor ve kayboluyor... en azından öyle olduğunu umuyoruz."

Chandler'ın sesi giderek azaldı ve sustu. Daha sonra alışılmadık bir çekingen ses tonuyla sözüne devam etti: "Bütün bu aşağıdaki güzel su... Ganymede'in bunun yarısına bile ihtiyacı yok! Kimseye söyleme, ama bu suyun bir kısmını Venüs'e götürme yolları üzerinde bir süredir çalışıyorum."

146

Galileo'nun Dünyaları

"Kuyruklu yıldızları itmekten daha kolay, değil mi?"

"Enerji söz konusu olduğu sürece, evet; Ganymede'in yerçekiminden kurtulma hızı sadece saniyede üç klik. Ve daha, daha hızlı... o zaman on yıllar değil, daha az yıl sürer. Ancak uygulamada yaşanabilecek birkaç sorun var..."

"Bunun farkındayım. Onu kütle fırlatıcısıyla fır-latamaz mısınız?"

"Ah, hayır... Dünya'daki gibi atmosfere ulaşan kuleler kullanacağım; tabii onlardan daha küçük olacak. Suyu yukan pompalayacağız, mutlak sıfıra yakın bir noktada donduracağız ve Ganymede'in döndükçe onu sağ tarafa doğru kaldırmasını sağlayacağız. Geçiş sırasında buharlaşmadan kaynaklanan bir kayıp olacak, ama birçoğu yine geri kazanılacak... nedir bu kadar komik olan?"

"Affedersin -fikre gülmüyordum- bu iyi bir şey. Ama aklıma bir şey getirdin. Eskiden ucundaki su fışkırtıcıları sayesinde sürekli dönen bahçe fıskiyeleleri kullanırdık. Tasarladığın şey buna benziyor... tabii biraz büyük bir ölçekte; bütün bir gezegen üzerinde..."

Birdenbire, geçmişinden hatırladığı başka bir şey, diğer her şeyi unutturdu. Poole, sıcak Arizona güneşinin altında, Rikki ile beraber yavaşça dönen bahçe fıskiyesinden fışkıran suyun oluşturduğu o hareketli sis bulutunda birbirlerini nasıl da kovaladıklarını hatırladı.

147

3001: Son Efsane

Kaptan Chandler görüldüğünden daha hassas biriydi; gitmesi gereken zamanı iyi biliyordu.

"Köprüye dönmem gerek" dedi derinden gelen bir sesle. "Anubis'e indiğimizde görüşürüz."

18 BÜYÜK OTEL

Güneş Sistemi'nde "Hotel Grannymede" olarak bilinen Büyük Ganymede Oteli, aslında pek büyük değildi ve Dünya'daki yıldızlı otellere göre bir buçuk yıldız olmasına rağmen, birinci derece değeri olduğu için şanslıydı. Çünkü en yakın rakibi birkaç yüz milyon kilometre kadar ötedeydi ve yönetim daha iyisi için kendini hiç zorlamı-yordu.

Yine de Poole'un bir şikayeti yoktu. Ama bazen Danil'in yanında olmasını ve günlük hayatta kullanılan makinelerin kullanımında, etrafını saran yarı zeki aletler ile daha etkin bir iletişim sağlamasında ona yardım etmesini diliyordu. Kominin -insandı- arkasından kapı kapandığında ufak bir panik yaşamıştı. Aslında bu ünlü konuk onu öylesine sersemletmişti ki, odadaki aletlerin nasıl çalıştığını pek anlatamamıştı. Karşılık vermeyen duvarlarla beş dakika kadar yaptığı, işe yaramaz, konuşmasından sonra Poole, aksanını ve talimatlarını anlayabilen bir sistemle bağlantı

148

Galileo'nun Dünyaları

kurabildi nihayet. "Bütün Gezegenler"e yakışır bir gazete manşeti gibi konuşmuştu: GANYMEDE OTELİ'NİN ODASINDA KAPANA KISILAN TARİHİ ASTRONOT AÇLIKTAN ÖLMEK ÜZERE!

Burada çifte alaysama vardı. Ganymede'in tek lüks süitinin bu şekilde adlandırılması kaçınılmazdı; fakat Bowman Suiti'ne girdiğinde, üniformasının içindeki eski gemi arkadaşının görüntüsünü yansıtan hologram ile karşılaşması tam bir şok olmuştu onun için. Poole görüntüyü hatırlamıştı; göreve başlamadan beş gün önce, kendisinin de aynı anda resmi üniformalı bir portresi alınmıştı. Daha sonra Goliath'm mürettebatının birçoğunun, Anubis'te ev içi düzenlemelerinin bulunduğunu fark etti ve geminin burada konaklamayı planladığı yirmi günlük zaman süresince, onların Dikkate Değer Eşleri ile Poole'un karşılaşması mürettebat için endişe vericiydi. Ancak kısa bir süre içinde bu uzak yerleşim bölgesindeki toplumsal ve mesleki yaşama ayak uydurdu; şimdi de Afrika Kulesi uzaklarda kalan bir düş gibiydi. Birçok Amerikalı gibi Poole da, kalbinin derinliklerinde, herkesin birbirini tanıdığı küçük topluluklara nostaljik bir sevgi duyuyordu; tabii gerçek dünyada, siber uzayın gerçeğinde değil. Nüfusu, çocukluğunu ve gençliğini geçirdiği Flagstaff tan daha az olan Anubis, küçük şehir idealeine oldukça yakındı.

149

3001: Son Efsane

Her birinin çapı iki kilometre olan üç ana basınç kubbesi, ufka kadar kırılmadan uzanan buz tarlasına bakan yüksek bir platoda bulunuyordu. Ganymede'in bir

zamanlar adı Jüpiter olarak bilinen ikinci güneşi bu kutup bölgelerini eritecek ısıyı vermiyordu. Anubis'in bu denli yaşanılmaz . bir yere kurulmasının temel nedeni de buydu: Şehrin temelleri en azından birkaç yüzyıl tahrip olmayacak gibiydi.

Kubbelerin içindeyken, dış dünyayı tamamiyle unutmak oldukça kolaydı. Bowman Süiti'ndeki aletleri kullanmayı öğrendiğinde Poole, sınırlı ama etkileyici bir çevre seçim şansı olduğunu fark etti. Pasifik sahilinde, palmiye ağaçlarının altında oturabilir, isterse dalgaların hafif şırıltısını, isterse tropik bir kasırganın gürleyişini dinleyebilirdi. Himalayaların yükseklerinde ya da Denizci Vadisi'nin dev kanyonlarından aşağıya usulca uçabilirdi. Versailles bahçelerinde ya da tarihte genişçe yer almış olan birkaç büyük şehri gezebilirdi. Otel Grannymede Güneş Sistemi'nin en çok takdir edilen dinlenme yerlerinden biri olmamasına karşın, sahip olduğu bazı özellikleri, Dünya'da bulunan daha ünlü öncülerinin bile aklını başından alabilirdi.

Bu arada, yeni ve tuhaf bir gezegeni ziyaret etmek için Güneş Sistemi'nin yarısı kadar yol kat ettiği halde, nostaljisini yaşadığı toprakların keyfini çıkartması biraz gülünçtü. Biraz araştırmadan

150

sonra Poole, giderek azalan boş zamanı boyunca eğlence -ve hayal kurma ilhamı- için orta yolu bulmuştu.

Daha önce Mısır'a gitmediği için pişmandı; o halde Sfenks'in -tartışmalı "restorasyonu" öncesindeki haliyle- bakışları altında dinlenmek ve Büyük Piramit'in dev bloklarını tırmanan turistleri seyretmek eğlenceli olacaktı. Çölün, Bowman Süiti'nin hafifçe yıpranmış halısına birleştiği boş arazi dışında bütün bu yanılsama mükemmeldi.

Gökyüzü, son taş Giza'ya yerleştirildikten sonraki beş bin yıldan beri hiç kimsenin görmediği gibiydi. Ancak bu bir yanılsama değildi. Ganymede'in karmaşık ve değişken gerçeğiydi bu.

Çünkü bu gezegen de, diğer arkadaşları gibi, yüzyıllar önce Jüpiter'in çekim gücüyle dönüşünü değiştirmiş ve gökyüzünde hareketsiz olarak asılı duran dev gezegen onun yeni güneşi olmuştu. Ganymede'in bir tarafı sürekli olarak Lucifer tarafından aydınlatılmaktaydı. Ancak diğer yarımküre genellikle "Gece Ülkesi" olarak adlandırılrsa da, bu isim çok önceleri söylenen "Ay'ın karanlık yüzü" deyimini kadar yanlış bir ifadeydi. Ay'ın diğer yüzü gibi Ganymede'in "Gece Ülkesi" de uzun gününün yansında yaşlı Güneş'in parlak ışığını alıyordu. Yararlı olmaktan çok şaşırtıcı bir tesadüfle, Ganymede'in ilk yörüngesine oturması tam bir hafta -yedi gün, üç saat- aldı. "Bir Mede günü-

151

bir Dünya günü" şeklinde takvimler meydana getirmeye yönelik girişimler o kadar çok kargaşa yarattı ki yüzyıllar önce vazgeçildi. Güneş Siste-mi'nin tüm diğer sakinleri gibi, yöreliler Evrensel Zamanı kullanır oldular; yalnız, yirmi dört saatlik günlere isim yerine numara verdiler.

Ganymede'in yeni oluşan atmosferi hâlâ çok ince ve neredeyse bulutsuz olduğunda, gök cisimlerinin geçit töreni hiç bitmeyen bir gösteri halini alıyordu. En yakına geldiklerinde, Io ve Callisto Dünya'dan Ay'ın görüldüğünün yarısı kadar gözüküyordu -fakat bu, ortak olan tek yanlarıydı. Io, Lucifer'a o denli yakındı ki, yörüngesinde dönmek iki günden az sürdü; dakikalar içinde bile, gözle görülür bir hareketlilik gösteriyordu. Io'nun mesafesinden dört kat uzakta olan Callisto'nun ise acelesiz dönüşünü tamamlaması ise iki Mede günü -ya da on altı Dünya günü- aldı.

Bu iki gezegen arasındaki fiziksel farklılık daha da fark edilir bir haldedir. Tamamiyle donmuş olan Callisto, ufak bir güneşe dönen Jüpiter'den etkilenmeyerek pek de değişmemişti. Hâlâ pek derin olmayan buz kraterleriyle dolu boş bir araziydi. Bu kraterler birbirlerine oldukça yakındılar; çünkü, bütün uyduda, Güneş Sistemi'nin dışındaki kaya yığınlarını toplamak için Jüpiter'in muazzam çekim alanı ile Satürn'ünkinin rekabete girdiği zamanlarda yaşanan sayısız çarpmadan

152

Galileo'nun Dünyaları

kurtulabilen tek bir nokta dahi yoktu. O çarpışmalardan bu yana milyarlarca yıldır birkaç ufak çarpışmadan başka hiçbir olay yaşanmamıştı.

Io'da her hafta birşeyler olmaktaydı. Yöreliler-den birinin fark ettiğine göre, Lucifer'ın oluşumundan önce Io bir Cehennem'di ve Cehennem daha da ısınmıştı. Poole bu yanan uyduya sık sık zum yapıyor ve Afrika'dan daha geniş bir araziye sürekli olarak şekillendirmekte olan kükürt yüklü volkanları inceliyordu. Bazen akkor halindeki bu volkanik kaynaklar uzaya doğa yüzlerce kilometre, üzerinde canlı olmayan bir gezegende yetişen dev ateş ağaçları gibi püskürüyordu. Erimiş kükürt yığınları volkanik birikintilerden püskürdüğünde, çok değişken olan bu element, bukalemun gibi renk değiştirerek kırmızılar, turuncular ve sanlardan oluşan dar bir renk tayfı gibi görünüyor, renkten renge giriyordu. Uzak Çağı'ndan önce böyle bir gezegenin olduğunu hiç kimse hayal dahi etmemişti. Callisto'yu bu rahat, güvenli yerden izlemek çok büyüleyiciydi ve Poole, robotların bile adım atmaya korkacağı bu yere, insanoğlunun gitmeyi göze alabildiğine inanmanın dahi zor olduğunu düşünüyordu... Onun asıl ilgilendiği yer, Dünya'nın tek uydusu olan Ay ile hemen hemen aynı boyda olan, fakat bütün safhalarını dört günde geçiren Euro-pa'ydı. Poole kendine bu yeri seçtiğinde onun

153

3001: Son Efsane

sembolize ettiği şeylerin bilincinde olmasına rağmen, Europa başka büyük bir gizem gibi, (Sfenks) uzayda asılı durduğu için doğru bir seçim gibi görünüyordu. Herhangi bir büyütme işlemi olmadan, çıplak gözle bakmayı tercih ettiğinde Poole Discovery ile Jüpiter görevine çıktıkları bin yıl öncesinden bu yana, Europa'nın ne denli büyük bir değişim geçirdiğini görebiliyordu. Bu dört Galileo uydusunun en küçüğünü bir zamanlar tamamen kaplayan şerit ve çizgilerden oluşmuş dört örümcek ağı, kutup çevreleri haricinde yok olmuştu. Burada Europa'nın yeni güneşinin sıcaklığında hâlâ erimeden kalabilen kilometrelerce kalınlıkta buzdan bir yer kabuğu vardı. Başka yerlerde ise Dünya üzerinde oda sıcaklığı sayılacak ince atmosferinin altında kaynayıp fokurdayan bakır okyanuslar bulunmaktaydı. Ayrıca burası, onları hem hapseden hem de koruyan kırılmaz buz kalkanının erimesinden sonra ortaya çıkan yaratıklar için uygun bir sıcaklıktaydı. Kendi yörüngelerinde seyrederek, bir şeyin ayrıntılarını santimetrelerce yakından gösterebilen casus uydular, evrim geçirerek amfibyum aşamasına gelmeye başlayan bir Europah türü izlemişlerdi. Zamanlannın çoğunu hâlâ suyun altında geçirmelerine rağmen, "Europlar" basit yapılar kurmaya başlamışlardı bile. Bunun sadece bin yılda olabilmesi hayret veri-

154.

ciydi; fakat açıklamasının, Galilee Denizi'nin sahilinde yükselen kilometrelerce uzunluktaki "Büyük Duvar"da, sonuncu ve en büyük Tektaş'ta, olduğundan hiç kimsenin şüphesi yoktu.

Ve hiç kimsenin şüphesi yoktu ki Tektaş, kendine özgü gizemli bir yöntemle, bu gezegende başlattığı deneyi izliyordu; aynen dört milyon yıl önce Dünya'da yapmış olduğu gibi.

19

İNSANOĞLUNUN DELİLİĞİ

MISS PRINGLE

DOSYA-INDRA

Sevgili Indra, sana daha önce ses-postası dahi gönderemediğim için özür diliyorum- her zamanki mazeretler, bu yüzden seni bunlarla sıkmak istemem. Soruna cevap vermem gerekirse; evet, artık Grannymede'de kendimi evimde gibi hissediyorum; ama, süitime bağlattığım gökyüzü görüntüsünün hoşuma gitmesine rağmen, orada daha az vakit geçiriyorum. Dün gece Io'nun erimiş madde dolu kanalları çok hoş bir gösteri yaptı; bu Io ile Jüpiter -Lucifer demek istemiştin- arasında yaşanan bir çeşit yıldırım. Dünya kutuplarında geceleyin gözüken renkli ışıklardan çok daha harika. Ve bu, ben daha doğmadan önce, yıldızbi-

155

limciler tarafından keşfedilmiş.

Geçmişten bahsetmişken... Anubis'in bir şerifi olduğunu biliyor muydun? Sanırım bu, sınır ruhunu aşırıya geçiriyor. Bana, büyükbabamın Arizona hakkında anlattığı hikayeleri anımsattı... Bunları birkaç Mede'li üzerinde denemeliyim...

Saçma gelebilir, ama Bowman Süiti'ne hâlâ alışamadım. Sürekli arkama bakıyorum...

Zamanımı nasıl mı geçiriyorum? Afrika Kule-si'nde geçirdiğim gibi neredeyse. Buradaki yerli entelijansiyayla görüşüyorum; tahmin edebileceğin gibi pek fazla sayılmazlar (umanım kimse buna alınmaz). Senin kabul edebileceğinden çok daha teknik olarak düzenlenmesine rağmen, çok iyi olan eğitim sistemiyle birbirimizi hem gerçekten hem sanal etkiledik. Böyle düşmanca bir doğada elbette ki bu kaçınılmazdı...

Ancak, insanların neden burada yaşadığını anlamama yardımcı oldu. Burada bir meydan okuma, bir amaç hissi var; Dünya'da bu nadiren bulunuyor.

Birçok Mede'linin burada doğduğu ve yuva olarak başka bir yer daha tanımadıkları doğru. Bunu söylemeyecek kadar -genellikle- nazik olsalar da, Asıl Gezegen'in (Dünya) giderek bozulduğunu düşünüyorlar. Ya sen? Eğer durum böyleyse.-

yörelilerin size hitap ettiği gibi- siz Yerkü-reliler bunun için ne yapacaksınız? Tanıştığım genç öğrencilerden biri sizi uyandırabilmeyi

156

umuyor. Dünya'nın istilasını için çok gizli ve ayrıntılı planlar yapıyorlar. Beni uyarmadın deme...

Anubis'in dışına, "Gece Ülkesi" olarak bilinen ve Lucifer'ı görmeyen yere gittim. On kişiydik; Chandler, Goliath mürettebatından iki kişi, altı Mede'li ve ben... Ganymede'in-diğer yüzüne gittik ve güneşin ufuktan aşağı indiğini gördük; artık gerçekten geceyi yaşıyorduk. Burası insana korku ile kanşık bir hayranlık hissi veriyordu. Dünya'nın kutup kışlarına çok benziyordu; fakat gökyüzü tamamen karanlıktı... kendimi uzayda gibi hissetmiştim.

Galileo uydularını bir güzel görebiliyorduk ve Europa'nın Io'yu karanlıklar -affedersin, sırlar-içinde bırakışını izledik. Elbette ki, gezinin zamanlaması bunu seyredebileceğimiz şekilde ayarlanmıştı.

Birçok küçük uydı görülebiliyordu. Ancak ikiz yıldız Dünya-Ay çok daha fazla göze çarpıyordu. Sila duygusu muydu bu bendeki? Doğrusunu söylemek gerekirse, oradaki arkadaşlarımı özlemiş olsam dahi, hayır...

Ve üzgünüm, bana birçok mesaj göndermesine rağmen, hâlâ Dr. Khan ile görüşemedim. Birkaç gün içinde bunu yapacağıma söz veriyorum; yani Dünya günüyle, Mede günüyle değil!

Joe'ya en iyi dileklerimi ilet. Ayrıca Danil'e de saygılarımı; tabii ona ne olduğunu biliyorsan -tekrar insana dönebildi mi?- Ve sana da sevgiler...

157

'||«\*>..

KAYDET GÖNDER

Poole'un yüzyılında bir insanın ismi genellikle onun görüntüsü hakkında ipuçları verirdi, ancak bu durum otuz nesil sonra böyle değil, artık. Dr. Theodore Khan, Orta Asya bozkırlarını yağma eden bir kavmin mensubundan çok, bir Viking sandalında olmak daha çok yakışan, İskandinavyalılar gibi sarışın biri çıkmıştı. Bununla beraber, yüz elli santimetreden kısa boyuyla her iki rolle de pek etkileyici görünmezdi. Poole amatörce bir psikanaliz yapmaktan kendini alamamıştı: Kısa' insanlar genellikle girişken ve başarılı olurlardı. Indra Wallace'in verdiği ipuçları, Ganymede'in tek filozofunu çok iyi betimliyordu. Khan'ın, bu denli pratik kafalı bir toplumda ayakta kalabilmesi için muhtemelen bu özelliklere ihtiyacı vardı.

Anubis Şehri bir üniversite kampüsüne sahip olacak kadar büyük değildi. Zaten diğer gezegenlerde bile bu hâlâ lüks olarak kabul ediliyordu. Ancak çoğu insan, iletişim devriminin üniversite kampüsü ihtiyacını zaten ortadan kaldırdığına inanıyordu. Onun yerine yüzyıllar kadar eski olmasına rağmen, daha elverişli olan, bir şeye sahipti Anubis: Aralarında yürümeye kalkışınca dek Platon'u bile kandırabilecek zeytin ağacı komşuyla tamamlanmış bir Akademi. Indra'nın ka-

158

Galileo'nun Dünyaları

ratahtadan başka bir gerece ihtiyaç duymayan felsefe bölümü hakkındaki esprisi, bu denli gelişkin bir ortamda kesinlikle geçerli olmayacaktır.

Çok fazla rahat olmamaları için özellikle tasarlanmış olan sandalyelere oturduklarında, Dr. Khan "Yedi kişiye göre yapıldı," dedi gururla, "çünkü bir kimsenin etkin biçimde etkileşim halinde olabileceği en yüksek sayı bu. Ve, bir

de Sokrates'in ruhunu sayarsanız, Phaedo konuşmasını gerçekleştirdiğindeki sayı buydu..."

"Ruhun ölümsüzlüğüyle ilgili diyalogtaki mi?"

Khan o kadar şaşırmıştı ki, Poole kendini gülmekten alamadı.

"Mezun olmadan önce yoğunlaştırılmış bir felsefe dersi almıştım. Müfredat hazırlandığında, birileri bizim gibi cahil mühendislerle biraz kültür öğretilmesine karar vermiş."

"Bunu duyduğuma sevindim. Bu, bazı şeyleri daha da kolaylaştıracaktır.

Bilirsiniz, hâlâ şansıma güvenmiyorum. Sizin buraya gelişiniz mucizelere inanmamı sağladı! Sizinle görüşebilmek için Dünya'ya gitmeyi bile düşündüm - sevgili Indra size benim -ah- saplantımdan bahsetmiş miydi?"

"Hayır" diye karşılık verdi Poole, pek dürüst olmayarak.

"Benim ateist olarak tanındığımı duymuşsunuzdur, fakat bu o kadar da doğru değil. Ateizm kanıtlanamaz bir şeydir; dolayısıyla da ilgi çekici

159

3001: Son Efsane

değildir. Bununla beraber, her ne kadar ihtimal-dışıysa da, Tanrı'nın bir zamanlar var olduğundan ve şimdi hiç kimsenin onu bulamayacağı bir yere gitmiş olduğundan da tam olarak emin olamayız... Tıpkı Gautama Buddha gibi ben de bu konunun herhangi bir tarafında bulunmuyorum. Benim ilgi alanım Din diye bilinen psikopatolojidir."

"Psikopatoloji? Bu çok sert bir hüküm." "Tarih boyunca çok fazla haklı çıktı bu hüküm. Farz edin ki siz dünya dışından gelmiş ve sadece kanıtlanabilir gerçeklerle ilgilenen zekâ sahibi birisiniz. Kendini binlerce -hayır, şimdi milyonlarca- kavme bölmüş bir tür keşfettiniz. Bu kavimler evrenin özü ve nasıl hareket etmeleri gerektiğiyle ilgili inanılmaz derecede çeşitli inançlara sahipler. Birçoğunun ortak inancı olduğu ve yüzde doksan dokuzu diğeriyle örtüştüğü halde bile, geriye kalan yüzde birlik grup, doktrinin çok önemsiz konuları, ve dışarıdan gelenler için ise kesinlikle anlamsız konuları, yüzünden birbirlerini öldürebiliyor ve birbirlerine eziyet edebiliyorlar.

"Bu denli mantıksız davranışların nedenini nasıl bulacağız? Lucretius, dinin korkudan türediği-ni, gizemli ve çoğunlukla düşmanca bir evrene karşı bir tepki olduğunu söylediğinde hedefi tam on ikiden vurmuştu. İnsan prehistoryası için kaçınılmaz bir kötülük olabilirdin. Ancak neden ge-

160

Galileo'nun Dünyaları

rekenden de kötü ve neden artık gerekmediğinde bile devam ediyor?

"Kötülük dedim -ve tam da bunu kastettim; çünkü korku, zalimliğe iter.

Engizisyon'un yaptıklarının bir zerresini öğrenmek bile, birinin, insan soyundan olduğu için utanmasına yeter... Bu zamana dek basılmış en iğrenç kitaplardan birisi Cadıların Çekici adlı kitaptır. İki sadist sapık tarafından yazılmış olan bu kitap, diri diri yakılmadan önce, binlerce zararsız yaşlı kadına

"günahlarını" zorla itiraf etmeleri için kilise tarafından yetki verilen -destek verilen!- Engizisyon işkencelerini anlatıyor... Papa da bunu onayladığını bildiren bir önsöz yazmış!

"Birkaç saygın istisna dışında diğer bütün dinler de Hristiyanlık kadar kötüydü... Sizin yüzyılınızda bile zincirlenip, ciltler dolusu dini saçmalığı ezberleyene kadar kırbaçlanan, keşiş olmaları için çocuklukları ve yetişkinlikleri ellerinden alınan küçük çocuklar vardı...

"Bütün bu olayların belki de en kafa karıştırıcı yanı ise, deli olduğu kesin olan bu kadar adamın yüzyıllar boyunca, kendilerinin -ama sadece kendilerinin!- Tann'dan vahiyler aldığını iddia etmesi ."Eğer bütün bu vahiyler aynı düşünce temeline dayalıysa, bu her şeyi açıklar. Ancak tabii ki bunlar birbirleriyle bütününü çelişiyorlar. Ancak bu çelişkiler sözde meşinlerin çok küçük inanç fark-lılıkları olan ve aynı derecede aldatılmış inanan-

161

3001: Son Efsane

lar ile ölümüne çarpıştırılan yüzlerce -bazen milyonlarca- taraftar toplamasını engellemiyor."

Poole fırsatını bulup iki laf edebilmenin tam zamanı olduğunu düşündü.

"Küçük bir çocukken kasabamızda yaşanan bir olayı hatırlattınız bana. Kutsal bir adam (öyle olsun ya da olmasın) tezgah kurarak kerametler yapabildiğini iddia etmiş ve çok geçmeden kalabalık bir taraftar toplamıştı. Ve bu insanlar okuma yazma bilmeyen, cahil insanlar değillerdi. Genelde hepsi iyi ailelerden geliyordu. Her pazar onun -ee- mabedinin önünde park edilmiş pahalı arabalar görüyordum."

"Buna 'Rasputin Sendromu' adı veriliyor. Tarihte her ülkede yaşananlara rağmen, bunun gibi milyonlarca vaka var. Ve bu tarikatlerden binde biri birkaç nesil sürebiliyor. Peki bu vakada ne oldu?"

"Şey, keramet denemesi hüsrana sonuculanca, ona olan inançlarını kaybettiler. Keşke adını hatırlayabilseydim -uzun Hintli'ye benzer bir adı vardı- Swami gibi bir şeydi; ama sonra Alabama'dan geldiği ortaya çıktı. Yaptığı hokkabazlıklardan biri hiç yoktan bazı kutsal nesneler çıkarıp ona tapınanlara vermesiydi. Anlaşıldığı kadarıyla, yerel hahamımız amatör bir sihirbazmış ve bunun nasıl yapıldığını herkese göstermeye kalkmış. Aralarında en ufak bir fark yokmuş; inananlar kendi adamlarının sihrinin gerçek olduğunu,

162

«Janleo nun uunyaları

hahamın biraz kıskanç olduğunu söylemişler.

"Bir ara, bunu söyleyeceğim için üzgünüm ama, annem o alçak herifi ciddiye aldı -babamın onu terk edişinden hemen sonra, belki bununla bir ilgisi vardır- ve beni sürükleyerek toplantılarından birine götürdü. Sadece on yaşıydım ve hiç bu kadar çirkin görünümlü bir adam görmemiştim. Sakalında birkaç tane kuş yuvası yapabiliyordu ve muhtemelen yapıyordu."

"Standart bir model gibi görünüyor. Buna ne kadar daha devam etti?"

"Üç ya da dört yıl. Daha sonra aceleyle kasabayı terk etmek zorunda kaldı; gençlerle alem yaparken yakalanmıştı. Tabii ki mistik ruh kurtarma tekniklerinden birini kullandığını iddia etmiş. Ve buna inanmayacaksınız..."

"Bir deneyin."

"Ondan sonra bile, aldattığı insanların çoğu ona inanmaya devam ettiler. Onların tanrısı yanlış yapamazdı; bu bir tezgah olmalıydı."

"Tezgah mı?"

"Affedersiniz; yani uydurma kanıtlarla tutuklanmak. Bütün yollar denendikten sonra, suçluyu yakalamak için bazen polis tarafından kullanılır."

"Hımm. Şey, sizin swaminiz çok tipik bir örnek. Biraz hayal kırıklığına uğradım. Ancak şu savımı kanıtlamama yardımcı oldu: insanlığın çoğu her zaman için aklını kaçırmıştır, en azından bazı dönemlerde."

163

"Küçük bir banliyö olan Flagstaff bunun için yeterli bir örnek olamaz."

"Doğru, ama ben bunlara binlercesini daha ekleyebilirim; sadece sizin yüzyılınızdan değil, daha geçmiş zamanlardan da örnek verebilirim. Binlerce insanın yanılsamalarını bir kenara bırakmak yerine, ne kadar saçma olursa olsun, çoğunlukla ölüme savaşacak kadar tutkuyla inanmaya hazır oldukları bir şey hiçbir zaman eksik olmamıştır. Bence bu deliliğin en geçerli açıklamasıdır."

"Çok güçlü dini inançları olan birinin gerçekten deli olduğunu söyleyebilir misiniz?"

"Teknik olarak evet; ama eğer riyakâr değil, samimiyse. Yüzde doksanının öyle olduğu kanısındayım."

"Haham Berenstein'in samimi olduğuna eminim ve tanıdığım en akıllı, en iyi insan. Peki buna ne diyeceksiniz? Tanıdığım tek dahi, HAL projesini yürüten Dr. Chandra... Bir keresinde ofisine gitmek zorunda kalmıştım. Kapısını çaldığımda cevap alamadım ve orada olmadığını düşündüm."

"Çiçeklerle süslenmiş küçük, garip, bronz heykellerin karşısında dua ediyordu. Bir tanesi file benziyordu... bir diğerinin ikiden fazla kolu vardı... İzinsiz girdiğim için çok utanmıştım, ama şans eseri beni duymadı ve ben de parmaklanmanın ucuna basarak dışarı çıktım. Onun deli oldu-

164

Galileo'nun Dünyaları

ğunu söyleyebilir misiniz?"

"Kötü bir örnek seçtiniz; dahiler çoğunlukla delidir zaten! O halde şöyle diyelim: Deli değil, ama çocukluğundaki koşullanmadan dolayı akıl sağlığı bozuk."

Cizvitlerin iddiası şudur: 'Bana altı yıllığına bir çocuk verin ve hayatı boyunca benim olsun.' Eğer küçük Chandra'yı da onlar alabilseydi, Hindu değil de, inançlı bir Katolik olurdu."

"Muhtemelen. Bu arada, çok düşündüm: Neden beni görmeyi bu kadar çok istediniz? Korka-nm hiçbir şeye aşın derecede inanmadım ben. Bütün bunlarla ne ilgim var?" Ve Dr. Khan yavaş yavaş, uzun zamandır taşıdığı ağır yükten kurtulan birinin açık memnuniyetiyle anlattı.

20 MÜRTET

KAYDET-POOLE

Merhaba, Frank... Demek, en sonunda Ted ile tanıştın. Evet, ona sabit fikirli diyebilirsin; kendi fikirlerinin ateşli taraftan olan, mizah yoksulu birisi. Ama sabit fikirli insanlar böyledir, çünkü onlar Büyük Gerçek'i bilirler -büyük harfle söylediklerimi duydun mu?- ve kimse onları dinlemez... Senin dinlediğine memnun oldum ve onu

165

: son trsane

ciddiye almanı öneririm.

Ted'in dairesinin en görünen yerinde Papa'nın bir portresini gördüğün için şaşırdığını söylemiştin. O, Pius XX, Ted'in kahramanıdır; sana ondan bahsettiğimden eminim. Bir araştırma yap; Pius dinsiz olarak anılır! Bu çok ilginç bir hikayedir ve sen doğmadan önce olan bir olay ile kesinlikle paralellikleri vardır. Sovyet İmparatorluğu'nun Başkanı Mikhail Gorbachev'in Sovyetler'deki suç ve aşınlıklar ortaya dökmesi Yirminci Yüzyıl'ın sonunda çözülmeyi de beraberinde getirmişti.

O ise bu kadar ileri gitmeye niyetli değildi; sadece ıslah etmeyi ummuştu, ancak bu artık mümkün değildi. Pius XX'nin de aynı düşüncede olup olmadığını asla öğrenemeyeceğiz, çünkü Engizis-yon'un gizli dosyalarını açıklayıp tüm dünyayı dehşete düşürdükten hemen sonra kaçık bir kardinalin suikastine kurban gitti.

Dindarlar yıllar önce meydana gelen TMA-0 keşfiyle hâlâ şaşkındılar. Bu keşfin Pius XX ve onun yaptıkları üzerinde oldukça büyük bir etkisi vardı...

Ancak bana hâlâ, gizli bir Deist olan Ted'in, Tanrı'yı bulması için senden nasıl yardım istediğini anlatmadın. Bana kalırsa, Ted Tann'ya bu kadar iyi saklandığı için hâlâ çok kızgın. Benim söylediğimi söylemesen iyi olur.

İkinci kez düşün, neden olmasın?

Sevgiler... Indra.

166

Galileo'nun Dünyaları

KAYDET GÖNDER

MISS PRINGLE KAYDET

Merhaba, Indra. Dr. Ted ile başka bir görüşme daha yaptım, ama onun neden Tann'ya kızgın olduğuna ilişkin senin düşünceni henüz söylemedim ona.

Onunla çok ilginç tartışmalarım oldu -hayır, tartışma değil, konuşma- ve konuşmanın çoğunu ben yaptım. Bunca sene mühendislik yaptıktan sonra tekrar felsefenin içine gireceğimi hiç düşünmemiştim. Belki de bunu anlamak için, öncelikle hepsini tekrarlamam gerekiyordu. Beni öğrenci olarak nasıl değerlendirdiğini merak ediyor musun?

Dün, onun tepkisini görmek için bu yaklaşım yolunu denedim. Şüphe duysam da orijinal bir yaklaşımdı. Bunu duymak istersin diye düşündüm; yorum yapmada yardımcı olur. İşte konuşmamız şöyle... MISS PRINGLE-SESLİ KOPYA KAYIT 94.

"Elbette ki Ted, insan sanatının en büyük eserlerinin çoğunun dinsel adanmışlıktan ilham aldığını inkar edemezsin. Bu bir şeyi kanıtlamıyor mu?"

"Evet, ama inanan insanları rahatlatacak

167

168

3001: Son Efsane

şekilde değil. Zaman zaman, insanlar Büyükler, En Büyükler, En İyiler listeleri yaparak kendilerini eğlendirdiler. İnanıyorum ki bu sizin zamanınızda da popüler bir eğlenceydi."

"Kesinlikle öyle."

"Pekâlâ, bunu sanata uygulamaya çalışan birçok başarılı girişim oldu. Tabii ki bu türden listeler kesin -ebedi- değerler taşıyorlardı, ama ilginçtiler ve çağlar boyu zevklerin nasıl değiştiğini gösterdiler..."

"Gördüğüm en son liste... Birkaç yıl önce Dünya'da Artnet'teydi. Mimari, müzik, görsel sanatlar gibi bölümleri vardı... Örneklerin birkaçını hatırlıyorum... Parthenon, Taç Mahal... Müziğin ilk sıralarında Bach'ın Toccata ve Füg'ünü Verdi'nin Requiem Masfi izliyor. Resimde tabii ki Mona Lisa önde. Daha sonra -sırasından emin değilim- Seylan'daki bir grup Buda heykeli ve genç Kral Tut'un ölüsünün altın maskesi."

"Diğer hepsini hatırlamış olsam bile -ki elbette hatırlayamıyorum- bu pek bir şey ifade etmez; önemli olan onların kültürel ve dini altyapısıdır. Ama buna hepsi dahildir, tek başına din egemen olmamıştır; müzik hariç. Ancak bu sadece teknolojik bir eksiklikten kaynaklanıyor. Org ve elektronik öncesi diğer müzik aletleri Hristiyan Batı'da geliştirilmiştir. Örneğin, Yunanlılar ya da Çinliler ma-

vjallıcu nun uunyaan

kineleri oyuncaktan öte bir şey olarak görselerdi, bu aletler farklı şeyler için de kullanılırlardı."

"Ancak bana göre, bu iddiayı gerçekten çürüten şey, insan sanatının en büyük eseri konusunda varılan genel fikir birliğidir. Her listede tekrar tekrar, Angkor Wat geçiyor. Ona ilham veren din yüzyıllar önce sona ermişti. Hiç kimse onun sadece bir değil, yüzlerce tanrıdan bahseden bir eser olmasının dışında tam olarak bir şey bilmiyordu!"

"Bunu sevgili Haham Berenstein'in duymasını isterdim. Eminim o iyi bir cevap verirdi."

"Hiç şüphem yok. Onunla ben de tanışmak isterdim. İsrail'e olanları görmeden öldüğü için memnunum." SESLİ KOPYAYI BİTİR.

İşte bu kadar, Indra. Dilerim Grannymede Angkor Wat'i listesine alır -onu hiç göremedim- ama her şeye sahip olamazsın, öyle değil mi...

Ve şimdi gerçekten bilmeyi istediğin şey... Neden Dr. Ted, benim burada olmamdan bu kadar memnun?

Bildiğin gibi, birçok gizemin kapısını açan anahtarın bin yıldır kimsenin inmesine izin verilmeyen Avrupa'da olduğuna inanıyor.

Benim bir istisna olabileceğimi düşünüyor. Orada bir arkadaşım olduğuna inanıyor. Evet, Dave Bowman ya da her neye dönüştüyse o...

169

170

Büyük Birader Tektaş'ının içine sürüklendikten sonra kurtulduğunu ve bir şekilde Dünya'yi tekrar ziyaret ettiğini biliyoruz. Ama bundan fazlası var ve ben bunu bilmiyorum. Çok az insan biliyor; çünkü Mede'liler bunu konuşmaktan rahatsız oluyorlar...

Ted Khan kanıt bulmak için yıllarını harcadı ve artık kesinlikle emin; ancak açıklayamıyor. Bir yüzyıl arayla, en azından altı olayda, Anubis'teki güvenilir araştırmacılar, Heywood Floyd'un Discovery'de gördüğü hayalet benzer görüntü gibi bir şey gördüğünü iddia etmiş. Hiçbiri bu olayı bilmiyordu, fakat hologram onlara gösterildiğinde Da-ve'i tanıdılar. Ve altı yüz yıl önce Avrupa'ya yaklaşan başka bir araştırma gemisi bulunuyor...

Tek tek, kimse bu olayları ciddiye almaz; ancak hepsi birlikte bir yapı oluşturur. Ted, Dave'in herhangi bir şekil ya da halde, hâlâ hayatta olduğundan ve bunun bir ihtimal Büyük Duvar adını verdiğimiz Tektaş ile ilgili olduğundan kesinlikle emin. Ve Dave bizim yaptıklarımızla hâlâ ilgileniyor.

İletişim kurmak için bir çaba göstermediyse de, Ted bunu yapabileceğimizi umuyor. Bunu yapabilecek tek insanın ben olduğuma inanıyor...

Hâlâ karar vermeye çalışıyorum. Yarın bunu Kaptan Chandler ile konuşacağım. Kararımızı sana da bildiririm. Sevgiler, Frank.

KAYDET

GÖNDER-INDRA

Galileo'nün Dünyaları

21

KARANTİNA

"Hayaletlere inanır mısın, Dim?"

"Tabii ki hayır. Ama her aklı başında insan gibi ben de onlardan korkarım. Neden sordun?"

"Eğer bu bir hayalet değildiyse, gördüğüm en gerçekçi hayaldi. Dün gece Dave Bowman ile konuştum."

Poole, Kaptan Chandler'ın onu ciddiye alacağını biliyordu ve hayal kırıklığına uğramadı.

"İlginç... Ama bunun iyi bir açıklaması var. De-us aşkına; Bowman Süiti'nde yaşıyorsun. Onun varlığını hissettiğini kendin söylemiştin."

"Haklı olduğundan eminim -pekâlâ, yüzde doksan dokuz eminim- ve her şey Prof. Ted ile yaptığım tartışmalarda canlandı. Dave Bow-man'ın ara sıra Anubis'te görüldüğü ile ilgili raporlardan haberin var mı? Her yüzyılda bir kereydi değil mi? Tekrar çalıştırıldıktan sonra Dr. Floyd ile Discoveryde yaptığı konuşma gibi yani."

"Orada ne olmuş? Ufak tefek şeyler duymuştum, ama hiç ciddiye almamıştım."

"Dr. Khan ciddiye alıyor ve ben de alıyorum. Orijinal kayıtları gördüm. Floyd benim eski koltuğumda otururken bir çeşit toz bulutu onun arkasında şekillenmeye başladı ve Dave'in kafasına

171

3001: Son Efsane

benzedi. Ve orayı terk etmesi için onu uyaran o ünlü mesajı verdi."

"Bu tam bin yıl önceydi. Kayıtların üzerinde oynamak için bolca zaman vardı."

"Bunun ne amacı olacaktı? Khan ve ben dün bunu düşündük. Hayatım üzerine bahse girerim ki o gerçekti."

"Aslına bakarsan, sana katılıyorum. Ve bu raporlardan haberim var..."

Chandler'ın sesi yavaşça azaldı ve biraz rahatsız olmuş gibi göründü.

"Uzun zaman önce, burada, Anubis'te bir kız arkadaşım vardı. Bana, büyükbabasının Bow-man'ı gördüğünü söylemişti. Gülmüştüm."

"Ted'in listesinde bu görgü tanıklığı var mıydı, acaba? Arkadaşınla da iletişim kurmuş muydu?"

"Eee, hayır pek değil. Yıllardır görüşmüyoruz. Bildiğim kadarıyla Ay'da ya da Mars'ta olmalı... Her neyse Profesör Ted neden bununla ilgileniyor?"

"İşte seninle gerçekten tartışmak istediğim konu da bu."

"Kötü bir şey var gibi görünüyor. Devam et."

"Ted, Dave Bowman'ın, ya da her neye dönüş-tüyse, onun hâlâ Europa'da var olduğunu düşünüyor. "

"Bin yıldan sonra mı?"

"Pekâlâ, bana bir baksana."

"Bir örnek zayıf bir istatistiktir, derdi matema-Galileo'nun Dünyaları

tik profesörüm. Ama devam et."

"Bu çok karışık bir hikaye; belki de birçok parçası eksik olan bir yapboz. Ama genel olarak şu kanıda birleşiliyor: Dört milyon yıl önce Tektaş Afrika'da belirğinde atalanımızın kaderini belirleyecek şeyler oldu. Bu, tarihöncesinde bir dönüm noktasıydı; aletlerin, silahların ve dinin ilk olarak ortaya çıkışı... Bu sadece bir tesadüf olamaz. Tektaş bize birşeyler yapmış olmalıydı; elbette ki sadece orada durup, kendisine tapınıl-masını seyretmiş olamazdı..."

"Ted, ünlü bir paleontolojistin söylediği 'TMA-0 evrimsel gelişimimizin arkasına tekme bastı' cümlesini söylemeyi çok seviyor. Ted bu tekmenin tamamıyla istenilen yönde olmadığını savunuyor. Yaşamak için kaba ve kötü olmak zorunda mıydık? Belki de... Onu anladığım kadarıyla, Ted, beynimizin içinde tutarlı ve mantıklı düşünmemizi engelleyen temel bir sorun olduğuna inanıyor. Daha da kötüsü, her yaratığın, ayakta kalabilmek için belli bir oranda saldırgan olmaya ihtiyacı olmasına rağmen, biz gerektiğinden fazla saldırgan görünüyoruz. Hiçbir hayvan kendi türüne bizim yaptığımız gibi işkence etmiyor. Bu evrimsel bir hata ya da genetik bir şanssızlık mı? "TMA-l'in Ay'a yerleştirilmesindeki amacın, projeyi, 'deneyi' -her neyse- izlemek ve Jüpiter'e -Güneş Sistemi'nin Görev Kontrol yeri olduğu açık olan bu gezegene- rapor vermek olduğunda

172

173

3001: Son Efsane

geniş bir fikir birliği var. Başka bir Tektaş'ın -Büyük Birader- orada durmasının nedeni de bu zaten. Discovery ulaştığında, onu dört milyon yıldır bekliyordu. Buraya kadar hemfikir miyiz?"

"Evet. Her zaman için bunun akla en yakın teori olduğunu düşünmüşümdür."

"Şimdi daha spekülatif olan yere geldik. Anlaşıldığı kadarıyla Bowman, Büyük Birader tarafından yutuldu, fakat kişiliğinden birşeyler yine .de hayatta gibi görünüyor. İkinci Jüpiter keşif gezisinde Heywood Floyd ile karşılaşmalarından yirmi yıl sonra, Floyd 2061'de Halley Kuyruklu Yıldızı ile olacak buluşma için göreve katıldığında uzay gemisi Üniversite ikinci kez bağlantı kurdular. En azından, anılarında böyle söylüyor -gerçi bunları yazdığında yüz yaşının üzerindeydi."

"İyice bunamış olmalı."

"O çağın kayıtlarının hepsine göre akli başındaydı! Ayrıca -belki de daha önemlisi- torunu Chris'in Galaxy Europa'ya zorunlu iniş yaptığında aynı derecede esrarengiz olan bazı şeyler ya-şamasıydı. Tabii ki Tektaş'ın -ya da herhangi bir Tektaş'ın- tam olarak şimdi bulunduğu yer burası! Europa'lılarca çevrili..."

"Dr. Ted'in ne demek istediğini anlamaya başlıyorum. İşte biz burada işin içine giriyoruz; bütün bir döngü tekrar başlıyor. Europlar yıldız olmaları için yetiştiriliyorlar."

174

"Kesinlikle; her şey yerine oturdu. Jüpiter, donmuş uydularını eritmesi için ateşlenmişti. Oradan uzak durmamız için gelen uyarı, muhtemelen onların gelişimlerine müdahale etmememiz içindi..."

"Bu düşüncüyü daha önce nerede duymuştum? Elbette, Frank; bu bin yıl öncesine, senin zamanına kadar gidiyor! 'İlk Talimat'! Şu eski Uzay Yolu programlarını seyrederken hâlâ çok gülüyoruz."

"Oradaki oyunculardan birkaçıyla bir keresinde görüştüğümü söylemiş miydim? Beni şimdi görselerdi herhalde şaşırırlardı... Bu müdahale etmeme politikası hakkında hep iki düşüncem olmuştur. Tektaş, Afrika'da, bizim gelişmemize müdahale etmişti. Birileri bunun felaket getirdiğini savunabilir..."

"Bir dahaki sefere, Europa'da, iyi şanslar!" Poole güldü, pek içten olmasa da.

"Khan aynen bu sözcükleri kullandı." "Bunun için ne yapmamız gerektiğini düşünüyor acaba? Her şeyden önemlisi, sen nerede işe karışyorsun?"

"Öncelikle, Europa'da gerçekte neler oluyor ve niçin oluyor, bunu öğrenmemiz gerek. Sadece uzaydan inceleme yapmak yeterli değil."

"Başka ne yapabiliriz? Mede'lilerin gönderdiği bütün sondalar yere inmeden önce patladı."

"Galaxy gemisinin kurtarılması görevinden bu

175

yana, içinde mürettebat bulunan gemiler akıl almaz bir çekim gücünün etkisiyle yön değiştiriyor. Çok ilginçtir; bu, aşağıdaki her neyse onun kötü niyetli değil, koruyucu olduğunu kanıtlıyor. Ve -burası önemli bir nokta- bu şey ona yaklaşan her şeyi bir şekilde görüyor olmalı. Robotları ve insanları birbirinden ayırabiliyor."

"Bazen benim yapabildiğimden daha iyi. Devam et."

"Pekâlâ, Ted, Europa'ya inebilecek tek bir insan olduğunu düşünüyor. Çünkü eski arkadaşı orada ve oradaki güçler üzerinde bazı etkileri olabilir."

Kaptan Dimitri Chandler uzun, ama sessiz bir ıslık çaldı.

"Ve bu tehlikeye atılmak istiyorsun?"

"Evet, ne kaybedebilirim ki?"

"Aklındakini tahmin etmeye çalışırsam, değerli bir uzay mekiği. Bu yüzden mi Falcon'u uçurmayı öğrendin?"

"Şey, sen söylediğine göre... fikir aklıma gelmişti."

"Bunu düşünmeliyim. İlgimi çektiğini kabul etmeliyim, ancak birçok problem var."

"Sen bana yardım etmeye bir karar ver, hiçbir şeyin beni engellemeyeceğinden eminim."

176

22

TEHLİKELİ GİRİŞİM

MISS PRINGLE-DÜNYA'DAN GELEN ÖNCELİKLİ MESAJLARI SIRALA. KAYDET

Sevgili Indra, dramatik olmaya çalışmıyorum; ama bu, Ganymede'den gönderdiğim son mesaj olabilir. Bunu aldığımda, Europa'ya doğru yola çıkmış olacağım. Ani bir karar olmasına ve en çok da benim şaşkırmama rağmen, bunu çok iyi düşündüm. Tahmin edeceğin gibi, bundan büyük ölçüde Ted Khan sorumlu... Eğer geri dönmezsem ona hesabını sor.

Lütfen beni yanlış anlama; kesinlikle bunu bir intihar görevi olarak görmüyorum! Ancak Ted'in öne sürdüklerinin yüzde doksanına inanıyorum. Merakımı o denli fazla uyandırdı ki, eğer, insanın ömründe bir kere karşılaşacağı bir fırsat olan bu teklifi geri çevirseydim, kendimi asla affetmezdim. Belki de iki ömründe bir kere demem gerekirdi...

Goliath'm tek kişilik mekiği Falcon ile uçuyorum. Bu mekiği Uzay İdaresi'ndeki eski meslektaşlarıma göstermeyi ne kadar da çok isterdim! Geçmiş kayıtları incelediğimde en olası sonuç, • Europa'ya inmeden yolumun değiştirileceği. Bu bile bana birşeyler öğretecek...

177

30U1: son Etsane

Ve eğer o -muhtemelen oradaki Tektaş, Büyük Duvar- geçmişte robot sondalara yaptığı gibi beni de yok etmeye karar verirse, bunu asla bilemeyeceğim. Bu göze almaya hazır olduğum bir tehlike.

Her şey için çok teşekkürler; Joe'ya en iyi dileklerimi ilet. Ganymede'den sevgiler; ve umarım çok yakında Europa'dan.

KAYDET

GÖNDER

4

KUKURT

KRALLIĞI

178

Kükürt Krallığı

FALCON

"Europa, şu anda Ganymede'den dört yüz bin kay kadar uzakta" diye Poole'a bilgi verdi Kaptan Chandlerç "Eğer gazı topuklarsan -bu deyim öğrettiğin için teşekkürler!- Falcon bir saat içinde seni oraya götürür. Ancak bunu tavsiye etmem; çünkü esrarengiz dostumuz bu kadar hızlı hareket eden bir şeyi fark edince, alarm durumuna geçebilir."

"Aynı fikirdeyim, ama düşünmek için zaman is-tiyoam. En azından birkaç saat yol alacağım. Ve hâlâ umuyorum ki..." Poole'un sesi, sessizliğe gömüldü.

"Neyi umuyorsun?"

"Dave ile, ya da o her neyse, inişe geçmeden önce bağlantı kurabilmeyi."

"Evet, davetsiz gitmek her zaman çok kabaca olur. Tanıdığın insanlar olsa da, Europlar gibi bütünüyle yabancı olanları yalnız bırak. Belki de birkaç hediye götürmeliydin... Eski zaman kaşifleri ne kullanırdı? Sanırım ayna ve incik boncuk en popüler olanlarıydı.

Chandler'ın şakacı ses tonu onun Poole'a ve ödünç almayı planladığı, ayrıca Goliath'm kaptanının tamamıyla soaımlu olduğu değerli araca karşı olan gerçek ilgisini gizleyemiyordu.

181

3001: Son Efsane

"Hâlâ bu işin içinden nasıl çıkacağımı anlamaya çalışıyoam. Bir kahraman olarak geri dönersen, dolaylı da olsa senin şöhretinin tadını çıkarırım. Ancak kendini kaybettiğin gibi Falcon'u da kaybedersen, ne diyebilirim? Biz görmeden 'mekiki çaldığın, olabilir mi? Korkarım hiç kimse bu hikayeyi yutmaz. Ganymede Trafik Kontrolü oldukça etkindir -öyle olmak zorunda! Eğer geçiş izni almadan ayrılırsan, bir mikrosaniye -hayır, bir milisaniye- sonra tepende olurlar. Belirli bir zamanda yapacağın uçuş planını ben doldurmadan senin buradan ayrılmana imkan yok."

"Aklıma daha iyi bir yol gelmezse, bunu yapmayı öneriyorum.

"Falcon'u son bir uçuş kalitesi testinden geçirmek için alacaktın; herkes senin artık yalnız uça-bildiğini biliyor. Europa yörüngesinin iki bin kilometre üzerinden uçacaktın; bunda olağandışı bir şey yok, insanlar bunu her zaman yapıyorlar ve yerel yetkililer buna karşı çıkacağı benzemiyorlar.

"Toplam uçuş zamanı beş saat, artı eksi on dakika, olarak hesaplanmıştı. Eğer aniden eve dönme fikrini geliştirirsen, kimse hiçbir şey yapamaz; en azından Ganymede'deki hiç kimse. Tabii ki öfkeli bir gürültü koparacağım biraz ve bunun kadar büyük havacılık hatalarına hayret edeceğim, vs. vs. Daha sonra Soruşturma Kurulu'na söylenmesi gereken ne olursa onu söyleyece-

182

rantım nraııııı  
ğim."

"O aşamaya kadar gider mi? Senin başını belaya sokacak bir şey yapmak istemem."  
"Endişelenme; artık buralarda biraz heyecan yaşamının zamanı geldi. Ama sadece sen, ve ben konunun ne\* olduğunu bileceğiz; mürettebatın yanında bundan bahsetme; onların da -bana öğrettiğin şu diğer kullanışlı ifade neydi?- "akla yatkın inkâr edilebilirlik"e inanmalarını istiyorum."

"Teşekkürler, Dim. Bu yaptığın için sana gerçekten minnettarım. Ve umarım beni Goliattiz alıp, Neptün'ün dışına kadar çıkardığına asla pişman olmazsı.V"

\* \* |

Poole, Falcon'u kısa ve altın uçuşlarından birine hazırladıklarını sanan yeni mürettebat arkadaşlarını şüphelendirmemekte güçlük çekiyordu. Sadece o ve Chandler bu uçuşun diğerlerine benzemeyeceğini biliyordu.

Yine de tamamiyle bilinmeyen bir hedefe doğru yol almayacaktı; çünkü bin yıl önce o ve Dave Bowman bunu yapmışlardı. Mekiğin hafızasında Europa'nın birkaç metre uzaklıktan bütün ayrıntılarını gösteren analitik bir haritası kayıtlıydı. Tam olarak nereye gitmek istediğini biliyordu; iş sadece yüzyıllar süren bir karantinayı bozabil-meye kalmıştı.

183

24

KAÇIŞ

"El kontrolü, lütfen."

"Emin misin, Frank?"

"Kesinlikle eminim, Falcon... Teşekkür ederim."

Mantıkdışı görünse de, insan ırkının çoğu, evlatlarına -ne kadar safderun olsalar da- nazik olmamayı imkansız bulmuştur. Makine-insan'ın görgü kuralları üzerine yazılan ciltler dolusu psikoloji kitabının yanı sıra bir de toplum için rehber kitaplar (Bilgisayarınızın Duygularını İncitmemenin Yolları; Yapay Zekâ- Gerçek Dargınlık en bilinenlerinden birkaçıydı) yazılmıştır. Uzun zaman önce, robotlara karşı önemsiz kabalıklar yapılabiliyorduysa da, bunun engellenmesi kararlaştırılmıştı. Bu çok kolaydı; belki insan ilişkilerine de yansıyabilirdi. Falcon şu anda uçuş planının gerektirdiği yörüngede, Europa'dan iki bin kilometre yüksekte güvendeydi. Dev uydunun hilali tüm gökyüzünü kaplıyordu. Lucifer tarafından aydınlatılmayan bölge, daha uzakta bulunan güneş tarafından o denli iyi aydınlatılıyordu ki, her ayrıntı rahatça görülebiliyordu. Planlanmış iniş yerini görmesi için Poole'un görsel yardım almasına gerek yoktu. İneceği yer, buraya inen ilk uzay gemisinin

184

Kükürt Krallığı

kalıntılarından fazla uzak olmayan, Galilee Deni-zi'nin hâlâ buz kaplı sahiliydi. Europa'lılar geminin bütün metal parçalarını çoktan sökmüşlerdi; ama kötü talihli Çin gemisi, mürettebatı için hâlâ bir anıt görevi görüyordu. Bütün bir gezegendeki tek "şehir"in -yabancı varlıkların şehri olsa da-adının "Tsienville" olması çok yerinde bir seçimdi.

Poole denizin üzerinde alçalıp, Tsienville'e doğru yavaşça uçmaya karar vermişti. Bu uçuşun dostça, ya da en azından saldırgan olmayan bir tavır olarak karşılanacağını umut ediyordu. Bunun çok safça olduğunu kabul etse de, bundan daha iyi bir alternatif düşünemiyordu.

Daha sonra, tam da bin kilometre seviyesinin altına düşerken, umut etmediği ama beklediği ani bir engellemeyle karşılaştı.

"Ganymede Kontrol Falcon'u anyor. Uçuş planınızdan saptınız. Lütfen neler olduğu konusunda hemen bilgi verin."

Bu denli ısrarcı bir ricayı görmezden gelmek zordu, fakat bu durumda yapılacak en iyi şey bu gibi görünüyordu.

Yaklaşık otuz saniye sonra, Europa'ya yüz kilometre kadar yaklaştığında, Ganymede mesajını tekrarladı. Poole bir kez daha cevap vermedi; ama Falcon verdi.

"Bunu yapmak istediğinden kesinlikle emin misin, Frank?" diye sordu mekik. Poole bunun

185

3001: Son Efsane

hayal ürünü olduğundan kesinlikle emin olsa dahi, Falcon'un sesinde endişe sezdiğine yemin edebilirdi.

"Kesinlikle eminim, Falcon. Ne yaptığımı çok iyi biliyorum."

Bu pek doğru değildi ve geçen her saniye yüksek teknolojiye sahip bir izleyici için çok daha önemli olabilirdi.

Nadiren çalıştırılan kontrol masasının en ucundaki gösterge ışıklan yanmaya başladı. Poole iç rahatlığı içinde gülümsedi: Her şey planlandığı gibi gidiyordu.

"Burası Ganymede Kontrol! Beni duyuyor musun, Falcon? El kontrolü ile çalışıyorsun bu yüzden sana yardım edemiyorum. Neler oluyor? Hâlâ Europa'ya doğru alçalıyorsun. Lütfen hemen bilgi ver."

Poole hafif bir vicdan azabı duymaya başladı. Kontrolör'ün sesini tanıdığını sanıyordu. Hatta Anubis'e geldikten hemen sonra Belediye Başkanı tarafından verilen davette tanıştığı çekici bayan olduğundan neredeyse emindi. Gerçekten oldukça endişeliydi.

Aklına birdenbire onu yatıştıracak bir şey geldi. Her şeye rağmen, denemeye değerdi. Bu kimseye zarar vermezdi, belki işe de yarardı.

"Ben Frank Poole, Falcon'dan arıyorum. Çok iyiyim. Ama bir şey kontrolü elimden alıp, mekiği Europa'ya indirmeye çalışıyor. Umarım mesa-

186

nünün ruuuuğu

jımı alıyorsunuzdur. Mümkün olduğunca rapor vermeye devam edeceğim."

Aslında Kontrolör'e tam olarak yalan söylemiş sayılmazdı ve bir gün onunla daha iyi şartlar altında karşılaşmayı ümit ediyordu.

Gerçeği çarpıttıyormuş gibi değil de, tamamen içtenmiş gibi konuşmaya çalışarak sözlerine devam etti.

"Tekrar ediyorum, Europa'ya inmekte olan Falcon mekiğinden Frank Poole konuşuyor. Bir dış gücün uzay gemimin kontrolünü alıp bizi sağ salim indireceğini tahmin ediyorum.

"Dave -ben eski gemi arkadaşın Frank. Beni kontrol eden varlık sen misin? Senin Europa'da olduğunu düşünmek için nedenlerim var.

"Eğer öyleyse, her neredeysen ve her neysen seni görmeyi sabırsızlıkla bekliyorum."

Cevap alamayacağını bir saniye bile düşünmemişti. Ganymede Kontrol de sessizliğe gömülmüştü.

Ve yine de, bir şekilde, bu cevap sayılırdı. Falcon'un Galilee Denizi'ne inişine izin veriliyordu.

Europa yalnızca elli kilometre aşağıdaydı. Poole, Tsienville şehrinin dışında, Tektaşların en büyüğünün durduğu -gerçekten duruyorsa tabii-dar siyah kütleyi çıplak gözle görebiliyordu.

Bin yıldır hiçbir insanın bu kadar yakına gelmesine izin verilmemişti.

187

: aon trsane

25

DERİNLERDEKİ ATEŞ

Dört milyon yıldır bir okyanus gezegeniydi ve saklı suları bir buz kütlesi ile uzay boşluğundan korunuyordu. Birçok yerde buz kilometrelerce kalınlıktaydı, ancak kırıldığı ve ikiye ayrıldığı bazı yerler vardı. Burada, Güneş Sistemi'nin başka hiçbir gezegeninde kurulamayan direkt temasla iki amansız düşman arasında küçük bir savaş olmuştu. Deniz ve Uzay arasındaki bu savaş her zaman berabere biterdi. Yukarı çıkan su aynı anda kaynayıp donarak, buzdan kalkanı onarırdı. Europa denizleri yakındaki Jüpiter'in etkisinden uzakta, uzun bir süreden beri tamamiyle donmuş durumdaydı. Yerçekim gücü sürekli olarak bu küçük gezegenin çekirdeğini yoğurtuyor-du. Io'yu allak bullak eden güçler biraz daha az zalimce

burada da iş başındaydı. Derinlerdeki her yer, gezegenle uydu arasında süren kuvvet denemesi savaşının tanığıydı; mücadele sürekli yaşanan sualtı depremlerinin gümbürtüsü, içeriden sızan gazın çılgılığı ve uçsuz bucaksız düzlükleri süpüren çığların duyulmayan basınç dalgaları arasında devam ediyordu. Dünya'nın gürültülü denizleri, Europa'yı kaplayan fırtınalı okyanusla karşılaştırıldığında sesizdi.

Derinlerdeki çöllerin her yerinde Dünya'daki

188

herhangi bir biyologu büyüleyecek kadar etkileyici vahalar vardı. İçeriden taşan mineralli deniz suyunun bıraktığı tortuyla oluşan karmakarışık boni ve bacalarla dolu bu vaha birkaç kilometre büyüklüğündeydi. Bu tortular, içinden siyah kaynar suların kalp atışı gibi yavaş bir ritimle çıktığı Gotik kalelerinin doğal bir benzerini yapmışlardı. Kan gibi, bu sular da, canlılığın göstergesiydi.

Kaynarak çıkan sular yukarıdaki soğuk yarıktan tekrar aşağıya iniyor ve deniz yatağında sıcak su adaları oluşturuyordu. Aynı derecede önemli olan bir şey de, bu suların Europa'nın içindeki yaşam için gerekli olan tüm kimyasal maddeleri taşımasıydı. Bol bol gıda ve enerji sağlayan bu gibi verimli vahalar Yirminci Yüzyıl Dünya okyanuslarının araştırmacılanca keşfedilmişti. Burada ise aynı şekilde, fakat daha büyük oranlarda ve daha fazla çeşit ile bulunuyorlardı.

Örümcek ağını andıran narin yapılar, ısı kaynaklarına en yakın "tropik" bölgelerde yetişen bitkilere benziyordu. Bunların arasında tuhaf.sal-yangoz ve solucanlar vardı. Bazıları bu bitkilerle besleniyor, bazıları ise gıdalarını çevresindeki mineral yüklü sulardan direkt olarak alıyordu. Bu yaratıkların kendilerini ısıttıkları bu yeraltı ateşlerinin çok uzağında yengeç ve örümceğe benzer daha dirençli ve sağlıklı organizmalar yaşıyordu.

Buradaki küçük bir vahada bir ordu biyolog ömürlerini çalışarak geçirebilirdi. Paleozoik

189

3UU1: son cısalıc

Çağ'ın denizlerinden farklı olarak, Europa'nın derinlikleri sabit yerler değildiler. Bu yüzden evrim, sayısız ilginç tür üreterek inanılmaz bir hızla ilerliyordu. Ve hepsi aynı açıklanamaz şeyin etkisiyle gerçekleşiyordu; ona güç veren kuvvetler dikkatlerini başka bir yöne yönelttiklerinde onların da er geç hayat damarları zayıflıyor ve ölüyorlardı. Europa'nın tüm deniz yatağında buna benzer trajediler yaşanıyor; sayısız çevrimsel alan, hayat kitabından bütün evrim bölümlerinin çıkarıldığı yerlerde iskeletler ve mineral kaplı ölü kalıntılarıyla doluydu. Yalnız insandan daha büyük olan ve içi boş bir borazana benzeyen yaratıklar hayatta kalabilmişti. Ayrıca burada çok çeşitli şekillerdeki varlıklar -çift kabuklu, hatta üç kabuklu istiridyeler ve birkaç metre ötede sarmal taş örnekleri gibi- Mezozoik Çağ'ın sonlarında Dünya okyanuslarından bilinmeyen nedenlerle silinen kafadanbacaklı deniz fosilleri gibi güzel görünüyorlardı.

Uçsuz bucaksız Europa'nın büyük harikalarının arasında, bir de, yeraltı volkanlarının kalderalarından fışkıran akkor halindeki lavların oluşturduğu nehirler bulunmaktaydı. Derinlerdeki basınç o kadar büyüktü ki, sıcak kırmızı magma ile birleşen su buharlaşmıyor ve bu iki sıvı isteksizce ateşkes ilan edip birleşiyorlardı.

Orada, yabancı aktörlerin bulunduğu başka bir gezegende, insanoğlunun ortaya çıkışından çok

190

Kükürt Krallığı

uzun süre önce Mısır'da oynanan hikayeye benzer bir şey yaşanıyor. Çölde dar bir şeride hayat getiren Nil gibi, bu sıcak su akıntısı da, Europa'nın derinliklerini canlandırıyor. Birkaç kilometreden geniş olmayan kıyısı boyunca birçok tür evrim geçirmiş, gelişmiş ve yok olmuştu. Ba-zılarıysa kalıcı izler bırakmıştı.

Çoğu zaman, termal bacaların çevresindeki doğal oluşumlardan ayırt edilmeleri kolay değildi ve yaşamlarını sırf kimyaya borçlu olmadıkları zamanlarda bile, bir kimsenin bunların içgüdü ürünü mü, zekâ ürünü mü olduğuna karar vermesi zordu. Dünya üzerinde de akkarıncalar, en az bu donmuş gezegeni örten uçsuz bucaksız tek okyanusta görülenler kadar etkileyici bir egemenlik kurmuşlardı.

Derin çöllerdeki bu verimli dar alan boyunca belki de kültürler, hatta medeniyetler, kurulmuş ve yıkılmış, Europalı Timurlenk ya da Napole-on'lar kumandanlığındaki ordular yürümüş -ya da yüzmüş- olabilirdi. Gezegenlerinin geriye kalanı da bunları hiçbir zaman bilememiştir, çünkü gezegenler gibi vahalar da birbirinden soyutlanmış. Lav nehirlerinin yanına sığınan ve buradaki sıcak yarıklardan beslenen yaratıklar tek başlan-na duran bu adalar arasındaki vahşi çölü geçemi-yorlardı. Eğer burada tarihçiler ya da filozoflar yetişmiş olsaydı, her bir adada oluşan kültür, kendisini bu Evren'de yalnız olduğuna inandıra-

191

3001: Son Efsane  
bilirdi.

Aslında bu vahaların arasındaki yerde yaşam yok değildi; buranın güç koşullarına meydan okuyan daha dayanıklı varlıklar vardı. Bazıları Europa cinsi balıklardı. Bunlar torpile benzeyen bedenleriyle suda rahatça yüzebiliyor, dikey kuy-ruklarıyla kendilerini itiyor ve bedenleri boyunca olan yüzgeçleriyle ilerleyip, yönlerini tayin edebiliyorlardı. Dünya okyanuslarında bulunan en başarılı türlerle aralarında bir benzerlik olması kaçınılmazdı; aynı mühendislik sorunları karşısında evrim benzer cevaplar vermek zoaındaydı tabii ki. Yunus ve köpekbaliğına bakın- hayat ağacının çok uzak dallarından olmalarına rağmen neredeyse yüzeysel olarak özdeşirler.

Europa denizlerindeki ve Dünya okyanuslarındaki balıklar arasında oldukça açık olan başka bir farklılık daha vardı: Onların solungaçları yoktu, çünkü yüzdükleri sudan alabilecekleri pek oksijen yoktu. Dünya'nın jeotermal kaynaklarının etrafında bulunan yaratıklar gibi onların metabolizması da bu volkanik yerde bolca bulunan kükürt bileşiklerine dayalıydı.

Ve çok azının gözleri vardı. Lav püskürtüleri-nin titreyen ısıltısından kendilerine eş ya da yem arayan yaratıkların çıkardıkları biyo-ışık dışında burası karanlık bir gezegendi.

Aynca talihsizdi de. Sadece kıt enerji kaynakları sürekli olarak değişmekle kalmıyor, aynı za-

192

isxamgi

manda bu kaynakları ayakta tutan çekim güçleri de hızla güç kaybediyordu. Gerçek zekâyı geliştirmiş olsalar da, Europalılar ateş ve buz arasında sıkışıp kalmışlardı.

Bir mucize olmasaydı, küçük dünyalarının donmasıyla onlar da tamamen yok olacaktı.

Bu mucizenin yaratıcısı Lucifer'dı.

26

TSIENVDLLE

Saatte yüz kilometre hızla sakın sakın kıyı şeridinin üzerinde uçarken Poole son dakikada bir müdahale olup olmayacağını merak ediyordu. Ama Büyük Duvar'ın ürkütücü siyah yüzeyi boyunca yavaşça hareket ederken hiçbir beklenmedik olay olmamıştı.

Dünya'daki ve Ay'daki kardeşlerinin aksine, adına yakışır bir şekilde yatay vaziyette duran Europa Tektaş yirmi kilometreden daha uzundu. TMA-0 ve TMA-1'in hacimlerinin neredeyse milyarlarca kat fazlasına sahip olmasına rağmen, oranları tamamen aynıydı. İnsanda merak uyandıran bu 1:4:9 oranı, yüzyıllar boyunca sayıların sihirli anlamlarıyla ilgili birçok saçma sapan tahmine neden olmuştu. Dikey olarak duran yüzü, neredeyse on kilometre-kadardı ve bu özelliği ile ilgili tek akla yat-

193

3001: Son Efsane

kın teori, diğer işlevlerinin yanı sıra Büyük Duvar'ın Galilee Denizi'nden ara sıra gelen korkutucu fırtınalardan Tsienville'i korumak için bir rüz-gârkıran görevi gördüğüydü. İklim dengelendiği için fırtınalar daha da azalmıştı, ama bin yıl öncesinde hiçbir canlı türünün okyanustan çıkıp da yaşamlarını sürdürme cesaretini gösteremeyecekleri kadar acımasızdı bu fırtınalar.

Çok istemesine rağmen, Poole, Jüpiter'e gitmek için yola çıktığından beri hâlâ Çok Gizli olan, Tycho Tektaş'ını ziyaret etmek için zaman bulamamıştı. Ve

Dünya'nın yerçekimi, Tektaş'ın Olduvai'daki ikiz kardeşini onun için ulaşılamaz hale getirmişti. Ancak onların görüntülerini, neredeyse o ünlü deyimde olduğu gibi avucunun içinden daha iyi biliyordu (ve kaç insan avucunun içini gerçekten tanıyabilirdi diye sık sık sorardı kendi kendine). Büyüklük olarak aralarında önemli bir fark olması dışında, Büyük Duvar'ı TMA-1 ve TMA-0'dan ya da Jüpiter etrafında dönerken Leonofun karşılaştığı "Büyük Birader" den ayırmanın bir yolu yoktu.

Belki de doğru olabilecek kadar çılgınca olan bazı teorilere göre, ana örnek olarak sadece bir Tektaş vardı ve diğerleri -boyutları ne olursa olsun- onun yansıması ya da görüntüsü olabilirdi. Büyük Duvar'm yukarı doğru uzanan kapkara yüzeyinin lekесiz, tertemiz düzlüğünü görünce Poole bu teorileri hatırlamıştı. Bunca yıl bu düş-

194

manca ortamda bulunduğu için, elbette ki, biraz kirlenmiş olması gerekiyordu. Buna rağmen bir ordu cam temizleyicisi her santimetrekaresini henüz parlatmış gibi tertemiz görünüyordu.

Daha sonra TMA-1 ve TMA-0 ile karşılaşanların, onların pürüzsüz yüzeyine dokunabilmek için dayanılmaz bir istek duyduklarını, fakat kimsenin bunu başaramadığını hatırladı. Parmaklar, elmas matkaplar, lazer bıçakları... Sanki delinmez bir zar ile kaplanmıştı; çünkü bu aletler Tektaş'ın üzerine dokundukları an adeta kayıyordu. Belki -bu da başka bir popüler teoriydi- Tektaşlar tam olarak bu evrende değildi de, bir şekilde geçilemeyecek kadar küçük bir yerden çıkıp kendi evrenlerinden ayrılmıştı.

Poole, Büyük Duvar'ın etrafında acele etmeksizin bir tur attı, fakat Tektaş onun bu ilerleyişine tamamen kayıtsız kalmıştı. Daha sonra uzay mekiğini Tsienville sınırlarına götürdü ve havada biraz asılı kalarak inebileceği en iyi yeri aradı. Bu arada mekik, Ganymede Kontrol'den gelebilecek herhangi bir "kurtarma" girişimi ihtimaline karşı elle kontrol halindeydi hâlâ.

Falcon'un küçük penceresinden görünen manzara ona tanıdık geliyordu. Ganymede kayıtlarında burayı epey incelemişti; fakat bir gün gerçeğini inceleyebileceğini hayal dahi etmemişti. Euro-pların şehir planlaması konusunda hiçbir fikirleri yokmuş gibi görünüyordu. Yarımküreye benzer

195

yüzlerce yapı bir kilometre kadar bir alana düzensizce yayılmıştı. Bazıları o kadar küçüktü ki içinde bir bebek bile rahat hareket edemezdi; fakat diğerleri büyük bir aileyi barındıracak kadar genişti ve hiçbirisi beş metreden yüksek değildi.

Bu yarımkürelerin hepsi aynı maddeden yapılmıştı ve iki güneşten aldığı ışığı belli belirsiz bir beyazlık olarak yansıtıyordu.

Dünya'daki Eskimolar da soğuk ve malzeme eksikliği olan bir ortama meydan okumak için bu çözümü bulmuşlardı: Tsienville igloları da buzdan yapılmıştı.

Burada caddelerin yerine, hâlâ yan amfibi yaratıklara göre olan ve uyumak için suya geri dönmelerini sağlayan kanallar vardı. Aslında bu hipotezler kanıtlanamamıştı, ama beslenmek ve çiftleşmek için de suya geri döndükleri sanılıyor-' du.

Tsienville "buzdan Venedik" olarak anılıyordu ve Poole bunun doğru bir betimleme olduğunu düşünüyordu. Ancak görünürde hiç Venedikli yoktu ve burası sanki yıllar önce terk edilmiş gibi görünüyordu.

Buranın başka bir gizemli yanı daha vardı: Lu-cifer, uzaktaki Güneş'ten elli kat daha fazla ışık saçtığı ve gökyüzünde sürekli sabit durduğu halde, Europlar hâlâ eskilerde kalan gece gündüz ritmine hapsedilmiş görünüyordu. Günbatımında okyanusa dönüyorlar, Güneş yükseldiğinde, ay-

196

IYU1VUII lYiail]

dınlık seviyesi sadece birkaç birim değiştiği halde yukarı çıkıyorlardı. Belki de birçok yaratığın yaşam çevriminin soluk yüzlü Ay tarafından olduğu kadar, daha parlak Güneş tarafından da kontrol edildiği Dünya ile benzerlikleri vardı buranın.

Bir saat sonra Güneş doğacaktı ve Tsienville sakinleri tekrar karaya çıkıp işlerini acele etmeden yapacaklardı; insan standartlarına göre gerçekten yavaşlardı. Europlara güç veren kükürt temelli biyokimyanın, diğer kara

hayvanlannın büyük bir bölümüne enerji veren oksijen temelli biyokimya kadar etkin değildi. Bir slot\* bile bir Eu-rop'u geride bırakabilirdi; bu yüzden onlan potansiyel bir tehlike olarak görmek biraz zordu. Bu iyi haberd; kötü haber ise, ne kadar iyi niyetli olurlarsa olsunlar, iki tarafın iletişim kurmaya çalışılan son derece yavaş olacaktı -belki de tahammül edilmez derecede uzun ve sıkıcı.

Poole, Ganymede Kontrol ile tekrar bağlantı kurmanın tam zamanı olduğunu düşünüyordu. Oldukça endişelenmiş olmalıydılar; ayrıca suç ortağı Kaptan Chandler'ın durumu idare edip edemediğini merak ediyordu.

"Falcon, Ganymede'i arıyor. Herhalde görüyor-sunuzdur, Tsienville üzerinde duracak biçimde bırakıldım. Herhangi bir düşmanca tutum yok. Ayrıca burada hâlâ Güneş'e göre gece yaşandığı için Europlar suyun altındalar. Aşağıya iner in- Amerika'da yaşayan tembel ve yavaş bir hayvan, (ç.n.) 197

3001: Son fcrsane

mez sizinle tekrar bağlantı kuracağım."

Poole, Falcon'u düz bir buz parçasının üzerine düşen kar tanesi kadar yavaş bir şekilde indirirken, Dim'in kendisiyle gurur duyuyor olduğunu düşünüyordu. Fakon'un dengesini şansa bırakamazdı; bu yüzden, mekiğin ağırlığını dengelemek için süredurum uçuşuna geçti. Bu kadarı yeter diye ümit etti; çünkü herhangi bir rüzgârla savrulmak istemiyordu.

Artık Europa'nın üzerindeydi; bin yıldan sonra bunu yapabilen ilk insandı. Acaba Eagle Ay'a indiğinde Armstrong ve Aldrin de aynı kıvancı hissetmiş miydi?

Muhtemelen, Ay modüllerinin ilkel ve geri sistemlerini kontrol etmekle biraz fazla meşguldüler o anda.

Tabii ki Falcon bütün bunları otomatik olarak yapıyordu. Elektronik aygıtların her zamanki -ve güven verici- mırıltısı dışında küçük kabinde çıt yoktu.

Chandler'in -belli ki önceden kaydedilmişti- sesi Poole'u gerçekten şaşırttı ve onu düşüncelerinden çekip çıkarttı.

"Basardın ha! Tebrikler! Bildiğin gibi, gelecek haftadan sonra Kuşak'a dönmemiz gerekiyor; yani epey zamanın var,

"Beş gün sonra Falcon ne yapacağını biliyor. Seninle ya da sensiz, eve dönüş yolunu bulabilir. İyi şanslar!"

198

Kükürt Krallığı

BAYAN PRINGLE

KRİPTO PROGRAMINI ÇALIŞTIR

KAYDET

Merhaba Dim, içten mesajın için teşekkürler! Bu programı kullandığım için kendimi aptal gibi hissediyorum. Sanki ben doğmadan önce çok ünlü olan casusluk melodramlarından birindeki bir gizli ajanmışım gibi. En azından gizliliği sağlıyor ve bu da iyi. Umarım Miss Pringle bunu tam olarak yüklemiştir... tabii ki şaka yaptım Miss P.!

Bu arada, Güneş Sistemi'ndeki tüm haber medyasından peşpeşe talepler alıyorum. Lütfen onla-n benden uzak tut ve Dr. Ted'e gönder. Onlarla uğraşmak hoşuna gidecektir...

Ganymede beni sürekli kamera ile izlediği için sana neler gördüğümü anlatmak için nefesimi tüketmeyeceğim. Her şey yolunda giderse, birkaç dakika içinde burası biraz hareketlenecek. Euro-plar benim iyi niyetle oturup, yüzeye çıktıklarında onları selamlamak için beklediğimi gördüklerinde bunun iyi bir fikir olup olmadığını anlayacağız...

Her ne olursa olsun, bin yıl önce buraya indiklerinde Dr. Chang ve arkadaşlarının karşılaştıkları gibi büyük bir sürpriz olmayacak bu benim için. Ganymede'i terk etmeden önce onun o ünlü son mesajını dinledim. İtiraf etmeliyim ki gerçekten ürktüm ve bu tür bir şeyin tekrar olup olmayacağını merak etmekten kendimi alamadım...

199

3001: Son Efsane

Zavallı Chang'ın yaptığı gibi kendimi ölümsüzleştirmek istemem...

Elbette, eğer birşeyler ters giderse her zaman için tekrar havalanabilirim...

Şimdi aklıma çok ilginç bir fikir geldi... Acaba Europların tarihi ya da

herhangi bir kaydı var mıdır?.. Acaba bin yıl önce, buradan birkaç kilometre ötede neler olduğu hakkında herhangi bir bilgileri var mı?

27

#### BUZ VE BOŞLUK

"Ben Dr. Chang, Europa'dan arıyorum, umarım beni duyabiliyorsunuzdur, özellikle de siz Dr. Floyd... Leonol'da olduğunuzu biliyorum ... fazla zamanım olmayabilir... giysimin antenini en uygun yöne..."

"... lütfen bu bilgiyi Dünya'ya gönderin. Tsien üç saat önce yok oldu. Tek kurtulan benim. Giysimin telsizini kullanıyorum, yayın alanı yeterli mi bilmiyorum, ama tek şansım bu. Lütfen dikkatle dinleyin.

EUROPA'DA HAYAT VAR. Tekrarlıyorum: EU-ROPA'DA HAYAT VAR...

"Güvenle yere inmiştik, tüm sistemleri kontrol ediyorduk; aceleyle havalanmamız gerekir diye... yakıt tanklarımızla bir an evvel su pompalayabilmek için hortumlan çıkarmıştık...

200

#### Kükürt Krallığı

"Her şey plana uygun gidiyordu... gerçek olamayacak kadar iyiydi. Tanklar neredeyse yarıya kadar dolmuştu. Dr. Lee ve ben boru yalıtımını kontrol etmek için dışarı çıktık. Tsien Büyük Kanalin kenarından otuz metre kadar uzakta duruyor -duruyordu. Borular ondan çıkıp doğruca buzun altına gidiyordu. Çok ince, üzerinde yürü-nemezdi buzun. Pompaların ısısı..."

"...Jüpiter gökte hilal şeklindeydi ve gemide beş kilovatlık aydınlatma vardı. Noel ağacı gibiydi; güzeldi, buzların üstünde parıldıyordu. Harika renklerde. Onu ilk Lee gördü; derinlerden yükselen kocaman karanlık bir kütle. Önce bir balık sürüsü sandık -tek bir organizma için çok büyüktü- sonra buzu kırmaya başladı .

"Dev yosun dalları gibi, yerde sürünüyordu. Lee bir kamera almak için gemiye koştu, ben izleyip telsizden rapor vermeye devam ettim. O kadar yavaş hareket ediyordu ki, rahatça ondan hızlı koşabilirdim. Korkmaktan çok, heyecanlanmıştım. Onun ne tür bir yaratık olduğunu bildiğimi sandım -California açıklarındaki varek ormanlarının resimlerini görmüştüm- ama yanılmıştım.

"...Başının dertte olduğunu sandım. Normal ortamının yüz elli derece altında bir ısıda yaşaması olanaksızdı. Hareket ettikçe donuyordu -parçaları cam gibi kırılıyordu- ama hâlâ gemiye doğru ilerliyordu, giderek yavaşlayan kapkara bir gelgit-

201

#### 3001: Son Efsane

"Hâlâ öylesine şaşkındım ki doğru düşünemiyor, ne yapmaya çalıştığımı tahmin edemiyordum. Yaratık Tsien'e doğal hareket ettiği halde, bütünüyle zararsız görünüyordu, tıpkı- tıpkı hareket eden küçük bir orman gibi. Gülümseyerek hatırlıyorum- bana Macbeth'teki Burnham Orma-nı'nı anımsatmıştı...

"Sonra birden tehlikenin farkına vardım. Bütünüyle zararsız olsa da, taşıdığı onca buzla gerçekten ağır görünüyordu; bu düşük yerçekimin-de bile birkaç ton tartıyor olmalıydı. Ve ağır ağır, acıyla bizim iniş takımlarımızı tırmanıyordu... bacaklar, tıpkı bir rüyadaki -ya da kâbustaki- gibi ağır çekimde, eğilip bükülüyordu...

"Gemi yana yatana kadar o şeyin ne yapmaya çalıştığını anlayamadım, o zaman da çok geçti. Canlarımızı kurtarabilirdik -o ışıkları söndürseydik.

"Belki de biyolojik süreci buzdan süzülen güneş ışığıyla devam eden, ışığa tepki veren bir canlıdır. Veya, pervanenin muma gelmesi gibi ışığa gelmiş de olabilir. Projektörlerimiz Euro-pa'nın bugüne dek gördüğü her şeyden daha parlaktı herhalde...

"Sonra gemi battı. Kabuğun kırıldığını, nem yoğunlaşırken kar tanelerinin bir bulut oluşturduğunu gördüm. Bütün ışıklar söndü, sadece, yerden bir iki metre yukanda bir kabloda sallanan bir tanesi hariç.

202

#### Kükürt Krallığı

"Bundan hemen sonra ne olduğunu bilmiyorum. Geminin kalıntısının arkasında, ışığın altında durduğumu hatırlıyorum, her yanımda henüz yağmış kar vardı. Üzerinde ayak izlerimi açıkça görebiliyordum. Oraya koşmuş olmalıydım, belki de sadece bir ya da iki dakika geçmişti...

"Bitki -hâlâ onun bir bitki olduğunu düşünüyordum- hareketsizdi. Çarpmanın etkisiyle zarar görmüş olabileceğini düşündüm; büyük parçalar -bir insan kolu kalınlığında- çatlayıp düşmüştü, tıpkı kırık dallar gibi.

"Sonra ana gövde tekrar hareket etmeye başladı. Gemiden çekilip bana doğru ilerlemeye başladı. O zaman yarattığın ışığa duyarlı olduğuna emin oldum; artık sallanmayan bin vatlık lambanın tam altında duruyordum.

"Yerçekiminin düzleştirdiği ve yerde sürünmeye çalışan bir meşe ağacı, daha iyisi, bir sürü gövdesi ve kökü olan bir banyan ağacı düşünün. Işığın beş metre kadar yakınına geldi ve yayılarak çevremde tam bir çember oluşturdu. Sanırım bu onun dayanma sınırıydı; ışığa çekimin, ışıktan kaçmaya dönüştüğü nokta idi. Bundan sonra birkaç dakika hiçbir şey olmadı. Ölmüş, en azından donmuş olabileceğini düşündüm.

"Sonra birçok dalda büyük filizler oluştuğunu gördüm. Çiçeğin açılışını gösteren kare kare çekilmiş bir filmi izler gibiydim. Aslında çiçek ol-duklarını sanıyordum, ama her biri bir insan ka-

203

II

3001: Son Efsane

fası büyüklüğündeydi.

"Tatlı, güzel renkleri olan zarlar yırtılmaya başladı. O anda bile, hiç kimsenin -hiçbir şeyin- daha önce bu renkleri görmüş olamayacağını düşünüyordum; ışıklarımızı, ölümcül ışıklarımızı bu dünyaya getirene kadar yoktular.

"Güçsüzce dalgalanan sarmaşıklar, stamenler... Neler olduğunu tam olarak görebilmek için çevremi saran canlı duvarın üzerine yürüdüm. Ne o anda, ne de başka bir zaman, yaratıktan hiç korkmadım. Saldırgan olmadığına emindim, bilinçli olduğu bile şüpheliydi.

"Birçok büyük çiçek gaibu, açılmanın farklı ev-relerindeydi. Artık bana krizalitten yeni çıkan, kanatlan buruşuk, hâlâ zayıf olan kelebekleri hatırlatıyorlardı. Gerçeğe giderek yaklaşıyordum.

"Ama donuyorlardı, oluşur oluşmaz ölüyorlardı. Sonra, birbiri ardınca, filizlerden düştüler. Birkaç saniye sudan çıkmış balıklar gibi çırpındılar ve sonunda tam olarak ne olduklarını anladım. O zarlar taç yaprakları değildi; yüzgeç ya da onun eşdeğeri bir şeydi. Bu, yarattığın serbestçe yüze-! bilen, larva evresiydi. Büyük olasılıkla hayatının çoğunu deniz yatağında kök salmış olarak geçiriyor, sonra yeni yer aramak için bu hareketli yavruları gönderiyordu. Tıpkı Dünya okyanuslarındaki mercanlar gibi.

"Küçük yaratıkların birine yakından bakmak için eğildim. Güzel renkleri artık soluyor, ölü bir

204

Kükürt Krallığı

kahverengiye dönüşüyordu. Taç yaprağı yüzgeçlerden bazıları kırılmıştı, dondukça kınlgan zarlara dönüşüyorlardı. Ama hâlâ güçsüzce de olsa hareket ediyordu. Ve ben yaklaşıncı benden kaçmaya çalıştı. Varlığımı nasıl hissettiğini merak ettim.

"Sonra tüm stamenlerin -onlara stamen diyorum- uçlarında parlak mavi noktalar olduğunu fark ettim. Küçük yıldız safirlerine ya da deniz tarağının kabuğundaki mavi gözlere benziyorlardı; ışığı fark ediyor, ama gerçek görüntüleri algılayamıyorlardı. Ben bakarken parlak mavi soldu, safirler normal, sıradan taşlara dönüştüler...

"Dr. Floyd -ya da dinleyen her kimse- fazla zamanım kalmadı; yaşam destek sistemimin alarmı biraz önce çaldı. Ama anlatacaklarımı neredeyse bitirdim.

"Ne yapmam gerektiğini biliyordum. O bin vat- -lık lambanın kablosu neredeyse yere kadar yetişiyordu. Birkaç kere çektim ve ışık bir kıvılcım yağmuruyla söndü.

"Geç kalmış olabilirdim. Birkaç dakika hiçbir şey olmadı. Ben de etrafımdaki iç içe geçmiş dallardan oluşan duvarın üzerinden geçip onu tekmeledim.

"Yaratık yavaşça kendini yerden koparıp, Ka-nal'a doğru hareket etmeye başladı. Yaratığı suya kadar izledim, yavaşlayınca birkaç tekmeyle onu destekliyor, botlarımın altında kırılan buzla-

205

3001: Son Efsane

nn çıtırtısını hissediyordum... Kanal'a yaklaştıkça, sanki doğal yuvasına yaklaştığını biliyormuşçası-na güç ve enerji kazandı. Tekrar filiz verecek kadar yaşayabilecek miydi acaba...

"Yabancı olduğu bu bölgede birkaç ölü larva daha bırakarak, yüzeyin altında gözden kayboldu. Çıkan su birkaç saniye köpürdükten sonra koruyucu bir buz kabuğu onu yukarıdaki boşluktan ayırdı. Ben de kurtarılacak bir şey kalmış mı diye gemiye döndüm-bundan söz etmek istemiyorum.

"Sadece iki şey istiyorum, Doktor. Bilim adamları bu canlıyı sınıflandırırken umarım ona benim adımları verirler.

"Ve -buraya bir daha gemi geldiğinde- onlardan kemiklerimizi Çin'e geri götürmelerini isteyin.

"Birkaç dakika sonra enerjim bitecek. Keşke birinin beni duyup duymadığını bilebilseydim. Neyse, yapabildiğim sürece bu mesajı tekrarlayacağım...

"Ben Avrupa'dan Profesör Chang, Tsien uzay gemisinin yok olduğunu bildiriyorum. Büyük Kanal'ın yakınına indik ve pompalarımızı buzun kenarına kurduk..."

Kükürt Krallığı

28

KISA ŞAFAK VAKTİ

MISS PRINGLE

KAYDET

İşte Güneş! Ne tuhaf; yavaş dönen bu gezegen için ne kadar da hızlı yükseliyor! Tabii, tabii; gezegen o kadar küçük ki Güneş'in tamamı kısa bir zamanda ufku aşmış oluyor... Ancak bu aydınlık konusunda pek bir şeyi değiştirmiyor; o tarafa bakmazsanız, orada başka bir güneş olduğunu asla fark edemezsiniz.

Ama umarım Europlar bunu fark ediyordur. Bu kısa şafak vaktinden sonra karaya çıkmaları genellikle beş dakikadan az sürüyor. Benim burada olduğumu biliyorlar da korkuyorlar mı acaba...

Hayır, başka bir şey olmalı. Belki de biraz fazla meraklıdır ve Tsienville'e gelen tuhaf ziyaretçiyi görmek için can atıyorlardır... Umarım öyledir...

İşte geliyorlar! Umanm casus uydularınız gö-rüntülüyordur; Falcon'un kameraları kaydediyor...

Ne kadar da yavaş hareket ediyorlar! Benimle konuşmak isteseler bile onlarla iletişim kurmaya çalışmak korkarım çok sıkıcı olacak...

Tsien'i deviren şeye benziyorlar, ama ondan daha küçükler... Bana yarım düzine incecik kök

206

207

3001: Son Efsane

uzantılarıyla yürüyen küçük ağaçları hatırlattı. Ama yüzlerce dalından, incecik dallar, onlardan da daha incecikleri çıkan bir ağacı... Aynı bizim çok amaçlı bazı robotlarımız gibi... O insan taklidi robotların oldukça hantal göründüklerini ve hareket edebilmeleri için sayısız küçük manipülatörün kullanılması gerektiğini anlamamız ne kadar da uzun zamanımızı aldı! Ne zaman daha iyi bir şey icat etsek, Tabiat Ana'nın bunu çoktan düşünmüş olduğunu fark ediyorduk...

Küçük olanlar ne sevimli değil mi... hani şu yürüyen çalı gibi görünenler. Nasıl ürediklerini merak ediyorum... tomurcuklarla mı acaba? Bu kadar güzel olduklarını hiç fark etmemiştim. Neredeyse mercan kayası balığı kadar renkliler. Belki de aynı sebeplerden dolayı... yani eşlerini etkilemek ya da başka bir şey gibi görünerek yırtıcı hayvanları şaşırtmak...

Çalıya benzediklerini söylemiş miydim? Gül çalılığına benziyor; gerçekten dikenleri var! Bunun için iyi bir nedenleri olmalı...

Hayal kırıklığına uğradım. Beni fark etmişe benzemiyorlar. Onları her gün bir uzay gemisi ziyaret ediyormuş gibi hepsi de kasabaya doğru yöneldiler... Sadece birkaçı burada kaldı... belki bu işe yarayabilir... Bu atmosfer sesimi o kadar uzağa taşıyamayacak kadar ince olsa da, sanırım ses titreşimlerini algılayabilirler; aslında çoğu deniz hayvanı bunu yapabilir...

208

Kükürt Krallığı

FALCON-D1Ş HOPARLÖR...

MERHABA, BENİ DUYUYOR MUSUNUZ? BENİM ADIM FRANK POOLE... EHEM... BÜTÜN İNSANOĞLU ADINA, BARIŞ İÇİN GELDİM...

Bu, aptal gibi hissetmeme neden oldu; ama daha iyi bir öneriniz var mı? Bu kayıt için iyi olur...

Hiçbiri en ufak bir algılama göstermedi. Büyükler ve küçükler; hepsi de iglolanna doğru sürünüyorlar. Oraya gittiklerinde ne yaptıklarını çok merak ediyorum; belki de takip etmeliyim. Bunun tehlikeli olmayacağından eminim; onlardan daha hızlı hareket ediyorum.

Bu bana geçmişe ait hoş şeyler hatırlattı. Aynı yöne doğru giden bütün bu yaratıklar... Günde iki kere evi ve işi arasında trenle gidip gelen insanları hatırladım; tabii elektronik teknolojisinden sonra banliyö trenleri önemini yitirmişti.

Hepsi kaybolmadan tekrar deneyelim...

MERHABA ORADAKİLER. BEN FRANK POOLE, DÜNYA GEZEĞENİ'NDEN BİR ZİYARETÇİ. BENİ DUYUYOR MUSUNUZ?

SENİ DUYUYORUM, FRANK. BEN DAVE.

209

3001: Son Efsane

29

MAKİNEDEKİ HAYALETLER

Frank Poole'un şaşkınlıktan doğan ani tepkisi yerini büyük bir sevince bıraktı. Ne Europlar ne de Tektaş ile herhangi bir bağlantı kurabileceğine gerçekten inanmıyordu. Aslında, yukarı doğru yükselen siyah duvara hayal kırıklığı içinde meydan okuyacağı ve "Evde kimse var mı?" diye öfkeyle bağırıp tekmeleyeceğinin hayallerini kurmuştu.

Yine de bu kadar şaşırmamalıydı: Zekâ ürünü bir şey onun Ganymede'den gelişini izlemiş ve iniş yapmasına izin vermiş olmalıydı. Ted Khan'ı daha ciddiye almalıydı.

"Dave" dedi yavaşça "gerçekten sen misin?"

Başka kim olabilir ki? diye sordu aklının başka bir bölümü. Aslında çok da aptalca bir soru sayılmazdı. Falcon'un kontrol panelindeki küçük hoparlörden gelen seste tuhaf bir mekaniklik, insan sesine benzemeyen bir şey vardı.

"Evet, Frank. Ben Dave."

Çok kısa bir sessizlik oldu; daha sonra aynı ses, aynı tonla konuşmaya devam etti.

"Merhaba Frank. Ben HAL." \* | |

BAYAN PRINGLE KAYDET

210

Kükürt Krallığı

Şey, Indra, Dim. Her şeyi kaydettiğime çok seviniyorum; aksi takdirde bana asla inanmazdınız...

Sanırım hâlâ şoktayım. Öncelikle, bin yıl önce dahi olsa beni öldürmeye çalışan -ve öldüren- biri hakkında ne düşünmeliyim? Ama şimdi HAL'ın suçlu olmadığını anlıyorum; kimse değildi. Yararlı olduğuna inandığım bir öğüt var:

"Beceriksizliklerden doğan şeyleri kötü niyete yorma." Yüzyıllar önce ölmüş olan tanımadığım bir grup programcıya karşı herhangi bir öfke duyamazdım.

Bu işin gizli tutulduğuna memnunum; çünkü bu nasıl başarılabilirdi, bilmiyorum. Ve sana söylediğim şeylerin birçoğu tamamen saçma bir hal alabilir. Aşırı bilgi yüklemesine uğramış durumdayım ve onu görmek için katlandığım onca sıkıntıdan sonra Dave'den bir süre beni yalnız bırakmasını istedim. Ancak onun duygularını incittiğimi sanmıyorum: Onun duygulan olup olmadığından da emin değilim.

O neydi? Evet iyi bir soru. Şey, o gerçekten Dave Bowman'di, ama insanlığının çoğundan sıyrılmış olan bir Dave. Sanki, evet, sanki bir kitabın ya da teknik bir makalenin özeti gibi. Biliyorsun ki bir şeyin özeti bütün temel bilgileri verir, fakat yazarın kişiliği hakkında herhangi bir ipucu yoktur onlarda, değil mi? Aynı şekilde, yaşlı Dave karşımdayken, benim de bu tür şeyler hissettiğim

211

3001: Son Efsane

anlar oldu. Çok ileri gidip, beni tekrar gördüğü için çok mutlu olduğunu söyleyemem; memnuniyet bu duruma daha uygun bir kelime olacaktır... Kendi adıma, benim aklım hâlâ karışık. Uzun bir ayrılıktan sonra eski bir arkadaş ile

karşılaşıp da artık başka bir insan olduğunu görmek gibi sebeplerden olabilir. Evet, bin yıl olmuş ve ne çeşit deneyimler geçirdiğini hayal dahi edemiyorum; ancak az sonra size açıklayacağım gibi bunların bazılarını benimle paylaşmaya çalıştı.

İmkansız ama HAL da burada. Çoğu zaman benimle hangisinin konuştuğunu ayırt edemedim. Tıbbi kayıtlarda çoğul kişilik ile ilgili örnekler yok mudur? Belki de buna benzer bir şeydir.

Her ikisine de bunun başlarına nasıl geldiğini sordum ve o -onlar- yani Halman! -çıkarmaya çalıştı. Tekrar edeyim... Bazı yerleri yanlış anlamış olabilirim, ama elimdeki en akla yakın hipotez bu.

Tabii ki Tektaş -her tür belirimiyle- bir anahtar; hayır, yanlış kelime -bir zamanlar birileri onun bir çeşit kozmik İsviçre Ordu bıçağı olduğunu söylememiş miydi? Gördüğüm kadarıyla hâlâ ona benziyor, fakat hem İsviçre hem de ordusu yüzyıllar önce yok oldu. Bu, istediği her şeyi yapan çok amaçlı bir alettir. Ya da programlanan her şeyi...

Dört milyon yıl önce Afrika'da daha iyiye ya da kötüye doğru gelişmemiz için bizi iteleyey oydu.

212

Kükürt Krallığı

Daha sonra Ay'daki kardeşi beşiğimizden çıkıp ona tırmanmamızı bekledi. Aynen bizim tahmin ettiğimiz ve Dave'in de doğruladığı gibi.

Onun insani duygularının olmadığını söylemiştim, ama hâlâ içinde merak var; öğrenmek istiyor. Ve elinde ne büyük bir fırsat var!

Jüpiter Tektaş'ı onu yuttuğunda -daha iyi bir kelime düşünemiyorum- düşünülmediğinden çok daha kârlı çıkıldı bu işten. Tektaş onu kullanmış olsa dahi -ele geçirilmiş bir model ya da Dün-ya'yı araştırması için bir sonda olarak- Dave de onu kullanmıştı. HAL'ın yardımıyla -acaba bir süper bilgisayan ondan daha iyi anlayabilecek biri daha var mıdır?- onun hafızasını incelemiş ve amacını bulmaya çalışmıştı.

Pekâlâ, bu inanılması çok zor bir şey. Tektaş inanılmaz derecede güçlü bir makine -Jüpiter'e yaptığına bakın!- ama bundan fazlası değil. Otomatik olarak çalışıyor; bilince sahip değil. Bir keresinde Büyük Duvar'a meydan okuyup "Orada kimse var mı?" diye bağırmaı düşündüğümü hatırlıyorum. Ve doğru cevap Dave ve HAL dışında hiç kimse idi.

Daha kötüsü, Tektaş'ın bazı sistemlerinin bozulmaya başladığıydı. Dave onun aptallaştığını bile söylemişti! Belki de uzun zamandır kendi haline bırakılmıştı ve kontrolden geçmesi gerekiyordu.

Ve Dave, Tektaş'ın en azından bir kere yanlış

213

3001: Son Efsane

bir yargıya vardığını düşünüyordu. Belki bu doğru bir kelime değil- önceden düşünülmüş, dikkatlice tasarlanmıştı...

Her halükârda gerçekten korku ile karışık bir hayranlık uyandırmıyor, içerimleri ise dehşete düşürüyor. Şanslıyım ki, size bunu açıklayabildim; böylece kendiniz karar verebilirsiniz. Evet, bin yıl önce, Leonot/un Jüpiter'e ikinci kez uçuşunda yaşanmış olsa dahi. Ve bütün bu zaman içinde, kimse bunu tahmin edemedi...

Bana Beyin Başlığı'nı taktığınızı için gerçekten çok memnunum. Elbette bu oldukça yararlı oldu -onsuz bir hayat düşünemiyorum- ancak şimdi daha önce yapması hiç tasarlanmayan bir iş yapıyor. Ve bunu gerçekten iyi yapıyor.

Halman'ın bunun nasıl çalıştığını anlaması ve aramızdaki bağlantıyı kurması on dakika kadar sürdü. Artık beyin olarak bağlantıdaydık ve şunu söylemeliyim ki, benim için oldukça zor ve ağırdı. Ondandır, sürekli yavaşlamasını ve bebek gibi konuşmasını rica ettim. Yoksa bebek gibi düşünmesini mi rica etseydim...

Bunun ne kadar iyi olacağından emin değilim. Bir şekilde Tektaş'ın muazzam hafızasına kayıtlı olan, daha sonra Dave tarafından bulunup benim Beyin Başlığı'ma enjekte edilen -nasıl olduğunu sakın sorma- ve nihayet Ganymede Santrali ile size iletilen bu şey Dave'in bin yıllık deneyimlerinin kayıtları ve bilgisiydi. Vay be! Bunları hat

214

Kükürt Krallığı

üzerinden bilgisayara yüklerken, umarım, başınız ağrımaz.  
Dave Bowman, | Yirmibirinci Yüzyıl başlarında Jüpiter'deyken... .

30

#### KÖPÜK MANZARASI

Milyonlarca kilometre uzunluğundaki manyetik güç hatları, radyo dalgalarının ani patlamaları, Dünya gezegeninden daha büyük elektrikli plazma kaynakları, hepsi de gezegeni saran rengarenk bulutlar kadar gerçek ve netti. Etkileşimlerinin karmaşık yapısını anlayabiliyordu ve Jüpiter'in herkesin tahmininden çok daha harika olduğunu fark etti.

Büyük Kızıl Benek'in gümbürdeyen kalbinden aşağı düşerken bir kıta büyüklüğündeki fırtınaların şimşekleri çevresinde patlıyordu. Daha o anda bile, Dünya'daki fırtınaları oluşturan gazlardan çok daha az dayanıklı gazlardan oluşmasına rağmen yüzyıllarca nasıl dayandığını biliyordu. Sessiz derinlere indikçe hidrojen rüzgarının tiz çılgılığı kesildi ve yukarılardan kıvamlı, sulu kar taneleri -bazıları şimdiden birleşip elle hissedile-bilir hidrokarbon köpüğü dağlan oluşturunuyordu-yağmaya başladı. Sıvı halde suyun varlığı için sıcaklık şimdiden yeterliydi, ama okyanuslar yok-

215

#### 3001: Son Efsane

tu; tamamen gaz olan bu ortam okyanusları des-tekleyemeyecek kadar zayıftı. Tabaka tabaka bulutlardan aşağı indi, sonunda geldiği bölge öylesine açıktı ki insan gözü bile bin kilometreden fazla bir alanı tarayabilirdi. Büyük Kızıl Benek'in dev dairesinde küçük bir girdaptı sadece ve insanların hep tahmin ettiği, ama ispatlayamadığı bir sır taşıyordu.

Sürüklenen köpük dağlarının eteklerinde hemen hemen hepsi aynı büyüklükte ve birbirine benzer kırmızı ve kahverengi beneklerle kaplı küçük, belirgin hatlı bulutlar vardı. Küçüklükleri sadece çevrelerindeki insanların insanüstü ölçülerine göre idi; en küçüğü ortalama bir şehri kaplayabiliyordu.

Canlı oldukları belliydi, hava dağlarının kenarlarında yavaşça hareket ediyor, dev koyunlar gibi yamaçlarda otlanıyorlardı. Ve birbirlerini çağırıyorlardı, telsiz sesleri kısık ama Jüpiter'in kendi gürültü ve sarsıntılarının yanında duyulabilecek kadar belirgindi.

Yalnızca canlı gaz torbalarıydılar; dondurucu yüksek bölgelerle kavailan derinlikler arasındaki dar bölgede dolaşıyorlardı. Evet, dar ama Dün-ya'nın tüm biyosferinden çok daha geniş.

Yalnız değildiler. Aralarında hızla dolaşan başka canlılar da vardı, o kadar küçüklerdi ki kolayca gözden kaçabilirlerdi. Bazılan dünyadaki hava araçlarını andırıyorlardı ve yaklaşık aynı büyük-

216

#### Kükürt Krallığı

lütelerdi. Ama onlar da canlıydı; belki yırtıcı, belki parazit, hatta belki de çobandılar.

Önünde evrimin yepyeni, Europa'da gördüğü kadar yabancı bir sayfası açılıyordu. Dünya okyanuslarının kalamalarına benzeyen jet yakıtlı torpidolar dev gaz torbalarını avlayıp yiyorlardı. Ama balonlar savunmasız değillerdi; bazıları yıldırımlar ve bir kilometrelik motorlu testerele benzeyen pençeli kollarla karşı koyuyorlardı.

Daha garip şekiller de vardı, geometrinin tüm olasılıklarını hiçe sayıyorlardı; acayip, yan şeffaf uçurtmalar, dört yüzeyliler, küreler, çok yüzeyliler, düğüm olmuş kurdeleler... Jüpiter atmosferinin dev planktonları üreyecek kadar yaşayana dek üst akımlarda tül gibi süzölmek üzere tasarlanmışlardı; sonra derinlere sürüklenip karbon-laşacak ve yeni bir nesle dönüşeceklerdi.

Yeryüzü'nün yüzlerce katı büyüklüğünde bir dünyayı araştırıyordu ve onca harikalar görmesine rağmen, hiçbir, zekanın var olduğuna işaret etmiyordu.

Büyük balonların radyo dalgaları sadece basit uyarı ya da korku mesajları taşıyorlardı. Daha üst düzeyde bir organizasyon geliştirmiş olmaları beklenen avcılar bile, Dünya okyanuslarındaki köpekbalıkları gibi akılsız otomatlardı. Ve nefes kesici büyüklüğü ve yeniliğine rağmen Jüpiter kırılğan bir dünyaydı. Sisler ve köpüklerle, üst atmosferdeki şimşeklerin oluşturduğu aralıksız petrokimyasal kar yağışından yayılan

217

3001: Son Efsane

hassas ipek lifler ve kâğıt kadar ince dokularla kaplıydı. Yapılarının çok azı sabun köpüğünden daha dayanıklıydı; en korkunç avcılarını bile dünyadaki en zayıf etoburlara yem olurlardı.

Tıpkı geniş ölçekli bir Europa gibi, Jüpiter evrimsel bir çıkmazdı. Bilinç burada asla oluşamazdı; oluşsa bile kısa ömürlü olmaya mahkumdu. Tamamen havada yaşayan bir kültür gelişebilirdi, ama ateşin olanaksız olduğu ve katı maddelerin çok ender bulunduğu bir ortamda, Taş Devri'ne bile erişemezdi.

31

ÇOCUK YUVASI

MISS PRINGLE

KAYDET

Pekâlâ Indra, Dim. Umarım iletilenler bozulmadan gelebilmiştir. Hâlâ inanmakta güçlük çekiyorum. Bütün o ilginç yaratıklar bir anda, sırf, Jüpiter'in güneşe dönüştürülebilmesi için yok edildi. -Bu arada, o yaratıkların radyo dalgalarını anla-masak bile, tespit etmiş olmalıydık.

Ve artık bunun nedenini anlayabiliriz. Bu, Eu-roplara bir şans vermek içindi. Ne kadar acımasız bir mantık: Zekâ önemli olan tek şey mi? Bu konuda Ted Khan ile tartışmalar yapacağımızı görebiliyorum.

218

Bir sonraki soru ise şu: Europlar çocuk yuvası derecesine ulaşabilecekler mi ya da sonsuza dek kreşte saplanıp kalacaklar mı? Binyıl kısa bir zaman olmasına rağmen, gelişim beklenebilirdi; ancak Dave'e göre denizden çıktıklarından beri hiç değişmemişler. Belki de sorun buydu: Hâlâ bir bacakları ya da uzantıları suda.

Ve tamamen yanıldığımız bir nokta var. Onla-nn uyumak için suya döndüklerini sanıyorduk. Ama tam tersi, beslenmek için aşağıya iniyorlar, karaya çıktıklarında ise uyuyorlar! Ağaç dallarına benzer bir ağ gibi olan yapılarından da şunu anlayabiliriz ki planktonlarla besleniyorlar...

"Peki ya inşa ettikleri iglolar. Bu teknolojik bir gelişme değil mi?" diye sordum Dave'e. Ve bana pek öyle olmadığını, sadece deniz yatağında yaptıkları yapılara uydurmak ve kendilerini, genellikle uçan halıya benzeyen ve bir futbol sahası kadar büyük olan yırtıcı varlıklardan koruyabilmek için inşa ettiklerini söyledi...

Ancak yaratıcılığın ilk adımlarını attıkları bir yer var. Metaller ilgilerini çok çekiyor; büyük bir ihtimalle metaller okyanusta saf halde bulunmadıkları için. Bu yüzden Tsien'i parçaladılar; aynı şeyi ara sıra topraklarına inen sondalara da yaptılar.

Peki topladıkları bu bakır, berilyum ve titanyum ile ne yapıyorlar? Korkarım, işe yarar bir şey değil. Hepsini bir yere yığıp, bu ilginç tepenin et-

219

rafında toplanıyorlar. Bir estetik duygusu geliştiriyor olabilirler; Modern Sanat Müzesi'nde daha kötülerini görmüştüm... Ama benim başka bir teorim var. Uçak kültürlerini duymuş muydunuz? Yirminci Yüzyıl'da, o dönemde hâlâ var olan bazı ilkel kabileler, onlara ara sıra çok güzel hediyeler getiren gökyüzündeki büyük kuşların dikkatini çekebilmek umuduyla bambudan uçak benzeri şeyler yapıyorlardı. Belki Europlar da aynı şeyi düşünmüşlerdi.

Ve bana sürekli olarak sorduğunuz soru... Dave nedir? O ve HAL şu an her ne iseler, bu hale nasıl dönüştüler?

Akla ilk gelen cevap tabii ki ikisinin de Tek-taş'ın devasa hafızasına öykünmeye -ya da benzemeye- çalışıyor oldukları. Çoğu zaman hareketsizler. Bunun sebebini sorduğumda Dave bana başkalaşıma uğradığı binyıldan bu yana toplam elli yıldır "uyanık" -kullandığı kelime tam olarak buydu- olduğunu söyledi.

Hayatının elinden alınmasına kızıp kızmadığını sorduğumda, bana "Niye kızayım ki? İşlevlerimi mükemmel bir şekilde yerine getiriyorum," dedi. Evet, bu konuşma tam da HAL'inkine benziyordu! Ancak onun Dave olduğunu sanıyorum -tabii eğer aralarında bir fark varsa.

Şu İsviçre Ordu bıçağı benzetmesini hatırlıyor musun? Halman bu kozmik bıçağın milyonlarca parçasından sadece biri.

220

Ancak tam olarak pasif bir araç değil. Uyandığında kendi kendini yönetebiliyor ve bağımsız hareket edebiliyor; tabii muhtemelen Tektaş'ın çok daha güçlü olan kontrolünün sınırlan içerisinde. Yüzyıllar boyunca, Jüpiter'i ve az önce gördüğünüz gibi Ganymede ve Dünya'yı incelemek için bir çeşit zeki sonda olarak kullanılmış. Bu, Dave'in Florida'da yaşayan eski kız arkadaşının ve ölmeden önce annesine bakmakta olan hemşirenin ve Anubis Şehri'ndeki bazı kişilerin bahsettiği esrarlı olayları da açıklığa kavuşturuyor...

Bu ayrıca başka bir esrarı daha gün ışığına çığ-kanyor. Dave'e "Yüzyıllardır herkes geri çevrildiği halde, neden benim Avrupa'ya inmeme izin verildi? Aslında bunu bekliyordum!" diye sordum.

Cevap çok basitti. Tektaş Dave'i -Halman'ı- arada sırada bizi gözetlemesi için kullanıyordu. Dave benim kurtuluşum hakkında her şeyi biliyordu; hatta Dünya'da ve Ganymede'de benimle yapılan röportajların birkaçını görmüş. Şunu söylemeliyim ki benimle bağlantı kurabilmek için hiçbir çaba harcamadığı için hâlâ kırgınım! Ama en azından Avrupa'ya geldiğimde kapıya üzerinde Hoşgeldin yazan paspaslardan koymuştu...

Dim, Falcon'un benimle ya da bensiz dönmesine hâlâ kırk sekiz saat var. Bu süreye ihtiyacım olduğunu sanmıyorum; çünkü artık Halman ile

221

bağıntı kurdum; Anubis'ten de kolaylıkla bağlantı kurabiliriz... tabii o isterse.

Grannymede'e mümkün olduğunca çabuk dö-nebilmeyi çok istiyorum. Falcon çok iyi bir küçük uzay gemisi; ancak havalandırma tesisatı geliştirilebilir. Burası çok kötü kokmaya başladı ve düş almak için can atıyorum.

Sizi görmeyi dört gözle bekliyoam; özellikle de Ted Khan'ı. Dünya'ya dönmeden önce konuşacak çok şeyimiz var.

KAYDET

GÖNDER

222

5

bitiş

Yaşayan tüm insanların çabası, Olur mu ilk hataya çare? Yağmur yağar denize, yağar, Tuzu azalmaz denizin yine de.

A. E. HOUSMAN

(Çev. S.K.)

MORE POEMS

Bitiş

32 İZİNLİ ADAM

Zaman ve Kader'in tüm insanoğluna getirdiği acı ve mutluluklarla, genel olarak, ilginç ve olaysız bir otuz yıl geçmişti. Bu mutlulukların en büyüğü kesinlikle beklenmedikti. Doğrusu, Gany-mede'e gitmek için Dünya'dan ayrılmadan önce, Poole bu düşünceyi saçma bulmuş, ciddiye almamıştı.

Ayrılığın kalbi daha sevecen kıldığını söyleyen deyişte biraz doğruluk payı var.

O ve Indra Wallace tekrar karşılaştıklarında, birbirleriyle şakaşmalarına ve ara sıra düşükleri fikir ayrılıklarına rağmen, tahmin ettiklerinden daha yakın olduklarını keşfetmişlerdi. Biri diğerini getirdi ve buna ortak mutlulukları da eklenince Dawn Wallace ve Martin Poole oldular.

Aradaki bin yıllık küçük aksilik bir yana, bir aile kurmak için biraz geçti ve Profesör Anderson bunun imkansız olabileceği konusunda onu uyardı. Belki de daha kötü olacaktı...

"Düşündüğünden de şanslısın," dedi Poole'a. "Radyasyondan -şaşırtıcı ama- çok az etkilenmişsin ve zarar görmeyen DNA'ndan yararlanarak gerekli olan iyileştirmeyi yapabiliriz. Ancak daha fazla test yapana dek, genetik bütünlük konusunda söz veremem. Mutlu olmana bak, ama ben

225

3001: Son Efsane

olur verene kadar bir aile kurmaya kalkma."

Testler zaman alıyordu, ama Anderson'ın korktuğu gibi iyileştirilmesi gereken yerler vardı. Bir şanssızlık daha vardı; gebeliğin ilk birkaç haftasına kadar giderilmediği takdirde bile, uzun süre yaşamayan bir şeydi bu. Ama Martin ve Dawn kafa, kol ve bacak sayıları ile mükemmeldiler. Ayrıca yakışıklı ve

akıllıydılar. Bunun yanında üzerlerine titreyen ama onları şımartmaktan kaçınan anne ve babaları, ikisi de on beş yaşından sonra bağımsız olmayı tercih ettiklerinde onların en iyi arkadaşları olmaya devam ettiler. Toplumsal Başarı Oranları iyi olduğu için başka bir çocuk sahibi olmalarına izin -destek- verildi, fakat inanılmaz derecede iyi olan şanslarını fazla zorlamak istemediler.

Ancak yaşanan bir trajedi Poole'un özel hayatına bu dönem boyunca gölge düşürdü; hattâ bütün Güneş Sistemi halkını şok etti. Kaptan Chandler ve bütün mürettebatı yitirilmişti. Keşif için yaklaştıkları bir kuyruklu yıldızın çekirdeği aniden patlamış ve hiçbir parçası kalmayacak şekilde Goliath'ı yok etmişti. Çok düşük sıcaklıklarda dengesiz moleküller arasında oluşan bir reaksiyonun sebep olduğu bu tür patlamalar, kuyruklu yıldız toplayıcıları tarafından iyi bilinirdi ve Chandler meslek hayatı boyunca bunlarla birçok kez karşılaşmıştı. Hiç kimse bu denli tecrübeli bir uzay adamının, bu kadar şaşırtıcı bir şekilde yiti-

226

DİLİŞ

rilmesine yol açan gerçek durumu bilemeyecekti.

Poole, Chandler'ı feci şekilde özlüyordu. O, hayatında eşsiz bir rol oynamıştı ve yerini kimse dolduramazdı; çok ciddi bir macerayı paylaştığı Dave Bowman hariç hiç kimse. Sık sık, beraberce uzaya açılmayı, hatta olanca gizemi ve az ama bitmek tükenmek bilmeyen buz zenginliği olan Oort Bulutu'na kadar gitmeyi planlıyorlardı. Ancak programlan çakıştığı için planlarını hep erteliyorlardı; böylelikle bu istek hiç gerçekleşmeyecek bir istek olarak kaldı.

Ancak uzun süredir istediği hedefe, doktorunun yasaklamasına rağmen ulaşmayı başardı. Dünya'ya indi; bir defa, yeterliydi.

İçinde yolculuk ettiği araç, kendi zamanının şanslı olan yan felçli insanları tarafından kullanılan tekerlekli sandalyelere çok benziyordu. Bir motor takılmıştı; ayrıca balona benzer lastik tekerlekleri düz yüzeylerde hareket edebilmesini sağlıyordu. Ayrıca bir dizi küçük, ama güçlü vantilatörün oluşturduğu hava yastığının üzerinde, yaklaşık yirmi santimetre kadar yüksekte uçabiliyordu. Poole bu kadar ilkel bir teknolojinin hâlâ kullanıldığına çok şaşırılmıştı, ancak süredurum kontrol aletleri bu kadar küçük ölçekli bir uygulama alanı için fazla büyüktü. . Koltuk taşıtında rahatça oturarak, Afrika'nın ortasına doğru alçaldığı sırada; ağırlığının giderek

227

: Son Etsane

arttığını neredeyse hiç hissetmiyordu. Nefes almakta biraz güçlük çekse de, astronotluk eğitimi sırasında daha kötülerini de yaşamıştı. Hazırlıklı olmadığı şey ise, Kule'nin temelini oluşturan, göğü delen devasa silindirden çıktığında sertçe kendisine çarpan yüksek sıcaklıktaki rüzgârdı. Hâlâ sabah yaşanıyordu; öğlen neye benzeyecekti acaba?

Kendini tam sıcağa ahştırmıştı ki, burnuna hiçbiri kötü olmayan, ama tanıdık olmayan milyonlarca koku hücum etti. Birkaç dakika için gözlerini kapadı ve bilgisayar devrelerine aşırı yüklemesini önlemeye çalıştı.

Gözlerini tekrar açmaya karar verdiğinde, onu muayene eden büyük ve nemli bir şeyin ensesinde gezindiğini hissetti.

"Elizabeth'e merhaba de" dedi rehber. Geleneksel Büyük Beyaz Avcı kıyafetleri içindeki rehber, iri yarı, genç bir adamdı ve bir avcı için gereğinden fazla sık görünüyordu: "Bu bizi resmi olarak karşılayan bayan."

Sandalyesinde bükülmüş olarak oturan Poole kendini yavru bir filin duygulu gözlerine bakarken buldu.

"Merhaba Elizabeth" dedi dermansız bir halde. Elizabeth selamlamak istercesine hortumunu yukarı kaldırdı ve nazik insanlar arasında pek duyulmayan bir ses çıkarttı; fakat Poole onun iyi niyetli olduğundan emindi.

228

Bitiş

Poole, ağaçları Gökyüzü Ülkesi'ndekilerle karşılaştırıldığında iyice bodur görünen ve yerel 'fa-una'nın\* çoğuna rastladığı bu ormanda gezinerek Dünya Gezegeni'ndeki bir saatten kısa olan ziyaretini bitirdi. Rehber, turistler tarafından şımartılan arslanların gösterdiği yakınlık için Poole'dan özür diledi,

fakat timsahların kötü niyetli bakışları daha rahatsız ediciydi; burada Tabiat doğal durumundaydı, değişmemişti. Kule'ye dönmeden önce Poole koltuk taşıtından inip birkaç adım atma riskini göze aldı. Bunun, sırtında kendi ağırlığı kadar bir yük taşımakla aynı şey olduğunu fark etti. Ancak bu, imkansız ya da ustalık gerektirecek bir iş gibi görünmüyordu. Ve eğer denemeseydi, kendini asla affetmeyecekti. Pek iyi bir fikir değildi. Belki de daha serin bir ortamda denemeliydi bunu. Birkaç adımdan sonra, tekrar rahat sandalyesine oturduğu için memnundu. "Bu kadan yeter" dedi yorgun bir halde. "Hadi, Kule'ye geri dönelim." Asansör girişine doğru ilerlerken, gelişinin heyecanı ile gözünden kaçan bir levhayı fark etti.

AFRİKA'YA HOŞ GELDİNİZ! "Dünyanın korunması yabanlıktadır." HENRY DAVID THOREAU (1817-1862)

Poole'un ilgisini fark eden rehber sordu: "Onu tanıyor musunuz?"

Hayvanlar topluluğu, (ç.n.)

229

: ourı cısaııı

Bu soruyu oldukça fazla duymuştu ve o anda bununla uğraşacak durumda değildi. "SanmıyoRim" dedi yorgun bir şekilde. Arkasından kapanan kapılar, insanoğlunun ilk yuvasının manzarasına, kokularına ve seslerine de kapanmıştı. Dikey olarak yaptığı safari Dünya'yı ziyaret etme ihtiyacını tatmin etmişti. Bu demokratik toplumda dahi saygın bir yeri olan 10000. kattaki dairesine geri döndüğünde, Dünya'da saplanan ağırlık ve sızılarını unutmak için elinden geleni yapıyordu. Indra böyle görüldüğüne şaşırılmıştı ve yatağına gitmesini söyledi. "Aynen Antaios gibi -ama tam tersi biçimde!" diye mırıldandı esrarengiz bir biçimde.

"Kim?" diye sordu Poole. Bazen eşinin engin bilgisinin kendisini ezdiğini düşünüyordu, fakat bunun kendisinde bir aşağılık kompleksi yaratmamasında kararlıydı.

"Yer Tanrıçası Gaia'nın oğlu. Herkül onunla dövüşmüştü. Ancak yere her serilişinde Antaios gücünü geri kazanıyordu."

"Peki kim yendi?"

"Herkül, tabii ki; Antaios'u havada tutarak. Böyle olunca annesi onun pillerini yeniden dolduramadı."

"Şey, benimkileri doldurmamın o kadar da uzun sürmeyeceğinden eminim. Ama bir ders aldım. Eğer daha fazla egzersiz yapmazsam, yuka-

230

Bitiş

nya, Ay Çekimi Seviyesi'ne çıkmam gerekecek."

Poole'un kararlılığı tam bir ay sürdü. Her sabah Afrika Kulesi'nin farklı bir katını seçerek beş kilometre kadar yürüyordu. Katların bazılan, hâlâ, muhtemelen hiçbir zaman doldurulamayacak kadar geniş ve yankı yapan metal çöllerdi. Fakat diğerlerinde her şey yüzyıllar boyunca ortaya çıkan çeşitli mimari tarzlarla manzaralı hale getirilmiş ve geliştirilmişti. Bu tarzların birçoğu eski çağlar ve kültürlerden alınmıştı; diğerleri Poole'un ziyaret etmeyi pek istemediği gelecekte alınmıştı. En azından sıkılma tehlikesi yoktu, çünkü birçok yürüyüşüne küçük gruplar halinde arkadaşanlı-sı, ama saygılı çocuklar eşlik ediyordu. Belli bir süre sonra Poole'a pek yetişemiyorlardı.

Bir gün Poole Champs Elysees'nin inandırıcı bir benzeri yanında yürürken, birdenbire tanıdık bir yüz gördü.

"Danil!" diye seslendi.

Poole daha yüksek sesle seslendiği halde, adam kesinlikle onu fark etmedi.

"Beni hatırlamadın mı?"

Ona yetişmişti ve onun Danil olduğundan en ufak bir şüphesi yoktu Poole'un. Danil ise Poole'a boş boş bakıyordu.

"Üzgünüm" dedi. "Siz Kumandan Poole'sunuz elbette. Ancak daha önce hiç karşılaşmadığımıza eminim."

Şimdi utanma sırası Poole'daydı.

231

3001: Son Efsane

"Ne kadar da aptalım," diyerek özür diledi. "Sizi başkasıyla karıştırdım. İyi günler."

Bu karşılaşmadan ve Danil'in normal hayata dönmesinden memnundu. Suçu ister baltayla adam öldürmek, isterse kütüphaneye günü geçmiş kitabı vermemek olsun, bir zamanlar yanında çalıştığı bu adamı hiçbiri ilgilendirmiyordu; cezalandırılmış ve konu kapanmıştı. Poole bazen gençliğinde hoşuna giden hırsız-polis olaylarını özlese de, şu fikri benimsemişti: Patolojik davranışlara karşı aşırı ilginin kendisi patolojiktir.

Miss Pringle Mk IH'ün yardımıyla, Poole hayatını programlamıştı. Böylece sık sık dinlenmek ve Beyin Başlığını herhangi bir konuma getirip ilgi alanlarını taramak için boş zamanı kalıyordu. Ailesinin dışında, en çok ilgilendiği şey hâlâ Jüpter/Lucifer uydulanydı. Bu, kısmen de olsa, bu konu üzerinde uzman olarak tanınıyor olması ve Europa Komitesi'nin daimi üyesi olmasıyla ilgili değildi. Bu komite, yaklaşık bin yıl önce, gizemli uydu hakkında ne yapılabileceğini ve yapılması gerektiğini -tabii eğer böyle bir olasılık varsa- kararlaştırmak için kurulmuştu. Yüzyıllar sonra, 1979'da-ki Voyager alçak uçuşları ve 1996'da - Poole'un doğduğu sene- yörüngedeki Galileo uzay gemisinden ilk ayrıntılı incelemeye kadar geriye giden çok geniş bir bilgi birikimi vardı. Uzun ömürlü birçok kuruluş gibi Europa Ko-

232

Bitiş

mitesi de yavaş yavaş fosilleşmeye başlamış ve sadece yeni bir gelişme olduğunda toplanır olmuştu. Komite Halman'ın tekrar görünmesiyle uyanmıştı ve ilk işi Poole'a üyelik vermek olan yeni ve enerjik bir başkan seçti.

Kayıtlarda olmayan pek az yeni bilgi katabileceği halde, Poole komitede olduğuna seviniyordu. Kendisini görüşülebilir kılmak onun göreviydi ve bu ona başka türlü sahip olamayacağı resmi bir konum sağlıyordu. Önceleri bu mevki, onu utandıran bir adla anılırdı: "ulusal hazine". Savaş harabesi olan önceki çağlarda hayal edilen her şeyden daha zengin olan bir dünya tarafın-' dan lüks içinde yaşatılmasından memnun olmasına karşın, varlığını kanıtlama ihtiyacı da hissediyordu.

Bunun dışında, kendine bile nadiren söylediği başka bir ihtiyaç da hissediyordu. Halman yirmi yıl önce yaşadıkları garip karşılaşmada onunla konuşmuştu. Poole, eğer isterse, onun bunu tekrar rahatlıkla yapabileceğinden emindi. Acaba insanoğlu ile kurulacak bağlantılar artık- onu ilgilendirmiyor muydu? Sorunun bu olmadığını umut ediyordu; yine de sessiz kalışının tek sebebi bu olabilirdi. Poole, Theodore Khan ile sık sık görüşüyordu. Dr. Khan her zamanki gibi aktif ve huysuzdu; ay-nca Europa Komitesi'nin Ganymede'deki temsilcisiydi. Poole Dünya'ya döndüğünden beri,

233

3UU1: son trsane

Khan, Bowman ile bir iletişim kanalı açabilmek için boşuna uğraşmış durmuştu. Poole, hayati olan felsefe ve tarih konularında neden bu kadar uzun, önemli soaılar listesi olduğunu anlayamı-yordu.

"Tektaş, arkadaşın Halman'ı çok meşgul ettiği için mi Halman benimle konuşamıyor?" diye yakındı Poole'a. "Zamanını nasıl geçiriyor peki?"

Bu çok mantıklı bir soruydu. Ve cevap, bulutsuz bir gökyüzündeki şimşek çakıntısı gibi, mükemmel bir görüntülü telefon konuşması olarak, Bowman'ın kendisinden geldi.

33

BAĞLANTI

"Merhaba, Frank. Ben Dave. Sana çok önemli bir mesajım var. Şu anda Afrika Kulesi'ndeki süitinde olduğunu tahmin ediyoaım. Eğer oraday-san, yörüngesel makinenin içindeki eğitmenin adını vererek kendini tanıtt lütfen. Altmış saniye bekleyeceğim; bir cevap alamazsam bir saat içinde tekrar deneyeceğim."

Bir dakika, Poole'un şoktan kurtulması için yetmezdi. İçinde kabaran sevinç ve hayret duygusunun yerini başka bir duygu almıştı. Bow-man'ı tekrar duyduğuna sevinmişti, ama şu "çok önemli mesaj" açıkça, kötü bir şeyin habercisi gi-

234

Bitiş

bi gelmişti.

En azından zor hatırladığım birkaç ismin birini sormadığı için şanslıyım, dedi Poole kendi kendine. Yine de aşırı Glasgow aksanı olan İskoç'a alışmak için bir haftanın harcadığımı nasıl unutabilirim? Ancak başarılı bir öğretim görevlisiydi... tabii ne dediğini bir anlayabilseydik.

"Dr. Gregory McVitty."

"Doğru. Şimdi Beyin Başlığı alıcılarını aç lütfen. Mesaj yüklemesi üç dakika alacaktır. Monitöre dokunmaya kalkışma; çünkü bire on oranında sıkıştırma yapıyorum. Başlamadan önce iki dakika bekleyeceğim."

Bunu yapmayı nasıl becerecek? diye merak etti Poole. Jüpiter/Lucifer elli ışık dakikasından daha uzaktaydı; bu yüzden, bu mesaj bir saat kadar önce gönderilmiş olmalıydı. Ganymede-Dünya arasındaki bir ışınla doğru adrese zeki bir aracı ile gönderilmiş olmalıydı. Fakat Tektaş'ın içinden alabildiği kaynaklarla Halman için bu hiç de zor değildi.

Beyin Kutusu'ndaki gösterge ışığı yanıp sönüyordu. Mesaj gelmekteydi.

Halman'ın kullandığı sıkıştırılmış bilgileri Poole'un gerçek zamanlı olarak sindirmesi yarım saat alacaktı. Ancak buradaki huzurlu yaşamının ani bir sona ulaştığını öğrenmesi için on dakika yeterli olacaktı.

235

3001: Son Efsane

34

YARGI

Anında evrensel iletişimin mümkün olduğu bir dünyada, sır tutmak oldukça zordu. Bunun yüz yüze konuşulması gerektiğine karar verdi hemen Poole.

Europa Komitesi'nin tüm üyeleri onun dairesinde toplanmış, birbirleriyle konuşuyorlardı. Yedi kişiydiler -bu uğurlu rakamdı, insanoğlunu hep büyülemiş olan Ay evreleri ilham etmişti bunu kuşkusuz. Poole komite üyelerinin üçüyle ilk kez görüşecekti, ancak onları ömrünün Beyin Başlığı'yla geçirdiği kısmında yapabileceğinden çok daha fazla tanıyordu.

"Sayın Başkan Oconnor, sevgili komite üyeleri... Europa'dan aldığım bu mesajı bilgisayarlar yüklemeyi önce söylemek istediğim birkaç şey var -sadece birkaç, söz veriyorum!. Ve bunu sözlü olarak yapmayı tercih ettim; bu daha doğal olacak benim için. Korkarım doğrudan doğruya zihin transferinde hiçbir zaman rahat olmayacağım.

"Hepinizin bildiği gibi, Dave Bowman ve HAL, Europa'daki Tektaş'ta bulunuyor ve ona benzemeye çalışıyorlar. Açıkçası, bu, bir zamanlar yararlı görülen bir aygıtın işe yaramaz kabul edilmesini sağlamaz. Bu Tektaş, yaptığımız şeyler

236

Bitiş

onu ilgilendirmeye başladıktan sonra, ara sıra Halman'ı, bizi gözlemlemesi için görevlendiriyor -tahmin ettiğim kadarıyla, belki kendimi fazla beğeniyorum ama- benim oraya gidişim bunu sağladı!

"Ancak Halman tamamiyle pasif bir aygıt değil. Dave'in oluşturduğu bölümü hâlâ insan doğasının birazını -hatta duygular- taşıyor. Birlikte eğitim gördüğümüz ve yıllar boyunca neredeyse her şeyi paylaştığımız için, başkalarından ziyade benimle iletişim kurmayı daha kolay buluyor. Onun bundan hoşlandığını düşünmek istiyordum, fakat bu belki biraz fazla güçlü bir kelime...

"Ayrıca meraklı, soru soran ve vahşi hayatın bir örneğiymiş gibi bir yere kapatıldığı için biraz küsmüş bir varlık. Bu muhtemelen Tektaş'ı yaratan zekâ için bizim ne olduğumuzu da açıklıyor.

"O zekâ şimdi nerede? Görünüşe göre Halman bunu biliyor ve yanıt insanı ürpertecek türden.

"Her zaman şüphe duyduğumuz gibi Tektaş bir çeşit galaktik ağın parçası. Ve en yakın birleşim yeri -Tektaş'ın kontrolörü ya da gözetmeni- 450 ışık yılı ötede.

"Bizi rahatsız edecek kadar yakın! Bu demek oluyor ki Yirmibirinci Yüzyıl'ın başlarında biz ve yaptıklarımız hakkında gönderilen raporlar, ilk olarak bundan beş yüz yıl önce alındı. Eğer ki Tektaş'ın -şuna Gözetmeni diyelim- bir cevap verdiyse, yeni talimatlar şimdi ulaşıyordun

237

3001: Son Efsane

"Ve şu anda olan da tastamam bu. Son birkaç gün içinde, Tektaş sürekli mesaj alıyor; muhtemelen bunlara göre yeni programlar hazırlıyor.

"Maalesef, Halman bu talimatların amacını sadece talimin edebiliyor. Bu tableti bilgisayarlaraya yüklediğinizde göreceksiniz ki, Dave Tektaş'ın devreleri ve hafıza bankalarının çoğuna belli bir derecede girebiliyor ve hatta bir çeşit karşılıklı konuşmayı da başarabiliyor. Tabii konuşma deyimi yerindeyse; bunun için sizin iki kişiye ihtiyacınız var! Ben hâlâ Tektaş'ın bütün o gücüne rağmen, bilince sahip olmaması, yani var olup olmadığını dahi bilememesi gibi bir düşünceyi anlayabilmiş değilim!

"Halman bin yıldır bir sorun üzerinde derinlemesine düşünmekte ve a da birçoğumuzun ulaştığı cevabın aynısını buldu. Ancak onun ulaştığı sonuç, içeriden elde ettiği bilgiden dolayı, daha ağır basıyor olmalı.

"Affedersiniz! Amacım espri yapmak değil, fakat başka ne denilebilir?

"Bizi yaratma zahmetinde bulunan -ya da en azından atalarımızın zihin ve genleriyle oynayan-her neyse şimdi de bir sonraki adımın ne olduğuna karar veriyor. Ve Halman bu konuda oldukça karamsar. Hayır, bu mübalağa oldu. Bizim kaderimizi fazla düşünmüyor, çok ilgili bir araştırmacı olamayacak kadar bağımsız diyelim. İnsan ırkının geleceği -yaşaması!- onun için ilginç  
238

bir problem olmaktan öte bir şey değil, ancak yardım etmek istiyor."

Poole, dikkatli dinleyicilerini şaşırtacak şekilde birden susuverdi.

"Çok tuhaf. Oldukça şaşırtıcı bir şey hatırladım... Bunun her şeyi açıkladığına eminim. Lütfen biraz daha tahammül edin bana...

"Bir gün Dave ve ben, görevden birkaç hafta önce Cape Sahilinde yürüyorduk. O sırada kumun üzerinde büyük bir iri, kara böcek gördük. Genellikle olduğu gibi sırt üstü düşmüştü ve bacaklarını havada sallayarak dönmeye çalışıyordu.

"Ben bunu görmezden geldim; çünkü o sırada kanşık teknik konuşmalardan birini yapıyorduk. Fakat Dave buna kayıtsız kalmadı. Bir adım attı ve ayakkabısının ucuyla onu dikkatlice döndürdü. Böcek uçmaya başladığında ben 'Bunun iyi bir fikir olduğundan emin misin? Şimdi gidip, birinin kendisine hediye edilen kasımpatıyı katır kutur yiyecek,' dedim. Ve bana 'Belki haklısın. Ama ona lehinde düşünülme hakkını vermek istedim' diye cevap verdi.

"Özür diliyorum; sadece birkaç şey söyleyeceğime söz vermiştim! Ama bu olayı hatırladığıma çok sevindim. Bunun, Halman'ın mesajlarına hangi açıdan bakılması gerektiğini ortaya koyduğuna inanıyorum. İnsan ırkına lehinde düşünülme hakkını veriyor...

"Şimdi Beyin Başlıklarınızı kontrol edin. U.V.

239

juu1. ju11

bandının 110. Kanalı'na yüksek yoğunlukta kayıt yapıldı. Kendinizi rahat hissedin, ama izlendiğinizden emin olun. Hadi bakalım..."

35

#### SAVAŞ KONSEYİ

Kimse izlenenlerin başa alınmasını istemedi. Bir defa yeterliydi.

Kaydı izleme işi bittiğinde kısa bir sessizlik yaşandı. Daha sonra Başkan Dr. Oconnor Beyin Başlığı'nı çıkardı, parlak kelinesi ovdu ve yavaşça şöyle dedi:

"Bana senin dönemine ait bir deyim öğretmiştin ki bu duruma çok uygun düşüyor. Bu tam bir solucan kutusu."

"Fakat bunu sadece Bowman -Halman- açtı" dedi komite üyelerinden biri. "Tektaş kadar karışık bir şeyin nasıl çalıştığını gerçekten anladı mı, acaba? Yoksa bütün bu senaryo onun hayal gücünün bir ürünü mü?"

"Onun hayal gücü olduğunu hiç sanmıyorum" diye cevap verdi Dr. Oconnor. "Her şey mükemmel bir şekilde denetleniyor. Özellikle de Nova Scorpio ile ilgili olanlar. Bunun bir kaza olduğunu varsayalım; ancak öyle görülüyor ki, bu bir cezaydı."

"Önce Jüpiter, şimdi de Scorpio," dedi Dr. Kra-

240

Bitiş

ussman. Kendisi, Einstein efsanesinin tekrar vücut bulmuş hali olarak kabul edilen seçkin bir fizik uzmanıydı. Biraz plastik cerrahi ile gerçekten ona benzeyeceği de söylenirdi. "Şimdi sırada kim var?"

"TMA'ların hep bizi izlediğini düşündük" dedi Başkan. Bir an duraksadı ve esefle sözlerine devam etti. "Gönderilen son raporun, insanlık tarihinin en kötü döneminden sonraya rastlaması ne kötü -inanılmayacak kadar kötü!- bir talih!"

Tekrar bir sessizlik yaşandı. Yirminci Yüzyıl'm genellikle zihinlere "Acıların Yüzyılı" olarak kazındığını herkes biliyordu.

Poole bir fikir birliği kurulmasını beklerken müdahale etmeden dinliyordu. Komite'nin nitelikliliğinden etkilenmişti ve bu ilk kez değildi. Hiç kimse ortaya hoş bir teori atarak, bir puan kazanmaya ya da egosunu tatmin etmeye çalışmıyordu. Poole, kendi zamanında duyduğu, Uzay Ajansı mühendisleri ve yöneticileri ya da meclis üyeleri ve üretici yetkililer arasında geçen kötü tartışmalar ile buradaki tartışmayı karşılaştırmaktan kendini alamıyordu. Evet, insan ırkı şüphesiz ki gelişmişti. Beyin Başlığı sadece işine uygun olmayan kimseleri ayıklamayı sağlamakla kalmamış, eğitimin verimliliğini de büyük ölçüde arttırmıştı. Ancak yine de bir eksiklik söz konusuydu: Toplumda dikkate değer birkaç kişi vardı. O anda aklına dört kişi

241

5<JUİ: »on crsane

geliyordu: Indra, Kaptan Chandler, Dr. Khan ve hüzünlü anısıyla Ejderha Leydisi. Başkan, herkes söz hakkı alana dek konunun irdelenmesine izin verdi ve en sonunda toparlamaya başladı.

"İlk sorun -bu tehdidi ne kadar ciddiye almalıyız, bilmiyorum- zaman harcanılmaması gereken bir konu. Sahte alarm ya da bir yanlış anlama olsa bile, potansiyel olarak o kadar kötü ki, aksini kesinlikle ispat edene dek doğru olarak kabul etmeliyiz. Katılıyor musunuz?

"Güzel. Ayrıca ne kadar zamanımız kaldığını da bilmiyoruz. Bu yüzden tehlikenin her an gelebileceğini düşünmeliyiz. Halman belki bizi tekrar uyarır, fakat o zamana dek çok geç olabilir.

"O halde karar vermemiz gereken tek şey şu: En az Tektaş kadar güçlü bir şeye karşı kendimizi nasıl komyabiliriz? Jüpiter'e olanlara bir bakın! Ve tabii Nova Scorpio...

"Kaba gücün yararsız olacağından eminim, fakat belki bu şıkkı da düşünmemiz gereklidir. Dr. Kraussman... süper bomba yapmamız ne kadar sürer?"

"Tasarımların hâlâ durduğunu kabul edersek -yani araştırma yapmak gerekmiyorsa- herhalde iki hafta. Termonükleer silahlar daha basittir ve yaygın maddelerden yapılır... Unutulmamalıdır ki ikinci Binyılda yapılabiliyordu! Ama daha gelişmiş bir şey istiyorsanız -antimadde bombası ya

242

Bitiş

da bir mini kara delik- şey, bu birkaç ay sürebilir."

"Teşekkürler, bunun üzerinde çalışmaya başlayabilir misiniz? Ancak, az önce söylediğim gibi bunun işe yaracağına inanmıyodum. Elbette ki böylesi güçlere sahip bir şey bizim silahlarımıza karşı kendisini koruyacaktır. O halde, başka bir önerisi olan var mı?"

"Müzakereye girebilir miyiz?" diye sordu bir üye ümitsizce.

"Neyle ya da kiminle?" diye cevap verdi Kraussman. "Bildiğimiz gibi, Tektaş, programlandığı şeyleri yapan bir mekanizma sadece. Belki bu programın bir esneklik derecesi vardır, fakat bunu söyleyebilmemizin imkanı yok. Ayrıca Üst Birim'e başvuranlayız, çünkü beş yüz ışık yılı uzaktalar!"

Poole müdahale etmeksizin dinliyordu. Tartışmaya katkıda bulunacak bir fikri yoktu; zaten çoğu anlayabildiğinin çok üstündeydi. İçten içe bir can sıkıntısı duymaya başlamıştı. Bu bilgiyi ver-mesem daha mı iyi olurdu, diye merak etti. Eğer bu bir yanlış alarmsa, biz olduğumuzdan daha kötü olmayacağız. Ancak eğer değilse; pekâlâ, insanoğlu kaçınılmaz sonu gelmeden önce iç huzura sahip olacaktı.

Poole hâlâ ümitsiz düşüncelerle kafasını yorduğu sırada aklına tanıdık bir ifade gelmişti.

Poole'un uzun ve zor adlanın hatırlamak bir

243

3001: Son Efsane

yana, telaffuz dahi edemediği komite üyelerinden biri aniden o iki kelimeyi söyleyivermişti. "Truva Atı!"

Başka şeylere "gebe" olarak tanımlanan sessizliklerden biri daha yaşandıktan ve koro halinde "Neden bunu düşünemedim!" "Tabii ya!" "Çok güzel bir fikir" gibi

mırıldılar olduktan sonra Başkan, oturum boyunca ilk defa sessizliğin sağlanmasını rica etti.

"Teşekkürler Profesör Thirugnanasampantha-moorthy" dedi Dr. Oconnor bir harfini bile atlamadan. "Daha açık konuşur musunuz?"

"Elbette. Eğer Tektaş -herkesin düşündüğü gibi- bilinci olmayan bir makineyse ve böylelikle sınırlı bir gözetleme yeteneğine sahipse, onu bozguna uğratacaksılaha belki de zaten sahibiz. Mahzen'in içinde kilitli duruyorlar."

"Ve kurtarma sistemi... Halman!" "Kesinlikle."

"Bir dakika Dr. T., Tektaş'ın mimarisi hakkında hiçbir şey -gerçekten hiçbir şey- bilmiyoruz. Bizim ilkel türümüzün tasarladığı bir şeyin, onun karşısında etkin olabileceğinden nasıl emin olabiliriz?"

"Olamayız; ama şunu hatırlayın. Ne kadar gelişmiş olursa olsun, Tektaş da yüzyıllar önce Aristo ve Boole'un bulduğu aynı evrensel mantık kanunlarına uymak zorundadır. Bu yüzden Mah-zen'de kilitli tutulan şeylere karşı savunmasız

244

Bitiş

olabilir -hayır olması gerekir! Bunları öyle bir şekilde monte etmeliyiz ki en azından bir tanesi çalışmalı. Bu bizim tek umudumuz... tabii daha iyi bir fikri olan yoksa."

"Affedersiniz," dedi Poole en sonunda sabrını " yitirerek, "Hangi ve neredeki ünlü Mahzen'den bahsettiğinizi bana biri açıklayabilir mi lütfen?"

36

DEHŞET SALONU\*

Tarih, bazıları doğal, bazıları insan ürünü kabuslarla doludur.

Yirmibirinci Yüzyıl'ın sonlarına doğru doğal olan kabusların birçoğu -çiçek hastalığı, Kara Ölüm, AIDS, Afrika ormanlarında pusuya yatmış virüsler- tıbbın gelişmesiyle birlikte yok edilmiş ya da en azından kontrol altına alınmıştı. Ne biçimde olursa olsun, Tabiat Ana'nın yaratıcılığını küçümsemek hiçbir zaman akıllıca olmamıştır. Ve geleceğin, insanoğlu için hazırladığı hoş olmayan biyolojik sürprizleri olduğundan kimsenin şüphesi yoktu.

Bu nedenle, bilimsel araştırmalar için bütün bu korkunç şeylerin birkaç numunesinin saklanması akla uygun bir önlem gibi görünüyordu. Tabii ki bunlar dikkatle korunmalıydı; böylece oradan kurtularak, insan ırkı için felakete yol açma ola-

Mumyalar müzesinde katillerin, işkencecilerin bal mumun- 245 dan heykellerinin olduğu salon.

3001: Son Efsane

sılıkları olmazdı. Ancak kim böyle bir tehlikenin var olmadığından kesinlikle emin olabildirdi?

Yirminci Yüzyıl'ın sonlarına doğru, bilinen son çiçek hastalığı virüsünün Birleşik Devletler ve Rusya'da bulunan Hastalık Kontrol Merkezle-ri'nde bulundurulması önerildiğinde doğal olarak kamuoyu tepkisiyle karşılaşmıştı. Ne kadar olmaz gibi görünse de, bu virüslerin depremler, malzeme hataları, hatta terörist gruplar tarafından sabote edilmeleri sonucu serbest kalmaları ihtimali her zaman vardı.

Herkesi ("Ay'ın Doğasını Koalyun!" diyen birkaç uç insan dışında) tatmin edecek olan çözüm, bu numunelerin Ay'a götürülmesiydi. Numuneler, Ay Denizi İmbrium'un en dikkat çekici kısımlarından biri olan Pico Dağı'nın içinde açılacak bir kilometre uzunluğundaki bir geçidin ucunda bulunan laboratuvarda tutulmasıydı. Ve yıllar geçtikçe, yanlış kullanılan insan aklının -aslında deliliğinin- en dikkat çekici örnekleri de bunlara katılmıştı.

En ufak dozlarda olsa bile yavaş ya da ani ölüm getiren gazlar ve dumanlar vardı. Bunların bazıları, zihinsel dengeleri bozuk olduğu halde belli bir bilimsel bilgiye sahip olan din düşkünleri tarafından yapılmıştı. Birçokları dünyanın sonunun yakın olduğuna ve sadece kendi taraftarlarının kurtulacağına inanıyorlardı. Tanrı'nın programsız bir şey yapabilecek kadar dikkatsiz

246

DİLİŞ

olması ihtimaline karşı, O'nun talihsiz hatasını kendilerinin düzeltip düzeltemeyeceklerinden emin olmak istiyorlardı.

Bu öldürücü din düşkünlerinin ilk saldırıları, kalabalık metrolar, Uluslararası Fuarlar, stadyumları ve pop konserleri gibi savunmasız yerleri hedef almıştı. Yirmibirinci Yüzyıl'ın başlarında kontrol altına alınıncaya dek, bu manyaklık on-binlerce kişinin ölümüne ve yüzbinlercesinin de yaralanmasına yol açmıştı. Çoğu zaman olduğu gibi, kötülükten iyilik doğdu. Bu olaylar, Dün-ya'daki yasaları güçlendirme kurumlarının, hiç olmadığı kadar birlikte hareket etmelerini sağlamıştı. Hatta siyasi terörü destekleyen düzenbaz ülkeler bile, bu gelişigüzel ve sonunun nereye varacağı belli olmayan duruma tahammül edemedi. Daha önceki savaşlarda olduğu gibi bu saldırılarda da kullanılan kimyasal ve biyolojik silahlar Pico'daki koleksiyona katıldı. Koleksiyonda bulunan numunelerin panzehirleri de yanlarında depolanmıştı. Bu panzehirlerin hiçbirinin insanoğlu için gerekli olmayacağı ümit ediliyordu. Ancak bunlar çok iyi korunuyor ve herhangi bir acil durum için hazır bulunduruluyorlardı. Pico Mahzeni'nde depolanan maddelerin üçüncüsü, salgın hastalık sınıfına giren fakat doğrudan doğruya ölüm ya da sakatlığa sebep olmayan hastalıklardı. Yirminci Yüzyılın sonlarına ka-

247

3001: Son Efsane

dar bunların hiçbirisi görülmemiş, ancak daha sonra on yirmi yıl içinde milyonlarca dolarlık zarara yol açmış ve herhangi bir bedensel hastalığın yapabileceği kadar çok hayatı mahvetmişlerdi. Bu hastalıklar, insanoğlunun çok çeşitli alanlarda kullanabildiği yeni yardımcıları olan bilgisayarları hedef almıştı.

Tıbbi sözlüklerden alınan adlarıyla virüsler, prionlar, tenyalar organik akrabalarının davranış-larını anlaşılmaz bir başıyla taklit eden programlardı. Bazıları zararsızdı ve beklenmedik bir şekilde ekranlarda beliren mesaj ya da görüntülerle bilgisayar kullanıcılarını şaşırtan ya da eğlendiren küçük şakalardan öte bir şey değillerdi. Diğerleri ise daha kötü niyetliydi ve zarar vermek için kasıtlı olarak tasarlanmışlardı.

Çoğu olaylarda amaçlan tamamen para kazanmaktı; bunlar, zeki suçluların, bilgisayar sistemlerinin etkin işleyişine ihtiyacı olan banka ve ticari kurumlara şantaj yapmak için kullandıkları silahlardı. Bilinmeyen bir hesaba milyonlarca dolar transfer etmedikleri takdirde, belli bir süre sonra veri bankalarının otomatik olarak silineceğiyle tehdit edilen birçok kurban, muhtemelen telafi edilemez bir felaketi göze alamayacaklarına karar verip, halkın ya da başka kişi ve kuruluşların karşısında zor duayma düşmemek için polise haber vermeksizin, parayı ödüyorlardı. Bu anlaşılabilir gizlilik tercihi, bilgisayar şebe-

248

Bitiş

keşi haydutlarının elektronik soygunlar yapmalarını daha da kolaylaştırıyordu. Yakalandıklarında dahi bu tür yeni suçlarla nasıl başa çıkabileceğini bilmeyen yasalardan iyi muamele görüyorlardı. Yine de gerçekten kimseyi incitmemişlerdi; öyle değil mi? Ve kısa bir süre hapis yattıktan sonra bu suçluların çoğu kurbanları tarafından kiralanıyor ve, eski ilkeye uygun biçimde, kaçak avcılar, en iyi av bekçilerine dönüşüyorlardı.

Bilgisayar suçlularını teşvik eden tek şey hırsı ve sırtından geçindikleri kurumlara gerçekten de zarar vermek istemiyorlardı; akıllı bir parazit ev sahibini öldürmezdi. Ancak iş başında olan daha tehlikeli toplum düşmanları vardı...

Bunlar genellikle tamamen yalnız ve büyük bir gizlilik içinde çalışan, çevreleriyle uyumsuz bireyler, özellikle de genç erkeklerdi-. Amaçlan, dünyayı saran kablo ve radyo şebekeleri ya da disketler ve CD-ROM'lar gibi taşıyıcılar yardımıyla tüm dünyaya yayabilecekleri ve bu şekilde karışıklık yaratıp bilgisayarları alt üst edebilecek programlar yapmaktı. Daha sonra, aşağılık komplekslerini tatmin için sağladıkları bu güç duygusuyla sebep oldukları kanışıklığın tadını çıkarıyorlardı.

Bazen bu sapık dahiler ulusal haber alma teşkilatlarınca keşfedilip, rakiplerinin veri bankalarına girebilmek gibi, gizli amaçlar için kullanılıyorlardı. İlgili kurumlann en azından biraz uygarca

249

3001: Son Efsane

sorumlulukları olduğu için bu iş kolu oldukça zararsızdı.

Bunlardan başka, dünyanın sonunu getirmeye çalışan bazı topluluklar vardı ki, bunlar gaz ve mikroptan daha etkili ve daha kolay yayılan silahlarla dolu yeni bir cephanelik keşfettikleri için oldukça memnundular. Bu silahların etkisiz hale getirilmesi daha zordu, çünkü milyonlarca işyeri ve eve aynı anda yayılabiliyorlardı.

2005'te New York-Havana Bankası'nın çöküşü, 2007'de Hindistan'ın fırlattığı nükleer füzeler (neyse ki başlıkları harekete geçirilmemişti), 2008'de Pan-Avrupa Hava Trafik Kontrol'ün işi durdurması, aynı yıl Kuzey Amerika telefon şebekesinin felç olması... Bütün bunlar Kıyamet Günü'nün provaları gibiydi. Fakat normalde işbirliği içinde olmayan, hatta birbirleriyle mücadele eden ulusal haber alma teşkilatlarının usta zekâları sayesinde, bu tehdit yavaş yavaş kontrol altına alındı.

En azından birkaç yüzyıldır, toplumun hiçbir kurumuna bu gibi ciddi saldırılar olmadığına inanılıyordu. Bu zaferi sağlayan en önemli silahlardan biri, çok pahalı bir uygulama olduğunu düşünenler olsa da, Beyin Başlığı'ydı.

Platon ve Aristo'nun belli bir düşünce sistemine oturtmaya çalıştığı o eski -ve muhtemelen sonsuza kadar sürecek olan- Birey özgürlüğüne karşı Devletin görevleri konusunda bazı ayrılıklar

250

Bitiş

olmasına rağmen, Üçüncü Binyıl'da geniş ölçüde fikir birliğine varılmıştı. Bu dönemde Komünizmin en iyi yönetim şekli olduğu genel kabul görmüştü. Ama maalesef, yüz milyonlarca hayata mal olduktan sonra görüldü ki, bu sistem sadece sosyal haşereler, yani II. sınıf robotlar ve buna benzer sınırlı kategoriler için uygulanabilirlik taşıyordu. Kusurlu insanlar için en az kötü olan yönetim şekli ise, "Birey hırsının, etkin ama çok da gayretli olmayan bir hükümet tarafından yatıştırılması" olarak tanımlanan Demokrasi idi.

Beyin Başlığı kullanımının yaygınlaştırılmasın-dan hemen sonra bazı yüksek zekâlı -ve büyük ölçüde gayretli- bürokratlar, Beyin Başlığı'nın erken uyan sistemi olarak eşsiz bir potansiyel taşıdığını fark ettiler. Bu uygulamanın kuailma işlemi süresince, yeni kullanıcılar zihinsel olarak "ölçüldüğünde", birçok psikoz şeklini, tehlikeli hale gelmeden teşhis etmek mümkün olmuştu. Genellikle bu gibi durumlarda en iyi yol terapi olarak kabul edilir, ancak hiçbir tedavi şekli mümkün olmadığında, suçlu elektronik yollarla tedavi edilir ya da -aşırı durumlarda- toplumdan tecrit edilirdi. Tabii ki bu zihinsel gözlem sadece Beyin Başlığı takanları test edebiliyordu, ancak Üçüncü Binyıl'ın sonunda bu başlık, başlangıçta kişisel telefonların olduğu kadar günlük yaşamımız için çok önemli hale gelmişti. Gerçekten de büyük çoğunluğa katılmayan birisi otomatik olarak şüp-

251

3001: Son Efsane

heli gibi görünüyor ve potansiyel bir sapık olup olmadığı anlaşılmaya çalışılıyordu.

Bu arada eleştirenlerin adlandırdığı biçimde "Derinlemesine zihin incelemesi" uygulaması yaygınlaşmaya başladığında, sivil toplum örgütlerinden şiddetli tepkiler aldığını söylemeye hiç gerek yok. En etkili sloganlarından biri "Beyin Başlığı mı, Beyin Polisi mi?" idi. Ancak yavaş yavaş -biraz isteksizce- bu gözlem şeklinin daha kötü suçlar için zorunlu bir önlem olduğu kabul edildi ve zihin sağlığının genel gelişimiyle birlikte, dini fanatizmin hızlı düşüşünün başlaması da tesadüf değildi. Sibernet suçlular ile gereksiz yere uzayan savaş bittiğinde, galipler, o zamana dek elde edilenlerden daha akıllı almaz derecede büyük ve can sıkıcı bir ganimet elde ettiklerini gördüler. Bunlar, çoğu belirlenip yok edilmesi güç olan yüzlerce bilgisayar virüsüydü. Ancak bunlardan daha korkutucu olanlar da vardı; tedavisi olmayan, bazı hallerde tedavi bulma olasılığı dahi olmayan, büyük bir zekâ ürünü olan hastalıklar... Bunların çoğu, keşiflerinin çöküşüyle dehşete düşen büyük matematikçiler ile bağlantılıydı. Gerçek bir tehlikeyi küçümsemek için ona abes isimler vermek insana özgü olduğu için ortaya çıkan isimler çoğu zaman gülünç oluyordu: Godel

Gremlin, Mandelbrot Labirenti, Kombinasyonlu Felaket, Transfinite Tuzağı, Karşıt Muamma, Dö-

252

Bitiş

nen Torpil, Lorenz Labirenti, Boolean Bomba, Shannon Tuzağı, Yahudi Felaketi. Genelleme yapmak mümkünse, bütün bu matematiksel felaketler aynı ilke doğrultusunda çalışırlar. Etkili olmak için hafıza silici ya da kod kanştıncısı gibi naif şeylere dayanamazlar. Tam tersine, yaklaşımları daha kurnazcadır: Ev sahibi makinelerin, kâinatın sonu gelene dek bitiremeyecekleri ya da tam anlamıyla sonsuz derecede aşama gerektiren -en acımasızları Mandelbrot Labirenti'dir- bir programa başlamalarını sağlarlar. . Bu problemlerin en küçüğü Pi ya da herhangi • bir irrasyonel sayının hesaplanmasıdır. Buna rağmen, en aptal elektro-optik bilgisayar bile bu kadar basit bir tuzağa düşmez. Ama uzun bir gün boyunca mekanik moronlar tarafından yorulduktan sonra, sıra bu sayıları sıfıra böldürerek onları un ufak etmeye gelir...

Bu zalim programcıları durdurmak için yapılacak şey, hedef aldıkları bilgisayarları, kendilerine verilen problemin kesin sonucuna sonlu bir zaman diliminde ulaşılabilirliğine ikna etmektir. İnsanoğlu (Leydi Ada Lovelace, Amiral Grace Hopper ve Dr. Susan Calvin gibilerine rağmen, kadınlar nadiren bu olaylara kanşır) ile makine arasındaki bir zekâ savaşının neredeyse değişmez mağlubu makineler olmuştur.

Bazı durumlarda zor ve hatta tehlikeli de olsa, ele geçirilen bu edepsizlikleri SİL/TEKRAR YAZ

253

3001: Son fctane

komutlarıyla ortadan kaldırmak mümkün; fakat bunu yapmak, kaybedildiği ya da hatalı kullanıldığında çok yazık olacak, büyük bir zaman ve yaratıcılık gerektirmektedir. Ve daha da önemlisi, bu bilgisayar hastalıkları, zamana karşı korunma önlemi olarak güvenli bir yerde incelemek üzere saklanmalıdır; çünkü kötü bir deha onları tekrar keşfedip kullanabilir.

Çözüm oldukça açıktır. Dijital şeytanlar, Pico Mahzeninde -ümit edilir ki sonsuza dek- kimyasal ve biyolojik eşdeğerleriyle birlikte saklanmalıdır.

37

DEMOKLES OPERASYONU

Poole'un, herkesin kullanılmak zorunda kalın-mamasını umut ettiği silahlan toplayan ekiple fazla bir bağlantısı olmamıştı. Uğursuz, ama uygun biçimde Demokles diye adlandırılan operasyon o denli uzmanlık istiyordu ki, Poole'un doğrudan doğruya hiçbir katkısı olmamıştı. Ancak bu iş için görevlendirilen ekipteki bazı kişilerin yabancı bir türe ait olabileceklerini fark edecek kadar onları izlemişti. Gerçekten de kilit adamlardan biri tımarhanedeydi -Poole bu gibi yerlerin hâlâ var olduğuna şaşırmıştı- ve Başkan Oconnor en azından iki kişinin daha ona katılması gerek-

254

Bitiş

tiğini düşünüyordu bazen.

Çok kötü geçen bir toplantıdan sonra "Muamma Projesi'ni hiç duydunuz mu?" dedi Poole'a, Bayan Oconnor.

Poole duymadığını belirterek başını salladığında, Oconnor şöyle devam etti: "Çok şaşırdım; siz doğmadan sadece on on beş yıl kadar önceydi. DEMOKLES için araştırma yaparken karşılaştım. Bizim bu problemimize çok benziyor: Yapmış olduğunuz savaşlardan birinde bir grup zeki matematikçi düşman kodunu çözebilmek için büyük bir gizlilik içinde toplanmışlar... Bu arada, işi halledebilmek için ilk gerçek bilgisayarı da yapmışlar.

"Bununla ilgili hoş bir hikaye var ki -umarım doğrudur- bana kendi küçük ekibimizi hatırlattı. Bir gün Başbakan araştırma gezisi için gelmiş ve Proje'nin Başkanı'na 'İhtiyacınız olan adamları bulmak için her taşın altına bakın dediğimde, bunu harfiyen yerine getireceğinizi hiç düşünmemiştim' demiş."

DEMOKLES Projesi için muhtemelen bütün taşların altına bakılmıştı. Buna rağmen hiçbir günlere, haftalara, yoksa yıllara karşı mı, yarıştıklarını bilmedikleri için, önceleri aciliyet duygusunu oluşturmak oldukça zor olmuştu. Gizlilik

zorunluluğu ayrıca problemler yaratmıştı; çünkü tüm Güneş Sistemi'ne alarm vermenin bir anlamı yoktu ve bu yüzden olsa olsa elli kadar insan proje-  
255

3001: Son Efsane

den haberdardı. Ancak bu insanların hepsi de, işi ciddiye alan, gerekli birliklere yol gösterebilecek ve Pico Mahzeni'nin beş yüz yıldan beri ilk kez açılması yetkisine tek başına sahip insanlardı.

Halman, Tektaş'ın giderek artan bir frekansta mesajlar aldığını belirttiğinde birşeyler olabileceği şüphesi uyanmıştı. Poole, Beyin Başlığı'nın uykusuzluğa karşı programlarının yardımına rağmen, o günlerde gözüne uyku girmeyen tek insan değildi. Uykuya dalmadan önce, tekrar uyanıp uyanamayacağını sık sık düşünüyordu. Ancak en sonunda şimdiye dek yaşamış savaşçıların neredeyse hiçbirinin aklının alamayacağı, görülemez ve dokunulamaz silahın parçalan bir araya getirilmişti.

Hiçbir şey, her gün milyonlarca Beyin Başlığı ile birlikte kullanılan standart terabayt zihin tabletinden daha zararsız ve masum görünemezdi. Ancak kalın bir kristalli madde ile kaplandıktan sonra metal şeritlerle çapraz şekilde bağlanması, bunun olağandışı bir şey olduğunu gösteriyordu. Poole bu şeyi istemeye istemeye aldı. Hiroşima atom bombası çekirdeğini, fırlatılacağı yer olan Pasifik hava üssüne götürmek gibi korkunç bir görev ile görevlendirilen kuryenin de aynı şeyleri hissedip hissetmediğini merak etmişti. Ancak, haklı korkulan düşünüldüğünde, Poole'un sorumluluğu belki de daha büyüktü. Ayrıca, görevinin ilk bölümünün dahi başarılı

256

olacağından emin değildi. Çünkü hiçbir elektrik devresi tam olarak güvenli değildir ve Halman'a DEMOKLES Projesi ile ilgili olarak hâlâ bilgi verilmemişti. Ganymede'e döndüğünde bunu Poole yapacaktı.

Bu arada, Halman'ın Truva Atı rolünü oynamayı ve belki de yok olmayı kabul etmesini sadece umut edebiliyordu.

38

İLK VURUŞ

Bunca yıldan sonra tekrar Grannymede Ote-li'nde olmak oldukça tuhaftı. En tuhafı ise, olan o kadar şeyden sonra kesinlikle değişmemiş görünmesiydi. Poole Bowman'ın adını taşıyan süite girdiğinde, onun tanıdık yüzü tarafından karşılanmıştı. Ve tam da Poole'un umduğu gibi Bow-man/Halman onu eski hologram görüntüsünden daha az tözsel bir görüntüyle bekliyordu.

Poole daha selamlaşmaya fırsat bulamadan, odadaki görüntülü telefonun müzikli sesi -buraya son gelişinden bu yana değişmemişti- yükselmeye başladı ve ekranda eski bir dostun yüzü belirdi.

"Frank!" dedi Theodore Khan, 'Geleceğini neden söylemedin! Ne zaman görüşebiliriz? Neden bana video... Yanında biri mi var? Seninle birlik-

257

te gelen bütün o resmi görünümlü insanlar da kimdi?"

"Lütfen Ted! Evet, kusura bakma, inan bana, çok iyi sebeplerim var; daha sonra anlatırım. Şu anda yanımda biri var; seni mümkün olduğunca çabuk arayacağım.

Hoşçakal!"

Poole yapmakta geciktiği "Rahatsız Etmeyiniz" emrini verdi ve özür dilercesine

"Bunun için üzgünüm; elbette onun kim olduğunu biliyorsun-dur," dedi.

"Evet, Dr. Khan. Sürekli olarak benimle bağlantı kurmaya çalıştı."

"Ama hiç karşılık vermedin. Neden olduğunu sorabilir miyim?" Düşünecek daha önemli konular olduğu halde, Poole bu soruyu sormaktan kendini alamamıştı.

"Açık tutmak istediğim tek kanal ikimizinki. Ayrıca, çoğunlukla burada değildim. Bazen onlarca ışık yılı uzakta oluyordum."

Bu çok şaşırtıcıydı; fakat olmaması gerekiyordu. Poole, Halman'ın birçok yerde, birçok kez görüldüğünün bildirildiğini çok iyi biliyordu. Peki ya bu "onlarca ışık yılı uzaklık" da neydi? Birkaç yıldız sistemini ziyaret etmiş olmalıydı; belki de sadece kırk ışık yılı uzaktaki Nova Scorpio olayından da haberdardı. Ancak Node'a kadar gitmiş olamazdı, çünkü gidiş geliş, toplam dokuz yüz yıllık bir seyahat oluyordu. "Sana ihtiyacımız olduğunda burada olman ne

258

ötüş

büyük şans!"

Halman'ın cevap vermeden önce tereddüt etmesi pek olağan değildi. Europa ile aralarındaki o kaçınılmaz üç saniyelik zaman aralığı da aşılmış ve Halman yavaşça şöyle diyebilmişti: "Bunun bir şans olduğundan emin misin?" "Ne demek istiyorsun?"

"Bu konuda konuşmak istemiyorum; ama benim gücüm ve varlığım Tektaşlardan, hatta belki de onları yapanlardan iki kat daha fazladır. İkimiz de hayal ettiğimizden daha az özgür olabiliriz."

Bu gerçekten de ürpertici bir düşünceydi; Poole bunları bir kenara bırakıp, ivedi sorun üzerinde düşünmek için çaba harcadı.

"Gerekeni, onu yapmak için yeterince özgür iradeye sahip olduğumuzu umalım. Belki de aptalca bir soruydu. Tektaş bizim görüştüğümüzü biliyor mudur? Bundan şüphelenebilir mi?"

"Bu tür duygular hissetme yeteneğine sahip değil. Bazılarını benim de anladığım sayısız hata-önleme aygıtı var. Ancak hepsi bu kadar." "Bizi şimdi duyuyor olabilir mi?" "Sanmıyorum."

Poole evrak çantasını açıp, içinde tablet olan mühürlü kutuyu çıkardığı sırada, onun her lafa çabucak kanan, saf bir süper-deha olduğundan emin olmak isterdim diye düşünüyordu. Bu düşük yerçekiminde, tabletin ağırlığı neredeyse his-

259

3001: Son Efsane

sedilmeyecek kadar hafifti; onun insanoğlunun kaderini elinde tutuyor olduğuna inanmak imkansızdı.

"Senin için güvenlik devresi hazırlamaya karar veremedik, bu yüzden ayrıntılara giremedik. Bu tablet, Tektaş'ın insanoğlunu tehdit edecek herhangi bir talimat göndermesini engelleyeceğini umduğumuz programları içeriyor. Bunun içinde bu zamana dek tasarlanmış en yüksek tahrip gücüne sahip yirmi çeşit virüs bulunmakta. Ve bunların çoğunun bilinen bir panzehiri yok; bazı durumlarda, böyle bir ihtimalin dahi olmadığına inanılıyor. Her birinin beş kopyası var. Gerekli olduğunu düşündüğün zaman -ya da düşünürsen- onları senin serbest bırakmanı istiyoruz. Dave -HAL- daha önce hiç kimseye bu denli büyük bir sorumluluk yüklenmemişti. Ancak başka seçeneğimiz yok."

Verilen yanıt, Europa'dan üç saniyelik gecikmeden daha uzun bir süre sonra gelmişti, bir kez daha.

"Eğer bunu yaparsak, Tektaş'ın tüm işlevleri durabilir. Daha sonra bize neler olacağından tam olarak emin değiliz."

"Bunu düşündük elbette. Ancak bu arada emrinde olan birçok olanak olmalıdır herhalde; ve muhtemelen bazıları bizim idrakimizin çok üstündedir. Ayrıca sana petabaytlık bir hafıza tableti de gönderiyorum. On'un onbeşinci gücündeki

260

Bitiş

bayt birkaç ömürlük anı ve deneyimleri, hatta daha fazlasını kapsayabilir. Bu sana bir kaçış yolu sunuyor; ancak senin daha başka yolların olduğunu sanıyorum."

"Doğru. Uygun zamanda hangisini kullanacağımıza karar vereceğiz."

Poole rahatlamıştı -tabii bu denli olağanüstü bir durumda mümkün olabilecek kadar... Halman birlikte çalışmayı istiyordu; hâlâ kökenleriyle yeterince bağlantısı vardı.

"Şimdi bu tableti sana -fiziksel olarak- getirmek zorundayız. Elektromanyetik ya da optik kanallarla göndermeyi göze alamayacağımız kadar tehlikeli maddeler içeriyor. Senin uzun menzilli madde kontrolüne sahip olduğunu biliyorum; bir keresinde hareket eden bir bombayı patlatmamış mıydın? Bunu Europa'ya götürebilir misin? Olmazsa, senin belirleyeceğin bir noktaya oto-kur-ye ile gönderebiliriz."

"En iyisi bu. Onu Tsienville'den ahnm. Koordinatları şunlar..."

Bowman süitinin monitörü kendisine Dün-ya'dan buraya dek eşlik eden temsilciler grubunun başkanını gösterdiğinde, Poole hâlâ sandalyesine gömülmüş oturuyordu. Albay Jones gerçekten albay olsa da olmasa da -belki ismi Jo-nes'tur- Poole'un çözmeye meraklı olmadığı küçük sırları vardı. Onun mükemmel bir organiza-

261

3001: Son Efsane

tör olması ve DEMOKLES Operasyonu'nun yapım aşamasını iyi bir performansla yürütmesi yeterliydi.

"Pekâlâ Frank, şu an yolda. Bir saat on dakika içinde inecek. Halman'ın onu oradan alacağını sanıyorum, fakat bu tabletleri gerçekten nasıl -doğru kelime bu mu acaba?- alacağını anlayamadım."

"Europa Komitesi'nden biri açıklayana dek ben de merak ediyordum. Bir bilgisayarın diğer bir bilgisayara benzeyebileceği gibi çokça bilinen -fakat benim bilmediğim- bir teorem varmış. Bu yüzden Halman'ın ne yaptığını iyi bildiğinden eminim. Aksi halde, asla kabul etmezdi."

"Umarım haklısındır" diye karşılık verdi Albay. "Değilsen, şey, başka seçeneğimiz var mı, bilmiyorum."

Poole gerilimi azaltmak için elinden geleni yapana dek iç sıkıcı bir sessizlik yaşandı.

"Bu arada, ziyaretimizle ilgili olan söylentileri duydunuz mu?" "Hangisini?"

"Bizim sınır şehirlerindeki suç ve bozulmayı araştırmak için buraya gelen özel bir komisyon olduğumuz yolundaki söylentileri. Belediye Başkanı ve Şerif endişelenmiş olmalılar."

"Onlara nasıl da imreniyorum" dedi Albay Jones. "İnsanın endişelenecek bu kadar küçük şeyleri olması bazen oldukça iç rahatlatıcıdır."

262

Bitiş

39

#### BİR TANRININ ÖLDÜRÜLÜŞÜ

Anubis Şehri (Şu andaki nüfusu: 56,521)'nin bütün sakinleri gibi Dr. Theodore Khan da yerel saate göre gece yansından hemen sonra, duyduğu Genel Alarm sesiyle uyanmıştı. İlk tepkisi "Deus aşkına, umarım, yeni bir buz depremi değildir!" olmuştu.

Pencereye doğru koştu ve "Açıl" diye öyle bir bağırdı ki oda anlamadı; bu yüzden emrini normal bir ses ile tekrarlamak zonında kaldı. Lucifer ışığının içeri dolması gerekiyordu. Işığın yerde oluştuğu şekiller Dünya'dan gelen misafirler için oldukça büyüleyiciydi; çünkü ne kadar beklerlerse beklesinler, bir milimetrenin yarısı kadar bile hareket etmezlerdi...

Ancak o değişmeyen ışık demetleri orada değildi. Khan gözlerine inanamayarak büyük ve şeffaf Anubis Kubbesi'ne bakarken, Ganyme-de'in bin yıldır şahit olmadığı bir gökyüzüyle karşılaştı. Gökyüzü bir kez daha yıldızlarla ıslıl ıslıl parlamaktaydı; Lucifer gitmişti.

Daha sonra, unutulmuş takımıldızını keşfettiğinde Khan, daha ürpertici bir şey fark etti. Luci-fer'in bulunduğu yer bilinmeyen yıldızların karanlıkta bıraktığı, küçük, yuvarlak bir siyah disk olmuştu.

263

^p

#### 3001: Son Efsane

Tek bir açıklaması olabilir, dedi Khan kendi kendine, uyuşmuş bir halde. Lucifer, bir Kara Delik tarafından yutulmuştu. Ve şimdi de sıra bizde olabilirdi.

Poole da Grannymede Oteli'nin balkonundan, ancak daha karışık duygularla aynı manzarayı seyrediyordu. Genel Alarm'dan önce, Hal-man'dan gelen bir mesaj ile uyanmıştı.

"Başlıyor. Virüsleri Tektaş'a yaydık. Ancak virüslerin bir tanesi -belki de birkaçı- bizim devrelerimize girdi. Bize verdiğiniz hafıza tabletini kullanıp kullanamayacağımızı bilmiyoruz. Başarırsak, Tsienville'de görüşürüz."

Daha sonra duygusal yanı nesiller boyu tartışılacak olan o şaşırtıcı ve tuhaf kelimeler geldi: "Programları yükleyemezsek, bizi hatırlayın." Poole, arkadaki odada, uykusundan kalkan Anubis halkını yatıştırmak için elinden geleni yapan Belediye Başkanı'nın sesini duydu. Sözlerine resmi cümlelerin en ürkütücüsü olan "Paniğe gerek yok" la başlamasına rağmen, Belediye Başkanı gerçekten rahat konuşuyordu.

"Ne olduğunu bilmiyoruz, ama Lucifer hâlâ parlıyor! Tekrar ediyorum; Lucifer hâlâ parlıyor! Callisto Gözlemevi'ne gitmek için yarım saat önce yola çıkan yörüngelerarası mekik Alcyo-ne'dan şimdi haber aldık. İşte ilettikleri..."

Poole, Lucifer'ın parlak ışıklarını gerçekten video ekranında tam zamanında görebilmek için

264

Bitiş

hızla odaya girdi.

"Bu şey" diye devam etti Belediye Başkanı soluk soluğa "Bir şeyin sebep olduğu geçici bir tutulma... Daha yakından görebilmek için zumlaya-cağız... Callisto Gözlemevi, cevap verin lütfen..."

Bir sonraki görüntünün ekranda belirmesini beklerken, bunun "geçici" olduğunu nereden biliyor, diye düşündü Poole.

Lucifer kaybolmuş ve yerine bir yıldız tarlası gelmişti. Aynı şekilde Belediye Başkanı susmuş ve onun yerini başka bir ses almıştı:

"... iki metrelik teleskop, ama neredeyse her alet bunu görüntüleyebilir. On bin kilometre uzunluğunda, tamamen siyah bir maddeden oluşmuş bir yuvarlak ve o kadar ince ki, gözle görülür hiçbir kalınlık göstermiyor. Ve tam olarak - muhtemelen özellikle- Ganymede'in ışığını kesmek için buraya koyulmuş.

"Bundan şüpheliyim, ama daha ayrıntılı görüntü alabilmek için zum yapacağız..." Callisto'nun görüntülediği yerden bu esrarengiz yuvarlak, genişliğinin iki katı kadar küçülerek oval bir şekil almıştı. Ekranı tamamen kaplayana dek genişledi. Daha sonra bu şeyin herhangi bir özelliği belli olmadığı için görüntünün zumlanıp zumlanmadığını anlamak imkansızlaştı.

"Öyle düşünüyordum ki, görülecek hiçbir şey yok. Bu şeyin yanlarına doğru kamerayı kaydıralım..."

265

3001: Son Efsane

Yine bir hareket yoktu; ta ki bir yıldız tarlası aniden çıkıp, dünya büyüklüğündeki yuvarlağın kavisli kenarının arkasından görünene dek. Bu sanki havasız ve tamamen düz bir gezegenin ufkuna bakmak gibi bir şeydi.

Hayır, tamamen düz değildi...

O ana dek, bu gibi bir olay her gün yaşanıyor-muşçasına gerçekçi bir şekilde olayları anlatan astronot birdenbire "Çok ilginç" dedi. "Kenarı girintili çıkıntılı, fakat oldukça düzenli; sanki bir testere gibi..."

Yuvarlak bir testere, diye mırıldandı Poole sessizce. Yoksa bizi doğrayacak mı? Gülünç olma...

"Işık kırılmasının görüntüyü bozmayacağı kadar yakındayız. Görüntü üzerinde daha sonra çalışacağız ve önledikten sonra daha ayrıntılı görüntüler alabileceğiz."

Büyütme işlemi o kadar çok yapılmıştı ki, yuvarlağın kıvrımları kaybolmuştu.

Video ekranında görünen siyah şeritin kenarlarındaki testere biçimindeki üçgenler birbirlerine o kadar çok benziyorlardı ki, Poole bu görüntüyü uğursuz bir testereye benzetmekten kendini alamadı. Yine de aklını kurcalayan başka bir şey vardı...

Ganymede'deki herkes gibi o da mükemmel bir geometrisi olan bu vadilerin her yanına dağılmış olan yıldızları seyrediyordu. Muhtemelen başkaları da, ondan önce aynı sonuca varmıştı.

Eğer dikdörtgen bloklarla -oranlan 1:4:9 ya da

266

Bitiş

başka ne olursa olsun- bir daire oluşturmak istiyorsanız, düzgün kenarlar elde edemezsiniz. Elbette ki, daha da küçük bloklar kullanarak bunu istediğiniz kadar mükemmel bir yuvarlağa yakın bir şey elde edebilirsiniz. Yine de, bir güneşi kaplayacak genişlikte bir paravan yapmak için neden bu kadar çok zahmete giresiniz ki?

Belediye Başkanı haklıydı: Tutulma gerçekten de geçiciydi. Ancak bunun sonu, bir güneşin sonunun tam tersi olacaktı.

İlk ışık tam ortadan geldi, her zamanki Bailey Boncukları'nın kolyesinin olduğu taraftan değil. Parıldayan bir iğne deliğinden zikzaklı çizgiler işiyordu. Ve şimdi, en yüksek büyütme altında iken, yuvarlağın yapısı gözler önüne serildi. Bu yuvarlak milyonlarca birbirine benzeyen ve hepsi de muhtemelen Europa'daki Büyük Duvar ile aynı boyutta olan dikdörtgenlerle doluydu. Şimdi ise ayrılıyorlardı: Bu, dev bir yapbozun parçalara ayrılması gibi bir şeydi.

Yuvarlak dağıldıkça ve Lucifer'ın ışınları açılan aralıklardan akmaya başladıkça Ganymede, daimi olan, ama kısa bir süre ara verilen gün ışığına tekrar kavuşuyordu. Artık her bir parça, gerçeği koruyabilmek için birbirleriyle birleşmeye ihtiyaçları varmış gibi buharlaşıyordu. Anubis Şehri'ndeki meraklı ve endişeli seyircilere saatler sürmüş gibi gelse de, bütün bunlar on beş dakikadan fazla sürmemişti. Her şey bit-

267

tikten sonra, gözler Europa'ya çevrildi.

Büyük Duvar gitmişti. Ve neredeyse bir saat sonra Dünya, Mars ve Ay'dan, Güneş'in de birkaç saniye pır pır ettikten sonra her zamanki gibi ışımaya devam ettiği haberleri gelmişti.

Bu, insanoğlunu hedef almış olan bir dizi güçlü tutulmaydı. Güneş Sistemi'nin hiçbir yerinde böyle gözlenmemişti.

Çok geçmeden Dünya TMA-0 ve TMA-1'in kaybolduğunu fark etmişti; tabii ki Tycho ve Afrika'da dört milyon yıllık izlerini bırakarak.

Europlar ilk kez insanlarla karşılaşmıştı; ancak Europlar, onlara göre ışık hızıyla hareket ederek aralarında dolaşan bu dev yaratıkları görünce ne korktular ne de şaşırdılar. Elbette ki, görünürde hiçbir duyu ya da iletişim organı bulunmayan, küçük, yapraksız çalılara benzer şeylerin duygusal durumlarını yoayılamak çok da kolay değildi. Ancak Alcyon&m gelişinden ve içinden çıkan insanlardan korksaydılar, herhalde iglolarında saklanıyor olurlardı.

Koruyucu elbisesi içinde zar zor hareket eden ve elinde parlak bakır telli hediyesi bulunan Frank Poole, Tsienville'in düzensiz yeraltı geçitlerine doğru yürürken, Europların bir süre önce olan olaylar hakkında neler düşündüklerini merak ediyordu. Onlara göre, Lucifer tutulması yaşanmamıştı, ama Büyük Duvar'ın yok oluşu ger-

268

çekten bir şok olmuş olmalıydı. Orada bir kalkan olarak çok eski zamanlardan beri, şüphesiz düşünüldüğünden daha fazla zamandır, duruyordu. Ve şimdi aniden kaybolmuştu; sanki orada hiç bulunmamış gibi...

Poole'un daha önce gözlemlemediği ilk merak belirtilerini gösteren Europların etrafını sardığı petabayt tableti Poole'u bekliyordu. Halman'ın onlara, uzaydan gelen bu hediyeyi kendisi gelip alıncaya dek korumalarını bir şekilde söyleyip söylemediğini merak ediyordu.

Ve, içinde hem uyuyan bir dost hem de gelecek yüzyılların kurtulduğu dehşet saçan belaları bulunduran, bu şeyi alıp güvenle saklanabilecek tek bir yere götürecekti.

40 GECE YARISI: PİCO

Daha sakin bir manzara hayal etmek zor olacak, diye düşündü Poole, özellikle de geçen haftalarda yaşanan o travmadan sonra. Neredeyse bir Tam Dünya kadar yere vuran ışınlar, akkor halindeki Güneş'in yaptığı gibi susuz Yağmur Denizleri'ni tamamen yok etmiyor ve her ayrıntıyı açığa çıkanyordu.

Ay araçlarının oluşturduğu küçük konvoy Pico Mahzeni'nin dikkat çekmeyen girişinden yüz

269

3001: Son Efsane

metre kadar öteye doğru yarım daire gibi dizilmişlerdi. Bu noktadan baktığında Poole, bu dağın, eski astronomlar tarafından ince uçlu gölgesine aldanarak verilen ismine uymadığını görebiliyordu. Dik bir tepeden ziyade yuvarlak bir tepeye benziyordu ve buradaki yerel eğlencelerden birinin de zirveye bisiklet yarışı düzenlemek olduğuna inanabilirdi. O zamana dek sporcu adam ve kadınların hiçbirisi, tekerleklerinin altında gizlenen o sırrı tahmin edememişlerdi; bu tehditkâr bilginin onların sağlıklı egzersizlerini engellemeyeceğini umuyordu. Bir saat önce, üzüntü ve zafer karışımı bir duygu ile, Ganymede'den Ay'a gelene dek gözünü ayırmadığı tableti teslim etmişti.

"Hoşça kalın, eski dostlarım" diye mırıldandı. "İyi iş başardınız. Belki gelecek nesiller sizi tekrar uyandırır. Ancak, umarım, buna gerek kalmaz."

Ancak daha açık bir şekilde, Halman'ın bilgisine tekrar ihtiyaç duyulmasını sağlayacak tehlikeli bir sebep geliyordu aklına. Şimdiye dek Euro-pa'da görevde olan Tektaş'ın artık yok olduğu haberini veren mesajlar bilinmeyen kontrol

merkezinin gitmiş olmalıydı. Ne büyük şans ki herhangi bir karşılık alınabilmesi aşağı yukarı 950 yıl kadar sürecekti.

Poole eskiden sık sık Einstein'a küfrediyordu; ama şimdi saygıyla anıyordu.

Tektaş'ın arkasın-

270

Bitiş

daki güç bile, şimdi daha açık bir şekilde ortada ki, gösterecekleri tepkiyi ışık hızından ötesine geçiremiyordu. Bu yüzden insanoğlunun, bir sonraki karşılaşmaya hazırlanabilmesi için yaklaşık olarak bin yılı vardı; tabii eğer başka bir karşılaşma olacaksa. Belki bu zaman süresince daha iyi hazırlanmış olacaktır.

Bir şey tünelden çıkmak üzereydi; bu şey kamyonu binerek tableti Mahzen'e taşıyan yarı insan bir robottu. Burada, hava bulunmayan Ay'da, öldürücü mikroplara karşı korunma amacıyla kullanılan bir çeşit izolasyon elbisesi giymiş bir makine görmek oldukça komikti. Alacak gibi görünseler dahi, kimse bunu göze alamıyordu. Buna rağmen robot, büyük bir dikkatle gözden uzak bir yere saklanan bu kabusların arasında hareket ediyordu. Video kameralarının gösterdiği kadarıyla her şey yolunda görünse de, her an küçük bir şişede sızıntı olabilir ya da bazı kutuların mühürleri açılabilirdi. Ay oldukça güvenli bir ortama sahipti, ancak yüzyıllar boyunca birçok deprem ve meteor çarpması olayı yaşandığı biliniyordu.

Robot tünelden çıktıktan elli metre sonra durdu. Onu saran kalın fış yavaşça çıktığı yerde dönerek toplanmaya, dağa vidalanan bir vida gibi görünmeye başlamıştı.

"Siyah gözlük takmayanlar! Lütfen gözlerinizi kapayın ya da robota bakmayın!" dedi bir ses Ay aracının telsizinden. Poole tam zamanında koltu-

M ÜS

271

3001: Son Efsane

ğunu döndürdüğü için, aracın tepesindeki ışık patlamasını görebilmişti. Pico'ya bakmak için arkasını döndüğünde, robottan geriye alevler içinde bir hurda yığını kaldığını gördü. Hayatının çoğunu uzay boşluğu ile çevrelenmiş şekilde geçiren birine bile, dumanın halkalar halinde yukarı çıkmaması tuhaf gelirdi.

"Sterilizasyon tamamlanmıştır" dedi Görev Kontrolörü. "Herkesi teşekkürler.

Şimdi Plato Şehri'ne dönüyoruz."

İnsan ırkının, büyük bir beceriyle yayılan kendi deliliği sayesinde kurtulmuş olması ne kadar da ironikti. Peki bundan insan nasıl bir ders çıkartabilir, diye düşündü Poole.

Uzayın soğuşundan korunmak için bölük pörçük buluttan bir örtünün altında uzanan o güzel mavi Dünya'ya baktı. Orada, birkaç hafta uzaklıktaki yerde, ilk torununu kucaklamayı umuyordu.

Yıldızların ötesinde tanrısal güçler ve ülkeler gizleniyor olsa da, diye hatırlattı Poole kendisine, sıradan insanlar için iki şeyin önemi vardı: Aşk ve Ölüm.

Bedeni henüz yüz yaşında değildi; o halde ikisi için de hâlâ biraz zamanı vardı.

Sondayış

SONDEYİŞ

272

"Küçük evrenleri çok gençti ve tanrıları hâlâ bir çocuktü. Ama onları yargılayacağı gün oldukça yakındı; Son Günler'de geri döndüğümüzde, Biz, neyin kurtarılacağını düşüneceğiz."

KAYNAKLAR VE TEŞEKKÜRLER

Bölüm 1: Kuyruklu yıldız Çobanı

Kaptan Chandler'ın arama yaptığı bölgenin -1992 gibi yakın bir tarihte keşfedilmiştir- betimlemesi için bkz "The Kuiper Belt" Jane X. Luu ve David C. Jewitt {Scientific American, Mayıs 1996}

Bölüm 4: Manzaralı Oda

Yerküre Uyumlu Yörünge (GEO)'deki "dünyayı çevreleyen halka" kavramı, Ekvator'da kuleleri olan Dünya ile ilgilidir. Bu tamamen hayal ürünü gibi görünebilir,

fakat aslında sağlam bilimsel temellere dayanmaktadır. "Uzay Asansörü" fikri St. Petersburg'lu mühendis Yuri Arstsutanov tarafından bulunmuştu. Onunla 1982'de, bulunduğu şehrin farklı bir adı varken tanışma zevkine erişmiştim. Yuri, Dünya ile Ekvatora uygun bir noktada havada duran bir uydu arasına kablo çekmenin teorik olarak mümkün olduğuna dikkat çekmişti

273

3001: Son Efsane

ki, gerçekten birçok iletişim uydusuna ev sahipliği yapan GEO'ya yerleştirilirse bu mümkün. Bu fikir temel alındığında bir Uzay Asansörü (ya da Yuri'nin pitoresk deyişiyle "kozmik kablolu demiryolu") kurulabilir ve içindeki ağırlık sadece elektrik enerjisiyle GEO'ya taşınabilir. Roket ateşleyicisine seyahatin sadece geri kalan kısmında ihtiyaç duyulacaktır.

Roket kullanımındaki tehlike, gürültü ve çevreye verilen zarardan sakınılmanın yanı sıra, uzay asansörleri tüm uzay görevlerinin maliyetinde şaşırtıcı bir düşüşü mümkün kılacaktır. Elektrik ucuz ve bir insanın yörüngeye taşınması sadece yüz dolar tutacaktır. Aşağı doğru inerken enerjinin çoğu geri kazanıldığı için gidiş dönüş on dolara patlayacaktır! (Elbette ki yemek servisi ve uçuş sırasında gösterilen filmler bilet parasını yükseltecektir. Ancak GEO'ya gidiş dönüşün bin dolara kadar çıkacağına inanabiliyor musunuz?) Bu teori kusursuz; fakat gerekli ağırlık payı da bırakılarak, 36.000 kilometre yükseklikten Ekvator'a dek uzayacak, yeterli derecede gerilim dayanıklılığı olan bir malzeme var mıdır acaba? Yuri yazdığında, sadece bir madde bu dayanıklılık özelliklerine sahipti: Kristalin karbon; bilinen ismiyle elmas. 2061: Uzay Efsanesi-3'te bunların Jüpiter'in çekirdeğinde bulunabileceğini düşünmemiz için ortaya bazı sebepler koymuş olmama rağmen, gerekli olan bir milyon tonluk madde,

274

Sondayış

maalesef, piyasada kolayca bulunamıyor. The Fountains of Paradise'da daha çok bulunabilen bir kaynak önermiştim; sıfır yerçekimli ortamda yapılabilecek elmasların bulunduğu yörünge fabrikaları.

Uzay Asansörü fikri ile ilgili olarak ilk "küçük adım" Ağustos 1992'de, Uzay Mekiği Atlantifte atılmıştır; yapılan bir deneyde bir ağırlık yirmi bir kilometre uzunluğundaki bir ip üzerinde serbest bırakılmış ve tekrar geri getirilmiştir. Ne yazık ki ip gevşetme mekanizması sadece birkaç yüz metre sonra tutukluk yapmıştır.

Atlantis- mürettebatının yörüngesel basın toplantısı sırasında The Fountains of Paradise'ı ortaya çıkarmaları ve Görev Uzmanı Jeffrey Hoff-man'ın Dünya'ya döndüklerinde bana imzalı bir kopyasını göndermesi beni çok gururlandırdı. Şubat 1996'daki ikinci ip deneyi biraz daha başarılı olmuştur; ağırlık, tüm mesafeyi gerçekten de kat etmiş, fakat geri çekilirken, hatalı yalıtımdan doğan bir elektrik akımı yüzünden kablo kopmuştur. (Bu şanslı bir kaza sayılabilir: Ben Franklin'in ünlü ve tehlikeli "yıldırım sırasında uçurtma uçurmak" deneyini tekrarlamaya kalkışan bazı insanların öldüğünü hatırlıyorum da...) Olası tehlikeler bir yana, uzay mekiğinden aşağı sarkan ipe bağlı ağırlık, olta sineği ile balık tutmak gibidir. Görüldüğü kadar kolay değildir. Fakat nihayet Ekvator'a doğru, tüm o mesafeden

275

3001: son tfsane

son "devasa sıçrayış" başarılabilir.

Bu sırada, karbonun üçüncü şekli buckmins-terfulleren (C60)'ün keşfi, Uzay Asansörü kavramını daha akla uygun kıldı. 1990'da Houston'daki Rice Üniversitesi'nden bir grup kimyager, elmaştan daha fazla bir gerilme dayanıklılığına sahip olan C60'ın boru şeklinde olanını üretmişlerdir. Grup lideri Dr. Smalley bunun var olan en dayanıklı madde olduğunu belirtecek kadar ileri gitmiş ve Uzay Asansörü inşasının, bu maddenin kullanımıyla mümkün olabileceğini de eklemiştir. (Son Dakika Haberi: Dr. Smalley'nin bu çalışmasıyla Kimya dalında 1996 Nobel Ödülü'nü aldığına çok sevindim.)

Ve şimdi gerçekten şaşırtıcı ve, benim bundan kimin sorumlu olduğunu merak etmeme sebep olacak kadar, ürkütücü bir tesadüf.

Buckminster Fuller 1983'te öldü. Bu yüzden ölümünden sonra ona daha da ün kazandıran "buckytop"ların ve "buckytüp"lerin keşfini göremedi. Yaptığı birçok

dünya turundan birinde, o ve eşi Anne ile uçma keyfini yaşadım ve Sri Lanka'dayken The Fountains of Paradise'ta yer alan bazı yerleri gösterdim. Kısa bir süre sonra, on iki inçlik (hatırladınız mı?) bir LP. plağa (Caedman TC 1606) romanı kaydetmiştim ve Bucky, içindekilerle ilgili notlar yazma nezaketini göstermişti. Bu notların sonunda, benim Yıldız Şehri'yle ilgili düşüncelerimi harekete geçiren, şaşırtıcı bir açık-

276

bondeyiş

lama bulunuyordu.

1951'de Dünya Ekvatoru'ndan çıkan ve onun çevresinde kurulmak üzere serbest hareket eden gerilimli halka köprüsü tasarımı yaptım. • Dünya, "halkalı" köprüsünün içinde dönüşüne devam ederken, çember köprü kendi oranıyla dönecekti. Dikey olarak köprüye çıkış ve dönerek Dünya'nın istenilen bir bölgesine inişi sağlayan Dünyasal ulaşımın yapılabileceğini umuyorum.

Hiç şüphem yok ki, insan ırkı bu tür bir yatırım (bazı ekonomik büyüme tahminlerine göre küçük bir yatırım) yapmak isterse, Yıldız Şehri inşa edilebilir. Yeni yaşam tarzları sağlamanın, ayrıca Mars ve Ay gibi Dünya Gezegeni'ne daha kolay ulaşılabilecek düşük yerçekimli gezegenlerden ziyaretçi getirmenin yanı sıra bu yatırım Dünya üzerinden bütün roket çalışmalarını kaldırarak ve bu çalışmaların ait oldukları yere, uzayın derinliklerine gönderecek (Umanm Cape Kennedy'de, ilk günlerin heyecanını yaşatacak yıldönümü etkinlikleri yapılır.)

Şehrin neredeyse çoğu boş yapı iskelelerinden oluşacak ve sadece küçük bir kısmı dolu olacak ya da bilimsel veya teknolojik amaçlarla kullanılacak.

Unutulmamalıdır ki, her bir Kule'nin uzunluğu on milyon katlı bir gökdelenin uzunluğuna

277

3001: Son Efsane

eş olacak ve yeryüzü uyumlu yörünge etrafındaki halkanın çevresi Ay'a olan uzaklığımızın yansından fazla olacak! Eğer bu alan kapatılırsa, bu denli geniş bir yerde tüm insan nüfusunun birkaç katı kadar insan barındırılabilir. (Bu, benim "öğrenci alıştırması" olarak miras bırakmak niyetinde olduğum bazı ilginç lojistik sorunlar yaratacaktır.)

"Beanstalk" (anti yerçekimi ve uzay telleri gibi düşünce sınırlarını zorlayan birçoğu gibi) kavramının mükemmel tarihi için bkz. Robert L. Forward, Indistinguishable from Magic, (Baer, 1995)

Bölüm 5: Eğitim

19 Haziran 1996 tarihli bir yerel gazetede İngiliz Telekom Suni Yaşam Ekibi'nin başkam Dr. Chris Winter'in, benim bu bölümde bahsettiğim bilgi ve depolama aygıtının otuz yıl içinde yapılabileceğine inandığını belirten yazısını okuyunca şaşırdım! (1956'da yazdığım The City and The Stars adlı romanımda, bu aygıtı bir milyar yıldan uzak bir geleceğe koymuştum... besbelli ki ciddi bir hayal gücü hatası.) Dr. Winter, bu aygıtın "insanı fiziksel, duygusal ve ruhsal olarak tekrar yaratacağını" ve hafıza için on terabayt (10el3 bayt) gerektiğini tahmin ettiğini belirtmiş, ben ise o tahminin petabayttan iki iki eksiğini (10el5 bayt) tahmin ediyorum. Ve dini çevrelerde, yani "Ruh Avcıları" arasın-

278

Sondeyiş

da hararetli tartışmalara yol açabilecek olan bu aygıt için Dr. Winter'in adını düşünebilmiş olmayı isterdim... Bu aygıtın yıldızlararası yolculuktaki kullanımı için bkz Bölüm 9'la ilgili not.)

Bölüm 3'te bahsedilen avuçtan avuca bilgi transferini benim icat ettiğimi sanıyordum; bu yüzden Nicholas {Being Digital}, Negroponte ve onun MİT Medya Laboratuvarının bu fikir üzerinde yıllardır araştırma yaptığını öğrenmek biraz üzücüydü...

Bölüm 7: Bilgi Alma

Sıfır Noktası Alanı'nın (bazen "kuantum dalgalanmalar"! ya da "uzay boşluğu enerjisi" olarak adlandırıldı) inanılmaz enerjisi kullanılırsa, bunun uygarlığımız üzerindeki etkisinin haddi hesabı yapılamaz. Var olan enerji kaynakları -benzin, kömür, nükleer enerji, su, güneş- terk edilir ve çevre kirliliği ile ilgili sorunlarımızın çoğu yok olur. Ancak bu sorunların yerini

başka bir büyük sorun alır; ısı kirliliği. Bütün enerji en sonunda ısıya indirgenir ve insanlar birkaç milyon kilovat-lık enerji kullandığında bu gezegen Venüs'ü yüzlerce derece gölgede bırakacak kadar ona benzer.

Yine de bunun iyi bir yanı var: Başka türlü yaşanılması kaçınılmaz olan bir sonraki Buzul Ça-ğı'nı önlemek mümkün olmaz. ("Uygarlık, iki Buzul Çağı arasındaki fasıladır" -Will Durant, The Story of Civilization.)

279

3001: Son Efsane

Bunları yazarken, dünyanın dört bir yanındaki laboratuvarlarda çalışan birçok yetenekli mühendis bu yeni enerji kaynağının kullanılabileceğini ileri sürmektedir. Fizikçi Richard Feynman, bu enerjinin bir kahve fincanının hacmi kadarının (ya da o büyüklükteki başka bir şeyin hacmi kadar!) dünyanın bütün okyanuslarını kaynatmaya yeteceğini belirten o ünlü sözüyle bu enerjinin etkisinin büyüklüğü konusunda bize biraz fikir verebilir.

Bu, elbette ki şöyle bir durup düşündürtecek bir fikir. Karşılaştırma yapılırsa, nükleer enerji onun yanında rutubetli bir kibrit gibi kalır.

Ve kaç süpernovanın gerçekten endüstriyel bir kaza olduğunu merak ediyorum.

Bölüm 9: Gökyüzü Ülkesi

Yıldız Şehri'nde olmanın getirdiği en önemli sorunlardan biri aradaki uzaklıkların fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Diğer Kule'deki bir arkadaşınızı ziyaret etmek istiyorsanız (Sanal Gerçeklik'teki tüm gelişmelere rağmen, iletişim dokunabilmenin yerine asla geçemeyecek) bu, Ay'a yapılan bir yolculuğa eş değerde olabilir. En hızlı asansör ile bile saatler değil, günler alacaktır ya da düşük yerçekimli hayata alışmış insanlar için hız dayanılmaz olacaktır.

"Süredurumlu sürüş" kavramı -yani, bir cismin tüm atomlarını harekete geçiren bir itiş sistemi; böylece hız kazanırken hiç belirtisi olmaz- muh-

280

aonaeyiş

temelen "Uzay Operası"nın ustası E. E. Smith tarafından, 1930'larda icat edilmiştir. Bu görüldüğü kadar imkansız değil, çünkü yerçekimsel bir ' alan tam da böyle hareket eder.

Dünya'nın yakınına serbestçe düşerseniz (hava muhalefetesinin etkilerini saymazsanız) her saniye, saniyede on metrenin altında bir hız kazanırsınız. Bu yüzden ağırlıksızmışsınız gibi hissedersiniz. Her bir buçuk dakika, hızınız saniyede bir kilometre artsa dahi, hız hissi olmaz.

Bu durum, Jüpiter'in yerçekiminde (Dünya'nın iki buçuk katıdır) ya da bir beyaz cüce veya nötron yıldızının büyük güç alanına düşseniz (milyonlarca, milyarlarca defa daha fazladır) bile geçerliliğini korur. Başlangıç anından itibaren birkaç dakika içinde ışık hızına ulaşırsanız bile, hiçbir şey hissetmezsiniz. Bununla birlikte, yanınıza çekim gücü olan bir cisim alacak kadar aptalsa-nız, onun alanı sizin vücudunuzun uzunluğunun üzerinde olmaz ve akım güçleri sizi parçalara ayırır. Daha fazla ayrıntı için, kötü ama yerinde bir ismi olan "Nötron Gelgiti" (The Wind from the Sun kitabımdan) adlı hikayeme bakınız.

Kontrol edilebilir bir çekim alanı görevi gören "süredurumlu sürüş" son zamanlara dek bilimkurgunun sayfaları dışında, ciddi anlamda hiç tartışılmamıştı. Ancak 1994'te üç Amerikalı fizikçi, büyük Rus fizikçi Andrei Sakharov'un bazı fikirlerini geliştirerek tam olarak bunu yapmışlar-

281

ovul: aon trsane

dır.

B. Haisch, A. Rueda ve H. E. Puthoff un yazdığı "Sıfır Noktası Alanı Lorentz Gücü olarak Süre-durum" (Phys Review A, Şubat 1994) bir gün dönüm noktası olan bir yazı sayılabilir ve kurgu amaçları doğrultusunda ben de onu öyle sayıyorum. Çünkü "Evren böyle yaratılmış" denerek omuz silkilen ve doğru kabul edilen bir problem burada derinlemesine ele alınıyor.

HR&P'nin sorduğu soru şu: "Bir nesneye kütle (ya da süredurum) veren nedir ki o nesneyi hareket ettirmek için bir efor, ve nesneyi başlangıçtaki durumuna getirebilmek için tastamam aynı efor gerekmektedir?"

Onların değişme olasılığı olan cevapları şaşırtıcı ve -fizikçilerin kendilerini dış dünyadan soyut-ladığı fildişi kulelerinin dışında- pek bilinmeyen şu olguya

dayanır: Boş uzay, aslında, kaynayan enerjilerin kazanıdır- Sıfır Noktası Alanı (yukan-daki nota bkz.). HR&P süredurum ve yerçekiminin, bu alanla etkileşim sonucu doğan elektromanyetik görüngüler olduğunu ileri sürmekte.

Yerçekimi ve manyetizm arasında bağlantı kurmak için Faraday'e kadar geri giden sayısız çabalar olmuştur. Birçok deneyci başarı kazanmış olsa da, hiçbirinin sonuçları tam olarak kanıtlana-mamışür. Bununla birlikte, HR&P'nin teorisi kanıtlanabilse, anti-yerçekimli "uzay sürüşleri"ni ve süredurumu kontrol edebilmeye ilgili daha fan-

282

oullucyij

tastik olasılıkların -uzak da olsa- kapısını açar. Bu bazı ilginç durumlara sebep olabilir: Birine hafifçe dokunursanız, saatte bin kilometre hızla ve bir milisaniye sonra odanın diğer tarafındaki duvara çarpıp gelir. Ancak trafik kazalarının neredeyse imkansız olduğu ise iyi haberimiz. Otomobiller -ve yolcular- herhangi bir hızla birbirlerine zarar vermeden çarpışabilirler. (Yoksa siz bugünün hayatının zaten fazlasıyla hızlı ve telaşlı olduğunu mu düşünüyorsunuz?)

Bizim uzay görevlerinde artık pek de önemsemediğimiz -ve bir sonraki yüzyılda milyonlarca turisti eğlendirecek olan- "ağırlıksızlık", dedelerimize olsa olsa sihir gibi gelirdi. Ancak süreduru-mun gelmesiyle bunun ortadan kalkması -ya da azalması- başka bir konudur ve tamamen imkansız olabilir.\* Ancak bu çok hoş bir düşünce çünkü "teletaşımacılık"ın eşdeğerlisini mümkün kılabilir: İstedığınız yere (en azından Dünya'da) neredeyse anında seyahat edebilirsiniz bu şekilde. Doğrusu, Yıldız Şehri'nin bunu yapmadan nasıl olacağını bilemiyorum...

Bu romanda sahip olduğum kabullerden biri Einstein'ın haklı olduğu, hiçbir sinyal ya da nesnenin ışık hızını aşamayacağını doğru olduğu.

Eylül 1996'da, Finlandiya'daki bilim adamları dönen ve süper iletken olan bir disk üzerinde yerçekiminde az (yüzde 1'den daha az) bir düşüşün olduğunu saptadıklarını iddia etmişlerdir. Eğer doğrulanırsa (ve görüşüne göre Münih'teki Max Planck Enstitüsünde daha önce yapılan deneyler dolaylı olarak aynı sonuçları vermişti) bu, uzun zamandır beklenen bir keşif olabilir. İlgili birşüphecilikle yeni haberleri bekliyorum.

283

3001: Son Efsane

Birçok yüksek matematik makalesinin ortaya koyduğu ve sayısız bilimkurgu yazarının doğru kabul ettiği gibi, galaksi otostopçuları bu kısıtlamadan dolayı zorluk çekmeyeceklerdir.

Genel olarak onların haklı olduğunu umuyorum. Fakat bir temel engel var. FTL mümkünse, bütün bu otostopçular ya da en azından cebi dolu turistler nerede? Bir cevap da şudur: Hiçbir akli başında ET [Dünyadışılı], bizim kömür yakan hava taşıtı yapmamız ile aynı nedenlerden dolayı yıldızlara-rası bir araç yapmayacaktır; bu işi yapmanın daha iyi yolları vardır.

Bir insanı tanımlamak ya da bir insanın ömrü boyunca edineceği tüm bilgileri depolamak için şaşırtıcı derecede küçük sayıda "bilgisayar birimi" gerektiği, "Makine Zekâsı, Yıldızlararası Yol-culuk'un Maliyeti ve Fermi Paradoksu"nda Louis K. Scheffer (.Kraliyet Astronomi Derneği'nin Üç Aylık Dergisi 35, no.2 (Haziran 1994]: 157-175) tarafından irdelenmiştir. Bu yazı (bu ciddi derginin tüm kariyeri boyunca yayınladığı en kafa zorlayıcı makale) mükemmel bir zekâyâ sahip yüz yaşındaki bir insanın toplam zihin dummunun on üzeri on beş bit (bir petabit) ile ifade edilebileceğini tahmin etmiştir. Bugünün fiber optikleri bile bu kadar bilgiyi birkaç dakika içinde gönderebiliyor.

Benim Uzay Yolu taşıyıcılarının 3001'e dek

284

Sondayış

mümkün olmayacağı yolundaki düşüncem, bu nedenle, bundan bir yüzyıl sonra gülünç derecede dar görüşlü görünebilir; ve şu anda yıldızlararası turist olmayışı, Dünya üzerinde henüz geri geldiklerinde, onları alacak donanımın bulunmayışından kaynaklanmaktadır. Belki de yavaş bir tekneyle yola çıkmıştır...

Bölüm 15: Venüs'ten Geçiş

Apollo 15 mürettebatına saygılarımı sunmak bana mutluluk vermektedir. Ay'dan döndüklerinde, Ay Modülü Falcon'un indiği yerin güzel bir kabartma haritasını gönderdiler; onu ofisimin onur köşesine koydum. Bu harita, Ay Rover'ının üç

gezisinin rotalarını göstermektedir, ki bu gezilerden biri Yeryüzü Işığı kraterinin yanından geçmektedir. Haritada şu yazıyor: "Arthur C. Clarke'a uzayın geleceği ile ilgili fikirlerinize teşekkür olarak Apollo 15 mürettebatından Dave Scott, Al Worden, Jim Irwin." Ben de buna karşılık olarak Earthlight (Yeryüzü Işığı) (1953'te yazdığım, 1971'de Rover'ın indiği alan ile ilgili kitap) onlara ithaf ettim ve şöyle yazdım: "Buraya giren ilk insanlar olan Dave Scott ve Jim Irwin'e ve onları yörüngeden izleyen Al Worden'a."

CBS stüdyolarında Walter Cronkite ve Wally Schirra ile Apollo 15'm inişiyle ilgili bir röportaj yaptıktan sonra, atmosfere tekrar girişi ve denize inişi seyretmek için Görev Kontrol'e uçtum. Al Worden'ın küçük kızı kapsülün üç paraşütünden

285

birinin açılmadığını gören ilk kişi olduğunda, ben de yanında oturuyordum. Çok gergin bir andı, fakat Allah'tan diğer ikisi bu iş için yeterliydi.

Bölüm 16: Kaptan'ın Masası

Sonda çarpmasının betimlenişi için 2001: Bir Uzay Efsanesinin 18. bölümüne bakınız. Şu anda bu tür bir deney önümüzdeki Clementine 2 görevi için tasarlanıyor.

İlk Uzay Efsanesinde Asteroit 7794'ün keşfinin 1997'de Ay Gözlemevi'ne atfedildiğini görünce biraz utanıyoam. Pekâlâ, onu 2017'ye -yüzüncü yaş günümekaydınoam.

Yukarıdakileri yazdıktan birkaç saat sonra, 2 Mart 1981'de Siding Spring, Avustralya'da S. J. Bus tarafından keşfedilen Asteroit 4923 (1981 E027)'e kısmen Uzay Muhafaza Projesi'nin onayıyla Clarke adının verildiğini öğrendiğimde çok mutlu oldum. (bkz. Rama ile Buluşma ve The Hammer of God). Samimi özürlerle, talihsiz bir hata sonucu No 2001'in A. Einstein adlı birine tahsis edildiği bildirildi. Özürler, özürler...

Ancak 4923 ile aynı gün keşfedilen Asteroit 5020'ye Asimov adının verildiğini öğrendiğime sevindim; fakat eski dostumun bunu asla bilemeyecek olması beni hüznlendirdi.

Bölüm 17: Ganymede

Veda bölümünde, 2010: Uzay Efsanesi-2 ve 2061: Uzay Efsanesi-Steki "Yazarın Notu" bölümünde açıkladığım gibi, Jüpiter ve uydularına

286

yapılan hırslı Galileo Görevi'nin bu tuhaf gezegenler hakkında göz alıcı yakın çekim fotoğrafları kadar ayrıntılı bilgi vereceğini ummuştum.

Evet, gecikmelerden sonra, Galileo ilk hedefine -Jüpiter'e- ulaştı ve bunu muhteşem bir şekilde başardı. Ancak ne yazık ki, bir soran var; bir nedenden dolayı ana anten açılmamıştı. Bu demek oluyor ki görüntüler düşük bir anten ile ızdırıp verici bir yavaşlıkla geri gönderilmek zorundadır. Bunu ortadan kaldırmak için tekrar yapılan bilgisayar programlamalarındaki mucizelere rağmen, birkaç dakikada gönderilmesi gereken bir bilginin gönderilmesi saatler almaktadır.

Bu yüzden sabırlı olmalıyız. Galileo, 27 Haziran 1996'da bunu gerçekleştirmeye kalkmadan önce, bir bilimkurguda Ganymede'i araştırmamanın avuntusuyla yetiniyorum.

11 Haziran 1996'da, yani bu kitabı bitirmeden iki gün önce, JPL'den ilk görüntüleri bilgisayara yükledim; şans eseri -şu ana kadar!- benim betimlemelerime ters düşen bir şeye rastlamadım. Bu kraterleşmiş buz tarlalarının küçük görüntüleri birden palmiye ağaçları ve tropik kumsallara ya da daha kötüsü, EVİNE DÖN YANKİ ikazlarına yol açarsa, gerçekten başım dertte demektir...

Ben özellikle "Ganymede Şehri"nin (Bölüm 17) yakın çekim fotoğraflarını dört gözle bekliyorum. Bu muhteşem oluşum benim tanımladığım gibi, fakat bunu yaparken tereddüt ettim; çünkü Nati-

287

onal Prevaricator (Ulusal Yalancılar) tarafından benim "keşfi"min kapak konusu yapılmasından korktum. Bana göre, adı kötüye çıkmış "Mars Yüzeyi" ve çevresinden burası daha yapay görünmektedir. Ayrıca eğer sokakları ve caddeleri on kilometre genişliğindeyse ne olmuş? Belki de Mede'liler BÜYÜK'tüler...

Şehir, NASA'nın Voyager görüntüleri 20637.02 ve 20637.29'da, ya da John H. Roger'ın muhteşem eseri The Giant Planet Jüpiter (Cambridge Üniversitesi Yayınları, 1995)'in şekil 23-8'te bulunabilir.

#### Bölüm 19: İnsanoğlunun Deliliği

Khan'ın şiddetle savunduğu insanoğlunun çoğunun en azından bir ölçüde deli olduğu iddiasını destekleyen görsel kanıtlar için Arthur C. Clar-ke'nin Gizemli Evreni adlı televizyon dizimin "Meryem ile Buluşma" adlı 22. Bölümü'ne bakınız. Hristiyanların türümüzün küçük bir alt kümesini oluşturduğunu unutmayalım: Bakire Meryem'e tapanlardan çok daha fazla sayıda inançlı; Rama, Kali, Siva, Thor, Wotan, Jüpiter, Osiris, vb., vb. gibi bütünüyle birbiriyle bağdaşmaz tanrılara eşit derecede saygı duymaktadır.

İnançları yüzünden aklını kaçıran zeki insanların en çarpıcı -ve üzücü- örneği Conan Doy-le'dur. En sevdiği medyumların sahtekarlıkların teşhir edilmesine rağmen, onlara inancı sarsılmadı. Ve Sherlock Holmes'ün yaratıcısı, Dr. Wat-288

#### Sondayış

son'ın "abes ölçüde basit" olarak nitelemekten mutluluk duyduğu hilelere dayanan bağlanmış zincirlerden kurtulma sanatındaki ustalığını göstermek için büyük sihirbaz Harry Houdini'yi kendisini "maddesizleştirdiği"ne inandırmaya çalışmıştı, (bkz. Martin Gardner'ın The Night is Lar-ge'daki "The Irrelevance of Conan Doyle" başlıklı denemesi.)

Pol Pot ve Nazi'leri merhametli saymamıza yol açan Engizisyon'un yobazca zulmü ilgili ayrıntılı bilgi için Cari Sagan'ın Yeni Çağ Budalalığı üzerine çarpıcı hamlesi, Demon Haunted World, adlı çalışmasına bakınız. Bunun ve Martin'in kitabının her lise ve yüksek okulda okutulmasını isterdim.

Hiç olmazsa, ABD Göçmenler Dairesi dinden esinlenen barbarlığa karşı harekete geçmiştir. Time dergisi ("Dönüm Noktaları" 24 Haziran 1996) anavatanlarında cinsel organlarının sünnetiyle tehdit edilen kızlara sığınma hakkının verilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Anthony Storr'un iç karartıcı konusunun iyi bir örneği olan Feet of Clay: The Power and Charisma of Gurus (The Free Press, 1996) adlı kitabına rastlamadan önce bu bölümü yazmıştım. Biraz geç kalınmış bir şekilde Birleşik Devletler Kuvvetleri tarafından tutuklanana dek, kutsal kabul edilen bir sahtekarın doksan üç Rolls-Royce'u olduğuna inanmak çok zordu. Daha da kötüsü,289

onun binlerce Amerikalı müridinin yüzde 83'ü yüksek okul mezunu ve benim entelektüel tanımımın iyi örnekleri: "Zekâsının ötesinde eğitim almış insan."

#### Bölüm 26: Tsienville

1982'de, 2010: Uzay Efsanesi-2'nin önsözünde, Europa'ya inen Çin uzay gemisine, Dr. Tsien Hsue-shen'in, Birleşik Devletler ve Çin roket programının kurucularından birinin, ismini neden verdiğimi açıklamıştım.

191 l'de doğan Tsien, Çin'den Birleşik Devlet-ler'e gelerek başarılı Macar aerodinamikçi Theodore von Karman'ın önce öğrencisi, sonra meslektaş olmasını sağlayan bursu 1935'te kazanmıştır. Daha sonra Kaliforniya Teknoloji Enstitüsü'nde ilk Goddard Profesörü olarak, Pasade-na'nın ünlü Jet Ateşleme Laboratuvarı'nın öncüsü olan Guggenheim Havacılık Laboratuvarı'nın kurulmasına yardımcı olmuştur. Çin kendi topraklarında, nükleer başlıklı bir güdümlü füze denemesini başardıktan hemen sonra, New York Times'm (28 Ekim, 1996) yorumladığı üzere ("Pekin Roket Kuşun'un Başkanı ABD'de Eğitim Görmüştü."), "Tsien'in hayatı Soğuk Savaş tarihinin bir ironisidir."

Çok gizli bir güvenlik izni ile, 1950'lerde yapılan Amerikan roket araştırmalarına büyük katkılarda bulundu; ancak isterik McCarthy döneminde, uydurma güvenlik nedenleriyle anavatanı290

#### 290

Çin'i ziyaret etmek üzereyken tutuklandı. Birçok duruşma ve iyice uzayan tutukluluk halinden sonra, nihayet rakipsiz bilgisi ve uzmanlığıyla beraber kendi vatanına gönderilerek sınır dışı edildi. Seçkin meslektaşlarından bazılarının belirttiği gibi bu, Birleşik Devletler'in yaptığı en aptalca (bir o kadar da utanç verici) şeydi.

Çin Ulusal Uzay Dairesi, Bilim ve Teknoloji Komitesi Başkan Vekili Zhuang Fenggan'a göre, Tsien "roket çalışmalarını yoktan var etti... O olmasaydı, Çin

teknolojide yirmi yıl geride olurdu." Ve buna bağılı olarak, öldürücü "İpek böceğı" an-ti-gemi füzesi ve "Uzun Yürüyüş" uydu rampasının yerleştirilmesi gecikirdi.

Bu romanı bitirdikten kısa bir süre sonra, Uluslararası Uzay Yolculuğı Akademisi, Beijing'te verilmek üzere, beni en yüksek nişanıyla, van Karman Ödülü'yle şereflendirdi. Bu, reddedemeye-ceğim bir teklifti; özellikle de Dr. Tsien'in hâlâ bu şehirde yaşadığını öğrendiğimde. Ne yazık ki oraya gittiğimde, tedavi için bir hastanede olduğunu ve doktorların ziyaretçilere izin vermediğini öğrendim.

Ancak 2010 ve 2061'm imzalı kopyalannı Dr. Tsien'e iletteğı için kişisel asistanı Tümgeneral Wang Shouyun'a son derece minnettanm. Buna karşılık olarak Tümgeneral bana kendi yayınladığı hacimli bir çalışma olan H. S. Tsien'in Toplu Eserleri: 1938-1956 (Science Press, 16. Donghu-291

: oull cıanc

angcheggen North Street, Beijing 100707, 199D'yı hediye etti. Bu, aerodinamik problemleri ile ilgili olarak von Karman ile yaptığı sayısız ortak çalışma ile başlayan ve roketler ile uydular hakkında yalnız yazdığı makalelerle son bulan büyüleyici bir derlemedir. Kaydedilen son makale "Termonükleer Güç Makineleri" (Jet Propulsion, Haziran 1956), Dr. Tsien FBI'ın bir sanal tu-tuklusuyken yazılmıştı. Bu makale, bugün daha güncel olmuş bir konuyla ilgilidir -her ne kadar "döteryum füzyon tepkimesinden yararlanılan bir enerji istasyonu" için pek az ilerleme kaydedilmişse de.

13 Ekim 1996'da Beijing'ten ayrılmadan önce, seksenbeş yaşına ve sakat olmasına rağmen, Dr. Tsien'in bilimsel çalışmalarını hâlâ sürdürdüğünü öğrendiğimde mutlu olmuştum. Umarım 2010 ve 206Tİ hoşlanmıştır ve ona Son Efsane'yi de gön-derebilmeyi dört gözle bekliyorum.

Bölüm 36: Deşet Salonu

Haziran 1996 ve 15 Temmuz 1996 tarihli Bilgisayar Güvenliğı konulu senato oturumları sonucunda, Başkan Clinton, "hayati alt yapıları kontrol eden bilgi ve iletişim öğelerine bilgisayar temelli saldırılar (siber tehditler)"a yönelik olarak 13010 sayılı Başkan Karan'nı imzalamıştır. Bu siber terörizme karşı bir ekip oluşturulacak ve ekipte CIA, NSA, güvenlik kurumları, vs.'nin temsilcileri bulunacaktır.

292

Sondeyiş

Pico, bekle bizi geliyoruz...

Yukarıdaki paragrafı yazarken, henüz seyretmediğim The Independence Day>de Truva atlı bilgisayar virüslerinin kullanıldığını öğrenmek beni meraklandırdı. Ayrıca açılışının Childhood's End (1953)'le özdeş olduğunu ve Melies'in Trip to the Moon (Ay'a Yolculuk) (1903)'ten beri bilinen her bilimkurgu klişesinin kullanıldığını duydum.

Senaristleri orijinallikleri sebebiyle kutlasam mı yoksa eserden çalıntı yapmak sebebiyle suçlasam mı karar veremiyorum. Her halükarda, korkarım John Q. Popcom'un, Independence Day 4ün sonunu çaldığını düşünmesini engellemek için yapabileceğim bir şey yok.

Aşağıdaki bölümler -genel olarak önemli değışikliklerle- serinin önceki kitaplarından alınmıştır.

2001: Bir Uzay Efsanesinden Bölüm 18:"Aste-roitler Arasında" ve Bölüm 37: "Deney".

2010: Uzay Efsanesi-2'den Bölüm 11: "Buz ve Boşluk", Bölüm 36: "Derinlerdeki Yangın" ve Bölüm 38: "Köpük Manzarası".

293

3001: Son Efsane

TEŞEKKÜRLER

Bu kitabın yazılışında yararlandığım güzel küçük Thinkpad 755CD'yi bana hediye eden IBM'e teşekkürler. Yıllardır, HAL'ın isminin IBM'in isminden bir harf değışimi sonucunda türediğıyle ilgili tamamen asılsız söylentiler yüzünden rahatsızlık duymaktaydım. Bu bilgisayar çağı mitinden kurtulmak için HAL'ın mucidi Dr. Chandra'nın 2010: Uzay Efsanesi-2de bunu yadsımasını sağılamak durumunda kaldım. Ancak, bu benzerlikten rahatsız olmak bir yana Big Blue'nun

bundan gurur duyduğu konusunda bana güvence verildi. Ben de bu konuda gelecekte birşeyler yapmaktan vazgeçtim ve 12 Mart 1997'de (tabii ki) Urbana, Illinois niversitesi'ndeki HAL'ın "doğumg-n partisi"ne katılan herkese tebriklerimi gönderdim.

On sayfayı bulan kılı kırk yararcasına notlarıyla son eserin daha iyi olmasını sağlayan Del Rey Kitapları editörü Shelly Shapiro'ya üzüntülü şükranlarımı sunuyorum. (Evet, ben de bir editörüm ve bu işi yapan insanların dş kinklığına uğramış kasaplar olduğu yolundaki bildik her zamanki yazar inancını taşımıyorum.)

Son ama en önemlisi; bu kitabı yazdığım sırada muhteşem (ve kocaman) süitinde beni ağırla-

294

Arthur C. Clarke

dığı için Gaile Face Oteli yöneticisi, eski dostum Cyril Gardiner'a en içten teşekkürlerimi sunuyorum. En bunaltıcı zamanlarımda bana bir Tranquillity Base (Sknet ss) verdi. Geniş bir hayali manzarası olmasa da, Gaile Face'in hizmetleri "Grannymede"de sunulandan daha üstündü ve hayatım boyunca hiç bu kadar rahat bir ortamda alışmamıştım.

Bu yüzden, daha da ilham verici olan şey, buraya gelen yüzden fazla Devlet Başkanı ve diğer seçkin ziyaretçi listesinin bulunduğu geniş levha oldu. Bu levhada Ay yüzeyine ikinci yolculuğu yapan Apollo 12 mürettebatından Yuri Gagarin, bir dizi sahne ve film yıldızı: Gregory Peck, Alec Guinness, Noel Coward, Yıldız Savaşları'ndan Carrie Fisher... Ayrıca 2061: Uzay Efsanesi-3 (Bölüm 37)'te kısaca bahsedilen Vivien Leigh ve Laurence Olivier de vardı. Adımın onların arasında yer alması beni çok gururlandırdı.

Bir projenin New York, Chelsea gibi gerçek ve sahte deha yatağı olan bir yerde, ünlü bir otelde başlayıp dünyanın öbür ucundaki bir başka otelde bitmesi yerinde gibi görünüyor. Fakat 23. Cadde'nin uzakta kalan, ama özlediğim trafiği yerine penceresinin bira metre ötesinde kkre-yen Hint Okyanusu'nun kamıladığı musonlan duymak tuhaf.

295

296

ANDA: 18 Eylül, 1996

Tam bu teşekkf bölümünü yazdığım sırada büyük üzüntü veren bir haberi, Cyril Gardiner'in bira saat önce öldüğünü duydum.

Ama yukarıda yazılan övgü dolu teşekkürleri daha önceden görmüş ve memnun olmuş olması beni biraz teselli ediyor. VEDA

"Asla açıklama yapma, asla özür dileme" belki politikacılar, Hollywood kodamanları ve iş adamları için mükemmel bir tavsiye olabilir; fakat bir yazar okuyucularına daha saygılı davranmalıdır. Bu yüzden, hiçbir şey için özür dilemeye niyetim olmadığı halde, belki de Efsane Dört-ls'nn kanşık kökeninin biraz açıklamaya ihtiyacı olabilir.

Her şey 1948 Noeli'nde -evet 1948!- İngiliz Radyo Televizyon Kuallmu BBC'nin hazırladığı yarışma için yazdığım dört bin kelimelik hikayeyle başladı. "Gözcü", Ay'a yabancı bir medeniyet tarafından yerleştirilmiş olan ve insanoğluyla karşılaşmayı bekleyen küçük bir piramidin keşfini anlatıyordu. O zamana dek hiçbir şey ile ilgilene-meyecek kadar ilkel olduğumuz ima ediliyordu.\*

Güneş Sistemi içinde yabancıların yaptığı şeylerin araştırılması bilimin tamamen meşru ve akla uygun dallarından biri ("exo-arkeoloji") olabilirdi. Ne yazık ki bu tür kanıtların çoktan bulunduğu ve kasıtlı olarak NASA (!) tarafından gizli tutulduğu iddiaları yüzünden geniş olarak güvensizlik oluştu. Birinin bu kadar saçma bir şeye inanması inanılmaz: Aynı şekilde uzay ajansı bt problemlerini çözmek için kasıtlı olarak ET nesnelerinin sahtelerini yapmış! (Sıra sizde, NASA yöneticileri...)

Arcnur l>. uarKe

BBC alagnll abamı geri çevirdi ve bu hikaye (İlkbahar 1951) 10 Story Fantasy dergisinin ilk ve tek sayısında ancak  yıl sonra basılmıştır. Bu dergi, paha biçilemez Bilimkurgu Ansiklopedisinin \xrv\k yorumuyla "zayıf aritmetiğiyle hatırlanacak; çünkü on değil, on  hikaye vardı."

"Gözcü", Stanley Kubrick'in 1964 ilkbaharında benimle bağlantı kurması ve "dillere destan" (yani, hâlâ yapılmamış) "bilimkurgu filmi" için bir fikrim olup

olmadığını sormasına kadar on yıldan fazla sürüncemede kaldı. Beyin fırtınalarıyla geçen sohbetlerimiz sırasında, The Lost Worlds of 200Tde anlatıldığı gibi, Ay üzerindeki sabırlı gözcünün, hikayemiz için iyi bir başlangıç noktası olacağına karar verdik. Sonuçta bu, düşündüğümüzden daha fazlasını yapmamıza ve ünlü siyah Tektaş'ın ortaya çıkmasına neden oldu. Efsane dizisini yerine oturtmak gerekirse, unutulmamalıdır ki, Stanley ve ben önceleri kendi aramızda "Güneş Sistemi Nasıl Kazanıldı" adını verdiğimiz projeyi tasarlarken, Uzak Çağı daha yedi yaşındaydı ve hiç kimse gezegenimizin yüz kilometre dışına çıkmamıştı. Başkan Kennedy, Birleşik Devletler'in "on yıl içinde" Ay'a gitmeyi planladığını açıkladığında, birçoğuna göre bu gerçekleşmesi zor bir hayaldi. Film çekimleri Güney Londra'da,\* dondurucu bir günde, 29 Aralık Wells'in başyapıtı ne War of the Worlds'ii en dramatik sahnelerinden birinde Marslılar tarafından tahrip edilen Shepper-ton'da.

297

3001: Son Efsane

1965'te başladığında, Ay yüzeyinin neye benzediğini yakından dahi görmemiştik. Hâlâ talk pudrasına benzeyen ay tozu içinde kaybolan bir astronottan çıkan ilk sesin "İmdat!" olacağından korkuluyordu. Genellikle tahminlerimiz iyiydi: Sadece bizim Ay manzaramız meteorik kumlarla yüzyıllardır zımparalanan gerçek Ay manzarasından daha pürüzlüydü ve bu 2001'in Apollo döneminden önce yapıldığını açığa vuruyordu.

Bugün, elbette, dev uzay istasyonları, yörüngede dolaşan Hilton Otelleri ya da 2001 kadar yakın bir tarihte Jüpiter'e yapılan yolculukları hayal etmiş olmamız gülünç gelmektedir. 1960'larda kalıcı Ay üsleri ve Mars yerleşimleri için ciddi planların olduğunu anlamak 1990'da bile güç! Ama, CBS stüdyolarında, Apollo IT'm fırlatılışından hemen sonra Birleşik Devletler Başkan Yar-dımcısı'nın coşkuyla "Şimdi Mars'a gitmeliyiz!" dediğini duymuştuk.

Sonra hapse girmediği için şanslı sayılır. Vietnam ve Watergate ile eklenince bu skandal bu iyimser senaryoların gerçekleşmemesinin sebeplerinden biri oldu.

2001: Bir Uzak Efsanesinin filmi ve kitabı 1968'de piyasaya çıktığında, arkasının gelebileceği aklımın ucundan dahi geçmemişti. Ancak 1979'da Jüpiter'e gerçekten gidilmiş, bu dev gezegen ve göz alıcı uydu ailesinin ilk yakın çekim fotoğraflarına sahip olmuştuk.

298

Arthur C. Clarke

Voyager uzak sondalarında\* elbette ki insan yoktu; ancak Dünya'ya gönderdikleri görüntüler, en güçlü teleskoplarda şimdiye dek sadece ışık noktaları olarak görünen şeyleri gerçek -ve tümüyle beklenmedik- bir gezegene çevirdi.

Io'nun sürekli püsküren kükürt volkanları, Cal-Iisto'nun yüzlerce çarpmaya manız kalan engebeli yüzeyi, Ganymede'in esrarengiz manzarası... Bu sanki yeni bir Güneş Sistemi keşfetmek gibi bir şeydi. Bu, 2010: Uzak Efsanesi-2de esrarlı otel odasında uyandıktan sonra David Bowman'a neler olduğunu ortaya çıkarmam için bana fırsat veren dayanılmaz bir istek uyandırdı.

1981'de bu kitabı yazmaya başladığımda, hâlâ Soğuk Savaş sürüyordu ve ben ortak bir Birleşik Devletler -Rusya görevi düşündüğümde eleştirileri göze almıştım ve yalnız kalacağımı hissetmişim. Romanı Nobel ödüllü Andrei Sakharov (hâlâ sürgünde) ve "Yıldız Köyü"nde iken gemiye kendisinin ismini vereceğimi söylediğim ve tipik bir coşkuyla "O halde iyi bir gemi olacak!" diyen Kozmonot Alexei Leonov'a ithaf ederek gelecekte kurulacak olan bu ortaklıkla ilgili ümitlerimin olduğunu vurgulamıştım.

Peter Hyams'ın 1983'te yaptığı mükemmel filminde, Voyager seferinde elde edilen Jüpiter uy-dulannın gerçekten yakın çekim yapılan fotoğraflarını kullanma imkanı bulabilmesi bana hâlâ

2001'm kitap versiyonunda yapıldığı gibi, Jüpiter'e yakın uçuş yapılarak "sektirme" veya "yerçekimi destekli" manevralar yapıl- 299 mıştır.

3001: Son Efsane

inanılmaz geliyor (Bu fotoğrafların bazıları Jet Ateşleme Laboratuvarında yardımcı bilgisayar işleminden geçen orijinal kaynaklardı). Bununla birlikte heyecanlı Galileo seferinde daha iyi görüntüler bekleniyordu; çünkü büyük uydular hakkında aylar süren detaylı bir araştırmanın sonuçları yanlarındaydı.

Bu yeni yer hakkındaki bilgimiz sadece kısa bir alçak uçuştan elde edilmişti ve daha da genişleyecekti; Uzay Efsanesi-Jü yazmamak için bir bahanem kalmamıştı. Ne yazık ki Jüpiter'e giderken trajik bir olay yaşandı. Galileo'yu Uzay Mekiği'nden 1986'da fırlatmak tasarlanmıştı; fakat Challenger (adası bunun olmasını imkansızlaştırdı ve daha sonra şu iyice anlaşıldı ki en azından on yıl süre ile Io, Eu-ropa, Ganymede ve Callisto ile ilgili yeni bilgiler alamayacaktık.

Beklememeye karar verdim ve Halley Kuyruk-luyıldızı'nın Güneş Sistemi'ne tekrar girmesi (1985) bana dayanılmaz bir konu verdi. Onun 2061'de tekrar görünüşü üçüncü Efsane için iyi bir zamanlamaydı; halbuki bunu ne zaman çıkaracağımdan pek emin değildim ve yayıncımdan oldukça alçakgönüllü bir avans istemiştim. Ancak 2061: Uzay Efsanesi-Jün ithaf bölümünü üzülerek alıntılıyorum:

Bu kitabı bir dolara alan

ancak buna değip değmediğini asla bilemeyecek olan sıradışı editörüm

300

Arthur C. Clarke

Judy-Lynn del Rey'in anısına Dört kitaplık bir bilimkurgu dizisinin, teknoloji (özellikle uzay keşifleri) ile politikada nefes kesici gelişmelerin başa baş gittiği otuz yılı aşkın bir sürede yazılmış olmasından ötürü bütünüyle tutarlı olmasının bir yolu olmadığı açık. 2061'in giriş bölümünde yazdığım gibi "2010: İkinci Efsa-ne'nin 2001: Bir Uzay Efsanesinin doğrudan doğruya bir devamı olmayışı gibi, bu kitap da 2010'un devamı değildir. Bütün bu kitaplar aynı konu hakkında aynı karakterleri ve olayları içe-rip geliştiren, ama aynı evrende geçmesi gerekmeyen çeşitlemeler olarak kabul edilmelidirler." Başka bir alandan iyi bir benzetme duymak istiyorsanız, Rachmaninoff ve Andrew Lloyd Web-ber'in Paganini'ye ait aynı notalara neler yaptığını bir görün.

Dolayısıyla bu Son Efsane, öncülerindeki birçok şeyi atıp başka şeyleri -umarım daha önemlilerini- daha ayrıntılı biçimde geliştirmiştir. Önceki kitapları okuyan herhangi birinin akli bu farklılaşmadan ötürü karışır, malum bir Birleşik Devletler Başkanı'nın kendini sevimli göstermek için söylediği "Bu kurgu, aptal!" ifadesini kullanarak bana lanet dolu kızgın mektuplar göndermekten vazgeçmelerini sağlayabileceğimi umuyorum.

Belki fark etmemiş olabilirsiniz diye bunun ta-mamiyle benim kurgum olduğunu söylemek isti-

301

302

yorum. Gentry Lee\*, Michael Kube-Mc Dowell ve Mike McQuay ile çalışmaktan zevk alsam ve tek başıma altından kalkamayacağım bir projem olduğunda en iyi silah arkadaşlarımı yardım etmeleri için çağırmakta yine tereddüt etmesem de, Efsanenin yalnız çalışılan bir iş olması gerekiyordu.

Yani buradaki her kelime bana aittir; şey neredeyse her kelime. İtiraf etmeliyim ki Profesör Thirugnanasampanthamoorthy'yi (Bölüm 35) Colombo telefon rehberinden buldum. Umarım bu ismin sahibi soyadını ödünç almama karşı çıkmaz. Bunun yanı sıra Oxford English Dictionary'den de alınan birkaç kelime var. Ve bakın şu işe!... Oxford English Dictionary hin, kelimelerin anlamlarını ve kullanımlarını göstermek amacıyla benim kitaplarımdan tam altmış altı alıntı kullandığını görünce çok şaşırdım ve memnun oldum.

Sevgili Oxford English Dictionary, bu sayfalarda başka yararlı örnekler bulursanız, lütfen istediğinizi yapın.

Bu Sonsözde birkaç tane (son saydığım da on) ek bilgi verdiğim için özür dilerim fakat onların dikkat çektikleri şeyler atılamayacak kadar önemliydi.

Son olarak, Budist, Hristiyan, Hindu, Yahudi ve Müslüman olan birçok arkadaşım; Şans'in size

Gentry'nin Galileo ve Viking projelerinde Baş Mühendis olması talihsiz bir rastlantıdır. (Bkz. Ranta II Giriş Bölümü) Galileo anteninin açılmaması onun hatası değildir.

verdiği dinin akıl sağlığınıza ve dahası, Batı tıp biliminin istemeye istemeye kabul ettiği gibi fiziksel yapınıza da katkıda bulunduğuna gerçekten sevindiğimi söyleyerek içinizi rahatlatmak isterim.

Belki de akıllı olmadan mutlu olmak, akıllı olup da mutlu olmamaktan iyidir.

Fakat en iyisi hem akıllı, hem de mutlu olmaktır.

Tomnlanmız bu hedefe ulaşacak olsalar da olmasalar da, bu geleceğin en büyük ve zor işi olacaktır. Aslında bu, bir geleceğe sahip olup olamayacağımızı da gösterecektir.

Arthur C. Clarke

Colombo, Sri Lanka

19 Eylül, 1996

303

Arthur C. Clarke'in-,

Bütün büyük BK ödülleri alan

dev eseri RAMA;

>f K. Ümit Kayalıoğlu'nun ustaca çevirisi,

/ Aslına uygun 4 ciltlik baskısıyla

Bilimkurgu okurlarının kitaplığındaki yerini alıyor.

RAMA'YLA BULUŞMA

ve RAMA II

KİTAPÇILARDA

ÜÇÜNCÜ KİTAP

RAMA'NIN BAHÇESİ

YAKINDA ÇIKIYOR

"Arthur C. Clarke uzay çağının gerçek kahinlerinden biri... Bilimkurgunun devi."

New Yorker

"Arthur C. Clarke... fizik ve astronomi konusunda

olağanüstü bilgili ve yazın dünyasının en şaşırtıcı

hayal güçlerinden birine sahip."

New York Times

3001: SON EFSANE

Ve Uzay Efsanesi, tehlikelerle yüklü final sürecine giriyor. insanlık, güneş

sistemi'ne hükmeden üç tektaşa karşı duyduğu korkuya rağmen, ayakta kalmayı

başarmıştır. korkunun ortasında bir umut ışığı belirmiştir. binlerce yıl önce

öldüğüne inanılan frank poole'un bedeni "bilinçli bir yaşama"

döndürülebilmiştir. Ancak Poole'un her şeyden önce, tektaşın İçerisinde Dave

Bowman ve Hal'ın başına ne geldiğini anlaması gerekmektedir.

"Elime aldığım andan itibaren bırakamadım. 3001: Son Efsane, bütün bir kuşağın imgelemine kısk soruları en sonunda cevaplayan başarılı bir roman."

ISBN: 975-6902-19-1

9 789756 902196

PAPİRÜS

Arthur C. Clarke \_ 3001- Son Efsane

www.kitapsevenler.com

Merhabalar

Buraya Yükleğim e-kitaplar Aşağıda Adı Geçen Kanuna İstinaden

Görme Özürlüler İçin Hazırlanmıştır

Ekran Okuyucu, Braille 'n Speak Sayesinde Bu Kitapları Dinliyoruz

Amacım Yayın Evlerine Zarar Vermek Değildir

Bu e-kitaplar Normal Kitapların Yerini Tutmayacağından

Kitapları Beyenipte Engelli Olmayan Arkadaşlar Sadece Kitap Hakkında Fikir

Sahibi Olduğunda

Aşağıda Adı Geçen Yayın Evi, Sahaflar, Kütüphane, ve Kitapçılardan Temin

Edebilirler

Bu Kitaplarda Hiç Bir Maddi Çıkarım Yoktur Böyle Bir Şeyide Düşünmem

Bu e-kitaplar Kanunen Hiç Bir Şekilde Ticari Amaçlı Kullanılamaz

Bilgi Paylaştıkça Çoğalır

Yaşar Mutlu

Not: 5846 Sayılı Kanunun "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler " bölümünde yer alan "EK

MADDE 11. - Ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim

ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir

ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü

bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu,

vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braille

alfabesi ve benzeri 87matlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda

öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde

satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz. Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması

ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur." maddesine istinaden web sitesinde deneme yayınına geçilmiştir.

T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Bilgi İşlem ve Otomasyon Dairesi Başkanlığı  
Ankara

Bu kitaplar hazırlanırken verilen emeye harcanan zamana saydı duyarak

Lütfen Yukarıdaki ve Aşağıdaki Açıklamaları Silmeyin

Tarayan Yaşar Mutlu

web sitesi

[www.yasarmutlu.com](http://www.yasarmutlu.com)

[www.kitapsevenler.com](http://www.kitapsevenler.com)

e-posta

[yasarmutlu@kitapsevenler.com](mailto:yasarmutlu@kitapsevenler.com)

[yasarmutlu@yasarmutlu.com](mailto:yasarmutlu@yasarmutlu.com)

[mutlukitap@hotmail.com](mailto:mutlukitap@hotmail.com)

[kitapsevenler@gmail.com](mailto:kitapsevenler@gmail.com)